

149
150

THE LIBRARY
THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
TORONTO

PRESENTED BY

Rev. A.A. Vaschalde, C.S.B.

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

SCRIPTORES SYRI

SERIES SECUNDA — TOMUS CI

DIONYSIUS BAR ŠALĪBĪ

IN APOCALYPSIM, ACTUS ET EPISTULAS CATHOLICAS

or Vash.

CORPUS
SCRIPTORUM CHRISTIANORUM ORIENTALIUM

CURANTIBUS

I.-B. CHABOT, I. GUIDI, H. HYVERNAT.

SCRIPTORES SYRI

VERSIO

SERIES SECUNDA — TOMUS CI

DIONYSIUS BAR ŠALĪBĪ

IN APOCALYPSIM, ACTUS ET EPISTULAS CATHOLICAS

INTERPRETATUS EST I. SEDLACEK

ROMAE

EXCUDEBAT KAROLUS DE LUIGI

PARISIIS

CAROLUS POUSSIELGUE BIBLIOPOLA

15, RUE CASSETTE, 15

LIPSIAE: OTTO HARRASSOWITZ

MDCCCCX

SEP - 9 1942

11974

IN APOCALYPSIM IOHANNIS.

*DEUM INVOCAMUS IN AUXILIUM NOSTRUM, UT SCRIBAMUS PARTES p 3.
EX INTERPRETATIONE REVELATIONIS IOHANNIS; PERPAUCA
QUIPPE INVENIMUS E LABORE PRIORUM, PLURIMA VERO E
5 DONO NOBIS A DOMINO DATO ILLUSTRAVIMUS. INCIPIMUS IN
ADIUTORIO DOMINI NOSTRI ET DEI NOSTRI.

Postquam enim absolvimus expositionem Evangelii, o frater
noster, fuse et lucidissime, parati sumus aggredi explicationem
Apocalypsis Iohannis evangelistae. Vos autem lectores, cum
10 incitatoribus petitionum spiritualium, orationes emittite pro
Dionysio peregrino, ut et vos sanemini.

Initio sermonis dicimus multos magistros dubitavisse de Apo-
calypsi Iohannis et dixisse eam ipsius non esse. Et hoc exponit
Eusebius Caesaraeensis in libro eqliſiaſtiq̄i seu Histo-
15 riarum ecclesiasticarum¹. Dicit enim Dionysius, epi-
scopus Alexandriae: Apocalypsis non est Iohannis apostoli, sed
Iohannis alius, presbyteri, qui habitabat in Asia; nam non
est similis typus, id est species sermonis, Evangelii et Apoca-
lypsis. Et Iohannes nullibi in Evangelio commemoravit suum
20 nomen; hic vero, initio et fine Apocalypsis posuit nomen suum.
Et a Domino nostro accepisse revelationem eum, qui eam
scripsit, profiteamur. Irenaeus episcopus et Hippolytus Bosrae
dicunt Apocalypsim Iohannis evangelistae esse et sub finem
regni Domitiani ipsi revelatam esse. Etiam Eusebius Caesa-
25 raeensis his assentit et statim dicit: Si quis non admittit Apo-
calypsim esse Iohannis *apostoli, evangelistae, dicimus: ergo p. 4.
est Iohannis presbyteri, qui tempore Iohannis apostoli extitit.
Et duo sunt sepulcra in Asia, unum evangelistae et alterum
Iohannis presbyteri.

30 Hippolytus Romanus dixit: Apparuit vir, nomine Caius, qui
asserebat Evangelium non esse Iohannis, nec Apocalypsim, sed

¹ Cfr. lib. VII, cap. xx.

Cerinthi haeretici ea esse. Et contra hunc Caium surrexit beatus Hippolytus et demonstravit aliam esse doctrinam Iohannis, in Evangelio et in Apocalypsi, et aliam Cerinthi.

Ille quidem Cerinthus docebat circumcisionem, et iratus est in Paulum, quod non circumciderat Titum, et vocat apostolum 5 eiusque discipulos in quadam e suis epistulis « apostolos falsos et operarios fallaces ». Docebat etiam mundum ab angelis creatum esse; et non e virgine Dominum nostrum natum esse, et cibum et potum materiales ¹, et multas blasphemias.

Evangelium et Apocalypsis Iohannis mentem Scripturarum 10 sequuntur; ergo mendaces sunt qui dicunt Apocalypsim non esse Iohannis apostoli. Nos autem Hippolyto assentimur. Etiam Iohannis evangelistae esse Apocalypsim testatur s. Cyrillus, et Mār Severus et omnes Doctores qui adducunt testimonia in libris suis. sed etiam Theologus in oratione valedictoria ² ab 15 eo adducit argumentum et dicit: « Quemadmodum docet me Iohannes per revelationem suam: 'Auferte viam populo meo; et hos lapides' . . . , cum « lapides » haereticos et doctrinam eorum vocat.

[CAPUT PRIMUM].

20

v. 1) *Rerelatio Iesu Christi et cetera*; hoc est: abhinc incipit (exponere) quod ipsi revelatum est in visione, de illis quae ventura sunt. *Servo suo Iohanni*: h. e. commemorat p. 5. nomen suum in Apocalypsi, ut credibile sit quod vidit *; in Evangelio non commemorat nomen suum, quia hoc ibi non 25 erat necessarium, nam omnes apostoli testabantur quiquid fecerat Dominus noster.

v. 4) *Iohannes septem ecclesiis, quae sunt in Asia*; h. e. per « ecclesias » urbes indicat; et vocat eas « ecclesias » propter praestantiam virorum electorum, qui in eis sunt. *Septem* 30 dicit, quia numerus septenarius sollempnis erat apud Hebraeos et in Scripturis, et septem dona unius Spiritus ad unam ecclesiam perveniunt.

Hippolytus dicit: « Scribens septem ecclesiis scripsit, sicut Paulus epistulas suas tredecim septem ecclesiis scripsit ». Illam 35

¹ Alludit ad millenarium. — ² συντακτήριος. *Patr. gr.*, XXXVI, 469. Cfr. Is., LXII, 10 (LVII, 14).

« ad Hebraeos » non existimat esse Pauli, sed fortasse Clementis.

Ab illo qui est et qui erat: h. e. indicium est Iohannis apostoli esse (librum); ita enim scripsit in Evangelio: « In principio erat verbum » et cetera. Verbis « qui est » indicat Deum. *Et a septem spiritibus*: h. e. operationes Spiritus indicat.

v. 5) *Et a Iesu Christo*; h. e. filius incarnatus. *Ipsae primogenitus mortuorum*: i. e. qui primus surrexit in carne in incorruptibilitatem.

10 v. 8) *Ego sum Alef et Taw*; h. e. initium et finis. *Qui est et qui erat et qui venit*: h. e. tria tempora exponit. Est Deus hodie et heri et in saecula, secundum verbum apostoli ¹. *Est*: tempus praesens, et *erat*: tempus praeteritum, et *venit*: tempus futurum significat; cum Deus sit supra tempora et spatia
15 et momenta.

v. 9) *Fui in insula Patmos*: i. e. apostolum eiectionem fuisse in insulam Patmum omnes libri testantur; et etiam epistula, quam ei ibi scripsit Dionysius Areopagita. * *Propter verbum Dei*; i. e. propter fidem. p. 6.

20 v. 10) *Fui in spiritu, in die dominica*; i. e. dominicam vocat primam diem hebdomadis, quia in illa Dominus noster e sepulcro surrexit, et in ipsa descendit spiritus super apostolos, et in ipsa creata est creatura, et in ipsa orietur Dominus noster.

25 v. 11) *Septem ecclesiis, Epheso, Smyrnae, et cetera*; i. e. urbes illae erant in regione Asiae; initio eas appellavit ecclesias.

v. 12) *Vidi septem candelabra aurea*; h. e. candelabra vocat ecclesias illarum civitatum. Sicut candelabrum dat lucem habitatoribus domus, ita et ecclesiae illuminant doctrinis suis
30 populos qui iacent in peccato.

v. 13) *Indutus podere*; i. e. pedes tegente et completa seu veste quae descendit usque ad pedes. « Podere » ephod appellat Syrus.

35 *Filius hominis*; h. e. Verbum Deus caro factum vocatur hoc nomine secundum quod factum est. Iam appellatum est filius hominis, cum sit Deus, quia factum est homo sine mutatione.

¹Hebr., XIII, 8.

BQ
3957
.I57
I5

Appellatum est rursus filius hominis, quia fuit filius illius hominis novi, qui fuerat ante transgressionem mandati, nam corpus et animam, qualia habebat Adam ante transgressionem mandati, assumpsit Verbum, cum incarnatum est.

Et cinctus iuxta mammam suam zona aurea: h. e. « mammas » vocat duo testamenta. « Zonam », seu cingulum, vocat populos; sicut cinctus renes cingit vestimenta, ita et Christus vinxit amore suo illos qui credunt veritati ejus. 5

v. 14) *Oculi eius sicut flamma*; h. e. « oculos » operationes Spiritus sancti vocat. 10

v. 15) *Sicut aes libanicum*; hoc est autem: mysterium patrum figuratur in « pedibus », qui robusti sunt in operibus sicuti aes. *Et vox eius sicut vox aquarum multarum*; h. e. per « vocem » designat doctrinam eius assimilata aquis, secundum illud: Flumina aquarum vivarum fluent de ventre eius¹. 15

p. 7. v. 16) **In manu sua dextera septem stellas*; h. e. septem administratorii spiritus, qui sunt in eius potestate, quasi in manu eius: candelabra ecclesiarum. *Et ex ore eius gladius acutus*; i. e. verbum divinum, quod in malos gladio acutius est. *Et facies eius sicut sol*: h. e. bonis apparebit in vultu 20 glorioso et mansueto.

[CAPUT II].

v. 1) *Angelo, qui in ecclesia, quae Ephesi est, scribe*; h. e. administratori Ephesiorum et congregationi eius notum fac, quamvis sint patientes et redarguant malos, tamen brevi defec- 25 turum amorem eorum erga Deum.

v. 5) *Unde cecidisti?* i. e. animadvertite in quali honore vos initio fuistis, et agite poenitentiam ut denuo surgatis in pristinum gradum. *Et movebo candelabrum tuum*; i. e. si non convertatur populus, seu ecclesia quae est candelabrum, a malo, 30 proiicietur a facie Filii. Tantum una iustitia tibi est:

v. 6) *Quod odio habes opera Nicolaitarum*; h. e. haereses sunt quae secundum nomen Nicolai appellantur. Hic enim fuit unus e septem diaconis, qui constituti erant cum Stephano;

¹ IOH., VII, 38.

cum factus esset discipulus, dimisit uxorem suam, quae pulchra erat; et caste vivebat; et etiam illa similiter. Quodam tempore elapso, surrexerunt quidam post eum, et mulieres suas communes faciebant.

5 v. 7) *Lignum vitae*; i. e. Christus seu eius pretiosum corpus.

v. 8) *Et angelo ecclesiae Smyrnae*; h. e. illae civitates sunt in regione Asiae. *Ego sum primus*; h. e. aeternus et a principio. *Et ultimus*, sine fine; h. e.¹ et in fine temporum indui corpus.

10 v. 17) *Et dabo ei manna illud absconditum*; h. e. corpus.

**Calculum album*; h. e. designat baptismum. *Et super cal-* p. 8.
culum nomen novum; i. e. christianorum².

[CAPUT III].

v. 18) *Suadeo tibi, ut emas a me aurum probatum*, h. e.
15 « aurum » naturam divinam appellat; suadet ut daremus quid possidemus pauperibus. Et pro eleemosynis dabit tibi pretiosam gloriam divinitatis suae: in hoc quidem mundo sapientiam et scientiam, et in futuro splendorem angelorum.

Et vestes albas ad involvendum; h. e. vestes albas nominat
20 opera bona: fidem, ieiunium et orationem cum ceteris virtutibus. Et *collyrium* appellat lumen scientiae divinae et intelligentiam, quae e lectione Scripturarum comparatur, quae illuminat oculos occultos. *Oculos* hic nominat sensus, i. e. facultates animae (quae sunt): mens, intellectus, intelligentia,
25 scientia, discretio; quibus videt anima mundum spiritalem; et praecipit, ut ab his oculis auferamus obscuritatem mali.

[CAPUT IV].

v. 3) *Lapis iaspidis*; h. e. iaspis seu onyx, i. e. sicut plumbum candidum³ est similitudo eius. *Et sardii*; h. e. est coloris
30 rubri uti ignis. *Smaragdi*: smaragdi color est sicut betae.

¹ Hic textus corruptus aut mancus videtur. — ² Inde a II, 17 ad III, 17 videtur esse lacuna in codice. — ³ زرز ملاحح est arabicum رصاص قالعي. Distinguunt enim plumbum nigrum ابار, a plumbo albo قلعي, quod et stannum indicat.

(v. 6) *Mare vitreum simile crystallo*; h. e. glaciei).

v. 4) *Viginti quattuor seniores*; h. e. ex ordine Thronorum sunt.

v. 6) *Et quattuor animalia*; h. e. ordo Cherubim. Et qui habent sex alas (sunt) Seraphim; sed in Apocalypsi dixit Cherubim habere sex alas et eos clamare: « Sanctus »! Ab ecclesia enim superiori Filius tonitru ¹ illuminatus est hac revelatione. 5

p. 9. *Quattuor animalia plena oculis*; h. e. unicuique animali quattuor *facies (sunt); quia cum unum sit evangelium, quadriforme videtur. 10

v. 7) *Animal primum simile leoni*; h. e. per hoc regnum et principatum ostendit leonis qui e tribu Iudae ortus est; hoc ostendit Matthaeus. *Animal secundum simile vitulo*; h. e. taurus gloriam eximiam Christi significat; quod narrat Lucas. *Animal tertium habet faciem hominis*; h. e. passibilitatem 15 Filii et humilem habitum filii hominis quem inter homines monstravit; quod narrat Marcus. *Et animal quartum figura aquilae volantis*; i. e. per aquilam mysterium spiritale et tremendum Verbi indicat et eius potentiam sese extendere in caelos docet; id praedicat Iohannes. 20

[CAPUT V].

v. 1) *Librum scriptum intus et extra, obsignatum sigillis septem*: Et vere enim Iudaeis ignota erant abscondita Prophetarum, nunc credentibus omnia aperuit Christus. Ipse enim est sigillum perfectum et « clavis Davidica, qui aperit et nemo 25 claudit, et claudit et nemo aperit » ², sicut dicit Iohannes infra.

v. 9) *Dignus es accipere librum et aperire sigilla eius*; h. e. accepit igitur librum et aperuit eum, nam quae antea de ipso occulte dicta sunt, nunc aperte super tecta praedicata sunt. Rursum « liber » de quo loquitur Iohannes, figurat ani- 30 man, et « septem sigilla », quae super eum, sunt septem dona Spiritus. Rursum, in capite hominis septem ianuae sunt: duo oculi, duae aures, duae nares et os.

v. 8) *Phialae* seu urcei figurant patenas.

¹ I. e. Iohannes; cf. MARC., III, 17. — ² Apoc., III, 7.

v. 1) *Aperuit agnus unum e septem sigillis*; h. e. vult hic notitiam dare de tempore futuro.

v. 2) Per *equum album* etc. ostendit fidem, quae expansa
5 est in quattuor plagas, et confessae sunt omnes gentes Christum et salvatae sunt, secundum quod dixit Lucas: Credite « ut obveniant vobis tempora quietis »¹. (v. 4) Per *equum rufum*, (designat) proelium et effusionem sanguinis sanctorum, quem pagani effuderunt. (v. 5) Per *equum nigrum* indicat tempus
10 doloris, qui incidet in terram causa iniquorum et impiorum, qui multiplicati sunt.

v. 6) *Choenix tritici denario*: hic annunciat famem, quae erit propter impios in fine; i. e. cabum appellat choenixem mensuram, quae est tertia pars modii; in regione Phrygiae et
15 Galatiae².

v. 8) *Equus viridis* indicat mortem et perniciem, quae veniet in fine temporum in habitatores terrae propter opera eorum mala.

v. 9) *Vidi sub altari animas, quae occisae sunt*; h. e. prophetarum, apostolorum et sanctorum.

v. 10) *Usque quo, Domine, non iudicas*; h. e. hic ostendit
20 servari vitam animae et memoriam eius.

v. 11) *Et data est unicuique ex illis stola alba*; i. e. vestimentum incorruptibilitatis, quo se vestituri sunt. *Usque dum completi fuerint etiam socii eorum*; h. e. usque dum ingre-
25 diatur plenitudo electorum. Dixit enim Paulus: « Ne sine nobis consummarentur »³.

v. 12) *Sigillum sextum* significat finem, cum iam oriturus est Dominus e caelis, post caedem quam fecerit Antichristus.

30 v. 1) Per *quattuor angelos*, qui postea apparuerunt, indicat: A quattuor plagis congregaturi sunt filios Adam, et parati terram eiusque fundamenta destruere.

¹ *Act. ap.*, III, 20. — ² Aut punctum in textu delendum est, aut haec verba aliunde irrepserunt. — ³ *Hebr.*, XI, 40.

v. 2) *Angelus, qui habet sigillum Dei*; h. e. tenens manu sua signum crucis. *Signatos* vocat illos, qui confessi sunt Patrem et Filium et Spiritum sanctum et cum fide protulerunt opera virtutum.

[CAPUT VIII].

5

v. 1) *Et cum aperuisset sigillum septimum* etc., h. e. etiam quod scriptum est hic, in fine temporis eventurum est.

v. 7) *Et ille primus clancit et facta est grando et ignis, mixta sanguine, et proiecta sunt in terram et tertia pars terrae usta est...*¹

10

v. 8) *Et ille secundus angelus aperuit et tamquam mons magnus proiectus est in mare, et facta est etiam tertia pars maris sanguis, et cetera*; h. e. Caius haereticus impugnavit hanc visionem et dixit: Impossibile est, ut ista fiant, nam, « sicut fur, qui venit noctu »², ita erit adventus Domini.

15

Hippolytus romanus refutavit eum et dixit: quemadmodum fecit Deus huiusmodi signa in Aegypto, ita et faciet, quando apparebit Christus. Et, quae in Aegypto (facta sunt), erant particularia, quia pars populi ibi in servitutem subiecta erat; haec vero universalia erunt ante iudicium omni orbi terrarum. Igitur per revelationem dixit Iohannes plagas futuras esse ante iudicium in vindictam iustorum et retributionem infidelium, qui his involventur ne opprimerent fideles. Sic etiam Dominus dixit: « Erit in illa die tribulatio, cui non fuit similis »³; et Ioel: « Dabo signa in caelo, et super terram, sanguinem, et ignem, et fumum et vaporem fumosum. Sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem, antequam veniat dies Domini... »⁴; et Amos: « Ad quid erit vobis *dies Domini, qui tenebrosus est et non lucidus? ». Et pariter: « Si fugias leonem, obviam cades in ursum »; et « ponet manus suas super parietem et mordebit eum serpens »⁵.

20

25

p. 12.

30

« Haec dies Domini veniet uti fur »⁶ significat infideles qui sunt tenebrae, nam fideles « sunt filii lucis et non ambulant in tenebris »⁷. Ergo in Aegypto adimpletus est hic typus cum Aegyptiis fuit obscuritas, Hebraeis autem lux⁸.

35

¹ Explicatio desideratur. — ² I *Thess.*, v, 2. — ³ *MATTH.*, xxiv, 21. — ⁴ *IOEL.*, II, 30, 31. — ⁵ *AM.*, v, 18, 19. — ⁶ *II PET.*, III, 10. — ⁷ *IOHAN.*, XI, 10; XII, 35, 36. *Ephes.*, v, 8. — ⁸ *Cfr. Eccl.*, x, 22, 23.

v. 11) *Et nomen stellae vocatur absynthion; et facta est tertia pars aquae in absynthium, et multi homines mortui sunt; h. e. absynthion est radix amara, et omne, in quod iniicitur, permutat in amaritudinem. Et ante adventum Domini*
 5 *sic eveniet paganis, qui male faciunt christianis: nam convertentur aquae, potus eorum, in amaritudinem. Figura est fons Mara, ad quem castrametati sunt Hebraei. Dulcem fecit Dominus aquam ligno, pro illis qui crediderunt. Et quemadmodum Aegyptiis aquae factae sunt sanguis et Hebraeis erant aquae*
 10 *purae, ita ante illam diem percutientur infideles amaritudine aquae.*

v. 12) *Et ille quartus angelus aperuit, et percussa est tertia pars solis et tertia pars lunae et tertia pars stellarum, ut tenebricosa fiat tertia pars eorum; h. e. Caius dixit: Sicut*
 15 *in diluvio elementa non sublevata sunt, et subito aquis submersa sunt, ita etiam in fine erit, sicut scriptum est ¹; et Paulus: « cum dicent: Salus est et securitas, surget in eos interitus »². Et dixit Hippolytus contra hanc haeretici obiectionem: « Ante diluvium non fuerunt haec signa, quia diluvium fuit parziale;*
 20 *et non sunt concussa elementa, quia nondum venerat consummatio universalis. *Cum autem peritura sunt caelum et terra, p. 13. necessarium est, ut ornatus eorum paulatim deficiat. Hoc testatur Ioël ³: « Ante ipsum turbabitur terra et commovetur caelum; et sol et luna obscurabuntur et stellarum lux deficiet »;*
 25 *et Dominus noster dixit in libro Lucae ⁴: « Et erunt signa in sole et luna et stellis, et in terra oppressio populorum. Et virtutes, quae in caelis sunt, concutientur ». Et quod adduxit in exemplum, inadvertentiam infidelium demonstrat; et illud: « Dum loquuntur pacem, surget in eos perditio », Iudaeos designat qui putant fore ut possideant terram suam et fruantur*
 30 *vita in pace, et ex improvise orietur Christus et confundentur.*

[CAPUT IX].

v. 2) *Et aperuit puteum abyssi et adscendit fumus sicut fumus fornacis, et obscuratus est sol et aer. Et e fumo*
 35 *exierunt locustae in terram et data est eis potestas [quae*

¹ Forsitan MATTH., XXIV, 37. — ² I Thess., V, 3. — ³ IOEL, II, 10. — ⁴ LUC., XXI, 25.

est] *scorpionibus terrae*, et cetera: h. e. hic obiicit Caius: Quomodo scelesti percutientur locustis, cum dicat Scriptura peccatores prosperaturos et iustos persecutioni obnoxios fore in mundo ¹; et Paulus ²: « Fideles persecutionem patientur et mali prospere agent, errantes et decipientes? Et Hippolytus 5 refutat eum et dicit: Fideles, qui persecutionem patientur a scelestis, in illo tempore requiem habebunt, quia obsignati sunt; super sceleratos vero, qui persecuti sunt sanctos, veniet plaga locustarum. Quemadmodum Aegyptii percutiebantur et Hebraei servabantur a plagis, licet in eodem loco habitarent ³; ita sancti 10 fruuntur bonis in illo tempore, sicut dicit Dominus noster: « Cum incipient haec fieri, confortamini et erigite capita vestra, quia proxima est salus vestra » ⁴; h. e. cum venient plagae in malos, iusti requiescent. Et illud: « Mali homines errantes et decipientes », *ecce hodie videtur, nam homines fallaces permutant 15 verba doctrinae Scripturarum secundum malas cogitationes suas: sed licet prosperent hodie, in fine tamen male se habebunt, sicut « Iannes et Iambres, qui restiterunt Mosi » ⁵, et postea devicti et confusione repleti sunt.

v. 11) *Et angelus abyssi, cui nomen hebraice est Abado; 20 in graeco nomen ei est Apollon; hoc autem est: « dimittens », aut « perdens », aut « dissolvens ».*

v. 15) *Et soluti sunt illi quattuor angeli, qui vincti erant, et parati erant ad tempus et diem, ut occiderent tertiam partem hominum, et cetera: h. e. Caius (dicit): Non est scri- 25 ptum angelos bellum gessuros esse, nec tertiam partem hominum perituram esse, sed: « Surget gens contra gentem » ⁶. Contra eum Hippolytus: Non angelos dixerunt venturos in bellum: sed quattuor populos surrecturos esse ex illa parte quae est ad Euphratem, et venturos super terram et pugna- 30 turos cum humanitate. Quod autem dicat « quattuor angeli », non est alienum a Scripturis: dixit Moses ⁷: « Quum dispersit filios Adami, constituit finem populorum secundum numerum angelorum Dei ». Itaque quia populi traditi sunt angelis et quivis populus uni angelo contigit, vere dixit Iohannes in re- 35 velatione sua ⁸: « Solvit illos quattuor angelos », qui sunt*

¹ Conf. Ps. LXXII, 12 et sqq. (Vulg.) — ² II *Tim.*, III, 12, 13. — ³ Cfr. *Ec.*, VII-XII. — ⁴ *LUC.*, XXI, 28. — ⁵ II *Tim.*, III, 8, 9. — ⁶ *MATTH.*, XXIV, 7. — ⁷ *Deut.*, XXXII, 8, in vers. graeca. — ⁸ *Apoc.*, IX, 14.

Persae et Medi et Babylonii et Assyrii. Cum enim angeli illi, qui constituti sunt super populos, non iubentur movere illos qui ipsis traditi sunt, quoddam vinculum virtute verbi videtur coercere eos, donec veniat dies et praecipiat Omnipotens. Et
5 hoc accidet quando veniet Antichristus.

v. 16) *Duae myriades myriadum*; h. e. etiam hoc scriptum est in Ezechiele de illo magno numero: « Congregabit omnem exercitum suum ab ortu solis usque ad occasum *solis »¹. Et p. 15.
illi quos vocavit, et illi quos non vocavit, ibunt cum eo.

10 v. 17) *Loricæ eorum igneae et hyacinthinae et sulphureae*; h. e. per haec vestes eorum demonstrat qui venient e locis gentium, quia in varietate colorum vestiti sunt populi qui ad ripas Euphratis habitant. *Et capita equorum eorum sicuti capita leonum, et ex ore eorum exit ignis . . .*, h. e.
15 etiam hoc dictum est per Isaiam²: « Current sicut leones et sicut catuli leonum ». Hoc enim dicit ostendens vehementiam et amaritudinem eorum, qui congregabuntur cum Antichristo.

[CAPUT X].

v. 9) *Amarus factus est venter meus*; h. e. impletus est
20 venter meus amaritudine.

v. 11) *Et dixit mihi: Oportet te adhuc prophetare super populos et gentes et reges*; h. e. hic praedicationem evangelii innuit, quae fiebat in Asia. Apocalypsim primum in Patmos insula, in quam eiectus est a Domitiano, et cum reversus esset
25 in Asiam composuit evangelium. Ergo propter hoc dictum est: « Oportet te adhuc prophetare super populos », h. e. quia ab omnibus populis audienda erat prophetia, quae est in evangelio.

[CAPUT XI].

v. 1) *Et datus est mihi calamus similis virgae*; h. e. hoc
30 rursus ostendit Ezechiel, dum annunciavit spiritaliter mensurationes urbis illius caelestis³. *Surge, metire templum Domini, et altare, et illos qui in eo adorant*; h. e. templum vocat corpus Domini. Hebraei autem, cum non intelligerent

¹ Cfr. Ps. CVI, 2. — ² ISAI., V, 29. (num. sing.). — ³ EZECH., XLII, 15.

p. 16. prophetiam, conati sunt aedificare in diebus Zorobabelis et
 Šarbašar, ducis exercitus Cyri, secundum *mensuras quas
 enunciavit Ezechiel. Et impediti sunt, quia impotentes erant.
 Templum igitur et ecclesiam simul vocat corpus eius in quo
 dum in illa habitat, apud nos residet. Ita rursus dixit: « Sol- 5
 vite templum hoc »¹. Sed, quia volebant gloriam et mensuram
 terrestrem adducere, rursus ab hoc impediti sunt. Alia sunt
 quae significavit propheta et alia, quae voluerunt Hebraei
 facere. *Et eos qui adorant in eo*; h. e. in quonam templo
 adorant sancti, nisi in eo quod Christus est? 10

v. 2) *Et atrium quod intra templum est, emitte foras,
 et ne metiaris illud*; h. e. hoc adduxit, quia multi qui nunc
 existimantur interiores esse, quia crediderunt, tunc repellentur,
 cum gentibus peccatricibus computandi, quia non secundum
 mensuram gratiae se gesserunt, secundum illud: « Mittet an- 15
 gelos suos et colligent e regno scandala et proiicient in for-
 nacem ignis »², et « iusti fulgent sicut sol »³.

*Et civitatem sanctam conculcabunt menses quadraginta
 duos*; h. e. civitas ecclesia est; et his mensibus persequentur
 eam et occident, quando veniet pseudochristus⁴, quia eum non 20
 venerabitur. Et hoc dixit Daniel propheta⁵: « Et concedet
 pactum multis hebdomadem unam; in dimidio hebdomadis
 consummabitur hostia »; dimidium autem hebdomadis sunt
 tres anni cum dimidio; et hi constituunt praedictos quadra-
 ginta et duos menses. « Sacrificium » vocat non illud agnorum, 25
 sed orationes iustorum. « Civitatem sanctam » iustos appellat,
 i. e. qui opprimuntur et conculcabuntur ab illo « cornu, quod
 crevit in medio », quod Antichristus est, uti dixit Daniel⁶.

p. 17. Scribit Hippolytus⁷ aliter applicans quod dictum est in evan-
 gelio: « Quando videbitis *pollutionem desolationis »⁸. Dicit 30
 enim non de Iudaeis nec de vastatione Ierusalem illa dicta
 esse, sed de fine et Antichristo.

« Electos »⁹ appellat christianos illius generationis. Et dicit:
 « Orate, ne fuga vestra sit die sabbati aut hieme »¹⁰, h. e.

¹ IOH., II, 19. — ² MATTH., XIII, 41. — ³ MATTH., XIII, 43. — ⁴ Cfr. MATTH., XXIV, 24. — ⁵ DAN., IX, 27. — ⁶ Cfr. DAN., VII, 8, 20, 21; VIII, 10. — ⁷ « In expositione evangelii ». — ⁸ MATTH., XXIV, 15. — ⁹ MATTH., XXIV, 22, 24. — ¹⁰ MATTH., XXIV, 20.

suadet, ne simus praeoccupati illis rebus, quae nobis superveniunt, quando sumus otiosi in iustitia sicut Iudaei sabbato, vel turbati operibus mundanis sicuti procella hiemali.

« Erit oppressio, qualis non fuit similis ab initio mundi », et cetera ¹; h. e. dixit Hippolytus: Hoc non evenisse in obsidione Vespasiani, non enim accidit quidquam novi in mundo in diebus eius, praeter ea, quae iam antea evenerant. Si bellum dicis, multis vicibus accidit temporibus anterioribus; et si captivitates: non defuerunt caedes et effusio sanguinis illo valde maiores; et si comessionem filiorum et animalium impurorum, etiam in diebus Achab haec acciderunt ². Ergo non de Ierusalem hoc dixit Dominus, nam quando voluit de ipsa loqui, dixit ³: « Quando videbitis exercitum cingere urbem, scitote quia prope est vastatio eius ». Ergo « pollutionem ruinae » Antichristum appellat. Et Daniel dixit ⁴: « Dimidium hebdomadis stabit impietas in sanctuario ». Et Vespasianus non erexit idola in templo, sed illa legio quam collocavit Traianus Quintus, vir nobilis Romanorum, erexit ibi idolum quod vocatur Kōrē.

Etiam apostolus scripsit haec de Antichristo esse ⁵: « Nisi venerit prius rebellio et revelatus fuerit homo iniquitatis, ita ut in templo tanquam deus sedeat, quem Dominus noster Iesus Christus consumet, et cetera ». *Ex his patet: non vocavit p. 18. Vespasianus seipsum deum, nec sedit in templo, nec a Spiritu Domini interfectus est. Ergo manifestum est surrecturam esse in fine oppressionem contra ecclesiam, qualis non fuit similis.

v. 3) *Et dabo duos testes meos et prophetabunt*, et cetera; h. e. venient duo testes, prophetae Henoch et Elias. Et vocat eos duas olivas, sicut eos vocavit Zacharias ⁶. Et de Elia dixit Dominus noster ⁷: « Eliam oportet venire ut stabiliat omnia ». Illos dicit facturos esse miracula et signa et adducturos plagas super infideles ⁸ ut sit requies fidelibus.

Illi duo prophetae surgent adversus Antichristum, quemadmodum surrexerunt Moses et Aron adversus Pharaonem et

¹ MATTH., XXIV, 21; cfr. DAN., XII, 1. — ² IV Reg., VI, 28. — ³ LUC., XXI, 20. — ⁴ DAN., IX, 27; cfr. XI, 31. — ⁵ II Thess., II, 3, 4, 8. —

⁶ ZACH., IV, 3, 11, 14. — ⁷ MATTH., XVII, 11; cfr. MARC., IX, 12. —

⁸ Ap., XI, 5, 6.

Aegyptios. Fient autem haec « in dimidio hebdomadis », quando disperget Antichristus omnes, ita ut non possint duo vel tres congregari ad offerendum sacrificium Deo. Tunc adimplebitur illud ¹: « Deficiet hostia ». Dein, illis ibi occisis a pseudo-christo, resurgent coram multis et « in nubibus rapientur, in occursum Domini nostri » ² « in dimidio hebdomadis ». Dicit Iohannes: *Accipient potestatem Henoch et Elias et praedicabunt dies mille et ducentos et sexaginta, amicti saccis,* et docentes poenitentiam populum et gentes. Illi dies sunt « dimidium hebdomadis ». Et illae « duae olivae et duo candelabra » sunt, sicut dixit Zacharias ³, Henoch et Elias.

v. 7) *Et animal quod adscendit ex abysson, inibit cum eis proelium, et vincet eos et interficiet eos, (v. 8) et cadavera eorum proiciet in plateas seu in latos vicos urbis;* h. e. de hoc animali locutus est Daniel ⁴: « Vidi animal quod adscendit ex abysson seu mari, et iniit proelium cum sanctis », quo indicat cornu illud quod excrevit ⁵; non *regnum ultimum persequetur sanctos, sed illud tantum cornu ab eo in fine ortum, id est Antichristus qui occidet Henoch et Eliam. Et post id eveniet quod dixit Isaias ⁶: « Ecce Dominus e sancto suo adducet gladium magnum et fortem, contra draconem tortuosum ». Similiter dixit Daniel ⁷: « Et occisum est animal et periit, et corpus eius datum est in incendium ignis ». « Corpus eius » appellat Calumniatorem qui operatur per pseudo-christum; et « urbem » Ierusalem appellat; ibi evenient illa. Dixit enim Paulus de Antichristo ⁸: « Sedet in templo Dei tanquam deus ».

[CAPUT XII].

v. 1) *Mulier amicta sole, et luna sub pedibus eius, et super caput eius corona duodecim stellarum. (v. 2) Et cum in ventre haberet, clamabat et parturiens premebatur ad pariendum;* hoc est: ille hic indicat persecutiones et vexationes quas patietur ecclesia ab Antichristo. « Mulierem »

¹ DAN., IX, 27. — ² Cf. *Ap.*, XI, 11, 12; I *Thess.*, IV, 17. — ³ ZACH., IV, 3. — ⁴ DAN., VII, 3, 21. — ⁵ DAN., VII, 8. — ⁶ IS., XXVI, 21; XXVII, 1. — ⁷ DAN., VII, 11. — ⁸ II *Thess.*, II, 7, 9.

enim ecclesiam vocat; « amictam sole », quia amicta est verbo paterno quod splendet magis quam sol. *Et luna sub pedibus eius*; h. e. pulcritudine caelesti sicut lunam ornatam. *Et super caput eius duodecim stellae*; h. e. duodecim apostoli quorum
 5 est firmitas ecclesiae. *Et clamat et vexatur ad pariendum*; quia continuo et indesinenter gignit e corde verbum, et quidem in mundo patitur persecutionem ab infidelibus.

v. 3) *Et ecce, draco ruber, septem capita et decem cornua habens, et super caput eius septem diademata.* (v. 4) *Et*
 10 *cauda eius trahit tertiam partem stellarum caeli*, et cetera; hoc est: quem Daniel etiam nominat « bestiam », ipsum vocat Iohannes « draconem », h. e. Antichristum, seu Calumniatorem, draconem, qui incitat illum ut persequatur sanctos. *Appellat sanctos « stellae », secundum illud ¹: « Iusti p. 20.
 15 fulgebunt sicut stellae », quod dixit Dominus noster. Cum erunt sancti in illo tempore in magna tribulatione, quosdam eorum rapiet et abducat in malitiam suam, et vestigia electorum pervertet.

v. 5) *Et peperit filium masculum, qui pasturus est omnes*
 20 *gentes*; h. e. « masculum » Christum nominabat qui est Deus et ipsemet homo, quem parit ecclesia continuo et docet omnes gentes. *Et raptus est filius eius ad Deum et ad thronum eius*; h. e. quia est rex caelestis et Filius Patris, sicut dixit David ²: « Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextera mea ».

v. 6) *Et illa mulier fugit in desertum, ubi est ipsi locus*
 25 *paratus a Deo; peraget ibi mille ducentos et sexaginta dies.* (v. 7) *Et factum est proelium in caelo*; h. e. mulier ecclesia est quae persecutionem patietur ab Antichristo. Et fugient seu dispergentur fideles quos vocat ecclesiam, coram
 30 pseudochristo: et abibunt in loca quae nunc carent religione, ut in universa terra praedicetur evangelium eorum. Et « mille ducenti et sexaginta dies », tres anni cum dimidio, seu dimidium hebdomadis sunt: in angustiis erunt fideles hisce diebus, et « deficiet sacrificium » ³. « Proelium in caelo » est motus
 35 caelorum, et « virtutes » angeli. Cum enim veniet Dominus, mittet angelos qui congregabunt electos. Quando enim haec

¹ Cfr. MATTH., XIV, 43. — ² Ps. CIX, 2. — ³ DAN., IX, 27.

accident, non exigua perturbatio fiet in caelo, sed omnes erunt in terrore tanquam viri percussi tremore belli.

v. 13) *Persecutus est mulierem quae peperit masculum;*
 (v. 14) *et datae sunt illi duae alae aquilae illius magnae,*
 p. 21. *ut volaret in desertum; alatur ibi tempus et tempora *et* 5
dimidium temporis, a facie serpentis: h. e. tempus et cetera
 sunt illi mille ducenti et sexaginta dies seu dimidium hebdo-
 madis, quando occupabit pseudochristus et persequetur eccle-
 siam, quae fugiet e loco in locum et se occultabit in montibus
 et in deserto. *Et habet secum duas alas;* h. e. fideles in 10
 Christum qui cum expandit manus suas in ligno, expandit
 « duas alas »; h. e. dexteram et sinistram suam; et vocabit
 fideles et « congregabit eos uti gallina pullos suos »¹. Et per
 Malachiam dixit²: « Vobis timentibus nomen meum, oriri
 faciam Solem iustitiae: et sanationem in alis eius ». 15

[CAPUT XIII].

v. 11) *Et vidi aliam feram, adscendentem e terra, et*
habet duo cornua, similia eis agni; et loquebatur sicut
draco: h. e. animal quod adscendit e terra, regnum futurum
 Antichristi edicit: duo autem cornua: ipsum et pseudopropheta 20
 qui cum eo est. Illud « cornua eius similia sunt eis agni »,
 i. e. cupit similis fieri Filio Dei et se regem praestabit. Illud
 « loquebatur uti draco », quia seductor est et non verax.

v. 12) *Et omnis potestas animalis illius primi³ antece-*
debat eum⁴ et faciebat, ut terra et qui in ea habitant, 25
adorarent animal primum, cuius sanata est plaga morta-
lis; h. e. illud significat: ad instar legis Augusti a quo
 imperium romanum ordinatum est, ita etiam hic ordinavit et
 posuit legem de omnibus, cum fortis esset, et per illud sibi
 magnam laudem comparavit. Hoc autem erat *animal quartum,* 30
 p. 22. *cuius caput vulneratum est et iterum sanatum,* nam *disso-
 lutum et contumelia affectum est, *et obtigit decem diademata,*
 quod cum stuleret malitiae erat simile illi, qui curavit et re-
 novavit ipsum. Hoc est quod dictum est a propheta.

¹ MATTH., XXIII. 37. — ² MAL., IV. 2. — ³ Vide XIII, 1. — ⁴ « *exercabat coram eo* » iuxta alium textum.

v. 15) *Dabit spiritum imagini et loquetur imago animalis*; h. e. faciet ut roborarentur per legem ii qui ab ipso definiti sunt. *Et faciet ut omnes illi qui non adorant imaginem animalis occidantur*: tunc fides et patientia sanctorum
 5 apparebit. *Dabit spiritum imagini animalis*; h. e. « imago animalis » figuram huius regni praesentis et quod tunc acturus est Antichristus, ostendit. Omnia enim quod regnum praesens operatione Satanae facit adversus sanctos, eadem tunc, quando
 10 veniet Antichristus, statuet et confirmabit ut fiant adversus iustos. Quae cum ita adimplenda sint, merito dixit Apocalypsis: *Dabit spiritum imagini animalis, et loquetur imago*; h. e. corroborabit eos qui ab imagine regni constituti sunt quasi nomine, et ita faciet.

v. 16) *Et faciet omnes hos, parvos et magnos et divites, et cetera; et dabit eis signum super manus eorum*; h. e. astutus enim est et exaltari super servos Dei studet. Et vult vexare et expellere eos e mundo, quia non dant ipsi laudem. *Ut detur eis signum*; h. e. hac enim re vult Antichristus imitari Dominum, et dat sigillum nominis sui illis qui congregantur apud eum, ut etiam in hoc opprimeret sanctos, et praecepit ut omnes ubique sanctuarium exstruant, ne quis sanctorum possit emere, « sed tantum qui habet signum » ¹, quod super manum dexteram datum est. Illud autem dicit [imponi] « super sedem oculorum » seu frontem: quia omnes coronabunt
 25 corona peregrina, non vitae sed mortis, *quos secum circumducent. Ita fecit Antiochus Epiphanes, Antiochenus, e familia Alexandri; cum enim gloriaretur in corde suo, praecepit ut extruantur altaria; et quidem ut coronati omnes in ligneto festum Dionysi agerent: eos vero, qui non sacrificarunt, occiderunt. « Et percussit eum Dominus vermibus, et mortuus est », sicut scriptum est in Maccabaeis ².
 30

v. 18) *Et numerus eius est: Sexcenta et sexaginta et sex*; h. e. de nomine eius non licet adaequate definire: multa enim nomina videmus attingere calculum hunc, verbi gratia
 35 *Ἰϋϋιν* aut *Αυντος* ³, et alia huiusmodi. In alphabeto Graecorum subit computatio haec, et non in alphabeto Syrorum.

¹ Textus corruptus et obscurus. — ² II MAC., IX, 9. — ³ Nomina corrupta, fortasse *τεταν* et *λατεινος*.

Taw in lingua graeca trecentum est et apud nos teth novem est. Sed quia, ut antea diximus: *Sanata est plaga animalis, et fecit ut imago loquatur*; h. e. ut roboretur, manifestatio est eorum qui nunc dominantur, i. e. Romanorum. Romani antequam haberent hoc nomen Latini vocabantur, et unus eorum appellatur Latinus. Ex hoc autem nomine numerus unius hominis colligitur. Latinus est nomen ΛΕΑΤΙΝΟC¹. Secundum numerationem Graecorum adhibentur signa illa: sicut diximus, taw tercentum est apud Graecos, septuaginta ... tale est nomen animalis et numerus nominis eius. 5 10

[CAPUT XIV].

v. 10) *Quod mixtum est mero*; h. e. quod mixtum est absque mixtura, scilicet potus, quocum non miscetur quidquid aut coniungitur.

v. 19) *Et vindemiavit vineam terrae, et proiecit in torcular irae Dei.* (v. 20) *Et calcatum est illud torcular extra p. 24. *urbem et efflavit sanguis e torculari usque ad fraena equorum, stadiis mille et sexcentis*; h. e. etiam Zacharias ita locutus est de bello, quod ante adventum Domini excitabitur ab illo adversario contra eos qui in initio stabant adversus eum². Typus autem est haec demonstratio magnae abruptio- 20 nis populorum et regum, sicut et Ezechiel dicit³: « Quivis qui obviam occurret ei in proelio, cadet in ruinam ». Et Zacharias ait: Erit ante messem, quando consummatus erit flos eruntque uvae acerbae, et auferet racemulos illos parvis fal- 25 cibus, et palmites auferet et abscindet, et relinquet volatilibus caeli et animalibus terrae⁴. Et similia his dicit Iohannes futura ante adventum Domini.

[CAPUT XV].

v. 6) *Ad pectus eorum zonae aureae*; h. e. vincti super pectora sua vinculo aureo. *Phialae* sunt urcei aut paterae⁵. 30

¹ Cfr. IREN., *Contra haereses*, V, xxx, 3; *Patr. Gr.*, VII, 1206. Numerus 666 est in litteris « Leatinos » et « Lateinos ». — ² De bellis et calamitatibus in ZACH., XII et XIV. — ³ Cfr. EZ., VI, 12. — ⁴ Occurrit in IS., XVIII, 5, 6; non in Zacharia. — ⁵ πίνυλλες.

[CAPUT XVI].

v. 16) *In locum qui vocatur hebraice Mageddo, graece Armageddon. Videamus rursus quid dicat Iohannes de Babylone, quae eum pepulit in exilium.*

5

[CAPUT XVII].

v. 1) *Veni, ostendam tibi iudicium meretricis, quae sedet super aquas multas, et cetera; h. e. usque ad sanguinem prophetarum et sanctorum et omnium interfectorum super terram. In omnibus quae dicta sunt superius indicat cruciatus et damna particularia, quae venient super Babylonem in fine, e parte tyrannorum qui tunc erunt.*

[CAPUT XX].

v. 2) *Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est Calumniator et Satanas. (v. 3) Et ligavit eum mille annos, et proiecit eum in abyssum *et clausit et obsignavit super eum abyssum, ne decipiat populos, donec absolventur mille anni; postea solvi debet paululum temporis; h. e. Caius haereticus obiicit: Satanas hic vinctus est secundum quod scriptum est ¹: « Ingressus est Christus domum fortis et ligavit eum et rapuit nos, vasa eius ». — Hippolytus refutat eum et dicit: Si est vinctus impostor, quomodo decipiat fideles et persequitur spoliatque homines? Et si dicas eum vinctum esse respectu fidelium, quomodo potuit ad Christum, qui non fecit peccatum, accedere, secundum illud ²: « Veniet princeps et peccatum non inveniet in me? » Si itaque vinctus est, quomodo docuit nos Dominus orare: ut liberemur a malo? ³ et cur petiit probare Simonem et apostolos? ⁴ Et qui vinctus est, quomodo poterat cribrare et turbare discipulos? « Non est nobis lucta cum carne et sanguine, sed cum principibus et potentibus mundi huius tenebrosi ⁵ ». Si vinctus esset, non gereret luctam, nec « raperet verbum quod satum est ⁶ », sicut dictum est in parabola de semine. Illud « vinxit fortem » ⁷*

p. 25.

¹ MATTH., XII, 29. — ² IOH., XIV, 30. — ³ MATTH., VI, 13. — ⁴ LUC., XXII, 31. — ⁵ Eph., VI, 12. — ⁶ MATTH., XIII, 19. — ⁷ MATTH., XII, 29.

sensum hunc habet: Redarguit et confudit eos qui non venerunt ad eum, cum venit adversus Calumniatorem, ut mundaret eos ab operatione eius eosque faceret filios Patri. Et hoc notum est eo quod postea dicit ¹: « Qui non est mecum, contra me est, et qui non colligit mecum, omnino dispergit ». 5
 Ergo in fine temporum ligabitur Calumniator et eiicietur in abyssum, cum veniet Dominus, quemadmodum dixit Isaias ²: « Auferetur impius, ne videat gloriam Domini ». Et numerus annorum non est numerus dierum, sed spatium diei unius, gloriosi, perfecti, indicat, quod cum veniet rex in gloria cum 10
 p. 26. septuplum », quando iusti *cum eo comedent et bibent e vinea eius. « Haec est dies quam fecit Dominus », de ea dixit David ⁴. Ideo, cum adspexit Iohannes oculo spiritus splendorem huius diei, comparavit illum cum spatio mille annorum, secundum 15
 illud ⁵: « Una dies in saeculo iustorum sicut mille anni ». Et « perfectum » per numerum ostendit hunc diem his qui credunt. Quod autem dicit: « Post mille annos solvetur et decipiet gentes » significat quod merito solvetur et in ignem mittetur et punietur [simul] cum his, qui antea congregati sunt cum 20
 eo, cum congregaret apud se alienos a regno et Gog et Magog.

v. 4) *Vidi thronos qui positi erant, et sederunt super eos, et iudicium animabus eorum* et cetera; h. e. non unam remunerationem accipiunt sancti, quasi in aequalitate constituti. Maior erit remuneratio virginis quam maritali; etiam eius qui 25
 martyrium passus est pro Domino nostro maior quam eius qui testimonium non reddidit. Quod enim dictum est ⁶: « Dabit denarium primis et eis qui venerunt sub vesperam », de vita innuit, quia omnes vivunt; « denarium » appellat vitam. Quod iusti primum surgent, docet Zacharias ⁷: « Veniet Do- 30
 minus et omnes sancti cum eo »; Isaias ⁸: « Surgent mortui et suscitabuntur qui in sepulcris sunt »; et Paulus ⁹: « Mortui qui in Christo surgent primum ». Et hac de re dicit Iohannes surrecturos interfectos primum in die illa gloriosa.

v. 5) Hanc vocat « resurrectionem primam », non quod sit 35

¹ MATTH., XII, 30. — ² IS., XXVI, 19 [græc. et hexapl.]. — ³ Alibi: dupliciter splendet. IS., XXX, 26. — ⁴ Ps. CXVII, 24. — ⁵ II PETR., III, 8 [ad Ap., XX, 2]. — ⁶ MATTH., XX, 10. — ⁷ ZACH., XIV, 5. — ⁸ Cfr. IS., XXVI, 19. — ⁹ I THESS., IV, 16.

resurrectio secunda, sed de ordine iustorum docet, qui primi ingressuri sunt in regnum; ordo secundus illorum est qui repudiabuntur tamquam hoedi. Quidam dicunt omnes mortuos in uno ictu oculi resurrecturos unanimiter; sed iusti primum et
 5 postea scelesti. Sanctus Severus dixit quod scriptum est in Apocalypsi.

v. 6) **Beatus sanctus qui habet partem in resurrectione* p. 27.
illa prima; h. e. non est resurrectio prima et secunda secundum tempus; una enim est resurrectio et unam diem assig-
 10 navit Deus in iudicium, sed resurrectionem primam vocat, quia ordines priores et excellentiores ad eam pertinent, secundum illud ¹: « Multae sunt mansiones domus Patris mei »; si enim mansiones multae sunt, etiam ordines multi pariter, ita ut hic sit primus, alter secundus, ille tertius; et ordo
 15 primus est eorum qui vincti erant.

v. 11) *Et vidi thronum magnum et album, et eum qui sedet super eum; et a facie eius fugit terra et caelum*; h. e. post diem revelationis quam vident fideles et infideles, dicet eis qui relictis sunt et nondum mortem gustarunt: Veni
 20 mecum, ingredi conclavia tua et occultare, donec transierit ira. Quod autem: « Caeli et terra fugerunt et non est inventus locus eis », stuporem omnis creaturae ostendit et commotionem elementorum, propter iram quae accidit. Per illud: *non inventus est ipsis locus*, ostendit non periisse, sed stupore
 25 permota esse in tremore, quando ortus est in ira divina qui omnia creavit; qui postea restituet omnia quae renovabuntur, secundum illud ²: « Erit novum caelum et terra nova »; et apostolus ³: « Exspectatio creaturae in revelationem filiorum Dei », quia etiam haec creatura liberabitur a servitute corruptionis.

30

[CAPUT XXI].

v. 9) *Veni, ostendam tibi sponsam, uxorem agni.*

v. 10) *Et adduxit me in spiritu supra montem magnum, et ostendit mihi urbem sanctam Ierusalem, et infra: (v. 16) et illa urbs quadrangularis posita erat*; h. e. quattuor an-
 35 gulis constituebatur.

v. 18) **Et structura muri eius*; h. e. aedificatio muri eius. p. 28.

¹ Ioh., XIV, 2. — ² Apoc., XXI, 1. — ³ Rom., VIII, 19.

v. 19) *Iaspis* seu *iasipon*. *Sapphirus* aut *sapphila*.
Chelidon seu *chalcedon*. *Smaragdus*.

v. 20) *Quintum sardonius* seu *ruber*: *sextum saridion*
seu *sardon*; *septimum chrysolitus* aut *lapis aureus*; *octavum*
beryllus: *nonum topazion* seu *pazion*; *decimum chry-* 5
soprasius seu *aurum purpuratum*; *undecimum iakinthos*, id
est *hyacinthus*; *duodecimum amethyst[us]* seu *rutilans*, h. e.
haec de ecclesia dicuntur quae aedificetur lapidibus pretiosis,
h. e. sanctis, qui tamquam lapides collocantur a Verbo opifice
et aedificantur ut civitas, et in illa die implebitur gloria et 10
in ipsa habitabit Deus. Duodecim lapides significant mystice
duodecim tribus, quae dispersae sunt per iustitiam et per quas
accesserunt Gentes ad Deum. Et duodecim fundamenta duo-
decim nomina apostolorum sunt. Ipsi sunt fundamenta ecclesiae
quae portant eam. Et dixit muros eius e lapidibus valde pre- 15
tiosis, i. e. iustis et virginibus et sanctis; qui sunt robusti
quibus murus civitatis aedificatur, et ipsi custodes sunt eorum
qui in medio eius versantur. Et mysteria haec, quae spirita-
liter hodie adimplentur, ea sunt quorum typos agere Moses
iussus erat. Servabat spiritalia spiritalibus, quae nunc mystice 20
operatur Pater, ut completa et perfecta ostenderet.

[CAPUT XXII].

v. 1) *Et ostendit mihi flurium aquae vivae. Fluvius sicut*
e crystallo, fluens e sede Dei et agni in medio plateae;
h. e. illud « flumen vitae » est baptismus; *in medio civitatis*; 25
p. 29. h. e. *in medio ecclesiae.

v. 2) *Et arbor vitae quae fecit fructus*; h. e. arbor vitae
quam dicit *hinc atque illinc in ripa fluminis*, passionem
Christi ostendit, in quo, cum primum credit homo, descendit
in aquas et abluit peccata sua. *Duodecim omni mense*; h. e. 30
illi enim duodecim fructus sunt duodecim apostoli quorum
verba uti folia ad sanitatem populorum sunt. *Et folia arborum*
sanitas populorum; h. e. quae nunc fiunt in ecclesia et parvi
reputantur, tunc in gloria revelabuntur. Sanitas et cognitio quam
ibi accipiemus, multo sublimior est illa quae hic ministratur. 35

EXPLICIT APOCALYPSIS IOHANNIS EVANGELISTAE.

IN ACTA APOSTOLORUM

*RURSUM, ALIA BREVIS EXPLICATIO ACTORUM APOSTOLORUM MAR p. 30.
DIONYSII SEU IACOBI BAR ŞALIBI, EPISCOPI AMIDAE. ORATIO
EIUS NOBISCUM!

5 ITERUM IN ADIUTORIO DEI SCRIBIMUS ELUCIDATIONEM ACTORUM
APOSTOLORUM. PRECES EORUM SINT NOBISCUM. AMEN.

Cum Deum sumimus iu adiutorium nostrum, o carissime
noster, diligens scientiam! parati sumus ut brevi interpreta-
tione scribamus verba libri Actorum apostolorum, quae indigent
10 explicatione, secundum petitionem et postulationem tuam; tu
vero orationem effundas pro debili et peccatore Dionysio, mi-
sero, seu nomine episcopo, qui collegit, scripsit et elucidavit
verba quae id requirebant, secundum mentem doctorum.

Praxis autem vox graeca est et interpretatur in syriaco
15 « actio », et quando legimus « Praxim apostolorum », actionem
apostolorum dicimus: quid nempe illi egerunt et locuti sunt
post adscensionem Christi in caelum. Et hic liber a Luca
evangelista, discipulo Pauli, scriptus est.

Iacobus Edessenus dicit de Luca, scriptore Actorum: Quam-
20 quam Hebraeus erat Lucas, tamen in doctrina et lingua graeca
educatus et eruditus est: Alexandria oriundus est et artem
medicinae didicerat a iuventute sua; lingua graeca scripsit
Evangelium et Acta, et secundum morem graecae linguae
posuit nomina hebraea in libris suis, ea graecisans, et pro Şaul
25 scribit Saulos.

*ARGUMENTUM LIBRI ACTORUM. — Quia enim praedocuit liber p. 31.
Evangelii omnem conversationem Domini nostri in terra a
nativitate eius usque ad resurrectionem, et quomodo vixit in
mundo; et de promissione ad discipulos¹: « Manete Hiero-
30 solymis, donec induamini virtutem Spiritus », id est, donec
perficerentur in virtute Spiritus sancti, et statim exirent ut
praedicarent Gentibus: relictum erat, ut doceret, quomodo haec

¹ Cf. *Act.*, I, 4; *LUC.*, XXIV, 49.

omnia finem acceperint. Et propterea beatus Lucas scripsit hunc librum qui exponit res quae postea evenerunt.

Rursum scribimus, quot argumenta sunt in illo libro: primum, quomodo Dominus noster adscendit in caelum; secundo, quomodo descendit Spiritus in apostolos in caenaculo; tertio, quomodo sapienter providit Deus, ut non videatur adventus Filii et fides in eum contraria legi, dum vocavit et adduxit Iudaeos ad fidem; quarto, quomodo propter illa quae adversus Stephanum facta sunt, dispersi sunt discipuli et inceperunt docere populum et Gentes; quinto, de Paulo; sexto, qualis erat ante vocationem suam; septimo, qualis fuit, postquam vocatus est; octavo, qualis fuit apostolatus eius ad Gentes; nono, et quomodo cum vexationibus incepit praedicationem a Ierusalem usque ad fines exteriores.

[CAPUT I] CORPORIS ACTORUM.

v. 1) *Primum librum scripsi, o Theophile*; h. e. primum librum appellat Lucas Evangelium quod scripsit, et hic est secundus qui illud sequitur. Hunc « Theophilum » dicunt fuisse unum e primoribus Alexandriae, qui petierat ab eo ut scriberet de rebus, quae fecerat Christus in oeconomia sua in primo libro evangelii, et in hoc rursus de rebus gestis *apostolorum post crucifixionem. Alii dicunt « Theophilum » per « amicum veritatis » interpretari, et personam communem gerere cuiusvis qui est amicus veritatis, qui leget doctrinam suam et intelliget quae scripsit. Nos vero interpretationi priori adhaeremus, quia ad unam personam dirigit sermonem suum, sicut ex evangelio eius notum est.

De his omnibus quae coepit Dominus noster Iesus Christus facere aut peragere: h. e. gesta, quemadmodum baptisma, ieiunium, oratio, humilitas, certamen cum Satana, signa et miracula, passio et mors. *Et docere*; h. e. verba, tota doctrina eius, sicut decem beatitudines: et docebat verbis suis et operibus suis.

v. 5) *Iohannes baptizavit aquis*: h. e. commemorat hic baptismum, quia initium evangelii est baptismus Christi. Et ideo non fecit Christus miraculum ante suum baptismum. Et ratio prima et perfecta oeconomiae est resurrectio Christi, quae est

principium resurrectionis universalis. Et propterea baptizatus est primo, ut indicaret tanquam in mysterio mortem et resurrectionem suam, quae postea accidit, et doceret nos rursum, quod si baptizamur, etiam sicut ille resurgemus.

5 v. 3) *Per dies quadraginta, cum appareret eis*; h. e. cur mansit quadraginta dies et dein adscendit? Et dicimus: Quia imitatus est ea quae praecepit lex ¹, ut « omnis masculus qui nascetur post quadraginta dies purgationis in templo appareat »: et Dominus noster, cum natus esset ex utero inferiorum ad
10 vitam immortalem, post quadraginta dies ingressus est tabernaculum non manufactum, ut appareret Patri. **Et cum comedisset cum eis panem*; h. e. et hoc testatus est Petrus ²: « Edimus et bibimus cum eo »; et hoc ad confirmationem resurrectionis eius. Filii Hagar inde argumentum sumunt et
15 dicunt: Quemadmodum manducavit Christus post resurrectionem, et nos post resurrectionem universalem. Dicimus ad carnales: Christus coegit naturam rerum, et comedit ut confirmaret resurrectionem. De resurrectione nostra dubium non est; in illo tempore necesse erat ut confirmaretur per cibum,
20 quemadmodum ostendit illis locum clavorum et lanceae in confirmationem resurrectionis.

v. 4) *Praecepit eis ut a Ierusalem non discederent*; h. e. quia discipuli erant e variis locis, vel quia discessuri erant post adscensionem Domini nostri unusquisque in suum locum,
25 ideo praecepit eis ut a Ierusalem non recederent, ut eo ipso loco quo acciderant res contumeliosae, manifestarentur et gloriosae; quamvis potuisset in aliis locis implere apud eos promissionem suam.

v. 6) *Si hoc tempore restitues regnum Israel?* h. e. cur scribit Lucas « *cum congregati essent, interrogarunt eum: Si in hoc tempore restitues regnum* », et Matthaeus in fine libri sui ³: « Ite ergo, baptizate in nomine Patris, et Filii et Spiritus sancti. Et ego sum vobiscum usque in finem », et
35 amplius nil addiderunt? Et dicimus: Quia voluit Lucas loqui de eius adscensione, et incepit, ubi finivit Matthaeus, non erat opus ei, ut loqueretur de his, quae semel dicta sunt. Rursum,

¹ LUC., II, 22, 23; cfr. *Ler.*, XII, 6 et *Ex.*, XIII, 1. — ² *Act.*, X, 41.
— ³ MATTH., XXVIII, 19, 20.

p. 34. cum dixit Christus ad discipulos suos¹: « Ego sum vobiscum
 *usque ad consummationem », putarunt eum in aeternum man-
 surum esse cum ipsis in terra, et ideo dixerunt « regnum
 Israelis », non autem regnum caelorum aut Dei. Et id quae-
 siverunt apostoli, quia nondum erant perfecti per Spiritum, et 5
 secundum opinionem iudaicam interrogarunt. Putabant Iudaei
 Christum, cum appareret, fore solum hominem et mansurum in
 aeternum, et Henoch et Eliae ad instar in vita permansurum;
 et ideo dixerunt Iohanni²: « Nos audivimus e lege Christum
 mansurum esse in aeternum ». Sperabant etiam fore ut susci- 10
 taret illos, qui e Iudaeis primo defuncti erant, ut edant et
 bibant et matrimonio iungantur et redeant ad primum statum
 et regnent super omnes populos per Christum qui ortus est
 ipsis. Et hac fiducia capti Iudaei interrogarunt: « Si in tempore
 hoc? » et cetera. Quia non poterant portare, non respondit 15
 eis secundum quaestionem eorum.

v. 9) *Cum ipsi adspicerent in eum, sublatus est*; h. e. su-
 blatus est in nubibus Dominus noster, ne videretur tractus
 esse vi, sed sua sponte sicut rex in curru auferebatur et in
 excelsum elevabatur. *Et nubes suscepit eum*; h. e. et sicut 20
 primitiae nobis fuit in baptismo et in resurrectione, sic in
 adscensione. Et sicut nubes eum suscepit, sic et nos post re-
 surrectionem in nubibus in caelis in occursum eius volabimus,
 sicut dixit Paulus³. *Et occultatus est ab oculis eorum*; h. e.
 primum sine ope nubis sublatus est, ut sciant eum ipsum 25
 adscendisse, et non sicut Eliam indiguisse curru; et postea
 opertus est ut discamus non locum currus tantum implevisse
 nubem, sed etiam apostolos, quominus intuerentur in eum,
 impedivisse.

p. 35. v. 10) **Et apparuerunt duo viri in vestimentis albis*; h. 30
 e. quia apostoli erant impediti a nube, quominus viderent sal-
 vatorem nostrum, in cogitatione sua fingeant et in adspectu
 suo in caelos intuebantur ut viderent illud cum aperiretur
 coram Domino nostro. Tunc angeli mandato divino in forma
 hominum apparuerunt, quia non possent aliter videri ab ho- 35
 minibus. Et sua repentina statione apud apostolos, in stu-
 pore eos iniecerunt, atque splendore vestimentorum suorum

¹ MATTH., XXVIII, 19, 20. — ² IOH., XII, 34. — ³ I Thess., IV, 17.

averterunt eos ab adspiciendo caelo, quia conabantur videre quod non poterant videre.

v. 11) *Viri Galilaei! Syri!*¹ h. e. vocabant eos nomine locorum eorum ut sciant quod non sint peregrini aut alieni, sed
5 noscunt qui et unde sint, et inde accipiat doctrina eorum. *Sic veniet*; h. e. in hoc corpore quo indutus est, veniet in secundo adventu suo, quoniam non mutatur aut convertitur.

v. 12) *Reversi sunt Ierusalem a monte Olivarum, qui distat ab ea circiter septem stadiis*; h. e. mille passibus,
10 quantum licebat Iudaeis progredi die sabbati.

v. 13) *Adscenderunt in caenaculum*; h. e. in quo manducaverant pascha.

v. 18) *Acquisivit sibi pagum e mercede suae iniquitatis*; h. e. dicitur « pecunia » de auro et de argento; apud Iudam
15 fuit aurum, quia si argentum fuisset, non satis fuisset ad emptionem pagi; sic et apud Iosephum, et apud Abraham quadringenta « pecuniae » argentum fuit.

v. 26) *Et iecerunt sortes*; h. e. usi sunt apostoli sortibus in electione, quia nondum acceperant donum Spiritus; neque sunt
20 praestantiores sortes. Dicit enim Mār Iohannes in explicatione epistulae ad Ephesios²: « Sors res *fortis est, non voluntatis aut virtutis; nam ignorantiam habet et casum ». Rursum dicimus, sortem duplici modo sumi: uno, secundum quem iaciunt homines inter se, et secundum quem iecit Iosua filius Nun:
25 et id vocat Iohannes rem casus. Alter modus fit e dono et e revelatione divina, sicut in negotio Matthiae. Et quidem sortem *peštā* et *pessā* appellat Scriptura donum principatus divini, et notum est eo quod dixit Petrus de Iuda: « Obtigit ei sors nobiscum », cum sane non est missa ibi sors consueta a Do-
30 mino nostro super apostolos.

v. 26) *Et adscendit in Matthiam*; h. e. etiam hoc opus fuit gratiae ut ante descensum Spiritus compleretur numerus perfectus duodecim.

¹ Sic cod.; sed fortasse legendum « Syrus », i. e. versio syriaca, cuius testimonium exciderit. — ² *Patr. Gr.*, LXII, 9.

[CAPUT II].

v. 1) *Et postquam impleti sunt dies Pentecostis*: h. e. plenitudinem dierum Pentecostis appellat completionem septem hebdomadum, i. e. septem hebdomades cum per dies enumerantur efformant *pentecostem*, seu diem quinquagesimum, uno excepto efformant septem hebdomades. Et hoc die quinquagesimo, in fine septem hebdomadum Iudaei festum agebant. Nobis autem est haec dies festum Spiritus sancti; et illi agebant festum legislationis, datae per Mosem, et nobis est festum manifestans Trinitatem perfectam. Et Hebraei diligebant numerum septimum et in omnibus [Sabbatis] faciebant festa. Et [septem] hebdomades annorum generabant eis hunc [annum] iubilaei, hoc est « Domini Dei »: h. e. i ū b in lingua hebraica « dominus » interpretatur, et ē l « Deus »; ergo annum Domini Dei hunc vocabant in quo mittebant terras unicuique.

p. 37. Et numerus dierum generabat *Pentecosten. Multum quippe celebratur in Scripturis numerus septimus: Sabbatum numero septimo ordinatur; et « septies in diem laudem dico tibi »¹; et septem dona Spiritus²; et septem lampades Zachariae³; et inimici ad septuplum poenam luent⁴, « purgatum septuplum »⁵.

Quare eo die quo data est lex, requievit etiam Spiritus in apostolos? Et dicimus: Ut ostenderet datorem legis ipsum esse datorem Spiritus. Tria festa agebant Iudaei: Paschae, Pentecostis, in quo data est lex mense h e z i r a n (iunio), et Tabernaculorum. Et in his tribus festis Iudaei ab omnibus locis Ierusalem congregabantur. Dominus noster passus est in Paschate, cum omnes aderant; postquam autem surrexit, non apparuit omnibus hominibus, et ideo necesse fuit ut dum omnes congregati erant in festo Pentecostis, descenderet Spiritus sanctus, ut affirmaret resurrectionem in apostolis et in illis qui congregati erant, quia descensus Spiritus demonstratio est quod Christus surrexit. Et sicut olim post septem hebdomades exitus populi dedit eis legem, idem spatium nobis fuit apud Christum. Volebat ut recedamus a malitiis, et cum id non fecerit

¹ Ps. cxviii, 164. — ² Cf. Is., xi, 2. — ³ ZACH., iv, 2. — ⁴ Cf. *Lec.*, xxvi, 18. — ⁵ Ps. xi, 7.

lex ob infirmitatem suam, necessario data est eadem die lex nova, valens iustificare Populum et Gentes, quae vice tabularum in cordibus scripta est. Et sicut in illa die metaphorice tres revelavit in illo ¹: « Dominus Deus tuus Deus unicus est », h. e. per duas appellationes Domini et unam Dei, mystice tres personas indicavit, et per illud « unus est » consubstantialitatem et unitatem divinitatis, et in decem praeceptis docuit nos excellentiam morum; ita et in hoc die revelavit nobis mysterium trium personarum et docuit nos praestantiam morum.

10 *Cum congregati essent* *omnes; h. e. in Ierusalem, apostoli p. 38. et hi qui cum eis erant, in caenaculo. Omnes perseverabant in ieiunio et in oratione et exspectabant Spiritum.

Cur decem dies sunt inter adscensionem et Pentecosten? Et dicimus: Quemadmodum non statim, postquam surrexit, adscendit, ita neque statim ac adscendit, fuit descensus Spiritus, ne acceleratio eorum quae accidebant, turbaret mentem eorum, ut essent in commemoratione resurrectionis et adscensionis, et pararent se in expectatione cum timore Dei ad recipiendum Spiritum. Rursum, quemadmodum numerus decem perfectus est, ita etiam Spiritus qui post decem [dies] donatus est, perfectus est et perfectos eos ostendit. Rursum, apud singulos ordines diem unam mansit Christus in adscensione sua, eos mystice edocens oeconomiam suam, et cum explevisset novem dies apud novem ordines, die decima apparuit corporaliter Patri; et misit Spiritum ea die. In caenaculo acceperunt Spiritum, quod indicat exaltationem e terra ad caelum eorum qui recepturi sunt donum.

v. 2) *Factus est subito e caelo*; h. e.: e caelo factus est sonus quidam, ex eo loco quo Deus maxime operatur et ubi dicitur habitare, quod Matthaeus ², et quemadmodum scriptum est ³ eum « de caelo dare vocem fortem », ut ostenderet qui excelsus est super omnia, ipsum esse qui descendit. Rursum, ut e loco, in quem adscendit Christus, fiat sonus, ut notum sit quod ipse hunc perficiat. *Subito*; h. e. quemadmodum in prima creatione voluit et subito constitutae sunt omnes creaturae, sic etiam in creatione altera, voluit et renovavit illos

¹ Comp. *Deut.*, VI, 4. — ² Locus corruptus; fortasse alludit ad MATTH., XXIII, 22. — ³ Cf. *Ps.* XVII, 14.

qui eius sunt motu veloci qui celerior omni ictu oculi apparuit.
E caelo; h. e.: et quomodo e caelo sit qui omnia implet?
 p. 39. Et dicimus: sicut e loco in quo putatur *esse. *Et sonus sicut venti vehementis*: h. e. noli intelligere materialem sonum, alioquin quidquid sub caelo est movisset et subvertisset. *Sicut venti vehementis*: illud « vehementis » pro validi dicit. Quod vehemens fuit, ne ad vim auditus referas, sed ad illos qui eum receperunt. Rursus, *sonus tamquam venti*; h. e. sonus terribilis fuit e caelo, qui fortior erat omnibus tonitribus sicut vehemens flatus venti, qui cum magna vehementia auditur. 10
 Illud « vehementis » pro fortis dicit. Et demonstrat desuper et de caelo descendisse Spiritum sanctum. Demonstravit per sonum quod possit virtus eius tenere et dirigere omnia. Subito factus est sonus: indicium est velocitatis et celeritatis, in qua omnia pertransit spiritus, nec impeditur aliquomodo adimpletio 15
 voluntatis eius. « Spiritus ubi vult spirat »¹, et cum voluntate sua, in celeritate inaccessibili, quidquid vult ad finem adducit.

Et repleta est ab eo tota domus; h. e. splendore gloriae Spiritus, inspiratione et luce eius repleta est domus splendore; ut intelligant, si domus illa, in qua divisa sunt dona, illuxit 20
 radiis donorum, quanto magis animae quibus conferantur dona illustrabuntur magna gloria eorum operationis quae decies milles magis quam sol lucent et resplendent.

v. 3) *Et apparuerunt eis linguae*, consequenter quasi linguae dispertitae ignis visae sunt, quae *assidebant in unumquemque eorum*. Quod divisae erant linguae, demonstrat varietatem linguarum; non enim loquebantur unam linguam, sed plures, et linguae suae non sunt obliti, sicut illi qui erant in turri. *Et divisae sunt*: h. e. tribus modis dicitur « lingua »: dicitur « lingua carnis », ut in illo²: « Lingua 30
 eorum uti gladius acutus ». Dicitur « vox » quam profert lingua, secundum illud³: « Fuit universa terra unius linguae et unius sermonis », *et « linguam quam non noverat, audivit »⁴. Et appellantur linguae « ignis » sicut ille qui requievit in apostolos. Linguam hic appellat splendorem quemdam igneum, qui, 35
 quemadmodum lingua ab igni communi se separat, ita se separabat et descendebat in unumquemque eorum. Linguam

¹ IOH., III, 8. — ² Ps. LVI, 5. — ³ Gen., XI, 1. — ⁴ Ps. LXXX, 6.

igneam Spiritum appellat; sicut lingua proxima est sermoni, ita Spiritus Filio. Lingua quidem propter eius familiaritatem ad Verbum, et quia ipse est creator sermone praedicatorum et dator sermonis. Et rursum, quia per linguas suas captivam
5 fecerunt apostoli omnem mentem in obedientiam Christi et evangelii eius. Simul etiam ut corrigeret antiquam rebellionem. Homines enim post diluvium malam cogitationem habuerunt, et aedificarunt turrim, ut adscenderent ad caelos, et cum Deo pugnarent; cum una esset tunc lingua eorum, tum mutavit
10 Deus linguas eorum et impedivit eos ab opere malo et impio. Ita autem dedit varias linguas, ut ostenderet quod tunc divisit linguas eorum, quia unanimes erant ad perficiendum opus malum; nunc vero per divisionem linguarum homines tracturi et iuncturi erant Deo eis proponentes spem resurrectionis et adscen-
15 sionis in caelum. Et quod male peractum est in illo tempore, nunc datum est in timore Dei; h. e. ut per virtutem eleventur et adscendant in caelum. *Sicut ignis*; h. e. hoc significat non minui gratiam Spiritus, quando venit ad fideles per apostolos, quia talis est natura ignis; accendit enim homo ex una lam-
20 pade quotquot velit, et omnino non deminuitur aut minor fit illa prima; sic, qui accipiunt baptismum aut sacerdotium, implentur gratia Spiritus, quam non possidebant; et hi per quos accipiunt eam, nullomodo deminuti sunt per receptionem illorum. Ignis rursum propter *purgationem, et propter consubstan-
25 tialitatem et unionem in natura, et processionem non temporalem nec passivam. In apparitione ignis rursum requievit Spiritus, ut innuat hoc ¹: « Ignem veni mittere in terram », et ut manifestaret operationem ignis qui illuminat animas claritate sua et comburit surculum peccati ².

30 *Et sederunt in unumquemque eorum*; h. e. significat quod non diminuitur ab eis gratia, et requiem in eis docet, quemadmodum scriptum est de Salvatore nostro ³: « Mansit super eum Spiritus », h. e. quod non recessit ab eo; ita etiam super apostolos sedit et requievit et habitavit. Rursum, sedes significat regiam dignitatem et requiem in sanctis.

p. 41.

Cur super Christum in specie corporis columbae descendit Spiritus, super apostolos autem tanquam lingua, seu pars quae-

¹ LUC., XII, 49. — ² Cf. IS., IV, 4; VI, 6; I PETRI, I, 7. — ³ IOH., I, 32.

dam corporis? Et dicimus¹: Quia ille dominus est, et nihil deficiens, et perfectus, descendit super eum Spiritus in forma corporis perfecti; super apostolos quasi pars corporis descendit, ut manifestaret eos servos esse. Rursum, super Filium descendit sicut columba ut indicaret totam personam Spiritus descendisse 5 in eum, et non tantum eius operationem. Animal enim perfectum est columba; et ex omnibus avibus quae solent volare et findere aerem, sola consentit habitare cum hominibus et dare illis fructus suos.

- v. 4) *Et coeperunt loqui*; h. e. quasi diceretur: exorsi sunt 10 loqui in omnibus linguis per donum quod acceperant.
- p. 42. v. 5) *Erant riri, timentes Deum, habitantes *Ierusalem*; h. e. propter captivitates quas olim passi sunt². (Descenderunt in Aegyptum cum patribus suis, et deinde Babylonem, et postea in Assyriam; et qui descenderant in Aegyptum, et Babylonem, 15 et in Assyriam, redierunt denuo. Captivitas autem Antiochi non fuit gravior et etiam limitata fuit; illa autem Romanorum adhuc futura erat. Itaque Ierusalem tribus vicibus in captivitate ducta est, et Iudaei quattuor et Israel quinque). Et e familiis quae dispersae sunt in gentibus, sicut scripsit Esdras³, 20 reversi sunt et venerunt ad festum. Et vocat eos habitatores, quia honorificum erat ibi habitare, sicut Paulus reliquit Tarsum et erat ibi habitator. *Timentes Deum* vocat eos, quia praestantes erant et quasi ad locum, qui assignatus est a Deo ad orationem, congregati sunt; secundum illud⁴: « Hierosolymis 25 oportet adorare », et⁵: « Quando veniam et adspiciam facies tuas? », et: « Quomodo possimus canere laudes in terra aliena? ».
- v. 6) *Et cum factus est sonus ille*; h. e. quando audierunt sonitum, cum Iudaeis, qui adscenderant ad festum, convenerunt illuc. *Congregatus est totus populus et commotus est*; h. e. 30 convenerunt omnes, irruentes et festinantes adire locum propter miraculum. Et cum domesticis venerunt habitatores quoque qui e variis locis ibi commorabantur. *Quia audiebat unus-*

¹ Hic in margine cod. Lond. habet: Dicunt Theologus in homilia de Pentecoste et Philoxenus in homilia quarta de Spiritu: « prophetae gratiam et vim Spiritus acceperunt ante crucem; in Pentecoste apostoli personam perfectam Spiritus acceperunt ». — ² Verba uncinis inclusa interpolata videntur. — ³ Esd., II. — ⁴ Cf. Ioh., IV, 20. — ⁵ Ps. XLI, 3; CXXXVI, 4.

quisque eorum; h. e. audiebant apostolos et ceteros qui cum eis, loquentes variis linguis. Stupebant, quomodo, cum Galilaei essent et in una lingua educati, varias linguas loqui possint? Et nemo erat in illis, qui ex omni loco congregati erant, qui
5 non audiret eos loquentes linguam loci sui.

v. 7) *Et mirabantur, dum . . .*; h. e. eo quod diversimode, in linguis *cuiusque loci loquerentur, quivis eorum in omnibus p. 43.
linguis loquebatur. Et notum est ex eo quod dixit Paulus¹: « Gratias ago Deo quod prae omnibus loquor linguis », et
10 iterum²: « Si ergo congregetur ecclesia in unum et omnes linguis loquantur ». Et testatur hoc Iacobus [episcopus] Batnān, Sarugensis, in homilia de divisione linguarum: Spiritus electus qui subito audiebatur, fuit praeceptor et docuit eos omnes
linguas: verumtamen scripturam unusquisque illius loci in quem
15 missus est, tantum didicit, et etiam lingua illius loci in quem missus est, specialis erat ipsi, et melius quam alias linguas notam habebat. Et testatus est hoc Mār Iacobus [Sarugensis] in homilia de Addai et Abgar.

v. 9) *Parthi*; h. e. Parthos et habitatores civitatum ad ripas
20 Euphratis nominat.

v. 11) *Loquentes linguis nostris*; h. e. linguis omnium populorum loquebantur, praedicantes regnum caelorum. *Mirabilia Dei*; h. e. mirabilia appellat oeconomiam quam egit Christus eo quod baptizatus est, tentatus est, ieiunavit, docuit, fecit
25 virtutes, passus est, surrexit et ascendit in caelum.

v. 12) *Quid est illa res?* h. e. quae est causa huius rei? ad quid facta est?

v. 13) *Mustum biberunt*; h. e. alii invidia sua dixerunt vinum novum eos bibisse et ebrios esse, et rem mirabilem
30 effectum ebrietatis appellabant, et quod loquerentur linguis alienis, putabant causam esse potationem vini, cuius ob abundantiam et novitatem linguis uterentur! Ignorabant miseri quod, quamvis invidia haec dicerent, tamen veritatem confitebantur: mustum enim vinum illud novum est³, doctrina scilicet
35 Spiritus quam cum accepissent apostoli, liberati sunt ab antiqua doctrina et novi facti sunt, et ex illo vino potaverunt apostoli Gentes easque converterunt ad fidem.

¹ Cf. I Cor., XIV, 18. — ² I Cor., XIV, 23. — ³ Cf. MATTH., XXVI, 29.

p. 44. v. 14) **Postea surrexit Simeon cum undecim*; h. e. ut in unanimitate stationis viderentur cum eo participes esse sermonis. *Elevavit vocem suam*; h. e. ut confirmaret eos super id quod factum est. *Viri Iudaei et omnes illi qui habitant*; h. e. habitatores civitatis et omnes illi, qui e longinquo congregati estis propter festum. *Hoc notum sit vobis*; h. e. studiose audite verba mea! Et ante omnia necesse est vobis ut sciatis quod verum est. 5

v. 15) *Non enim, quomodo vos putatis, isti ebrii sunt*; h. e. isti longe sunt ab ebrietate, etiam multoties illud opinati estis; et id sufficienter vobis manifestat ipsum tempus: *Tertia est hora*; h. e. tertia hora tantum est in die et nondum sumpserunt cibum, quomodo vinum biberint? neque e potatione vespertina sic vertigine caperentur; ergo ipsum tempus liberat eos ab omni suspitione. Hora tertia requievit in eos Spiritus 15 ut ostenderet se illustraturum mentem eorum in mysterio Trinitatis. Ad eos qui reverenter interrogabant, quid hoc esset, respondit Simeon:

v. 16) *Hoc est quod dictum est per Ioelem*¹; h. e. donum Spiritus; et testem adhibet prophetam. Et qui dixerant invidia 20 ebrios esse, redarguit eo quod non erat adhuc nisi tertia hora. Et demonstrat etiam quo tempore futura erant quod dixit Ioel; h. e. *quando fient signa in caelo et virtutes* [super terram], haec nempe quae evenerunt in passione salutari.

v. 17) *Erit in novissimis diebus*; h. e. in novissimis temporibus finis mundi. *Effundam Spiritum meum super omnem carnem*; h. e. promisit Deus hominibus per Ioelem gratiam Spiritus, quam effundet adeo copiose ut vaticinarentur viri et mulieres; id indicat illud: *Filii vestri et filiae vestrae. Iuvenes* 25 *vestri* **visiones* [videbunt]; h. e. senes et iuniores quos appellat « iuvenes », videbunt visiones; si dormiunt, per somnia, et si vigilant, per visiones. 30

v. 18) *Super servos meos et ancillas meas*; h. e. viris et mulieribus qui in se susceperunt servitium meum, dabo gratiam Spiritus, qua *vaticinabuntur*; h. e. enarrabunt, non de 35 rebus proximis, sed de futuris. Prophetiae proprium est cognoscere et dicere futura.

¹ IOEL, II, 28 seq. (Hebr. III, 1).

v. 19) *Signa in caelo et virtutes in terra*; h. e. illae res quae acciderunt in crucifixione. *Sanguis et ignis*; h. e. per « sanguinem » indicat passionem, in qua acciderunt signa mirabilia: nam terra contremuit, sepulcra aperta sunt et mortui surrexerunt; saxa scissa sunt, et luminaria obscurata sunt ¹.
 5 Per « ignem » innuit gratiam Spiritus, quae tunc donata est post passionem. *Et vapor fumi*; h. e. in monte Sinai, cum se revelavit, densus erat fumus in medio ignis, quod erat manifestatio terroris ut terreatur populus. Hic dicit *vapor fumi*;
 10 h. e. fumus parvus aut quasi vapor fumi cum igne conspiciendus, ut inde etiam discrimen inter haec et antiqua cognoscatur; nam in lege ira imminabat, secundum illud ²: « Operator irae », et rursum ³: « Littera occidit », et ideo fumus magnus erat illic. In igne fuit hoc prodigium qui manifestaret
 15 per lucem concessionem bonorum et solutionem malorum. Fumus hic parvus fuit, quia etiam tremor paucus hic fuit, pro admonitione hominum, et modo congruebat poena ut illa domus Ananiae ⁴ et Elymae ⁵.

v. 20) **Sol convertetur in caliginem et luna in sanguinem*; p. 46.
 20 h. e. signa crucis innuit, cum sol et luna defecerint. « In sanguinem », quia talis apparet lux lunae, quando obscuratur.

v. 21) *Antequam veniat dies Domini*; h. e. dies adventus ultimi, quia antequam accidat finis universi, fient haec quae acciderunt in crucifixione. *Et erit: omnis qui invocabit nomen Domini, vivet*; h. e. docet, quid sit commodi ex his quae supra dicta sunt, quando fient. Qui admonitionem ex his accipiunt et festinant auxilium quaerere in Deum Salvatorem et credent in eum, vitam aeternam haereditate accipient. Et postquam solvit dubitationem Iudaeorum de Spiritu sancto, per
 30 testimonium Scripturae, convertit sermonem ut loquatur de Filio incarnato cuius gratia dono Spiritus sancti digni facti sunt.

v. 22) *Verba de Iesu Nazaraeo, viro qui a Deo visus est*; h. e. loquitur hic oeconomice, quia non poterant percipere. « Vir qui a Deo visus est »; h. e. absconditus qui manifestatus
 35 est in carne in mundo, et suscepit in seipsum passiones et crucem, Christus erat, et ipse ⁶ « in principio erat Verbum et

¹ MATTH., XXVII, 51 sqq. — ² Rom., IV, 15. — ³ II Cor., III, 6. — ⁴ Act., v, 1-11. — ⁵ Act., XIII, 11. — ⁶ IOH., I, 1 et I, 14.

Verbum caro factum est et habitavit in nobis ». Et postquam factum est et natum est in carne, appellatum est nominibus altis et vilibus, cum unus sit aeternus, qui factus est temporalis sine mutatione. Ideo vocatus est « filius hominis » et « vir », quia inhumanatus est et incarnatus est; et « angelus » et « propheta », quia manifestavit futura et abscondita; et « Iesus », quia salvavit nos. Diversimode apostoli verbum de Christo usurpabant, prout Spiritus sanctus instruebat eos. Initio suae praedicationis non rigorem doctrinae tradebant, sed sicut lac p. 47. pueris, ita *in initio evangelii, et secundum opinionem Iudaeorum qui putabant simplicem hominem fore Christum, et non Deum incarnatum, nominibus humilibus usi sunt. Dixit Mār Ephraem: « Initio illis praedicaunt eum hominem, ut quasi lac traderent illis evangelium ». *In signis et portentis*; h. e. quae virtute divina completa sunt, alta et sublimia: sanavit infirmos, suscitavit mortuos, fugavit daemones et alia, quae vos scitis, neque quae in crucifixione eius acciderunt latent vos. 5 10 15

v. 23) *Hunc qui destinatus erat ad hoc*; h. e. quia in voluntate Patris eius erat, ut descenderet Filius eius et gustaret mortem in carne et salvaret omnes. Et non ob infirmitatem traditus est in manus vestras; sed haec providentia servabatur in voluntate Patris, ab aeterno, in salutem creaturarum; etsi vos non iuste usi sitis ea, sed voluntatem homicidam ostendistis, et ligno affixistis in carne datorem vitae. 20

v. 24) *Deus vero suscitavit eum, et solvit vincula*¹ [infern]; h. e. cum non esset possibile ut detineretur in seculum et in morte, quia Deus sua natura est, immo solvit vincula inferni, hoc est mortis virtutem, quia natura sua vivus est, et incorruptibilis prout Deus. Hoc quod dixit « suscitavit eum Pater », humano modo et secundum infirmitatem auditorum dictum est, et quemadmodum dicitur « induit corpus », ita suscitatum esse a Patre dicitur, cum non partirentur in eo sublimia et humilia apostoli personae et personae², secundum garrum Nestorianorum et Chalcedonensium, sed uni eidemque dant omnia, divina et humana. 25 30 35

v. 25) *David enim dixit*³: « *Praevidebam Dominum meum* »; h. e. ex *quo manifestavit id praecessisse in volun-

¹ Sic in sensu auctoris; textus « dolores ». — ² In alia lect. « naturae et naturae ». — ³ Ps. xv, 8.

tate Patris et Spiritus, et ipsius Filii, ut descendat, fiat homo et gustet mortem et solvat vincula inferorum, et cetera.

v. 33) *Ipse est qui dextera Dei elevatus est*; h. e. cum dextera Patris sit Christus, virtus et sapientia Patris, dextera
5 Patris elevatum esse dicitur, aut quasi ad honorem Patris, aut quoad carnem, aut ut ostenderet ipsum se suscitasse. Et dixit: *Ipse est qui effudit donum hoc quod ecce vos videtis et*
auditis. Tota ratio expositionis ad hanc sententiam spectat: Ascende enim in mente tua illuc, ubi alii dicebant: Quid est
10 hoc? et alii deridebant, et iunge hanc sententiam: « Ipse effudit donum hoc sublime » sententiis illis, et sic apparebit responsio recta.

v. 36) *Sciat omnis Israel quod Dominum et Christum fecit eum Deus*; h. e. cum enim habeat dominationem cum
15 Patre suo, quia factus est homo, Patrem eum fecisse Dominum creaturarum dixerunt apostoli secundum usum sermonis humani. Ne offendantur haeretici quod « Dominum et Christum » fecerit eum, non enim ex illo « fecit eum » intelligendum est « creavit eum »; scriptum est enim in Scriptura: « Hoc tempore filios
20 faciam », et « animas quas fecit in Hærran¹ », et nemo dicit quod possit quis facere aut creare animas, sed sensus huius sententiae talis est: Dominum et Christum [fecit eum Pater], quasi quis diceret regem filium suum iudicem fecisse. Aut vero
25 litterae Scripturae inhaerentes², quod absurdum est intelligunt, nempe: Dominus et Christus Deum fecit Iesum, ita ut sit Iesus alius ac Dominus et Christus, et Christus sit ille qui fecerit Iesum Deum, et ita ut fuerit Iesus ante unctionem et dominationem, et mendax sit verbum angeli dicentis³: « Natus est vobis hodie Dominus Christus ».

30 v. 42) **Et communicabant in oratione et in fractione eucharistiae*; h. e. gratiarum actionis; receptionem et usum sacramentorum innuit his verbis. p. 49.

v. 43) *Fiebat timor in omni anima*; h. e. per signa et prodigia quae ab apostolis fiebant; quia mirabilia erant, necessario, quando videbant quae operabantur, terrebantur.
35

v. 46) *Domi frangebant hostiam*; h. e. panem mysterii appellat hostiam. In domibus hoc perficiebant et accipiebant

¹ Gen., XII, 5. — ² Locus obscurus et fortasse corruptus. — ³ Luc., II, 11.

cibum laetantes; h. e. post sacramentum accipiebant cibum profanum, et in gaudio erant propter spem bonorum futurorum.

v. 47) *Et in simplicitate cordis sui laudabant Deum*; h. e. in simplicitate cordis ducebantur, contemnentes visibilia et appetentes futura, et in simplicitate animae suae ad invicem cohaerebant. *Et Dominus noster augebat cotidie illos qui viri facti sunt in ecclesia*; h. e. eo quod multi ad fidem appropinquabant et e multitudine eorum augmentum perpetuum ecclesia accipiebat; h. e. congregatio fidelium quam appellat « ecclesiam ». Ante illa dixit¹: « Quasi tria milia animarum credebant et baptizatae sunt ».

[CAPUT III].

v. 1) *Et factum est cum adscenderent Simeon et Iohannes ad templum*; h. e. ad templum adscendebant quasi ad locum assignatum adorationi Dei. *Tempore orationis horae nonae*; h. e. in illa hora erat precatio, et adscendebant secundum consuetudinem in templum, nam supra dixit illos qui credebant, in templum convenisse.

v. 4) *Intuere nos!* h. e. quia ille claudus simpliciter postulabat eleemosynam, sicut illi qui consueti sunt haec facere, qui petunt, sed non investigant, num possit ille quem *deprecantur, dare an non. Et hoc modo postulabat a Simeone. Hic vero dicit: *Intuere nos!* h. e. ut animadverteret beneficium et excitaretur verbo eius, et revocata sit mens eius, recollecta ab omni loco. Et quum in eos defixisset intuitum suum, dignus habitus est sanatione. Quod autem dixit « Simeon cum Iohanne », docet concordiam quam habebant. Et licet sit unius verbum, tamen omnium erat; qui loquebatur, vice omnium loquebatur, et ideo: *Respice « in nos! »* dixit communiter, et non: *In me*, ut indicaret eorum concordiam.

v. 5) *Hic autem intuitus est eos*; h. e. claudus intuitus est, cum exspectaret ut aliquid magnum ab ipsis acciperet.

v. 6) *In nomine Iesu Nazaraei surge*; h. e. tu ergo qui ab utero matris privatus es facultate ambulandi, et sedere tantum vales, surge praeter consuetudinem, testimonium red-

¹ Vers. 41.

dens per erectionem tuam et stuporem incessus tui de miraculo resurrectionis. Vice nominis « Dei » aut « Adonai » in nomine Iesu Nazaraei dixit, ut cum viderent in nomine illo vili et contemptibili apud eos fieri miracula, credant eum esse Deum
 5 qui super omnia est.

v. 7) *Et apprehendit eum manu eius dextera et erexit eum*; h. e. quia non credidit ante experientiam, quod possit surgere ad verbum, ideo apprehendit eum manu eius; sed ille statim ac sanatus est, saluit et surrexit et ingressus est in
 10 templum. Saliebat sane prae gaudio suo et laudabat Deum pro iis quae ipsi facta sunt.

v. 10) *Et agnoverunt quod*; h. e. et hoc per operationem Dei factum est illi, quia omnibus notus erat, eo quod ad portam continuo erat, ut omnis populus sciret miraculum quod
 15 factum est. Fecit Deus ut esset primum signum id quod factum est: primo, quia *claudus assidue erat in templo et notus omnibus, et secundo, quia ob longum spatium annorum eius nemo erat qui de eo dubitaret. Et sanatus est hora nona: ita ut ab omnibus videatur et credant multi, quia secundum consuetu-
 20 dinem congregabantur eo tempore.

Post hoc miraculum surrexit Simeon, praedicavit et admonuit; et dixit Lucas ¹ multos qui audierunt, credidisse: *et erant numero quasi quinque milia virorum.*

[CAPUT IV].

25 v. 1) *Et praefecti templi*, Graecus: strategoi; h. e. quibus ordo templi commendatus erat.

v. 7) *In qua virtute aut in quo nomine fecistis?* h. e. non quia ignorabant quod in nomine Iesu Nazaraei hoc fecerunt, interrogarunt eos, sed sperabant ut coactione tribunalis, per
 30 hanc formulam interrogationis terrore percussi Christum negarent.

v. 11) *Hic est lapis quem repudiastis vos aedificatores*; h. e. vos quibus commissum est aedificium religionis, et quasi lapidem ignobilem qui non sit aptus ad religionem, repudiastis
 35 eum; in loco lapidis angularis factus est, quia sicut iste duas

¹ iv, 4.

parietes ligat et unit, ita ille per fidem in eo ligavit populum et Gentes, et facit eos unum templum in habitaculum Spiritus.

v. 31) *Et cum orassent et deprecati essent, commotus est locus in quo erant congregati*; h. e. commotio illa significabat abrogationem potentiae Iudaeorum, et omnia legalia finem 5
habere, templum solvendum et populum gladio periturum.

v. 35) *Et deponebant ad pedes apostolorum*; h. e. appor-
tabant pecuniam apostolis, ut manibus eorum administraretur;
ad pedes, et non in manus, quasi non par erat ut in manus
sanctas poneretur. 10

p. 52. v. 36) *Ioses, in Pesittá « Ioseph », *ille qui cognominatus
ab apostolis Barnaba, quod interpretatur « filius consolati-
onis », Lerita*; h. e. propter clementiam et comitatem morum
eius eiusque conversationem suavem appellarunt eum apostoli
« Barnabam », h. e. « filium consolationis » et consolator. 15

v. 37) *Ille vendidit praedium suum et dedit pretium eius
indigentibus.*

[CAPUT V].

v. 1) *Et vir cuius nomen Hanania cum uxore sua Sappira*¹; h. e. quemadmodum initio creationis ante omnia scripsit 20
Moses de sacrificio Cain et Abelis, ut doceret omnes homines
conscientiam bonam quae inclinatur ad Deum, ita etiam nunc,
initio praedicationis evangelicae loquitur de oblatione eius
qui optime obtulit, et de illo qui male. Audite. Ananias enim
praedictus cupidus fuit cum uxore sua laudis humanae. Ven- 25
diderunt agrum suum et partem pecuniae retinuerunt sibi.
Petrus cum sciret Spiritu, quid fecissent, poenam mortis eduxit
in eos. Dicit sanctus Athanasius in homilia de cruce²: Ceteros
apostolos res latebat, Petro verum soli manifesta erat. Poena
spoliatorum sanctuarii venit in eos, quia quidquid Deo promit- 30
timus, non nostrum est, sed Dei: et si quid ex eo rapiamus,
non nostrum sumimus, sed quod Dei est, et in hoc apparemus
latrones sanctuarii. Promissio enim aut usque ad donationes
est, aut usque ad verbum et voluntatem [tantum].

v. 8) *Hoc pretio vendidistis praedium?* h. e. non quidem 35

¹ Σάππειρα. — ² Patr. Gr., XXVIII, 187.

ignorans interrogavit uxorem, sed ne videretur, cum esset absque peccato, in eam temere inducere poenam pro peccato mariti eius. Quae cum dixisset hoc pretio *vendidisse, manifestavit seipsam cum marito malitiae voluntatis participem esse, et exinde iuste cum eo condemnata est. p. 53.

v. 28) *Vultis vos inducere super nos sanguinem viri illius;* h. e. cum doctrinam vestram stabilitis, populum inducitis ut rebellaret contra Romanos, qui statim venient et devastabunt nostram urbem, et reputabitur ruina loci nostri et caedes populi nostri, ultio sanguinis Iesu, illius, quem nos iuste crucifiximus. Hoc imitatur illud ¹: « Venient Romani et tollent locum nostrum »; ergo illud quod « vos inducere vultis in nos », significat: « Ultionem mortis eius vultis a nobis sumere ».

[CAPUT VI].

v. 1) *Murmurabant discipuli graeci adversus discipulos hebraeos, quod despectui haberentur viduae eorum;* h. e. graecos appellat paganos et proselytas qui facti sunt iam pridem discipuli legis. Curam habebant apostoli de viduis pauperibus et de anibus debilibus quae perseverabant in timore Dei et quibus ministrabantur ex eis quae illis offerebantur. Se exaltabant discipuli hebraei supra eos qui erant ex Gentibus, quippe qui iam ante fidem in Christum secundum legem quae erat a Deo vivebant; gentiles vero inferiores ipsis essent qui conversi erant ab idololatria. Ob hanc causam volebant hebraei discipuli, ut sit maior cura viduis quae ex eorum genere erant; et quae ex paganis erant despiciebantur. Et haec causa suscitavit murmurationem inter discipulos hebraeos et paganos: Dicebant: Ad Christum sicut vos accedimus: non decet igitur ut despiciantur viduae nostrae, sed eiusdem honoris dignae sunt ac vestrae, quia doctrinam Christi professae sunt, et etiam donum Spiritus sicut vos accepimus nos. p. 54.

v. 2) *Non decet ut relinquamus verbum Dei ut ministraremus *mensis;* h. e. intellige, vir prudens! quomodo laudavit verbum doctrinae et admonitionem vulgi supra opus misericordiae erga pauperes!

¹ IOH., XIV, 48.

v. 3) *Exquirite ergo, fratres mei*; h. e. non vocarunt eos « filios » aut « discipulos », sed « fratres », quod est signum humilitatis, et indicat quod eos qui pares sunt sibi honore, alloquuntur. *Et seligite septem viros*; h. e. seligite septem viros; numerus impar et non par, ut si eveniat quod oriatur 5
lis inter eos circa res ab ipsis tractandas, consilium plurium firmaretur; si vero numero pari selecti fuissent, res in dubio et sine solutione mansisset. Cum enim esset maioritas in una parte, quod plurium erat, erat servandum; in numero enim 10
impari, si fiat divisio, necessario pars una maior erit.

v. 5) *Et placuit hic sermo*; h. e. acceptum est populo quod dictum est. Et data est illis potestas in electionem eorum qui designandi erant, et exinde institutum est in pluribus locis olim ut populus eligeret sibi caput. *Et elegerunt Stephanum qui erat plenus fide*; h. e. qui ab ipsis rebus talis eis vide- 15
retur. *Et Nicolaum, proselytam Antiochenum*; h. e. qui e paganismo appropinquavit ad legem, antequam credidisset in Christum. Elegerunt enim partem eorum e Iudaeis, partem e Gentibus, ne sit offensio aut divisio aliqua in eis quae ab ipsis agebantur. Illud « diaconus », non quod non possideret donum 20
sacerdotii aut episcopatus dicit, sed quod huius ministerii curam p. 55. proprie haberet, et possidebat gradus alios, *sicut Paulus ¹ appellatus est « minister », cum esset apostolus; et ipse Christus appellatus est « minister » ², cum esset Deus et largitor donorum. 25

v. 8) *Stephanus autem plenus erat gratia*; h. e. addidit initio sermonis de illo quod plenus erat fide et Spiritu sancto, et dein iungit etiam hos alios, ut indicaret huiusmodi opinionem fuisse omni populo de omnibus illis. Excellentior ceteris putabatur Stephanus. 30

v. 6) *Hi steterunt in conspectu apostolorum*; h. e. quos elegerant adduxerunt ad apostolos. *Et orarunt et imposuerunt eis manum*, ita ut usus ille invaleret, nam auxilio gratiae Spiritus peragebant id quod fiebat.

v. 11) *Nos audirimus eum dicentem verba blasphemiae*; 35
h. e. causam lapidationis Stephani indicavit Lucas eo quod per illam accidit ut praedicatio extra Ierusalem progrediretur, et

¹ Col., I, 23, 25. — ² Rom., xv, 8.

propterea locutus est de electione eius et de ministracione mensis eius et eius sociorum et de modo quo cum libertate locutus est Iudaeis de multiplici providentia Dei ab initio, et de vocatione Gentium. Duo crimina ei imputarunt: quod enim
 5 dixisset templum et locum destruenda esse, et quod mutarentur consuetudines mosaicae. Et respondit eis: Abraham in loco alieno accepit promissionem et fuit dignus revelationis. Et Iosephus in loco impuro explicavit somnia, et fratres eius ad eum descenderunt; h. e. non damnum passi sunt a loco, sed meruerunt
 10 experiri providentiam Dei. Et Moses in loco impuro educatus est et postea apparuit probatus. Et Abraham et Isaac et Iacob sine lege et consuetudinibus mosaïcis accesserunt ad cultum Dei, et pariter Iosephus *et Moses. Et templum ultimo aedificatum est, postquam in tabernaculo per tempus adoraverunt
 15 priores qui non sunt deminuti, quod non viderunt templum. Et postquam ostendit non esse necessarium templum et locum, et legem multo iuniorum esse, indicat esse inutilia, et priores absque templo et lege victores fuisse. Et vocat eos « duri cervice », quia non intellexerunt quae scripta erant, nempe legem
 20 abolendam esse; et secundum accusationes eorum etiam explanationem suam fecit. Ideo redeamus a capite ad textum libri et per singula verba explicemus.

v. 15) *Et adspexerunt vultum eius quasi vultum angeli;* h. e. gloriosus et plenus splendore videbatur eis; et id fecit
 25 gratia ad confusionem accusatorum et iudicum.

[CAPUT VII].

v. 2) *Viri fratres et patres nostri;* h. e. coevos suos vocat fratres, et seniores patres; indicat se cum familiaribus loqui.

v. 6) *Et malis afficient eum per quadringentos annos;*
 30 h. e. in Aegypto non servierunt per quadringentos annos, sed numerat quadringentos annos a tempore quo erant in terra Canaan. Et dicit non damnum passi sunt eo quod habitaverunt in terra aliena; non enim locus impedit providentiam Dei. Et etiam domus Abraham in peregrina (regione) habitavit et egregio
 35 modo vixit. Ad vigilantiam populi providebat locus ut in eo constituti etiam inviti manserint in moribus legis.

v. 8) *Dedit eis foedus circumcisionis;* h. e. foedus circum-

cisionis dedit Abrahae ut hoc sigillo universum genus conservaretur, etiamsi se averterit a virtute; et ideo dedit signum in eo loco quod est membrum propagationis et generationis, ut notum sit creatorem omnium dedisse ipsi filium praeter
 p. 17. expectationem, et per sigillum illud cognoscant *curam Dei 5
 erga ipsos et celebrent adiutorem suum. Cura enim Deo erat de gente propter illum qui ex ea oriturus erat secundum carnem, h. e. Christum.

v. 9) *Incidia moti sunt in Ioseph fratres eius et venundarunt eum*; h. e. haec inseruit sermoni suo eo quod accusarent eum [quod dixerit] Iesum venturum ad perdendum locum; narrat de Ioseph quidquid circa eum factum est in Aegypto. Non est destitutus providentia divina propter locum eo quod dignus erat, et nihil profuit eius fratribus habitare in hoc loco. Sed propter malitiam suam vituperabantur. Postquam indicavit neque locum nec templum quidquam proficere ad religionem, et tempore Mosis in tabernaculo ministrasse eos et mirum non esse, si ministerium legale cessaret, dixit:

v. 51) *Vos itaque indociles omni tempore estis; Pešittá: Duri cervice et incircumcisi*; h. e. nunquam vultis auferre a cordibus vestris, auditibus, id est auribus vestris inobedientiam, sed semper in litibus stetitis. 20

v. 55) *Et hic cum plenus esset fide et Spiritu sancto, intuitus est in caelum*; h. e. et vidit oculo spiritali Deum supra caelum. Sicut Isaias ¹: « Vidi Dominum exercituum sedentem », ita etiam Stephanus operatione Spiritus sancti vidit Deum. *Et vidit gloriam Dei*; h. e. vidit in visione tremenda et gloriosa Deum; *Iesum stantem a dextera*; h. e. quasi in auxilium servi sui; qui enim in angustiis versabatur, auxilium desuper indigebat in succursum. Stationem vero de auxilio usurpare
 30 solet Scriptura, sicut illud ²: « Sta, adiuva nos et libera nos! », p. 18 et ³: « Sta, Domine, in ira tua »; *et sicut apud nos hi qui a throno diligenter stant ad opus quoddam, ita etiam a dextera vidit eum stantem, parantem auxilium ei. Statio autem et sessio apud Deum diversimode intelliguntur: quod stat, quia
 35 firmiter fixus est; quod sedet, quia constans est in bono, et immutabiliter fixus in bonitate. Ubi dicit: « Sedet a dextera »,

¹ Is., VI, 5. — ² Cf. IER., II, 27. — ³ Cf. Ps. VII, 7; II Tim., II, 19.

docet magnitudinem honoris eius ante saecula; hic, statio adiutorium significat; Pater et Filius apparuerunt supra, et Spiritu repletus est Stephanus per quem vidit duas personas: tres igitur personas mente percepit sanctus.

5 v. 56) *Et video caelos apertos*; h. e. apertura enim caelorum spondet mihi et docet transitum meum illuc. *Filium hominis* appellat Iesum, et quidem significat corpus quod sibi univit hypostatice, in quo glorificatus est, et nunquam dimittet sicut dixerunt haeretici, sed per illud adscensum obtinuit generi
10 nostro in caelum.

v. 59) *Et lapidabant eum*; h. e. cum iam frequens ictum lapidum accipiebat, deprecatus est Iesum qui ei apparebat, et dixit: *Domine Iesu, suscipe spiritum meum*; h. e. ne me alienum facias a communione tecum, sed citius libera me e
15 malitia illorum et suscipe animam meam ad te, ut tecum sim et te videam semper. Et ipse primus post Christum passus est mortem et propterea meruit hanc visionem. Et cum morarentur in lapidatione eius et sentiret bona quibus fruiturus erat post mortem:

20 v. 60) *Posuit genua et dixit: Ne statuas eis hoc peccatum*; h. e. eis qui mihi causa fuerunt, cur tam magnis bonis delectarer. Et petebat, ne damnum paterentur qui pararunt ipsi *delicias, etiamsi non id fecissent bona voluntate, sed in mali- p. 59.
gnitate. Et in hoc iterum Dominum suum imitatus est, qui
25 oravit pro his qui eum crucifixerunt. *Et cum hoc diceret recubuit*; h. e. pulcre dicit « recubuit », quia somnus est mors illis qui in firma spe futurorum moriuntur.

[CAPUT VIII].

v. 1) *Et dispersi sunt omnes per vicos*; h. e. postquam
30 dispersi erant multi in regionem Iudaeae et Samariae propter occisionem Stephani, exceptis duodecim qui manserunt Ierusalem propter praedicationem.

Narratur de Philippo, uno e septem diaconis qui cum Stephano erant. Philippus ille, unus e duodecim, mansit Ierusalem
35 cum sociis suis. (v. 5) *Philippus vero descendit in civitatem Samaritanorum et praedicabat Christum*; h. e. docebat oeconomiam in carne Domini nostri, et illa quae fecit. *Et acquie-*

scebant omnibus quae dicebat; h. e. eo quod viderent magna signa quae ab ipso fiebant.

v. 7) *Et spiritus immundi clamabant alta voce et exibant*; h. e. virtutem quae fugabat eos indicabant per magnum clamorem. *Et paralytici et claudi sanati sunt*; h. e. ut propter sanationes horum incolae civitatis cum magno gaudio se traderent Deo [v. 8].

v. 9) *Erat in civitate illa vir, cuius nomen erat Simon*; h. e. de isto dicit Eusebius¹ ipsum fuisse virum Samaritanum e vico Gattan², qui diebus Claudii Romae operatus est artificio daemonum signa magicae artis, et reputatus est ille deus. Et erexerunt ei statuum in fluvio Tiberi inter duos pontes, et scripserunt in ea: « Simon deus sanctus », et plures de Samaritanis et gentibus venerabantur eum *uti deum³, et uxorem quae cum eo circumibat, cuius nomen erat Selene, quae antea Tyri meretricium exercebat.

Hic Simon arte magica seduxerat populum Samariae et faciebat signa, non in veritate, sed in specie; mortuos vivificabat et leprosos mundabat opinione fallaci, sicut fecerunt magi in Aegypto; quae Moses fecit vera erant: quae magi, phantasmata. Et Moses vere mutavit baculum, hi fecerunt ut viderentur baculi quasi mutati essent. Et cum in stuporem Samaritanos iniecisset Simon, aliquid magni eum existimarunt, h. e. *virtutem magnam Dei* [v. 10]; h. e. propter magna signa, ad seducendum apta, artis magicae ad hoc venerunt, ut id de illo praedicarent; sed cum apparuerunt eius prodigia phantasmata esse, illa autem Philippi vera, nam sanabat infirmos et valetudine donabat, et eiiciebat daemonia, aperte adhaeserunt Philippo.

v. 13) *Etiam ipse Simon crediderat*; quando vidit detectam suam fraudem, dolos suos solutos et artem suam irritam, a Philippo baptizatus est in specie, quasi crederet: non ex omni corde, sed in specie externa. *Et adhaerebat Philippo*; h. e. Simon, et cum eo plerumque quiescit, investigans quomodo faceret illa miracula, quia multum diversa erant a suis.

v. 14) *Et cum audivissent apostoli recepisse Samaritanos*

¹ *Patr. Gr.*, XX, 167. — ² Γιττων, (ibid). — ³ In margine cod.: « Et Malkhum, h. e. Saturnus Kroni; adorastis stellam Aphroditen, Iovem ».

sermonem Dei, miserunt ad eos Simeonem et Iohannem;
 h. e. hos miserunt ad illos ut ipsis darent Spiritum sanctum,
 *quia Philippus eos tantum baptizavit; dare autem Spiritum p. 61.
 non potuit, quia erat diaconus.

5 v. 18) *Obtulit argentum dicens: Da mihi potestatem* [v. 19];
 h. e. Simon, cum videret per acceptionem Spiritus miracula
 facere hos qui eum acceperant, et a miraculis cognosci com-
 municationem eius, quia invisibilis et incorporeus est Spiritus,
 obtulit pecuniam ut acciperet donum Spiritus. Cum enim videret
 10 Simon quod, cum credidit, non receperat Spiritum et alii rece-
 perant eum, putavit quod in se non resedit, quia nihil dederat,
 cum ipse magnam pecuniam collegerat magica arte, et hac
 ex causa et opinione mala obtulit pecuniam. Simeon autem,
 quum percepisset Spiritu malitiam eius, dixit:

15 v. 20) *Pecunia tua tecum abeat in perditionem!* h. e.
 pereas tu et omnis pecunia tua tecum! *quia putasti donum*
Dei possessione mundana acquiri; h. e. de Deo opinio prava
 tibi fuit, quasi ille dona et munera requirat. Decebat ut intel-
 ligeres, quod fit, esse gratiae Dei, non humanae conscientiae.
 20 Non autem potest simile quid argento acquiri aut venumdari.
 Tremant principes sacerdotum et tremor teneat sacerdotes;
 erubescant coram Petro principes sacerdotum et timeant finem
 malum Simonis mercatores sacerdotii, ne forte et venditores
 et emptores in finem Simonis deveniant!

25 v. 21) *Non est tibi pars neque sors in fide hac;* h. e. non
 est tibi aliqua participatio in doctrina religionis. *Quia cor*
tuum non est rectum coram Deo; h. e. pariter nec mens et
 cogitatio tua sunt rectae coram Deo, et ideo [non] dignus
 fuisti receptione doni eius.

30 v. 22) **Sed revertere a malitia tua et deprecare;* h. e. con- p. 62.
 silium tibi do, si persuasum habeas ut poenitentiam agas pro-
 pter audaciam tuam, et proicias a te malitiam tuam et petas
 a Deo ut remittat tibi audaciam tuam ex qua, circa magnitu-
 dinem gratiae Spiritus quae in nobis est, talem cogitationem
 35 in anima tua excitasti.

v. 23) *In iecinore amaro et in vinculo iniquitatis video*
te; h. e. iam video dolum et iniquitatem quae in te sunt, e
 quibus audax es super omnia; accessisti enim in spe obtinendi
 virtutem Spiritus quae in nobis est, ideo ut faceres per eam

miracula vera et non fictitia sicut olim, tunc expleres voluntatem tuam, colligeres pecuniam et seduceres populum. Sed quia hanc gratiam non accepisti, habes in mente ut derideas quae a nobis fiunt, et elicias ut homines a veritate recedant. Quia hanc malitiam in corde tuo praevidi et mentem incorrigibilem tibi esse, ne cogitares interitum tuum a nobis causari, hoc meum consilium tibi do ut poenitentiam agas et convertaris diligenter, et accipies condonationem peccatorum. Simon, quia pudore affectus est propter vituperationem coram omnibus, respondit:

v. 24) *Petite vos pro me a Deo*; h. e. non e toto corde petiit hoc, sed in specie simulatoris. Et cum exiisset foras, coepit conviciari apostolis, sicut praedixerat Simeon, et decepit plures magiis suis. Et pervenit Romam et plantavit ibi doctrinam perniciosam in nomine Christi: illa quae apud Borborianos invenitur. Isti Simonis instar in ecclesia conversantur; in specie disciplinae Christi obsequuntur: clam impietatem agunt, in qua saepius deprehensi sunt. Et de hoc locuti sumus in chronico *quod scripsimus, in parte ultima chronici Iohannis Asiae. Elapso tempore, quando adscendit Simeon Romam, pugnavit cum Simone, qui ibi accepit poenam qua dignus erat, sicut scripsimus de ipso in introductione commentarii in evangelium Marci.

v. 25) *Simeon et Iohannes, cum contestati essent eos*; h. e. monuerunt Samaritanos ne capiantur in errore Simonis. *Et docuerunt eos verbum Dei*; h. e. doctrinam de Deo Verbo.

v. 27) *Et occurrit ei eunuchus quidam qui veniebat e Cūš, praefectus Kandakīs, reginae Cušitarum*; h. e. hic eviratus seu eunuchus aut castratus, de quo agitur, non erat eunuchus reginae Cušitarum sed reginae Sabae. Multa loca inveniuntur in scripturis in quibus mutantur nomina et verba. Dicit sanctus Iacobus edessenus, in locis Cūš nunquam regnavisse mulierem, de regionibus Sabae id auditum et scriptum esse: et etiam diebus Salomonis mulier regnabat ibi et venit apud Salomonem: et in diebus Alexandri secundum quod scriptum est in eius historia. Et quia invaluit mos, ut omnes qui sunt nigri coloris nominarent Cušitas, ideo appellatus est ille eunuchus Cušita, quia niger erat facie sua sicut Cušita.

Et cur in Saba mulier regnabat? Et dicimus: Scriptum est

de Saba et Ophir et Hewila, cum eis bellum gessisse Aethi-
 pem qui occidit Sabam; cum non haberet filium qui regnaret
 post eum, filia eius se armavit et gessit bellum cum Aethiope
 eumque occidit, et a tempore quo vicit haec mulier, feminae
 5 tenent principatum et regnant in hac regione.

v. 29) *Spiritus Domini rapuit Philippum*; h. e. subito
 sustulit eum, ita ut nec sensum remotionis habuerit eunuchus,
 *ut inde cogitationem sublimiorem conciperet de eo qui eum p. 64.
 edocuit, et praesertim accepta sint ipsi verba quae ab eo audi-
 10 verat.

v. 39) *Et amplius non vidit eum eunuchus ille*; h. e. quia
 conscientiam perfectam acquisivit circa doctrinam sibi traditam,
 etiam Spiritum sanctum accepit, et exinde etiam laetabatur et
 exultabat. Et forsitan dicet quis: Quomodo dedit diaconus Spi-
 15 ritum, cum Samaritanis non dederit, donec venerunt apostoli
 et dederunt eis Spiritum? Et dicimus: Qui in Samaria [erant]
 non acceperunt, quia propinqui erant apostoli et ad eos de-
 scensuri, ne omnia perturbata viderentur neque esse discrimen
 inter apostolos et diaconos. Eunuchus datus est Spiritus, quia
 20 non erat alius qui daret ei, et propter necessitatem itinerisque
 festinationem. Et quidem ipse fuit praeco et magister totius
 regionis Sabae. Multa enim illo tempore praeter usum rerum
 noviter fiebant: sicut etiam accidit in familia Cornelii, qui
 antequam baptizati sint, acceperunt Spiritum, ut Simeon certum
 25 haberet quod iustum est baptismum dari Gentibus. Rursum
 dicimus, forsitan post id quod fecit Philippus inter Samaritanos,
 dederunt ei Apostoli impositionem manuum sacerdotii, unde
 potuit dare Spiritum eunuchus; et hoc fecerunt ei, quia viderunt
 eius studium in praedicatione.

30 v. 40) *Philippus inventus est Azoti*; h. e. subito deductus
 est longe ab eunuchus et apparuit Azoti; per operationem Dei
 translatus est, et incepit *docere urbes* quae in medio erant
usque ad Caesaream Philippi ¹.

Quae gesta sunt a Philippo, quasi additamentum introducta
 35 sunt. Nunc autem transit Lucas ad narrandum de Saulo. Supra ²
 quidem scripsit de eo quod custodiret vestes illorum qui lapi-

¹ Sic textus. — ² *Act.*, VII, 58.

p. 65. dabant *Stephanum, et quod intraret in domos et traheret viros et mulieres; et hic dicit:

[CAPUT IX].

v. 1) *Saul adhuc plenus erat furore adversus discipulos. Et poposcit sibi epistulas*; h. e. postquam locutus est Lucas 5
de multis, et etiam de dispersione discipulorum quae in auxi-
lium versa est, quia multos fide imbuerunt, sicut fecit Philippus,
hic perguit loqui de ira et minis Sauli adversus ecclesiam, et
etiam de eius vocatione a Deo. Ira multa et caedibus et sen-
tentia mortis plenus erat *adversus discipulos Domini nostri*; 10
h. e. discipulos appellat qui colebant Dominum nostrum, fideles
qui crediderunt in Christum.

v. 2) *Et poposcit sibi epistulas*; h. e. quia multi fideles
dispersi sunt ob vehementiam persecutionis illius cuius Saulus
erat caput, diversis locis, et multi eorum fugerant Damascum, 15
accessit ad principem sacerdotum et sumpsit litteras ad Iudaeos
qui Damasci erant, ut eorum auxilio persequeretur fideles huius
loci et vinculis ligaret viros et mulieres, quos abduceret ut
reciperent poenam. Et electus est Saulus e Iudaeis propter
salutem et utilitatem Gentium. Apostoli enim et illi qui e 20
populo crediderunt, repudiabant Gentes et opinabantur eas non
esse dignas salute propter idololatriam, ita ut abhorreret Si-
meon a Cornelio. Gratia divina elegit Saulum, qui erat perse-
cutor et occisor fidelium et zelo accensus pro lege, ita ut ab
inimico Gentium et a persecutore ecclesiae veritas illustraretur, 25
et ei qui adversarius et inimicus erat committeretur praedicatio
Gentium.

p. 66. v. 3) **Subito affulsit super eum lux*; h. e. non caelum
scissum est et affulsit ex eo lux, alioquin et omnem orbem
illuminasset et etiam solem occultasset; sed Christus quando 30
surrexit e sepulcro et adscendit in caelum, induit lucem quasi
pallium virtutis suae divinitatis: et illa est quae etiam oculos
carnales offuscavit et solem occultavit, ut animadverteret Saul
in hanc, visum est ei caelum apertum esse et repente apparuit
ei Iesus; et propter abundantiam lucis quae dicitur ei affulsisse, 35
non percepit radios solis, sed sicut species fulguris cecidit in
eum et copia radiorum laesi sunt oculi eius, et cecidit in

terram eo quod non potuit tolerare vehementiam lucis, et vox facta est ad eum dicens:

v. 4) *Saule, Saule, quid persequeris me?* h. e. magnum timorem habuit, ut vidit caelos apertos desuper et apparuit ipsi Dominus noster resplendens luce¹ dixitque ei: *Saule, Saule!* Haec enim iteratio nominis excitavit in eo perceptionem sui peccati, sicut illud: « Adam, Adam, ubi es tu? » Rursum, retinebat primum eum a persecutione illud: « Saule, Saule! » sicut retinuit manum Abrahae a caede filii eius dilecti². *Quid persequeris me?* h. e. sane illum qui in caelis est audes persequi tu qui in terra habitas? in ea quorum tibi vis non est intendis. Miranda est cum terrore eorum quae videbantur etiam suavitas eorum quae dicebantur. Non dixit ei quid ignominiosum nec vocavit eum iniquum aut impium aut impurum, sed demisse: « Saule, Saule! » interrogatio plena demissionis qua docet *principes ecclesiae congruum esse ut humiliter loquantur. p. 67.

Quid persequeris me? h. e. intellige rursus quod interrogante Domino nostro: *Quid persequeris me*, ipse dixit: *Quis es tu?* (v. 6) et fecit quaestionem loco excusationis. Quasi dicat: Non adeo temerarius sum, ut auderem illum qui in caelis est persequi; hucusque mortem putabam me persequi. Statim enim ac facta est ad eum vox et visio, confessus est contumaciam suam, dum dicit: *Quis es tu?* Volo discere quis sit ille in quem haec molior? Si quis dicat: Quomodo mansuete loquitur Christus cum eo, cuius mox oculos crudeliter percussit? Et dicimus: Haec plaga non fuit a Domino nostro, sed a luce illa vehementi quae affulsit ei, quia lux illa natura sua superne illuminabat, sed praeter naturam suam infra et quando effudit super oculos eius suos radios absque mensura, debilitati sunt.

Ego sum Iesus Nazaraeus; h. e. non dixit « Filius Dei » aut « Verbum et imago et creator », sed « Nazaraeus »; docet se e loco contempto esse. Quod si vero dixisset « Filius Dei », respondisset ei: « Ego alium persequor et non te ». Ut doceat itaque quod ipse est, et ille hunc persequitur, qui incarnatus

¹ Cod. Lond. in margine: « Paulus dicit se adscendisse usque ad tertium caelum ad vocem Iesu Nazaraei qui descendit ad eum e caelis et elevavit eum in excelsum ». — ² *Gen.*, xxii, 11.

est et mortuus est et surrexit, nomine civitatis suae appellat seipsum. Quod hunc quem tu nescis, qui tecum conversatus est in terra, persequaris, experiris nunc: « Ego sum quem quasi mortuum persecutus es ».

Cur resplenduit facies Mosis, et Paulus occaecatus est visione Dei? Dicimus: In faciem Mosis effusus est splendor ut crederetur vidisse Deum, et Paulus, nisi occaecatus esset, non ipsi fidem praestavissent crucifixores quod visionem vidit. Et in faciem Mosis, tanquam amici, signum egregium splendoris posuit: Paulo, tanquam persecutori, *signum odiosum caecitatis imposuit ut veridicum mendaces eum haberent. Et dicimus rursus, quod occaecatus est ne, si cum nesciret se male agere percussus est, propter hanc suam in ignorantia persecutionem, nos audaces simus et dicamus hominem propter peccata ignorantiae non culpandum esse. Caesus est in oculis suis et non in auribus suis, quia voce volebat Dominus noster demonstrare quod sit persecutione vexatus; visu autem id fieri non possibile erat. In fidelibus suis persecutionem patiebatur cum supra esset.

Causa electionis Pauli est praestantia eius. Et id notum est eo quod, cum zelo pro lege detineretur, persequabatur errore fideles; et dein ut sit exemplar poenitentibus, quemadmodum dixit¹: « Ut in me manifestaret Christus longanimitatem suam ». Et quia ad Gentes eum missurus erat; h. e. ut per eum qui odio habebat Gentes et honorabat legem, veritatem doceret Gentes. Qui habent in se aliquid boni, etiamsi errant, eos convertit Deus ad veritatem, quemadmodum vocavit Paulum; et quem novit Deus iustum esse, non derelinquit in errore eius; et qui putantur virtuosos et errant non dimitterentur in errore, si novisset scrutator omnium eos virtuosos esse.

v. 6) *Surge, ingredi urbem et ibi sermo fiet*; h. e. quae tua sunt malis omnino plena sunt, sed quia confessus es veritatem, desiste a fletu et ingredi urbem, et ibi disces quae congrua sunt. Misericordia enim vocatus es, pariter fias tu doctor bonitatis Dei hominibus.

v. 7) *Qui proficiscebantur cum eo in via stabant mirantes, dum audiebant vocem, neminem autem videntes*; h. e. erant

¹ I Tim., I, 16.

mirantes; h. e. in silentio et sine verbo erant; et haesitatione capti sunt, quia sonitum vocis audierunt et lucem, quantum potuerunt videre, viderunt. Et id, ne putaretur Saul non esse sincerus in visione, si *qui cum eo erant non vidissent nec p. 69.

5 audivissent. *Hominem autem non viderunt*; h. e. Dominum nostrum; neque lux fuit sensibilis quae apparuit eis, sed perceptio fuit inaccessibleis, quia incorporea erat. Per operationem Dei apparuit ei lux et quasi aperti essent caeli, ut exinde sermo fieret cum eo: nam statim ac ille apparuit, simul cum visione
10 eum allocutus est, qui et ipse simul ac visum habuit et eius luce percussus est, cum eo loquebatur; qui cum eo erant sensum lucis et vocis ceperunt quasi in testimonium, Iesum autem videre non meruerunt; nec lucem penitus senserunt et ideo etiam sine laesione in oculis suis manserunt. Nec quae
15 dicebantur plane intelligebant, idcirco bene dicitur: neminem videbant.

v. 8) *Et surrexit Saulus de terra*; h. e. postquam confortatus est verbis Salvatoris nostri et recepit bonam spem de seipso.

20 v. 9) *Et quamvis aperti essent oculi eius, neminem videbat*; h. e. quia enim alii lucem, quanta fuit, non viderunt, ne ab ipso reputaretur visio fallax, mansit iam caecus ut plane perciperet lucem vidisse. Et tres dies occaecatus fuit ad cognitionem veram huius quod vidit. *Introduxerunt eum Damascum, ducentes eum*, h. e. quia non poterat videre; et hoc vera demonstratio erat eis qui cum eo erant, quod lux ipsi apparuerat. *Et non comedens nec bibens*; h. e. per tres dies, quibus caecus fuit, non comedit nec bibit, lugens impietatem suam, orans et deprecans Deum ut liberaretur a peccatis suis.

30 v. 10) *Discipulus nomine Ananias*: et in revelatione spiritali ¹.

v. 11) *Surge, vade in vicum*, et cetera; h. e. facta est revelatio *Ananiae de omnibus rebus, utque proficisceretur ad p. 70. Saulum.

35 v. 13) Sed Ananias in haesitatione iacebat, quomodo vir qui *multa mala imposuit sanctis*, mutatus sit? Dominus noster respondit Ananiae:

¹ Sic codd.; textus mancus.

v. 15) *Vade! quia ipse est mihi vas electum ut portet nomen meum coram regibus*; h. e. confidenter eas ad hunc, elegi et probavi eum ut traderet hominibus doctrinam: et coram Gentibus et regibus et etiam inter Iudaeos aperte tolerabit tribulationes pro me. Hoc enim « ut portet nomen meum », gravitatem dolorum qui irruent in eum indicat nomine portationis, quibus coram omnibus ostensurus erat fiduciam suam in cultu Dei. 5

v. 16) *Ego ostendam ei, quanta passurus est pro me*; h. e. ego praeparabo eum ad id, ego faciam in eo ut libenter accipiat passiones; dabo ei huiusmodi conscientiam et adiuvabo eum ut possit tolerare magnitudinem passionum; sicut illud ¹: « Ostendisti mihi viam vitae », h. e. in vita me fecisti, et ²: « Ostende mihi, Domine, viam tuam in qua ambulem »: h. e. fac ut agam quod decet: ita et hic illud « Ostendam ei », h. e. excitabo eum ad haec. Et postquam accepit Ananias persuasionem per ista, ivit ad eum. 10 15

v. 17) *Saule, frater mi, Dominus noster Iesus misit me ad te*, et cetera; h. e. eo quod vocat eum « frater mi » manifestat se cum aliquo qui iam secum in fide communicat, colloqui. Et illud: « Iesus misit me », qui tibi apparuit in via, satis erat ut certiozem faceret eum de his quae acciderant, et ipsum Ananiam scire quae dicta sunt in via; et illud: *ut videas et implearis Spiritu*: e signis quae sequuntur eos qui credunt noscebatur. 20

v. 18) *Et subito ceciderunt ex oculis eius tanquam squamae*; h. e. vehementia lucis quae apparuit ei, inflammationem huiusmodi fecit in oculis eius, *ut quasi squamae deciderent et cessavit inflammatio, et ex quo cessavit inflammatio, statim vidit. Gratia squamas dissolvit et oculis eius dedit sanitatem. *Et surgens baptizatus est*: h. e. post baptismum apparuit gratia per signa, et in gaudio fuit, quia liberatus est a peccatis suis. 25 p. 71. 30

v. 19) *Et cepit cibum et roboratus est. Et fuit per dies apud discipulos*; h. e. discipulos vocat fideles.

v. 20) *Et statim praedicabat in synagogis*; h. e. post paucos dies amore flagrans visus est pro doctrina religionis. Et *praedicabat in synagogis Iesum esse ipsum Filium Dei*; h. e. qui voluntate sui Patris se humiliavit et induit corpus, et 35

¹ Ps. xv, 10; Act., II, 28. — ² III Reg., VIII, 36; Ps. CXLII, 8.

cum sit naturaliter Filius Patris, factus est in carne filius hominis propter nos.

v. 21) *Et dicebant: Nonne fuit...*; h. e. mirabantur quomodo cum tot mala fecisset Ierusalem, et huc in eundem finem venisset, conversus sit ad cultum Dei et nunc praedicaret Iesum?

v. 22) *Magis confortabatur*; h. e. valide proficiebat in fiducia pro cultu Dei. *Et movebat Iudaeos illos*; h. e. turbabat eos multitudine sermonis sui, cum eos in dubitationem coniciebat frequentia demonstrationum suarum, *cum ostenderet*; h. e. verbis suis ostendebat eum esse Christum.

v. 23) *Et cum multiplicati essent ei dies ibi*; h. e. quia longum tempus continuo hoc agebat, decreverunt Iudaei ut interficerent eum, quia non tolerabant redargutiones quas infligebat eis.

v. 24) *Et manifestatum est Saulo consilium*; h. e. notus est et ei revelatus dolus quem in ipsum moliebantur.

v. 25) *Et iniecerunt eum in sportam et demiserunt eum nocte*; h. e. ut ita effugiat dolum eorum qui volebant *eum p. 72. interficere. Illud *de muro*, h. e. e domo quae vicina erat muro. Et de hoc ipse dixit ¹: « E fenestra in corbi demiserunt me »: h. e. corbim nominat sportam, hoc est magnum receptaculum, foliis palmarum contextum; et « fenestram » rursus illam quae erat in muro, quo demiserunt eum.

v. 26) *Et ivit Ierusalem*; h. e. cum liberatus esset et pervenisset Ierusalem et vellet adnumerari discipulis, *timebant eum*; h. e. non credebant quod adhaesisset Christo, sed dubitabant de eo.

v. 27) *Barnabas sumpsit eum et duxit eum ad apostolos*; h. e. quia experimentum ceperat Damasci eius mentis fidelis, aut fortasse audiverat alicubi narrationem visionis quam viderat in via, et eius mutationem eiusque praedicationem Damasci; per haec fidem meruit ab eis.

v. 29) *Qui sciebant graece, disputabat*; h. e. quaestiones movebat de cultu Dei cum eis ut, si vellent et cupidi sint religionis ad Christum accedant.

v. 30) *Et cum novissent fratres, deduxerunt eum nocte*

¹ II Cor., XI, 33.

Caesaream; h. e. quum sentirent fideles Iudaeos paratos esse ad eum occidendum, quia non tolerabant sermones eius, deduxerunt eum Caesaream, ut evaderet dolum populi. *Et exinde miserunt eum Tarsum*; h. e. custodivit Deus Paulum a Iudaeis ad salvationem Gentium. Iudaei enim et qui ex eis crediderunt, non mittebant ut admitterentur Gentes in religione. Ideo elegit gratia Paulum, virum plenum scelere, qui familiares redderet Gentes, qui quemadmodum clementiam consecutus est ipse, ita reciperet alienos in fidem. 5

p. 73. Post haec narrat Lucas de illis quae facta sunt Cornelio per Simeonem. Quia *Paulus paratus erat ut discederet ad docendum Gentes, ne videretur alienam viam terere, quae non ab apostolis trita sit, providentia accidit ut Cornelius qui e Gentibus erat, per Simeonem accederet ad cultum Dei, per magnas visiones et per operationem Spiritus, ut etiam exinde notum sit voluntatem Dei esse ut Gentes quoque ad fidem accederent. Et a Simeone incepit vocatio eorum, ne videretur a Paulo nuper inducta. 10 15

v. 32) *Descendit ad sanctos qui habitabant Lud*; h. e. fideles, qui ibi erant, appellat « sanctos », quia electi erant ad cultum Dei et acceperunt sanctitatem e gratia Spiritus. 20

v. 35) *In Lud et in Saron*; h. e. Saron appellat locum proximum Lud. *Et omnes hi conversi sunt ad fidem, cum vidissent sanationem Aeneae.*

v. 36) *Discipula quaedam in civitate Ioppe*; h. e. mulier quae receperat doctrinam fidei, *appellata Tabithā. Haec erat dives operibus*; h. e. actiones multas et praestantes faciebat, donationes sanctis abundanter conferebat, et omni specie misericordiae ornata erat. 25

v. 37) *Et laborabat aegritudine his diebus et mortua est*; h. e. cum morbo mortua esset, *lavarunt eam*, sicut mos est erga defunctos, *et posuerunt eam in coenaculo.* 30

v. 38) *Quod Simeon esset Lud*; h. e. miserunt autem Lyddam, quia vicina erat [civitas] Ioppe, et rogaverunt ut veniret. Persuasum enim habebant, quod si veniret, suscitaret eam. Viderant enim eum facientem multa signa et etiam umbram eius expellere morbos. *Discipulos Lyddae vocat fideles qui ibi erant. Et duos discipulos miserunt ad eum.* 35

v. 39) *Et congregatae stabant circa eum*; h. e. cum adscen-

disset in coenaculum, *vidit viduas flentes ob mortem eius, quia p. 74.
bene faciebat eis. Et compassus est cum eis, et quidem operatione spirituali commotus est.

v. 40) *Eiecit omnes foras*; h. e. ne videretur ad ostentationem quidquam facere, aut voluit in otio quiete orare.

Haec non ad narrationem miraculi recitat Lucas, sed ut indicaret Ioppen misisse Cornelium post Simeonem, quamvis semper habitaret Ierusalem; voluit exponere, quare descenderit Ioppem et Lyddam. Rursum, providentia disposuit ut Ioppe inveniretur Simeon, quando ad eum misit Cornelius, quia si Ierusalem fuisset, fratres qui erant e circumcissione non permisissent ut proficisceretur. Et id inde notum est quod vituperaverunt eum, postquam profectus est, et dicebant « ad incircumcisos ivit et comedit cum eis ». Decebat vero eos mirari in conversione eorum ad virtutem.

[CAPUT X].

v. 1) *Caesareae erat vir, cuius nomen erat Cornelius*, cui commissus erat principatus militum; in Pešitā: *centurio*; h. e. dux centum.

v. 2) *Hic faciebat eleemosynas*; h. e. benefaciebat Iudaeis, quasi populo a Deo electo. Multi e Gentibus illo tempore honorabant Iudaeos tanquam Dei cultores, quia se avertabant ab adoratione idolorum. Talis erat etiam centurio cuius servum sanavit Dominus noster.

v. 3) *Hic vidit angelum*; h. e. sicut solent angeli in specie humana apparere hominibus. *Corneli!* h. e. postquam ingressus est angelus, appellavit eum nomine suo.

v. 4) *Orationes tuae et eleemosynae tuae acceptae sunt*; h. e. et pro eis volo bonum principale, quod est cognitio Dei, tibi revelare.

v. 5) **Mitte Ioppem et invenies Simeonem*; h. e. ¹ Simeon p. 75.
coriarius, h. e. pellarius, coriarius.

v. 6) *Ad ripam maris*; h. e. latus maris, littus. Quare non edocuit eum angelus, sed praecepit ut accersiret Simeonem?
Et dicimus: Ne sit obiectio quod Cornelius edoctus fuit ab an-

¹ Hic lacuna in textu

gelo et alius quidam ab homine; et secundum: ne contemptus sit Simeon, praeco ministerii, idcirco angelus non edocuit Cornelium. Rursum, ut testimonio angeli accipiatur Simeon; et opus angeli fuit manifestare Simeonem et quod per Simeonem decebat Gentes fidem initio recipere, ne quis in fine accusaret Paulum hac de re. 5

v. 7) *Et advocavit duos e domesticis suis*; h. e. sine mora misit Cornelius duos domesticos fideles et militem unum, sollicitum cultus Dei post Simeonem. Quia ipse adhuc servabat consuetudinem legis ne ad incircumcisos iret, per revelationem disposuit eum gratia, ne dubitaret quod vocetur. 10

v. 9) *Ut oraret hora sexta, et esuriit*; h. e. famem tribuit Scriptura Petro eo tempore quo recepturus erat revelationem de vocatione Gentium, ut innueret: quemadmodum qui esurit uni studet, nempe ut famem suam saturaret, ita sollicitudinem Dei esse salutem hominum, et vitam eorum cibum eius, secundum illud¹: «Cibus meus est ut faciam voluntatem eius qui misit me».

v. 10) *Cecidit in eum stupor*; h. e. stuporem vocat hoc: quod cogitationes exeunt extra ordinem consuetudinis suae, dum in visione intellectus contemplantur res inaccessibiles quas gratia divina revelat eis; quod Simeoni accidit. 20

p. 76. v. 11) **Vidit caelos apertos et vas linteum vinctum quattuor (angulis)*; h. e. vidit per operationem Spiritus vas ligatum quattuor angulis, et distincte vidit vas descendere, ne putaret illud quasi quid impurum inde proiici, sed cum sollicitudine descendit, eo quod sollicitudine eius digna erant quae in eo; et idcirco illud quattuor angulis vinctum erat. *Vidit linteum, descendens de caelis*; h. e. inde quo etiam Dominum nostrum viderat adscendisse. 30

v. 12) *Erat autem plenum omni genere quadrupedum, animalium, reptilium et volatilium*, quorum alia secundum legem munda erant et alia non.

v. 13) *Simeon, surge, macta et comede!* h. e. quasi famelico, indigenti cibo, vox praecepit ei sollicite ut comedat quod videbatur ipsi impurum secundum legem. 35

v. 14) *Nunquam comedi quod est immundum*; h. e. cum

¹ IOH., IV, 34.

iuberetur res immundas comedere, timuit et renuit, quia reprobatae erant secundum legem; et *vox facta est ad eum*:

v. 15) *Quod Deus mundavit, tu...*; h. e. vides omnia de caelis descendisse in linteo inclusa, et illuc adscendisse unde descenderant, ut intelligas ea nihil differre inter se quoad munditiam. Et tu audes immundum reputare quod e caelis vidisti descendere!

v. 16) *Et hoc factum est tribus vicibus*, quia praeceptum accepit ut in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti doceant Gentes fidem et baptismum. Rursum, *sublatum est vas illud in caelos*; h. e. ut pudore afficiatur Simeon, cum videret vas in caelos sublatum. Visio itaque docebat non putare immundas esse Gentes quae accedunt ad fidem. Si enim iussus est animalia non existimare impura, inter quae alia sunt munda et alia non sunt, quanto *magis in uno genere et una natura hominum turpe esset putare alterum immundum et alterum mundum, cum uterque eandem voluntatem in studio cultus Dei habeat. p. 77.

v. 17) *Cum miraretur Simeon in semetipso quidnam esset*; h. e. in seipso stupore repletus erat adhuc; attamen dolor famis effectus erat gratiae, ut intelligat etiam Deum cupere salutem hominum, nec ullum esse immundum, quando accedit ad eum.

v. 19) *Et cum Simeon meditaretur visionem*; h. e. in magna dubitatione versabatur, *advenerunt qui missi fuerant*, et per interrogationem venerunt ad domum. Dixit ei Spiritus: *Ecce tres viri quaerunt te*; h. e. ad Cornelium angelus descendit, et Simeoni Spiritus praecepit, ut sciamus etiam angelum qui missus est, mandato Spiritus parere sicut Domino.

v. 25) Et cum proximus esset Simeon ut perveniret Caesaream, servus quidam annunciavit Cornelio, qui exiit obviam ei. *Et procidens adoravit ad pedes eius*; h. e. tantam humilitatem ostendit, ut ad membrum quo inferius non est in corpore, se inclinaret et adoraret, quia putavit Deum habitare in eo, et ideo honorem qui decet templum Dei tribuebat ei.

v. 26) *Surge, quia etiam ego sum homo*; h. e. quid magni non sum, etiam si magna operor. Cura est sanctis ne obviscantur suam infirmitatem ob res gloriosas quae eorum manibus fiunt.

v. 28) *Non licet homini iudaeo se adiungere*; h. e. scitote me non transgredi legem; et nec laudem humanam quaerens ad vos veni, sed Deus, doctor legis, *praecepit mihi ne dicam ullum hominem *pollutum aut contaminatum*, h. e. ne aliquem putem immundum aut contaminatum. Et quod de animalibus in revelatione audierat, ad homines applicat. 5

v. 30) *Cur misistis ad me?* h. e. Spiritus dixit ei: Vade! et cum venisset ad domum Cornelii, interrogabat, quasi nesciret: Quare misistis ad me? Et hoc fecit, ne videretur docere eos invitos. Voluit enim ab ipsis audire quid postularent. Iudaeos vero, etiam invitos, docebat, sed nondum firma erat opinio eorum, quod Gentes ad religionem Dei accederent. 10

v. 33) *Ecce, nos omnes coram te*; in Harklensi: *Ecce, nos omnes coram Deo ut audiamus*; h. e. non inepte dixit illud « coram Deo »; non enim artificio aut astutia usi sumus, sed in conscientia diligenti congregati sumus coram Deo, teste et iudice illorum quae a nobis aguntur. Cupido illa ducit nos ut audiamus et recipiamus quae a Deo iussus es nos edocere. 15

v. 34) Et cum admiratus esset Simeon, dixit: *In veritate assequutus sum Deum non esse acceptorem personarum, sed; in omnibus gentibus, qui....*; h. e. ex ipsis rebus percepi quod Deus non faciem hominum respicit ut honorem conferat, nec a genere erubescit, ita ut (tantum) filios Abrahae honoret et de ipsis curam habeat; non enim secundum cognationem corporalem decurrit eius providentia, sed ubique bonam voluntatem quaerit, non sollicitus de genere aut propagatione carnali. 20

v. 36) *Sermo quem misit ad filios Israel, annuntians eis pacem per Iesum*; h. e. doctrina et praedicatio quam misit Iudaeis cum annuntiaret seu notam faceret pacem ipsis obventuram per Christum, h. e. destructionem *malorum. Pacem vocat destructionem peccati et mortis et daemonum et passionum quae hic impugnant: illa solvit Filius Dei, surgens e sepulcro, et dedit nobis pignus immortalitatis quae est pax vera. *Hic est dominus omnium*; h. e. etsi exinanivit se ipsum et cognitus est in humiliationibus et humanis rebus, tamen Dominus est omnium tanquam Deus, h. e. caelestium et terrestrium, et non est divisus in duo. 25

v. 41) *Et cum ipse Simeon loqueretur hos sermones*; h. e.

cum doceret eos; et in mente sua dubitabat adhuc, num liceat dare eis baptismum, gratia Spiritus praevenit eius cogitationem, et eo tempore quo dixit de ipso testatos esse prophetas ¹: « quod omnis qui credit, per nomen eius accipiet remissionem
 5 peccatorum », gratia *Spiritus* confirmavit opere quod dictum est, *requievit super omnes* et coeperunt loqui novis linguis sicut apostoli in caenaculo.

v. 45) *Et mirati sunt patres circumcisi*; h. e. fideles qui erant e circumcissione, qui cum Simeone obstupuerunt et dixe-
 10 runt: « Pariter etiam in Gentes Spiritus sanctus illapsus est ». Loquutio enim in linguis descensum Spiritus manifestabat. Tunc dixit Petrus fidelibus qui erant e circumcissione:

v. 47) *Numquid aquas potest quis prohibere ne bapti-
 zentur?* h. e. sicut hominibus qui resistunt, dixit haec. Num-
 15 quid nunc ab aquis interdicemus eos qui acceperunt Spiritum sanctum sicut nos? aut aquis adnexa est gratia et non Spiritui? Si enim Spiritui adnexa est participatio gratiae baptismatis, aquae vero in ordine cuiusdam signi sumuntur, stultum esset, cum thesaurus gratiarum datus est eis, nos de signo
 20 seu aquis disceptare; cum nullomodo donum Dei aquae possint *impedire, et etiamsi non adhibeantur. Ecce enim nec latro p. 80.
 impeditus est ingredi Paradisum eo quod non in aquis baptizatus est, sed dignus habitus est Spiritu qui est causa gratiarum baptismatis.

25

[CAPUT XI].

v. 17) *Ego quis eram ut sufficerem ad prohibendum Deum?* h. e. cum tanta gratia super eos venerit, quid mihi faciendum erat, nisi illud? Voluissetis ut impedivissem Deum ne daret eis Spiritum?

30 v. 18) *Iam etiam Gentibus dedit Deus conversionem ad vitam*; h. e. postea veriti sunt Simeonem circumcisi qui erant Ierusalem. Laudabant Deum, cum mirarentur quod ² « effudit donum suum etiam in Gentes ». Conversionem vocat dolorem animi de peccatis hic; « vitam » autem, illam quae erit post re-

¹ Cf. *Act.*, XIII, 39. — ² X, 45.

surrectionem in qua firmiter, sine incitamentis et passionibus apparebimus.

v. 26) *Et per totum annum simul congregabantur*; h. e. quia aliqui de circumcissione dubitabant sumere cibum cum Gentibus, idcirco dixit eos cotidie cum Gentibus convenisse et comedisse cum eis, non tantum mysteria, sed etiam cibos profanos. *Abhinc primum appellati sunt Antiochiae discipuli « christiani »*; h. e. populum multum edocuerunt ibi ex incircumcisis. Hucusque legi subditi erant, etiam qui ad Christum accessissent. Quum autem Antiochiae populus multus e paganis ad fidem Christi accessisset, non curabant de lege et necessario *ab hoc tempore inceperunt appellari christiani*; h. e. Christum induti, velut qui non indigerent amplius additamento legis, sed in Christum solum crederent et doctrinam eius reciperent.

p. 81. v. 27) **Descenderunt Hierosolymis Antiochiam prophetae, et erat ibi gaudium magnum*; h. e. descenderunt nonnulli qui digni habiti sunt dono prophetiae et gaudium fecerunt ecclesiae eo quod indicarunt futuras et occultas res.

v. 28) *Et Agabus nuntiavit eis famem magnam*; h. e. postea accidit diebus Claudii.

v. 29) *Discipuli, quantum habuit unusquisque eorum*; h. e. fideles e Gentibus qui Antiochiae erant; misit quisque suam pecuniam secundum suam facultatem in commodum fidelium in Iudaea. Haec pecunia missa est ad principes qui erant in Iudaea, his qui sollicitudinem omnium fidelium portabant. Cum Barnaba et Saulo quos direxerant Antiochiam, miserunt pecuniam, et id eo consilio fecerunt ut adducerent eos ad concordiam, ne incircumcisi impugnarentur, neque litem moverent [fideles e Iudaeis adversus incircumcisos] seu fideles e Gentibus, quod legem non servaverint, et tamen incircumcisi non sint alieni ab eis, sed per suas eleemosynas concordiam cum illis inirent.

[CAPUT XII].

v. 2) *Et occidit Iacobum gladio*; h. e. diebus Claudii iniecit Herodes manus; dicunt qui introduxit Iacobum in tribunal, cum vidisset eum martyrium passum esse, poenitentia

motus est et confessus est se christianum esse, et ambo simul ducti sunt, et cum procederent in via, petiit a Iacobo ut remittat ipsi. Hic vero accessit et osculatus est eum et dixit: Pax tecum! Et sic ambo martyrium passi sunt.

5 v. 5) *Et cum Simeon custodiretur in carcere, oratio assidua ab ecclesia pro eo*; h. e. postulabant omnes ut liberaretur; quia erat caput omnium, sibi cautionem putabant eius perseverantiam in hac vita, damnum vero magnum eius obitum. Sed post *festum paratus erat Herodes occidere eum; p. 82.

10 ipso mane post hanc noctem occisurus erat eum.

v. 6) *Cum dormiret Simeon inter duos milites*; h. e. erat enim vinctus duabus catenis, ex utraque parte cum uno eorum, et utraque manu vinctus erat. Cura de custodia eius demonstratio est magnitudinis gratiae quae circa eum futura erat.

15 Etiam ante portam carceris alii erant qui custodirent.

v. 7) *Angelus subito apparuit et pupugit Simeonem*; h. e. quia dormiebat nec cogitabat de morte. *Surge velociter!* h. e. cum surgeret, ceciderunt catenae de manibus eius; evidens est eos qui cum eo vincti erant, non percepisse quid ageretur.

20

v. 9) *Et putabat se visionem videre*; h. e. propter novitatem rei existimavit inanem visionem factam per somnium.

v. 10) *Et cum transiisset primam custodiam et secundam*; h. e. quia milites ad hoc appositi summo studio viam carceris successive custodiebant. *Primam igitur et secundam*; h. e. unam post alteram, omnes, usquedum venerunt *ad portam ferream* quae ducebat in urbem, et aperta est sponte, licet magna diligentia fuisset clausa, et forsitan, quia carcer foris erat extra urbem. Cum venirent in urbem et *transirent plateam* quandam, percepit Simeon non esse phantasma.

30

v. 15) *Crediderunt esse angelum*; h. e. qui venit ad consolationem omnium; et forsitan, quia putabant quod angelus uniuscuiusque iusti quidquid ei opportunum est, facit secundum *necessitatem iustorum.

p. 83.

35 v. 16) Et cum viderint eum, *obstupuerunt* et e gaudio suo eum circumdabant et osculabantur; quia ob tumultum omnium verba proferre non poterat, quem prae gaudio agebant et laudabant Deum, *innuit manu et indicavit ut tacerent* [17]. Porta ferrea carceris illa est quae clausa est ante eos qui su-

biecti sunt passionibus, est cor induratum malitia et superbia. Si itaque dat quidam seipsum laboribus et operatur bona, sponte aperitur ei porta, et educit eum angelus e captivitate peccati et perducit eum per plateas et vicos usque ad portam civitatis spiritualis iustitiae et scientiae.

5

Quod liberatus est Simeon et dolore afflictus Herodes, dolorem illum Satanae propter liberationem animarum quae ei subditae erant, docet, quia neglexit et non providit perditionem earum. Rursum, imago Pharaonis qui afflictus est liberatione Israelis, et cum persequeretur eos, periit ipse et populus eius. Et hoc universaliter factum est a Salvatore nostro quoad naturam humanam, partialiter vero fit omni tempore in singulis animabus cura divina quae exercetur in eas per angelos.

10

v. 19) Mors militum quae accidit causa Petri proponatur peritis in explicatione iudiciorum Dei; et cogitemus aut supputemus quod non iam defraudati sunt iustitia: aut id debebant iustitiae, et retributionem suam receperunt, aut positi sunt cum primogenitis Aegyptiorum qui necati sunt propter Hebraeos; aut si debita sit eis merces, retributionem accipient cum pueris qui sunt occisi propter Salvatorem nostrum. Iustitiae est reddere unicuique in aequitate.

15

20

p. 84. v. 20) **Persuaserunt cuidam cubiculario regis cuius nomen Blastus*; h. e. cuidam e ministris eius qui magnam familiaritatem cum eo habebat; hunc forsitan etiam munere persuaserunt.

25

v. 21) *Herodes induit vestem regiam et loquebatur cum turba*; h. e. verba adulationis et quae ei placebant.

v. 22) *Hae sunt voces dei*: h. e. illi, quasi viri qui volunt adulari regi propter honorem, dicebant Herodi: Vox tua vox est dei, non hominum! Hic vero in se ipso superbivit, praeter quod esset persecutor apostolorum.

30

v. 23) *Et pro eo quod non dederit gloriam Deo*; h. e. quia non confessus est Deum esse supra omnia, et sibi acceptavit laudationem et gloriam et talem opinionem de seipso habuit: *Illa hora percussit eum angelus Domini*; h. e. qui ad ministerium hoc missus est; et postquam scaturivit veribus, mortuus est, et cognovit revera, quam inferior erat Deo.

35

v. 24) *Et verbum Dei incrementum capiebat et invale-*

scebat; h. e. a malitia Herodis et eius similium detrimentum aut damnum praedicatio non est passa, sed cotidie crescebat.

v. 25) *Barnabas et Saul reversi sunt Hierosolymis Antiochiam*; h. e. supplementum quoddam verbis superioribus; dixit missam fuisse cum eis pecuniam ¹, et interpositis eis quae fecit Herodes, dixit postea eos reversos esse Hierosolymis, ducentes secum Iohannem qui cognominatus est Marcus.

[CAPUT XIII].

v. 1) *Erant in ecclesia Antiochiae prophetae et doctores*; p. 85.
 10 *h. e. eorum fit mentio propter discessum Barnabae et Sauli, et fortasse quos commemoravit erant maiores et doctores inter eos. « Prophetas et doctores » vocat eos, quia non solum futura ostendebant, sed etiam mores doctrina sua dirigebant.

v. 2) *Dixit Spiritus*; h. e. mandavit eis Spiritus, in revelatione scilicet occulta, vel per illos qui ea digni erant.
 15

v. 3) Animadvertite quid dicat: *Cum hi ieiunarent et precarentur*; in hoc docet sine ieiunio et oratione et supplicatione neminem recipere donum sacerdotii aut docendi. Si enim Paulus sine illis non est mysteriis initiatus, miseri sunt qui
 20 moribus immundis et auro accedunt ad sacerdotium et sacerdotalia!

Separate mihi Saulum et Barnabam ad opus; h. e. illud nempe ad quod mihi bonum visum est segregare eos, ad quod ministrandum volui eos vocare. Indicium gratiae est in nomine
 25 vocationis: quia ille quem Deus vocat, ad aliquid boni vocatur, non ad opus vulgare.

v. 3) *Et imposuerunt eis manus et miserunt eos*; h. e. impositio manus cheirotomiam significat, qua rebus ecclesiae aucti sunt et visi sunt, mandato Spiritus, apostoli Gentium. In
 30 hac impositione manus mutatum est nomen Sauli et appellatus est Paulus; appellatio alia imposita est ei in significationem novae eius destinationis, quod accidit etiam Simeoni qui, cum primus confessus esset Christum esse Filium Dei, appellatus est Cephas. Et exinde Lucas eum Paulum nominat. Et Antio-

¹ xi, 30.

chiae mutatum est nomen eius ab apostolis; et pro Saulo, hoc est indocilis, induratus, perturbatio, sordes, seditio: haec significat Saul, cognominatus est Paulus, h. e. docilis, quietus, *placidus. Et quemadmodum nos nomina non pulcra aut apta in baptismo aut in cheirotonia mutamus, ita quoque eius nomen mutarunt, et ne habeatur inferior apostolis. Sicut Petrus etiam Moses in cheirotonia vocatus est Deus ¹; et Iosephus Iustus ², et Iohannes Marcus, et filii [Zebedaei filii] tonitruum, quorum nomina mutata sunt. Et sicut apostoli mutarunt nomen eius, sic etiam Spiritus sanctus mutavit eius vitam et mores.

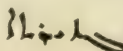
Iacobus Edessenus dicit e conversatione sua cum proconsule qui appellatus est Sergius Paulus nomen eius mutatum fuisse. Dicit: « Ab eo quaesivit [proconsul]: ‘Quomodo appellaris tu?’ Et respondit: ‘Saulus’. Cum animadvertisset una tantum littera differre nomen eius a suo, scilicet per S initio nominis pro P initio sui, persuasit ei et dixit: ‘Quaero, nonne Paulus nominaris sicut ego?’ Et apostolus qui omnibus similis fiebat, ut omnes lucraretur, alacriter id accepit ».

v. 4) *Cum emissi essent a Spiritu*; h. e. mandato Spiritus emissi sunt, et abierunt.

v. 5) *In synagogis Iudaeorum ministrabant doctrinam*; h. e. ut ita manifestarent se non terere viam quae sit contraria legi, eo quod docerent Gentes; sed res legis magni facere et eam a Deo datam esse existimare, quamvis Gentes adducerent ad cultum Dei. Proconsul insulae erat ³, secundum modum Romanorum.

v. 7) *Vir sapiens*; h. e. omnia in sapientia, et scientia et prudentia iuste examinabat.

v. 6) *Iudaeus quidam magus*; h. e. qui pollicebatur dicere futura, sed utebatur errore tantum, nam aberrabat a veritate et mendax erat. *Vocabat proconsul Saulum*; h. e. sane audiverat de iis et petebat ut audiret ab eis verbum Dei. In Harklensi: *Et petebat ut sciret quae sit ratio praedicationis eorum*; h. e. quomodo ubique prodigia facerent, quorum nonnulla apud omnes manifesta erant. Ita etiam proconsul, cum audivisset, vocavit eos ut sciret, qua doctrina utantur ut, factis signis, ad eam converterent homines.

¹ Ec., VII, 1. — ² MATTH., I, 19. — ³ Lege: « sententiae » (?).

v. 8) *Quia cupiebat pervertere proconsulem*; in Harklensi: *cupiebat avertere proconsulem ne credat*; h. e. sciebat, si doctrinam eorum reciperet proconsul, fore ut ipsum velut impostorem repudiaret, cum videret eum diligenter audientem
5 verba eorum.

v. 9) *Impletus est Spiritu sancto*; h. e. commotus est gratia Spiritus sancti.

v. 10) *Et intuitus est eum*; h. e. vehementer allocutus Elymam: *O plene omnibus dolis!* h. e. qui astutia et dolo
10 ostendis speciem virtutis, cum in ratione agendi sis contrarius! *Et omnibus malis*; h. e. paratus et aptus operari mala. *Fili Calumniatoris*; h. e. eo quod quae placent Satanae cogitas et facis. *Inimicus omnis iustitiae*; h. e. quia contrarius es doctrinae nostrae quae adducit ad iustitiam eos qui
15 credunt. *Non cessas pervertere vias eius rectas?* h. e. quia doctrinam veritatis quae convertit ad Deum et ad voluntatem eius, conaris destruere.

v. 11) *Nunc manus Domini super te est et eris caecus*; h. e. nunc apprehendet te poena Dei qua occaecatus eris, et sicut
20 pervertisti vias quae ducunt ad Deum, etiam tu impedieris progredi in via. Percussus est *in visu suo in signum: quia voluit pervertere viam Domini, ideo perversae sunt semitae viarum eius; et [in signum] quod sit poena [opus] misericordiae, sicut ei accidit. *Usque ad tempus*; h. e. si poenitentiam egerit,
25 recipiet visum, et misericorditer definivit poenam. Rursum, quia addidit « usque ad tempus », cognovit Spiritu eum a malitia sua se conversurum et ad Deum rediturum et oculos eius aperandos; idcirco limitavit et obstrinxit eum ad tempus, quod etiam accidit, et rediit ad veritatem et restitutus est ei visus eius.
30 *Et hac hora cecidit in eum caligo*; h. e. ita ut indigeret ceteris qui ducerent eum et indicarent ei quae essent coram pedibus eius.

v. 12) *Proconsul, cum vidisset, miratus est*; h. e. virtutem quae in apostolis erat. *Et credidit doctrinae Domini*; h. e. esse causam bonorum magnorum iis qui eam profitentur.
35

v. 16) *Surrexit Paulus et innuit manu sua*; h. e. in hac homilia Pauli, Antiochiae Pisidiae habita, notat Samuelem fuisse prophetam et Saulum quadraginta annos regnasse; et in ea utitur voce *ἡ ἀλήθεια* (crux), dum dicit: « Descenderunt eum

de cruce; in ea rursum explicat illud ¹: « Hodie genui te », quod proprie interpretatur de resurrectione, ut neminem fugit, si bene verba Scripturae intelligit.

v. 17) *Deus huius populi*; h. e. Deus qui hunc populum fecit domesticum sibi. *Elegit patres nostros propter populum*; h. e. non ut tantum ad eos extenderet providentiam suam elegit eos, sed ut per eos provideat toti generi eorum. *Et extulit et magnificavit eos, cum essent incolae*; h. e. eduxit quidem eos virtute potenti quam manifestavit in poena inimicorum eorum. 5 10

v. 18) Sicut nutrix filios *nutrivit eos*; h. e. cum sane e suis operibus non erant digni tali providentia.

p. 89. v. 19) **Delevit septem gentes*; h. e. omnia quae recitat, ad providentiam Dei circa populum spectant, cum illi non essent ea digni. 15

v. 21) *Quadraginta annos tulit eum*; h. e. cum evidens fuit malum esse Saulum, eiecit eum ab honore regni.

v. 26) *Vobis missum est verbum vitae*; h. e. quia e vobis ortum est, oportet vos primos recipere illud ante omnes gentes.

v. 43) *Et etiam proselytae qui timebant Deum*; h. e. pagani qui facti sunt discipuli legis; nam ubique erant gentes quae familiares et studiosae erant legis atque eius religionis. 20

v. 46) *Vobis oportuit primum praedicari verbum*; h. e. doctrinam, ut percipiatis bona quae e lege sunt: quia e genere eorum ortum est. *Sed quia propellitis illud a vobis*; h. e. quia vita aeterna quam ostendit Christi adventus, non dignos vosmetipsos fecistis: *Ecce, convertimur nos ad Gentes*; h. e. iam recepimus eos qui inde credunt. 25

v. 47) *Posui te lumen Gentibus*; h. e. facimus voluntatem et praeceptum Domini nostri, quia universalis est redemptio omnium populorum, qui credunt. Et propterea gaudebant Gentes. 30

v. 48) *Et crediderunt qui positi erant*; h. e. qui destinati erant, *ad vitam*; h. e. hi qui secundum praestantiam voluntatis eorum ab aeterno praelecti erant gratia Dei ad recipiendam vitam aeternam. 35

v. 49) *Et verbum Domini recipiebatur in tota regione*

¹ Act., XIII, 33 (Hebr., I, 5; Ps. II, 7).

illa; h. e. eo quod qui discebant alios docebant, quia omnes gratia Spiritus ad hoc disponebat.

v. 50) **Instigaverunt principes urbis et mulieres*; h. e. p. 90.
ut persequerentur apostolos; et isti persuasi sunt et expulerunt eos. Hi vero qui erant cum Paulo, secundum verbum Domini nostri ¹, « excusserunt pulverem pedum suorum » contra persecutores suos.

[CAPUT XIV].

v. 16) *Quanquam non permiserit seipsum esse sine testimonio*; h. e. quia demonstrationem suae virtutis etiam tunc dederit, cum demitteret pluviam suam et daret fructus et segetes, ut e iucunditate eorum scrutarentur et cognoscerent creatorem suum.

v. 27) *Et multum temporis fuerunt apud discipulos*; h. e. 15 fideles huius loci sic vocat.

[CAPUT XV].

v. 4) *Ab apostolis et a senioribus*; h. e. seniores vocat eos qui post apostolos debebant praeesse populo.

v. 10) *Quid tentatis Deum?* h. e. quasi experimentum Dei 20 conamini suscipere: num fortasse mutaverit sententiam suam; quia manifestavit rebus Cornelii, ut sine observatione legis reciperemus Gentes quae convertuntur. Rursum, quia dixit de domo Cornelii, qui erant incircumcisi nec observabant legem ²: « Acceperunt Spiritum voluntate Dei », quasi nunc putarent 25 irritum esse illud consilium primum Dei circa Gentes, volunt discere experimento, utrum in eadem sententia maneat an non. *Quale nec patres nostri nec nos*; h. e. quia peccabant, poenam a lege statutam expectabant, et in angustia erat genus nostrum; et ideo cum videret Deus difficiliorem esse hominibus 30 iustitiam legis, misit Filium suum qui factus est sub lege, et liberavit nos ab ea, nosque vivificavit per gratiam Filii sui [11].

v. 12) *Et tacuit totus coetus*; h. e. quia coercuit eos Simeon *responsione sua. Tunc confortati sunt qui a Paulo erant p. 91.

¹ MATTH., x, 14 (MARC., VI, 11; LUC., IX, 5). — ² x, 47.

verbis Simeonis, et inceperunt narrare magna miracula quae fecerat Deus per ipsos.

v. 13) *Et postquam conticuerunt, surrexit Iacobus et dixit*; h. e. hic est frater Domini nostri, cui principatus ecclesiae huius loci creditus erat, et propter virtutem suam « iustus » 5 cognominabatur.

Vocatus est « frater Domini nostri », quia erat filius Iosephi ex alia uxore Iosephi, et Iudaei putabant eum fratrem naturalem Christi esse. Et in evangelio vocavit Matthaeus Iacobum et Iudam et Simeonem et Iose fratres eius ¹. Secundum opi- 10 nionem eorum Dominus noster putabatur esse filius Iosephi eodem modo ac Iacobus filius eius naturalis erat.

Alii dicunt vocatum esse Iacobum fratrem Domini nostri, quia feria quarta post Pentecosten, quando constituit ecclesiam et eucharistiam celebravit, iuramento firmavit quidquid 15 ipsi dixerat Christi occulte se loqui in sacra liturgia; et ideo vocatus est frater eius.

Alii: Cum deduxissent eum ad synagogam ut praedicaret de Christo, propter iustitiam suam, et cum dixisset Christum sedere ad dexteram Patris sui, irati sunt Iudaei et occiderunt 20 eum. Christiani dein vocarunt eum in fide fratrem Christi propter martyrium eius et magnam sanctitatem eius.

Alii dicunt: vocatus est frater Christi, quia Paulus ita eum vocavit, eo significare volens humiliationem Christi, et simul amorem eius erga Iacobum atque huius honorem. 25

Alii dicunt: Quando mortuus est Iosephus, diviserunt filii eius haereditatem eius. Christo non adscripserunt partem; Iacobus vero proiecit suam partem inter se et Dominum nostrum; et ideo vocatus est frater eius. Et dicimus id non esse p. 92. verum, quia in evangelio non solus Iacobus appellatur *« frater 30 eius », sed et filii ceteri ²: « Nonne eius mater et fratres eius apud nos sunt?, et ³: « nec fratres eius crediderunt in eum ». Nos vero explicationi primae adhaeremus: quia putabatur [Christus] filius Iosephi, appellatus est frater filiorum naturalium Iosephi. 35

¹ MATTH., XXVII, 56; MARC., XV, 40. Nota marg.: « Iudas auctor epistulae e filiis Iosephi erat, et vocatur quidem frater Domini nostri ». — ² MATTH., XIII, 55. — ³ IOH., VII, 5.

v. 14) *Eligere e Gentibus populum*; h. e. qui recipiat vocationem eius et secundum eius voluntatem dirigatur.

v. 16) *Revertar et aedificabo tabernaculum David quod ruit*; h. e. annunciat illi e semine David ortum esse Christum
 5 qui est Salvator, et eum semper manere in regno. Et hoc est illud « Aedificabo tabernaculum eius ». Id enim ruit per malitiam Iudaeorum, et in fine stetit per Christum; et factus est introitus Gentibus per fidem in Christum. *Tabernaculum* vocat regnum quod per peccata eorum qui ex eius semine erant,
 10 cecidit, et pollicetur quod per Christum erigendum est et non peribit neque cessabit.

v. 18) *Nota sunt ab aeterno omnia opera Dei*; h. e. nonne a Deo creatae sunt Gentes? fortasse putaret quis non concedi ipsis bona? Si vero eius creaturae sunt et opera, poterat rursum
 15 non adducere eas ad existentiam, cum sciret eos malos fore! Si vero voluit adducere eos ad existentiam, etiamsi sciat tales fore, sive bonos sive malos, iam evidens est eum non repellere et removeere eos a sua sollicitudine. Sed siquidem res ita se habent, non decet ut imponamus laborem in eos qui conver-
 20 tuntur ad Christum, ut custodirent legem; sed scribetur eis ut a quattuor rebus recedant, quibus venerabantur deos suos.

v. 20) *A pollutione immolati*; h. e. ab esu rei immolatae daemonibus aut commestione cuiuscunque rei *oblatae idolis. p. 93.
A scortatione; h. e. non de scortatione communi intelligit hic
 25 quae prohibita est ab Antiquo et Novo Testamento, sed de illa quam de more ad voluptatem daemonum faciebant. Multa huiusmodi fiebant apud eos, ita ut nec mulieribus licitum erat esse cum maritis, nisi primo corrumperentur in templo idolorum, quasi in honorem deorum. *A suffocato et sanguine*;
 30 h. e. quia secundum legem paganorum aliquando vivum animal offerebant, aliquando mactatum, paucis verbis itaque ab omni consuetudine idolorum cultus decebat ut recederent, et ab omnibus his quae secundum doctrinam paganismi in festis idolorum agebant.

v. 21) *Moses qui a generationibus antiquis in omnibus civitatibus habuit praecones in synagogis, qui omnibus sabbatis legunt eum*; h. e. nunc enim non necessaria est sollicitudo nostra pro Mose, ab antiquo enim et a generatio-
 nibus primis in synagogis civitatum legebatur. Nos nunc stu-

deamus Dominum nostrum praedicare, et gratiam quae ab eo orta est, quam proposuit omnibus hominibus qui non potuerunt sub lege proficere. Et exinde consenserunt omnes ut fides tradatur Gentibus sine observatione legis.

v. 22) *Viros qui primi erant inter fratres*; h. e. probatos. 5

v. 37) *Barnabas volebat assumere Iohannem, qui cognominatus est Marcus*; (38) *Paulus vero noluit*; h. e. hic venit cum eis Hierosolymis ut cum eis laboraret in praedicatione apud Gentes; poenituit eum postea et discessit, quia nolebat ut reciperent Gentes fidem in Christum absque observationibus legis. Et litigabat multum cum Paulo et cum non essent accepta eius verba eo modo, dereliquit eos. Cum autem videret nunc p. 94. doctrinam hanc esse communem, rogabat ab eis *ut cum eis consociaretur in hoc labore. Barnabas qui erat vir comis et id tantum intuebatur, omnia sane condonabat Iohanni; Paulus vero qui sollicitus erat de studio doctrinae, et hoc meditabatur, considerabat non esse aptum ad laborem hunc propter levitatem mentis eius; et etiam, quia iam semel expertus erat eum esse suae doctrinae oppositum, et cum res ita se haberet, eum vitabat, ne altercationem haberent. Et Barnabae persuasit ut sibi assentiret, et consideret quomodo recessit ab eis in Pamphilia et eius causae imperfectum mansit tantum opus: non esse mirum, si idem faceret. Et ab hac lite se separavit Barnabas a Paulo, quod utilitati fuit: ut separati ab invicem duplicem laborem perficerent. 25

v. 40) *Paulus assumpsit Silam et exiit, commendatus a fratribus gratiae*; h. e. orarunt pro eo fratres; quia magnum zelum habuit pro praedicatione et volebat converti Gentes sine circumcissione et observatione mandatorum legis; ideo auxilium a Deo quaesivit. Silas qui se adiunxit Paulo ille erat qui missus est cum Iuda ab apostolis qui erant Ierusalem, Antiochiam, et deinde adscendit Ierusalem; et iterum rediit Antiochiam et invenit Paulum et cum eo exiit. Aut fortasse promiserat id facere et statim ac venit Hierosolymis, exiit cum Paulo ad hoc opus. Et praesertim duxit eum secum Paulus, quia per ipsum ministratum est illud negotium, ut sine observatione legis accipiant Gentes fidem; ita ut testaretur de veritate. 35

[CAPUT XVI].

v. 1) *Discipulus quidam Timotheus*, qui iam crediderat in Christum. Cum vero sumpsisset eum Paulus, circumcidit eum, et hoc quidem *fecit ne, si converteret Timotheus Gentes ad fidem p. 95.
5 sine circumcissione et observatione legis, non confirmaretur et non probaretur eius doctrina, cum dixissent illum incircumcisum et alienum esse a lege, et propterea docere quod est contra legem. Imposuit [ei] circumcissionem ut cum doceret elongationem a consuetudinibus legis et a circumcissione, non
10 videretur inimicus legis esse.

v. 3) *Circumcidit eum*, rursum, ne putarent Iudaei eum docere contra legem, quia non fuit discipulus legis.

v. 7) *Non permisit eis Spiritus Iesu proficisci in Bithyniam*; h. e. quare non permisit eis Spiritus Iesu proficisci in Bithyniam? Quia volebat ut per alios salvarentur. Et testatur ipsos
15 factos esse discipulos per alios id quod quasi ad fideles scripsit apostolus epistolam ad Ephesios, qui tamen eum non viderant.

v. 8) *Et cum exissent e Moesia¹ regione, venerunt in Troadem regionem*; h. e. videtur illud « Moesia » non de loco
20 qui nunc in Thracia regione sic appellatur dicere; sed ita nominat locum inter Asiam et Bithyniam. Non enim dixisset, ex quo impediti sunt ire e regione Galatiae in Asiam, eos venisse in Moesiam, et inde voluisse proficisci in Bithyniam, et cum etiam ab hoc prohibiti sunt, descendisse in Troadem, si loqueretur de illa regione nunc appellata Moesia, in Thracia
25 sita, et non de alia regione hoc tempore sic appellata, et cuius appellatio hodie mutata est. Quod etiam semper factum est mandato Romanorum, nam transformantur et innovantur et permutant nomina provinciarum.

v. 10) *Statim voluimus exire in Macedoniam*; h. e. inde
30 innuit Lucas se Paulo comitem fuisse.

v. 15) **Et multum coegit*; h. e. difficile erat Paulo ingredi p. 96.
in domum eius, ne videretur de quiete corporali sollicitus esse, sed volebat tantum ut homines vitam adipiscerentur.

v. 17) *Illi viri servi sunt Dei vivi*; h. e. gratia divina
35 providit ut eorum hariolae testimonio comprobaretur doctrina apostolorum.

¹ Sic legit auctor, pro Mysia.

v. 18) *Indignatus est Paulus*; h. e. gratia Spiritus commotus est et iratus, et imperavit daemone qui fugit. Quia continuo clamore suo eorum magnitudinem manifestabat; nolebat autem Paulus, ut testimonio daemonum sibi fides sit, nec indigebat eorum testimonio. Cum in nomine Christi eum increpasset, statim exiit. 5

v. 37) *Viros Romanos flagellarunt*; h. e. Romanos dixit secundum mores, quia ex urbe erant sub potestate Romanorum constituta.

v. 38) Et propterea *timuerunt*; causa timoris erat ne quis in Romanos deliquisset. 10

[CAPUT XVII].

v. 9) *Et acceperunt fideiussores a Iasone*; h. e. aut adducet eos quos recepit in domo sua, aut seipsum praestabit pro eis, quando rogabitur. 15

v. 11) *Nobiliores erant enim*: h. e. mansueti erant, et a veritate verebantur, nec resistebant. Et in bona voluntate acceperunt doctrinam.

v. 13) *Concitare humanitatem*¹; h. e. vide, multitudinem hominum vocat « humanitatem », et non omnes homines. Et inde notum est dici humanitatem in sensu particulari et universali; et non secundum garrum Chalcedonensium qui eam universaliter tantum accipiunt. 20

v. 16) *Moerore afficiebatur in spiritu suo*; h. e. iram quae excitabatur in cogitatione eius innuit: ira implebatur adversus dominos civitatis, qui sapientia famosi erant et adhaerebant p. 97. *idololatriae. 25

v. 18) *Quid vult iste collector verborum?* corvi sunt qui colligunt semina; secundum alios est avis quae nominatur « collector verborum »²: parva et contempta valde, quae nec ad cibum hominum nec ad oblectamentum utilis est. Et quia putabant doctrinam eius contemptibilem et debilem, « collectorem verborum » appellabant eum. 30

v. 19) *Et duxerunt eum ad domum iudicii, quae vocatur arios-pagos*; h. e. quia haec domus iudicii³ comprobata erat 35

¹ Intellige « plebem ». — ² Graece: σπερμιόλογος. — ³ Seu tribunal.

apud eos, quia opinio erat virtutem esse in ea ad revelationem occultorum. Hoc enim credebant e fabulis ineptis quae narrabantur inter eos. Propterea etiam iudicia propter homicidium ibi agebantur. Et idcirco dicebant ei: *Possumus scire,*
 5 *qualis est doctrina haec quam praedicas?* h. e. e domo iudicii Athenae urbs tulit appellationem ab Athena virgine et dea antiqua. Et in urbe erant dii paganorum, inter quos erat unus cuius nomen Ares. Cumque iret quadam die ad amicam suam, accidit ut ceciderit in laqueum, hoc est tendiculum, hic
 10 Ares, quem tetendit ei maritus Aphrodites qui vocabatur Hephaestos. Et cum cecidisset in laqueum Ares, fractae sunt nares eius. Et pagani quasi in honorem dei aedificarunt ibi templum, et nominarunt illud a laqueo et a nomine ipsius Ares: h. e. Areopagos; pēgē enim « laqueus » dicitur in lingua graeca. Postea vero, cum locum honorabilem haberent,
 15 statuerunt legem ut ibi agerentur omnia iudicia eorum.

v. 23) *Altare cui inscriptum est: Dei absconditi*; h. e. pugna fuit olim Atheniensibus cum inimicis eorum, et recesserunt ab eis in ira; et quia consueti erant daemones *deridere
 20 eos, apparuit eis daemon quidam et dixit, quia nunquam ab eis honoratus sit, ideo se irasci eis et eos cecidisse in bello. Illi ergo daemonei erexerunt altare tamquam deo. Et quia timuerunt, ne forte sit adhuc deus occultus, qui sit ipsis ignotus, quo neglecto ab eo devincerentur, erexerunt altare alterum et scripserunt supra illud: « Dei absconditi », cum dicerent in semetipsis:
 25 Si est deus alius qui non sit nobis notus, in honorem eius hoc altare erectum est, ut sit nobis propitius tempore belli, qui forte ut ignotus non honorabatur. Et ab hoc altari mirabiliter sumpsit beatus Paulus argumentum et dixit coram eis: Quia
 30 deo abscondito seu occulto, altare hoc erexistis, illum, quem vos cum ignoretis, vultis colere, veni ut vobis annuntiarem. Non est enim deus quem ignoratis, nisi solum Deum verum, quem solum oportebat vos scire: hunc autem tantum ignoratis quis sit. Rursum, dicitur defectum pluviarum et terraemotus
 35 olim fuisse Athenis. Et consilio unanimiter inito faciendi rogationes, continuo oblationes singulis diis suis offerebant, at absolutis oblationibus, cum auxilium minime obtinuissent, sumpserunt consilium [dicentes]: Forte deus sit quicumque qui non sedet terraemotum. Et sculpsit altare ei quicumque sit,

« quia iam quos existimamus esse, non sunt, et ignoramus si sint alii; huic igitur quicumque sit, si est ignotus, posuimus altare ». Et cum imploravissent misericordiam clementiae eius ob suas angustias, misit eis auxilium, et scripserunt huius rei memoriam, ut ita dicam: « Hoc altare est dei ignoti ». Paulus
 p. 99. autem sumpsit sermonem de Christo et dixit *eis: Etiamsi hunc deum ignoratis, quia non recensetur in scriptis vestris, tamen eum colitis. Et didicerunt non aliquem e diis eorum dedisse eis respirationem, sed deum hunc quem ignorabant et cui erexerant hoc altare. 5
 10

v. 24) *Deus qui fecit saeculum et omnia quae in eo sunt, et ipse Dominus caeli est*; h. e. ipse solus creator est; et non est praeter eum deus. Ideo nec alius creator est.

v. 25) *In templis manufactis non habitat aut colitur*; h. e. quia in omnibus est perfecte et ubique habitat, et supra
 15 omnia est.

v. 26) *Et ex uno sanguine fecit omnem mundum hominum, ut sint*. In Harklensi: *Et ipse fecit unum hominem primum, ex quo propagatum est totum genus hominum, quod dirisit et distribuit in varias gentes et effudit super faciem
 20 omnis terrae. Et distinxit tempora mandato suo*; h. e. aestatem, hiemem, ver, autumnum. *Et posuit terminos habitationis hominum*; h. e. quia in omnibus gentibus mixtae sunt tempestates, et alicubi longior est hiems aut aestas, et ubi-
 que hae tempestates diversimode atque inaequaliter constitutae
 25 sunt. Et haec vero ita fecit ut daret ansam hominibus, ut requirant quae sit eorum causa, et intelligant Deum esse, et a creaturis eius requirent et inveniant eum.

v. 27) *Et non longe abest ab unoquoque nostrum*; h. e. semper enim nobiscum est et in eo omnes sumus. 30

v. 28) *In eo enim vivimus et movemur et sumus*; h. e. in eo sumus et operatione eius movemur et sumus. Sapientes ex vobis dixerunt: *Ab eo est progenies nostra*; h. e. hoc dictum est ab Areto de Iovi, qui cognominabatur dominus
 p. 100. deorum. Et quia de deo qui videbatur eis *magnus, dictum
 35 erat hoc, pulcre colligit sermonem et dicit:

v. 29) *Homines, cum stirps nostra a Deo sit*; h. e. stultitia est itaque de Deo, qui est causa omnium, cogitare illum eis

quae a nobis operantur similem esse: h. e. auro aut sculptilibus et imaginibus, et assimilare divinitati creaturam.

v. 30) *Tempora enim erroris praeterire fecit Deus*; h. e. tempora enim antiqua quibus ignoravistis Deum, praeterire fecit Deus, et dedit vobis remissionem erroris vestri in hisce temporibus.

v. 34) *Quidam ex eis crediderunt. Dionysius et mulier quaedam Damaris*; h. e. multi erant qui crediderunt, sed nomen horum commemoravit, qui praestantiores erant.

10

[CAPUT XVIII].

v. 2) *Aquilas et Priscilla exierunt Roma, quia praecepit Claudius ut eicerent Iudaeos Roma*; h. e. fames enim fuit in hac urbe et ideo expulit rex omnes advenas qui ibi erant. Et alii dicunt: Quia descenderat [Ierusalem] Protonice, uxor eius, eique narravit mortem filiae suae, et eam resuscitatam esse per lignum crucis, et cetera prodigia ibi patrata, ideo expulit Iudaeos Roma.

v. 3) *Lorarii*; h. e. facientes tabernacula.

v. 5) *Constrictus erat in sermone ipse Paulus*; h. e. magnum studium ostendebat propter doctrinam eo quod non habebat auxiliatorem in praedicatione. Cum venissent Silas et Timotheus, adiuvabant eum.

v. 6) *Excussit in eos Paulus vestes suas*; h. e. quasi repelleret eos a sua communione et removeret se a participatione cum eis. *Ego mundus sum; ab hoc tempore proficiscar ad *Gentes*; h. e. hoc dicit: Sine opprobrio sum apud vos; quod meum est feci, et saepius quae congruunt locutus sum vobiscum. Nunc vos luetis poenam propter inobedientiam vestram, nec erit vobis condonatio, quia vosmetipsi fuistis causa perditionis vestrae. Ego vero ad Gentes proficiscar, ipsos ad fidem vocaturus. *Et sic discessit ab eis*.

p. 101.

v. 7) *Vir cui nomen Titus*; h. e. paganus erat qui factus est discipulus legis.

v. 15) *Sin autem quaestiones sunt*; h. e. disputationes. *De verbo*; h. e. sive quoad legem sive quoad Christum. *Et de nominibus*; h. e. Christi aut Mosis; qui ex his oporteat confirmari? quae sunt legis aut quae Christi? Cui autem fidem

35

praestare deceat: Christo aut Mosi? Cum autem de lege vestra sit contentio vestra, inter vos haec examine.

v. 17) *Et comprehenderunt pagani Sosthenem*; h. e. pagani sumpserunt fiduciam abhinc, et verberabant Sosthenem, principem synagogae, cum postularent ab eo ultionem pro contumelia Pauli. *Et Gallion non respiciebat ad haec*; h. e. negligebat. Hic ad effectum adduxit illud quod dictum est ei in somno: neminem ei nociturum. 5

v. 18) *Quia votum voverat*, h. e. Aquilas; quia secundum consuetudinem legis, priusquam crederet, votum voverat ton- 10
dendi caput suum: quod nunc perfecit.

v. 24) *Apollo, Iudaeus*.

v. 26) *Perfecte ostenderunt viam Domini Apollini*; h. e. perfecerunt eum, tradentes ei quae ipsi deerant in scientia fidei: Apollo enim baptismati Iohannis credebatur, sed quae postea acciderant, quomodo surrexit Dominus noster e sepulcro et adscendit in caelum et misit Spiritum *hominibus, ignorabat. Et notat quos baptizaverat Ephesi Apollo, ac Paulus denuo baptizavit, duodecim fuisse; et id quia non erant perfecti in regeneratione Spiritus, et non acceperant Spiritum sanctum, et ignorabant surrexisse Dominum nostrum et dedisse Spiritum, postquam adscenderat. 15
p. 102. 20

[CAPUT XIX].

v. 1) *Et peragravit Paulus regiones superiores*; h. e. regiones Galatiae et Phrygiae nominat superiores; et superiores nominat eas respectu Ephesi. 25

v. 9) *Et conviciis afficiebant viam Dei*; h. e. vidit autem hos conviciari et blasphemare contra viam Dei; removit Paulus ab eis discipulos. Et postquam discessit ab eis, congregabantur *in schola Tyrani*; h. e. qui postquam credidit, dedit eam illis, quia apta erat ad congregationem eorum qui in cultu Dei instruebantur; aut fortasse doctor erat notus Tyranus ille. 30

v. 12) *Apportabant fideles sudaria et pannos et imponebant in corpus Pauli*, et mox ponebant supra aegrotos et tentatos, et sanabantur. 35

v. 19) *Et aestimaverunt pretium eorum*; h. e. librorum quos combusserunt, et visi sunt habere pretium multi argenti.

[CAPUT XX].

v. 7) *Et die prima hebdomadis*; h. e. in quo consueti erant celebrare festum resurrectionis Domini nostri. *Cum congregati essemus ut frangeremus eucharistiam*; Harklensis: « hostiam » dicit. In hac die decretum est hoc mysterium peragendum, in qua deleta est mors per resurrectionem. Nam, etsi lectio Scripturarum et instructio peraguntur in hac die, tamen omnibus sublimior est completio sacramentorum quae est *memoriale bonorum. Dominica hic, dominicam post azyma p. 103.
 5 designat; evidens est quia dixit eos *post dies azymorum iter fecisse in Troadem*. Et cum congregati essent, coepit Paulus [loqui] ad eos, *quia altera die exiturus erat, et producebat sermonem usque ad medium noctis*; h. e. medium noctis, non de nocte post dominicam dicit, nam non per totam diem
 15 dominicam locutus est usque ad mediam noctem feriae secundae; sed noctem hic appellat noctem dominicae post sabbatum, inquam, nam his vesperis incipimus congregationem, usque ad cantum galli, quo incipimus ministerium: quia hoc tempore surrexit Dominus noster. Erubescant Armeni cum Chalcedo-
 20 nensibus, quando noctem quae est post sabbatum cum die dominica iungit, et non ut hi, qui a mane computant diem, et noctem dominicae sabbato addunt, illam feriae secundae dominicae. Et iuxta sensum eorum ergo Christus in nocte sabbati surrexit et non primo die hebdomadis [seu dominica].

v. 8) *Et erant ibi lucernae ignis in caenaculo*; h. e. quia adhuc nullas ecclesias aut oratoria habebant, sed in fidelium domibus faciebant ecclesiasticas congregationes, in caenaculo itaque, quod ad id aptum erat, congregabantur; in illa, in contignatione tertia.

v. 9) *Sedebat adolescens, cuius nomen erat Eutychus, in fenestra*; h. e. verba doctrinae Pauli audiebat. *Et mersus est somno profundo*; h. e. captus est somno, quia Paulus sermonem suum producebat. *Et cecidit e tertia contignatione et sublatus est mortuus*; h. e. tumultus vehemens et tristis
 35 propter eum factus est.

v. 10) *Et descendit Paulus*; h. e. et finem fecit fletibus eo quod dixit: *Anima eius *in eo est*; h. e. omnino certus erat p. 104.

eum vivere. *Et cecidit supra eum*; h. e. resurrectionem adolescentis operabatur et opitulatus est tempore quo memoria resurrectionis complebatur, ut e miraculo sumeret exemplum resurrectionis nostrae.

v. 11) *Cum adscendisset, fregit panem*; h. e. perfecit mysterium sacrificii. *Et gustavit*; h. e. cibum sumpsit postea; sicut consueti sumus die sabbati annuntiationis (i. e. in vigilia Resurrectionis) ieiunare et postea festum celebrare, ita etiam hi illo sabbato ieiunaverant, et nocte dominicae orarunt perficientes mysteria. Et postea comedit cibum et coepit loqui cum eis, usque *dum adscendit aurora*, quae opportuna erant. Fecit Dominus ut moriretur Eutychus eo tempore, dum commemoratio mortis et resurrectionis agebatur opere eucharistiae, et verbo docebat illam. Hoc paratum est a Spiritu ut dum agebant festum resurrectionis, facto accipiant veram rei demonstrationem ad confirmationem earum quae tunc agebantur et dicebantur.

v. 13) *Cum proficisceretur per aridam*; h. e. qui secum erant misit per mare; ipse profectus est per aridam, quia adiuvaturus erat eos qui erant in via; et per aridam venit Thasum.

v. 19) *Cum servirem Deo cum omni humilitate*; h. e. non me extuli supra quemque vestrum, nec tamquam magister quid nimium quaesivi, nec tamquam apostolus supra aliquem exaltatus sum, sed sicut unus vestrum conversatus sum.

v. 22) *Nunc autem ego vinctus sum Spiritu*; h. e. sed nunc, voluntate Spiritus sancti, quasi in vinculis Hierosolyma proficiscor, et qualis exitus rerum mearum erit aperte dicere non possum.

v. 24) *Mihi vero nil aestimatur anima mea ut absolvam*:
p. 105. h. e. non tam *pretiosa est mihi vita et cara, quam iucundum mihi est cursum mihi creditum in omni gaudio absolvere, et perficere ministerium quod mihi commisit Dominus noster.

v. 32) *Commendo vos Deo et verbo*; h. e. verbum gratiae scilicet eius providentiam hic vocat; providentiae Dei commendo vos, qui potens est vos servare in sua gratia et doctrina quam vos edocui; et *dabit vobis haereditatem*, id est, bona futura cum sanctis.

v. 33) *Argentum, aut aurum, aut vestimenta non concupiri*; h. e. ut ita me imitarem, ne solliciti sitis de istis.

v. 35) *Curam habere de illis qui infirmi sunt*; h. e. eorum qui malis debilitantur, decet ut curam habeamus, ut quantum possumus ad virtutem trahamus.

Memores estote Domini nostri qui dixit: Beatior est qui
 5 *dat quam qui accipit*; h. e. illud est quod dixit: Quicumque a te petit, da ei ¹. Alii dicunt: Hoc verbum audivit [Paulus] a Domino nostro, etiamsi non sit scriptum. Nobis testis est Mār Iwannīs qui dicit in homilia VIII in epistulam ad Tes-
 10 salonicenses ²: Prophetæ quidem cum volunt demonstrare fide digna esse quæ dicuntur, dicebant « visio Isaiaie », et « ita dicit Dominus ». Multi etiam Deum sedentem viderunt ut vi-
 deri potest: Paulus autem non sedentem vidit, sed quia habebat Christum qui in eo loquebatur, non dicebat: « Haec dicit Do-
 15 minus », sed eorum loco dicebat: « Experimentum quaerite Christi qui loquitur in me » ³, et rursus: « Spiritum Dei habeo ⁴ ». Haec quidem omnia Spiritu Dei loquebatur; quod autem nunc dicit, etiam verbo audierat a Deo, sicut et illud quod collo-
 quens cum senioribus Ephesiorum dicebat: « Beatior est qui dat quam qui accipit » secreto audivit. Seniores autem* Ephesi p. 106.
 20 vocat episcopos; et manifestum est eo quod dixit: « Attendite huic gregi in quo constituit vos Spiritus sanctus episcopos » ⁵.

[CAPUT XXI].

v. 12) *Rogarimus eum, et incolae, ne proficisceretur Hierosolyma*; h. e. non Spiritus dicebat eis ut suaderent ei non
 25 proficisci, si quidem Spiritus in eo erat, sed Spiritus manifesta-
 bat eis angustias ei obventuras, et ipsi sua sponte consilium dabant ei ne proficisceretur Hierosolyma.

v. 15) *Et post dies hos*; in Harklensi: *Cum complevisset dies illos*; h. e. septem; *praeparavimus nos et adscendimus*
 30 Hierosolyma, h. e. *praeparavimus*, quia putaverunt fortasse maiorem praeparationem ipsis necessariam esse, ideo se muniverunt et praeparaverunt et secum sumpserunt quidquid disposuerant et paraverant, quia profecturi erant Hierosolyma, eo quod qui ibi erant, de Paulo ancipites erant.

¹ Cf. LUC., VI, 38. — ² *Patr. Gr.*, LXII, 439. — ³ II *Cor.*, XIII, 3. —
⁴ I *Cor.*, VII, 40. — ⁵ *Act.*, XX, 28.

v. 16) *Vir cuius nomen Mnason, ut exciperet nos in domo sua*; h. e. non indigebant hoc, nisi quod difficile erat invenire in Ierusalem virum qui suscipere eum; quoniam omnes fideles ibi propter amorem eorum erga legem alienati erant ab eo. Hic Mnason eo quod erat ex antiquis discipulis, et persuasum habebat cura dignos esse, qui docent Gentes extra legem, ideo profectus est cum eis ut reciperet eos in domo sua. Apostolorum vero alii defuncti erant, alii extra Ierusalem erant praedicationi addicti. 5

v. 17) *Hilariter receperunt nos fratres*; h. e. familia Mnason. 10

v. 26) *Et sequenti die purificatus est cum eis*; h. e. ut sedaret litem Iudaeorum, qui crediderunt in Dominum nostrum.

p. 107. v. 27) *Cumque advenisset dies septimus*; h. e. erat *ultimus dierum qui praescripti erant ad purgationem eorum secundum legem; in quo offerendum erat sacrificium in templo. 15

v. 29) *Antea viderunt cum eo Trophimum*; h. e. Trophimus erat fidelis e Gentibus, ille quem non introduxit secum Paulus in templum, ne vituperetur propter eum.

v. 30) *Et traxerunt eum extra templum*; h. e. quia non licebat trucidare eum intra. 20

v. 33) *Et vinxit eum duabus catenis*: primum, ut satisfaceret voluntati populi; et secundo, ut per hoc sedaret tumultum et perturbationem.

v. 34) *Mandavit ut ducant eum in castra*, in locum ubi solebant agere iudicia sua. Et quia gradibus erat accessus ad locum, portaverunt eum milites propter oppressionem turbae. 25

v. 38) *Nonne tu es ille Aegyptius?* h. e. putavit tribunus [Paulum] esse eundem, qui fugerit, dum occisi sunt qui cum eo erant. Romani enim trucidarunt eos et congregationem eorum in rebellionem disperserunt. 30

[CAPUT XXII].

v. 9) *Et qui mecum viderunt lucem, vocem vero non audierunt*; h. e. quando apparuit Dominus Paulo, scribit Lucas¹: viri qui cum eo ibant in via audiebant, sed nemo ipsis 35

¹ Cf. ix. 7.

apparebat; hic vero dixit eos vidisse lucem, vocem autem non
 audivisse. Et dicimus eos ibi vocem audivisse, verba quae cum
 voce, aut imaginem quae cum luce erat, non vidisse. Idcirco
 dixit illud tantum ad discrimen verborum et imaginis. Sunt enim
 5 quattuor: lux, imago hominis quae apparuit in luce, vox, verba
 quae voce efformabantur; duo *noverunt et duo non; lucem p. 108.
 viderunt: imaginem quae in medio eius erat, non; et vocem
 audierunt: verba quae cum ea, non. Et ideo addidit: « Ille
 qui locutus est mecum », quia hic vocem pro verbis accepit; et
 10 notum est eo quod dixit « vox loquens ad me hebraice ».

v. 18) *Non accipient testimonium tuum de me*; h. e. praedicationem.

v. 25) *Virum Romanum non condemnatum flagellabitis?*
 h. e. Romanum dicit secundum mores; nam e Tarso erat, et
 15 civitas haec sub principatu Romanorum erat, et qui in ea
 habitabant, necessario cives urbis Romanorum erant.

v. 26-29) Ad hunc sermonem centurio; h. e. dux centum;
 et duxit eum ad tribunum: h. e. dux mille. Et cum audisset
 eum, interrogavit eum, num Romanus esset? et cum didicisset
 20 rem ita se habere, dixit: *Ego multa pecunia acquisivi ius
 civitatis Romanae*; h. e. fortasse barbarus erat et postea
 pecunia multa et labore receptus est in ius civitatis romanae,
 quia gloria et honor magnus erat eo tempore, si quis iure
 civitatis romanae designaretur.

25

[CAPUT XXIII].

v. 3) *Futurum est ut Deus te percutiat, paries dealbata*;
 h. e. libertatem magnam dabat ei praesentia tribuni, qui
 non permetteret virum romanum violenter abduci. Dixit ei
 enim: *Similis es tu parieti debili*, seu conclavi, calce deal-
 30 bato et adpectu suo multos decipienti. Tu enim qui animam
 corruptam possides, indutus es veste iudicis et contra legem
 agis, quae tibi potestatem iudicandi facit, quia praecipis ut
 sine iusta causa verberarer. *Rursum, *paries dealbata*; h. e. p. 109.
 calce obducta ad extra et albescens, sed intra fracta est, iuxta
 35 illud ¹: « Similes estis vos sepulcris dealbatis ». *Deus enim te*

¹ MATTH., XXIII, 27.

percussurus est propter vulnera mea; ita enim similis es parieti dealbatae, quia portas speciem iudicis secundum legem, et praecipis ut me percutiant contra legem. Aut hoc dicit: Deus te percutiet lepra pro vulneribus meis.

v. 4-5) *Sacerdotem Dei tu conricio afficis? Nesciebam, fratres mei, illum esse sacerdotem*; h. e. nesciebat eum esse sacerdotem, quia a longo tempore recesserat a lege, et non cognoscebat eos qui legis erant aut sacerdotes eius; aut cum irrisione dixit: Nesciebam eum esse principem sacerdotum, quia id opus non est principis sacerdotum, alioquin abstinuissem a maledictione, etiam si merito maledicerem, quia scriptum est ¹: « Principi populi tui ne maledicas! » Rursum, nesciebat, num hic esset sacerdos, quia inde a tempore non venit Ierusalem, et sacerdotes mutari solebant; et propterea dicit: Nesciebam eum. Aut inhonestatem operum eius redarguit; h. e. sacerdos non iubet aliquem percuti illegitime, et eum qui percutit, nemo sacerdotem putat, sed a sacerdotio alienum.

v. 6) *Et cum novisset partem populi esse*; h. e. Pharisei profitentur esse naturas invisibiles, uti angelos, et daemones, et animas, et resurrectionem confitentur. Sadducaeii vero haec negant et etiam resurrectionem, et nihil esse praeter visibilia contendunt. *Propter spem resurrectionis in iudicium vocor*; h. e. quia constanter resurrectionem Domini nostri annuntiabat, ut inde credamus quod nos etiam resurgemus. Et hoc sermone suscitavit inter eos contentionem.

p. 110. v. 12) *Anathemate se obstrinxerunt quod non essent esuri*; h. e. obstrinxerunt *seipsos iureiurando et decretum sibi imposuerunt moriendi, si Paulum non occiderint. Id enim significat: *Non esuri nec bibituri*.

v. 23) *Iaculatores dextera*; h. e. funda.

[CAPUT XXIV].

v. 10) *A multis annis scio te esse iudicem iustum huius populi*; h. e. vide sapientiam eius! Non verbis vehementibus incipit, sed primo sanat mentem iudicis, ut inveniat eum comem et mansuetum. Non autem est tantum sanatio iudicis in

¹ *Ex.*, xxii, 28.

eo quod locutus est, sed etiam ostendit tantum abesse ut existimaret eum inimicum populi eorum qui convicio afficiebant ipsum, ut sua reputaret beneficia iudicis erga populum, quorum particeps erat; quia cum esset unus e populo, suum reputabat
5 beneficium populi.

v. 17) *Ut darem eleemosynam*; h. e. de illo argento quod oblatum est a Gentibus in auxilium sanctorum, qui sunt Ierusalem, innuit, quod ipse apportavit. In epistula ad Romanos hoc scripsit ¹: « Et proficiscar Ierusalem ministrare sanctis ».

10 v. 22) *Felix vero, quia cognoscebat hanc viam plene*: h. e. accurate cognoscebat fidem in Christum et quomodo praedicaretur. *Distulit eos*; h. e. quia novit quod sine causa eum accusarint, et ne videretur aperte Iudaeos redarguere, tunc enim Romanis subditi erant, distulit iudicium.

15 [CAPUT XXV].

v. 9) *Festus dixit Paulo: Vis proficisci Ierusalem? et de illis de quibus te hic accusant, ibi iudicari coram me?* h. e. hoc dixit propter duo: *primum, ut praestaret gratiam Iudaeis, cum duceret Paulum Hierosolyma, quod quidem ipse peteret
20 ab eo; et alterum, ut si quid calamitatis illi accideret in via a Iudaeis, non accusaretur, cum ille id petivisset. p. 111.

v. 13) *Venit rex Agrippas et Berenice*; h. e. Agrippas ille quendam principatum obtinuerat a Romanis, et seipsum regem nominabat. Qualis fuerit Berenice respectu Agrippae, non declarat Scriptura. Daniel Şalḥaya dixit Berenicem sororem
25 Agrippae fuisse.

[CAPUT XXVI].

v. 2) *Existimo me ipsum beatum esse, quod coram te defendam.* [v. 3] *Ideo peto ut cum patientia...*; h. e. ipsi per hoc
30 sanationem parat, quia vult illum mansuetum facere et docibilem erga doctrinam; existimabat enim conscientiam iracundia praeoccupatam non assentire vel eis quae persuasionem plena sunt, cum autem ad mansuetudinem et clementiam per medicinam sermonis inclinata est, prompte veritatem suscipere, et,
35 probata iustitia, decerni victoriam.

¹ Rom., xv, 25.

v. 27) *Credis tu rex, Agrippa, prophetis*: h. e. assertionem hoc dicit et non interrogationem; sed sciebat eum credere, ergo illud « credis » est pro « sane tu credis ». Et propterea subdit illud: *Scio ego quod credis*; repetitione vocis « credis » veritatem magis manifestat. Et ideo dixit Agrippas: 5

v. 28) *Prope est ut persuaderes mihi, ut sim christianus*; labore parvo et minimo, et verbis paucis persuaderes mihi, ut sim christianus. Respondit:

p. 112. v. 29) *Minimo et maximo*; h. e. non labore parvo, *verbis paucis tantum, sed etiam si oporteret, laborare multum et loqui velim ut omnes vos participes sitis mecum in mente, praeter participationem in vinculis. Etiam si pretiosa et accepta erant Paulo vincula, tamen illis non essent grata, et ideo precatus est, ut acquirant religionem Dei praeter vexationem et vincula. 10 15

v. 13) *Quod effulsit super me et super omnes qui mecum erant lux*; h. e. nemo putet oppositionem esse in hoc quod dixit Paulus ¹: Illi qui mecum erant, viderunt lucem, sed vocem non audierunt, et hic: Effulsit super me et super eos qui mecum erant, lux; et Lucas ait: « Qui cum eo erant, audiverunt vocem ». Et dicimus: Christus, quando surrexit e sepulcro, gloria et luce ineffabili ditavit sanctam carnem suam, in qua venturus est in fine illuminare orbem, quae operiet lucem solis. Et Paulo, quia dubitabat de resurrectione et adscensione Domini nostri in caelos, ei ostendit quasi caelos apertos, et Iesum vidit in figura viri; et prae abundantia lucis laesi sunt oculi eius; sicut videre est, quando quis accedit ad rem aliquam praeter modum, et pro commodo destruit virtutem primitivam. Et exhinc intellexit surrexisse Dominum nostrum et adscendisse et in caelis habitare. Haec eo modo non sunt manifestata eis qui cum ipso erant. Quod si vidissent illum qui lux est et habitat in luce ², sicut Paulus, etiam illi occaecati fuissent. Et ideo dixit Lucas quod neminem viderunt. Ergo hi qui cum eo erant, viderunt lucem et audierunt vocem quasi in testimonium, loquentem vero et verba non viderunt nec audierunt. Et eo quod occaecatus fuit, putarunt qui cum eo erant, illum aliquid abundantius vidisse. 20 25 30 35

¹ Comp. ix. 3-7; xxii, 6-9. — ² I *Tim.*, vi, 16.

[CAPUT XXVII].

v. 24) *Et ecce, dedit tibi Deus dono omnes qui gradiuntur tecum*; *h. e. multum iuvant et sustinent orationes hominum p. 113. sanctorum ipsos et alios, in vita et in morte eorum. Et vult
 5 Deus ut continuo confugiamus ad eos ¹, et per eos concedantur nobis bona: sive in vita, ut per Pauli orationem data est gratia illis qui gradiebantur cum eo in navi, et servati sunt ab immersione: sive in morte, ut per David ²: « Protegam hanc civitatem ».

10 [CAPUT XXVIII].

Roma quidem locus Italiae putatur (v. 14).

v. 1) *Barbaros* vocat eos qui in hac insula erant, non quod erant a moribus Romanorum alieni, sed quia non erant Graeci; quemadmodum distinguit Paulus Graecos et Barbaros ³.
 15 Hac vice vicit Paulus in iudicio et liberatus est, ut praedicaret eis qui non audierant eius praedicationem. Et hoc significat in epistula ad Timotheum ⁴: « In defensione prima non erat ullus mecum. Et Dominus adstitit mihi et servatus sum ab ore leonis », h. e. Neronis. Et in secundo adventu coronatus est. Rursum, scripsit Timotheo ⁵: « Ego ergo effundor et tempus ut dissolvam instat ».

Finem Actorum fecit Lucas primum ingressum Pauli Romam. Eo tempore recessit Lucas ab eo, et ideo non scripsit res posteriores, quia non habuit earum notitiam. Sed in secundo
 25 adventu Pauli Romae, Lucas erat cum eo. Scripsit enim Timotheo ⁶: « Lucas *solus est mecum ». Et si noverat proficere p. 114. ad scopum suum quae tunc gesta sunt, sine dubio ab ipso scripta fuissent.

Nos vero, cum huc pervenimus in scopum interpretationis,
 30 preces imploramus eorum qui legent labores nostros, ut et ipsi misericordiam obtineant.

¹ In textu cod. nostri: « petere orationem sanctorum virorum modo humili, quippe qui non sumus digni orationibus eorum ». — ² II *Reg.*, XIX, 34. — ³ *Rom.*, I, 14. — ⁴ II *Tim.*, IV, 16-17. — ⁵ II *Tim.*, IV, 6. — ⁶ II *Tim.*, IV, 11.

IX. EPISTULAS CATHOLICAS

p. 115. *RURSUM, CUM ADIUTORIO DOMINI NOSTRI, SCRIBIMUS EXPLICATIONEM ET DILUCIDATIONEM EPISTULAE CATHOLICAE IACOBI APOSTOLI.

Post opus libri Actorum et explicationem locorum, qui indige- 5
bant elucidatione, o frater noster dilecte! venimus ad
explicationem et illustrationem epistularum, quae post librum
Actorum scriptae sunt, quae catholicae vocantur. Tu autem
ora, ut detur nobis sermo sufficiens virtutem absconditam in
eis in apertum educere, quia non invenimus apud priores 10
expositiones completas harum epistularum, sed solummodo
brevissimas.

Epistula prima Iacobi apostoli. Hic est frater Domini nostri
adscitiae (seu metaphorice) et filius Iosephi naturaliter, frater
Iudae et Simonis et Iose. Hic primum consecratus est episcopus 15
Hierosolymis. Et eius est liturgia. Et ipse primum sacerdotio
functus est Ierusalem; et in hac urbe sacerdotium [ei] tra-
ditum est ab apostolis ¹.

Epistula; h. e. missiva seu transmissio interpretatur. Hic
enim, quia erat episcopus dicti loci, scripsit primum epistulam 20
ad populum fidelem, qui dispersus erat in omnibus locis per
diversas captivitates, et ad illos, qui post persecutionem necis
Stephani [dispersi sunt]; et ideo ordinata est epistula eius
primo loco; rursum, alia ratione, quia pro populo ² conse-
cratus est, ideo disposita est epistula eius initio ante illam 25
Petri, capitis apostolatus. E septuaginta discipulis est, non
autem e duodecim apostolis.

Catholicae appellantur hae epistulae, quia communes sunt
et universales, praeter duas ultimas Iohannis.

p. 116.

*[CAPUT PRIMUM].

30

v. 1) *Iacobus servus Dei. Servus*; h. e. servus tribus rati-
onibus dicitur: secundum creationem, et secundum emptio-

¹ Fortasse melius: « et per ipsum traditum est sacerdotium (eucha-
ristia?) apostolis ». — ² « Populo » Iudaeorum, in oppositionem ad
« Gentes » paganas.

nem, et secundum familiaritatem ac propinquitatem, iuxta illud ¹: « Moses servus meus in omni domo mea »; iam est Iacobus servus Dei, quia est creatura eius, et emptus sanguine agni immaculati, et familiaris propter apostolatam suam.

5 *Duodecim tribubus illis, quae sunt in dispersione*; h. e. duodecim tribubus illis, quae sunt dispersae inter Gentes diversis temporibus et captivitatibus prioribus, et etiam illis, qui dispersi sunt propter lapidationem Stephani; et eis, qui crediderunt in Christum, scripsit epistulam, non autem illis
10 qui manserunt in Iudaismo.

v. 2) *Quando in tentationes incideritis varias*, h. e. diversas. Tentatio accipitur duplici modo; primo quidem, abundantia saeculi, cupidines deliciaeque tentationes appellantur; altero autem modo, tribulationes et vexationes saeculi. Et hi
15 (fideles) altero modo tentati sunt, nam eorum alius amisit suas divitias, alius expulsus est e loco suo et spoliatus est. Et hoc altero modo derelictus est Iob ut probaretur, et primo modo, apparuit dives, quia terra eius multos redditus ei protulit.

v. 4) *Patientia autem opus perfectum sit*; h. e. ratio
20 agendi praestans et expers murmurationis.

v. 5) *Si quis vestrum indiget sapientia*; h. e. non sapientiam profanam indicat, sed sapientiam veram et spiritalem.

v. 6) *Postulet autem in fide, nil haesitans*; h. e. mente ardente et simplici decet eum postulare scientiam veram, secundum illud quod dictum est in Scriptura ²: « Fili mi, ne
25 mentiaris in virtute Dei, neque pugnes adversus eam duplici corde ».

v. 8) *Vir duplex anima*; h. e. qui haesitat in mente sua et turbatur in viis suis, et est in corde eius unum et in ore
30 eius alterum.

v. 9) *Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua*; h. e. fratrem humilem vocat pauperes spiritu, qui perpetuo elevati et laudati sunt propter honorem et laudem, quae a Deo ipsis conceditur.

35 v. 10) *Qui vero dives, in humilitate sua*; h. e. homines vitam transitoriam et corporalem amantes, se ipsos extollunt in rebus saecularibus, et possident cor iactans propter divitias

¹ Num., XII, 7. — ² Cf. Eccli., I, 36.

suas, sed in terra sunt, et humiliati et deiecti apud Deum, et instar floris arborum et foeni seu herbae, quae aquis pri-
vantur.

v. 11) *Statim ac exoritur in eos sol, arescunt et pereunt*: sic etiam divites qui destituuntur aquis vitae, nempe timore 5
Dei et doctrinis eximiis, statim ac exorietur super eos sol iustitiae et inveniet eos orbatos virtute, arefaciet eos, h. e. proiciet eos in gehennam ignis. Et Christum nominari solem testatur Malachias ¹: « Et vobis timentibus nomen meum orietur sol iustitiae, et sanitas in lingua eius ». *Et pul-* 10
critulo adspectus eius perit; h. e. secundum illud quod dixit David ²: « Quia non sumet secum quidquam in morte sua neque descendet cum eo gloria eius ». *Etiam dives in itineribus suis crescet*: h. e. in moribus suis.

v. 12) *Beatus vir qui sustinet tentationes*; h. e. speciem 15
tentationum et tribulationes non reprehensione dignas indicat: Iob enim talem etiam tentationem perpessus est et sustinuit; (*accipiet*) *coronam vitae*: h. e. coronam vocat gaudium ae-
p. 118. ternum. Quemadmodum qui *vincit in agone, multa tribula-
tione et labore vincit, et postea coronatur: ita etiam qui vincit 20
tentationes irruentes in eum, coronabitur corona vitae a Deo.

v. 13) *Nemo, cum tentatur, dicat: A Deo tentor*; h. e. innuit tentationem turpitudinum seu cupidinum quae enascitur in nobis nostra voluntate; mala enim cupido scortationis, furti, caedis et ceterae cupidines *pariunt peccatum*; *e peccato mors* 25
est; « mortem » autem hic vocat mortem peccati, iuxta illud, quod dixit Paulus ³: « Quae faciens luxuriam, hoc est libidinem, mortua est vivens ».

v. 17) *Omne donum bonum et omne munus perfectum*; h. e. « donum » est, sicut dixit Paulus ⁴, quod « alii datur 30
spiritus sapientiae, et alii scientiae ». Rursum, « donum » est illud, quod datur nobis per gratiam, cum [non] aliquid antea praestitimus. « Munus » est quemadmodum munus episcoporum aut presbyterorum et diaconorum. Rursum, « munus » est honor qui fluit et descendit e benignitate Dei, quamvis non 35
simus digni. *A patre luminum*; h. e. « Patrem » vocat Deum

¹ MAL., IV, 2. — ² Ps. XLVIII, 18. — ³ Rom., VI, 12-13. — ⁴ I Cor., XII, 8.

Patrem, et « lumina » Verbum et Spiritum, qui sunt e Patre causa, illud unigenitus et alter procedens. Rursum, « Patrem » vocat Deum, et « lumina » vocat angelos, quasi « lumen alterum ». Rursum, *omne donum bonum*; h. e. « donum » vocat
 5 munera Spiritus sancti, « lumina » apostolos et sanctos, iuxta illud ¹: « Vos estis lux mundi », et dedit Christus facultatem et virtutem sanctis, quibus faciant signa. Rursum, « lumina » vocat solem et stellas, quas [Deus] ipse creavit, et dedit eis ut luceant. *Apud quem non est mutatio*; h. e. « mutatio »
 10 enim et transformatio creaturis inhaeret, eum vero *qui creator est, non invadit transformatio vel *obumbratio mutationis*. p. 119.

v. 18) *Fecit nos primitias quasdam creaturarum suarum*; h. e. non quomodo hominem primum formaverit, sed honorem quem ei dedit indicat, et potestatem, secundum illud ²:
 15 « Dominamini super animalia ».

v. 19) *Sit velox ad audiendum*; h. e. verba divina et narrationes proficuas, quia non inducit auris periculum seu detrimentum sicut lingua. *Et tardus ad loquendum*; h. e. cum cautela oportet uti lingua, ne in errorem ducat et loquatur
 20 verba incongrua aut accuset proximos. *Tardus ad iram*; h. e. praecepit ne citius irascatur, sed ut coerceat furorem qui, sicut ignis, hominem incendit.

v. 20) *Ira enim viri iustitiam Dei non operatur*; h. e. « ira » enim duobus modis accipitur: est enim ira laudabilis,
 25 et est non laudabilis; verbi gratia, quando irascimur in Satanam qui seminat in nobis semina mala, et quando iratus est Paulus in Corinthios et Galatas et sanavit eos. Et de hac ira rursum scribit Ecclesiastes ³: « Melior est ira risu ». Ut enim irascamur proximis, quando peccant, in eorum correctionem,
 30 nem, melius est quam ut rideamus cum eis et sinamus eos currere in malitias. Ira vero mala est, secundum quod dixit Dominus noster, « non decere irascamur fratribus nostris frustra », hoc est in vanum. Et dicit apostolus hic: Qui irascitur scelesti fratri suo, iustitiam non operari, sed detrimentum sibi.

v. 21) *Proiicite a vobis omnem immunditiam*; h. e. peccatum et varias lascivias quae corrumpunt animam, sicut sordes et aerugo corrodunt ferrum et omnia vasa. *Excipite* *verbum p. 120.

¹ MATTH., V, 14. — ² Gen., I, 28. — ³ Eccl., VII, 4.

insitum naturae nostrae; h. e. legem naturalem innuit. In natura enim inseruit Deus, ut amet bona et odio habeat mala.

v. 22) *Estote effectores sermonis et non auditores* [tantum]; h. e. sermonem vocat hic legem et praecepta; et dicit: Opere perficite praecepta, quae in Scripturis sunt, et non tantum 5
auditu et sermone suscipite ea. Et exemplo id confirmat:

v. 23) *Ille enim qui audit verba divina et non adimplet quod audivit opere, similis est illi qui considerat et intuetur speculum purum; et videt seipsum et postea oblitus est imaginem suam, quam viderat.* 10

v. 25) *Ille autem qui perspexit in legem perfectam libertatis*; h. e. qui considerat legem quam Deus ab initio posuit naturae humanae, ut diligat bona et adhaereat creatori suo, et permanet in lege naturali atque in praestantia, quam dederat ei Creator, creando eum « ad imaginem suam et similitudinem 15
suam », is factor est pulcrorum, et dabitur ei beatitudo adnexa praecepto Domini.

v. 26) *Si quis existimet se servire Deo et non contineat linguam suam*; h. e. si quis putet se colere Deum, et non parcat linguae suae et continet eam, ne loquatur profana, sed 20
in aberratione cordis sui loquitur mala et futilia, hic quantumcunque sit virtus eius, uti ieiunium, oratio, castitas, misericordia: vana est et non accipitur. Et hoc testatur Dominus noster, qui dixit ¹: « Ex verbis tuis iustificaberis et ex verbis tuis condemnaberis », et Paulus ²; « Nulla verba odiosa exeant 25
ex ore vestro ».

v. 27) *Religio enim pura*; h. e. ministerium enim et ser-
p. 121. vitium Dei perfectum, est ut *curet quis de orphanis *et viduis*
et satisficiat necessitatibus eorum, et *conservet se in puritate*
et castitate in hoc mundo. 30

[CAPUT II].

v. 2) *Si enim introierit in congregationem vestram quis anulum aureum* [habens]; hoc est: abhinc incipit loqui de 35
personarum acceptationem facientibus et mundum amantibus. Secundum consuetudinem Iudaeorum ecclesiam adhuc vocat

¹ MATTH., XII, 37. — ² Eph., IV, 29.

« congregationem » et dicit: Si divitibus et ornatis auro et vestibus, maiorem honorem tribueritis propter divitias eorum, pauperes vero contempseritis propter paupertatem eorum, iam facti estis haesitantes in fide, et inanes, et infirmi in religione.

5 Qua enim ratione illum, qui est membrum corporis Christi et sicut dives dignus habitus est dono sacramentorum, contemnitis propter paupertatem eius, et oblivisceris illam aequalitatem, quae a Deo tributa est in creatione universalis, et etiam in fide?

v. 4) *Et factus es iudex et discretor cogitationum malarum*, h. e. diabolicarum. Calumniatoris enim est doctrina quae [docet] ut honoremus unum propter divitias mundanas et corporales, et contemnamus alterum propter paupertatem eius in rebus saecularibus.

v. 5) *Nonne Deus elegit miseros, divites autem in fide...?*
 15 Non dicit Deum eligere unum et alium contemnere. Liberi enim arbitrii est ut quisquis ita se gerat ut eligatur et honoretur a Deo; si enim quis divitias acquirat in pietate et fide, quamvis sit pauper in corporalibus, electus est apud Deum, sicut Apostoli et Iohannes Baptista, iuxta quod dixit Paulus ¹:
 20 « Elegit Deus hos, quorum genus exiguum est, et eos qui nihil habent, ut perdat qui habent ».

v. 6) *Nonne divites opprimunt vos?* h. e. divites saeculi continuo arrogantes et elati sunt, et superbiunt ^{*supra pauperes}, et arripiunt quae eorum sunt, et in avaritia sua ad tribunale deducunt eos. p. 122.

v. 7) *Et illi blasphemant nomen pulcrum, illud quod invocatum est super vos*; h. e. dicunt apud se: Nos per iustitiam nostram divites sumus, et hi propter malitiam suam pauperes sunt. Rursum, « blasphemant » quia putant se a Deo habere abundantiam et divitias, quae per iniuriam et oppressionem congregatae sunt. *Nomen pulcrum*; h. e. christianitatis, seu « indutus Christo ». Christiani enim ad hoc vocati sunt, ut quemadmodum pares sunt nomine et fide, ita etiam indigentibus corporalibus sint pares. Illi enim, denegantes, misericordiam ² fratribus suis, aperiunt os paganorum ut blasphement nomen pulcrum christianitatis.

v. 8) *Si tamen legem regiam perficitis vos*; h. e. lex

¹ I Cor., I, 27 (28). — ² Ad verbum: Claudentes misericordias suas.

regia, seu Dei regis. Innuit quod sequitur: « *Diliges proximum tuum sicut teipsum* »: h. e. sicut ipsi vultis honorari ab aliis, et amari, ita amate alios ¹ et honorate eos.

v. 9) *Si enim personas accipitis*: h. e. iuxta studium partium agitis, sub damnatione alligati estis et redarguet vos lex ⁵ Dei, quae praecipit vobis: Non occides, et: Non furaberis, et cetera; quoniam ille qui transgreditur unum de praeceptis, sub damnatione erit; sicut passer qui uno membrorum aut ungu-
larum capiatur in laqueo, integer captus erit et irretitus: ita, qui occidit tantum, aut furatur, aut adulterium committit, aut ¹⁰ plenus est invidia, aut facit acceptionem personarum, subiectus est peccato.

p. 123. *v. 12) *Qui per legem libertatis iudicandi estis*; h. e. secundum ea quae propria vestra voluntate feceritis, iudicabimini in die ultimo. ¹⁵

v. 13) *Iudicium enim absque misericordia fiet super illum, qui non fecit misericordiam*; h. e. qui enim non miseretur super delinquentes qui poenitentiam ostendunt, et qui non miseretur sociorum suorum nec extendit ad eos manum misericordiae: ita apparebit Deus absque misericordia erga ²⁰ eum. Dicit enim ei: Quia clemens non fuisti, non assequeris clementiam! *Exaltatur enim misericordia supra iudicium*; h. e. miseratio seu misericordia non iudicabitur, nec detinetur sub iudicio, sed supra iudicium et vituperium est. Syrus dicit: « Elevati per misericordiam supra iudicium », h. e. elevabimini ²⁵ per philanthropiam supra iudicium; non enim videbimini sub condemnatione iudicii.

v. 14) *Si se fidem habere dicet quis, opera autem non habet*; h. e. vult hic loqui de contemplatione et actione, seu de fide et operibus, et laudat opera seu actiones, et ostendit ³⁰ ex operibus adscendere hominem ad fidem.

v. 17) *Ita fides, si non habet opera, mortua est, sola* ²; h. e. si enim habes fidem veram, et iacet frater tuus in indigentia, et non extendis manum tuam ad eum, fides tua mortua est, quia expers est vitae seu operum et virtutum. Et forsitan ³⁵ dicet quis: Quomodo ergo dixit Paulus ³ « per fidem iustificari

¹ In alio codice: « invicem ». — ² Ad verbum: « in sua solitudine ». — ³ *Rom.*, III, 28.

hominem absque operibus », et Iacobus dixit hic « fidem absque operibus mortuam esse? » Et dicit Mār Severus: « Paulus loquitur de fide ante baptismum, quia dum *quis credit sine operibus et baptizatur, iustificatur. Iacobus de fide post baptismum docet eam esse mortuam si sit expers operum; sicut Christus postquam baptizatus est, coepit agere et ieiunari. Et Paulus adduxit in exemplum Abraham antequam circumcideretur, figuram baptismi, quod potest fides vivificare hominem; Iacobus autem in exemplum adducit Abraham postquam circumcisisus est seu baptizatus est, quia circumcisio symbolum erat baptismi, et sine operibus homo iustificari non potest post baptismum »; ergo, si crediderit quis et baptizatur, dum non habet opera, et moritur statim, iustificabitur; si autem, postquam credidit et baptizatus est, non adhibet opera praestantia, condemnabitur.

v. 19) *Etiam daemones credunt et tremunt*: etiam enim daemones credunt Deum esse creatorem eorum, et contremiscunt; sed, quia non custodierunt mandata eius nec fecerunt voluntatem eius, eiecti sunt e caelo.

Et post haec adduxit Abraham in exemplum, qui per opera iustificatus est; h. e. eo quod voluntarie obtulit filium suum in sacrificium. Et etiam Rahab meretrix non per fidem iustificata est, sed quia custodivit mandatum Dei et occultavit exploratores. Et addit postea:

v. 26) *Sicut corpus absque anima mortuum est: ita etiam fides absque operibus*, hoc est moribus laudabilibus.

[CAPUT III].

v. 1) *Ne multi magistri fiat, fratres mei*; h. e. hic docet, quod non oporteat, ut quis renuat esse in subiectione, et cupiat principatum, et dicit aurem non adducere damnum uti linguam. Etsi enim principatus est laudabilis, tamen non nisi ei, qui scit se gerere in eo pulcre, convenit. Qui vero non didicit, si docebit, praeterquam deridebitur ab hominibus, debet cruciari *a Deo propter ignorantiam eius, et praeterea quia adscendit in gradum qui non erat conveniens ei.

v. 2) *Multis enim peccamus omnes*; h. e. si enim in actionibus humanis, dum peccat quis lingua sua, sententia plectitur

a iudicibus: qui vero adscendit cathedram doctrinae et loco utilium loquitur blasphemiam, quantis tormentis et damnationibus tradetur! *Si quis in sermone non labitur*; h. e. is enim qui non errat in verbis suis, sed disponit ea in sermone suo ita ut ex eis sit utilitas auditoribus, hic perfectus est in scientia et diriget et subaget corpus suum, et non rediget corpus animam in servitatem. 5

v. 3) *Ecce frena in os*; h. e. quemadmodum enim camus, h. est frenum, domat equum et facit eum servire homini.

v. 4) *Et etiam navis a minimo ligno*, hoc est gubernaculo, *adducitur quo rult nauta*. Sic in doctrina perfecta necesse est, ut erudita sit lingua docentis eo modo, ut possit istos qui feri sunt quasi equi, et illos qui in mari, hoc est in mundo, a ventis vehementibus peccatorum iactantur huc et illuc ad instar navium confractarum, familiares servosque facere, et salvos educere in portum. 10 15

v. 5) *Ita et lingua membrum est parvulum, et extollit se*: h. e. elevat se. Dicit enim: etsi membrum parvulum sit lingua, tamen, nisi coerceatur timore Dei et scientia, tumultus et pugnas et neces pariet, iuxta quod dictum est ¹: « Lingua ruina est hominibus, cum in sermone non gubernatur ». *Ignis parvus silvas multas* (incendit); h. e. quemadmodum scintilla, seu favilla ignis, silvam arborum siccarum incendit, ita etiam p. 126. lingua hominis, accensa *igne irae et privata timore Dei, silvam, seu mundum, h. e. seipsum et alios, incendit et perdit. 25 Hominem vocat mundum sceleris et peccati propter mala quae facit, dum in natura sua purus et innocens creatus est.

v. 6) *Similiter etiam lingua, constituitur in membris nostris*: h. e. dicit linguam, quae collocata est et constituta in corpore nostro, totum corpus incendere per verba turpia, et totum genus delere per accusationes suas, et flagrare ut ignem, ut comburat omnes homines. In versione syriaca ita scriptum est: « Et lingua, cum sit inter membra nostra, commaculat totum corpus nostrum »; h. e. « membra » socios nostros vocat, secundum quod dixit Paulus ²: « Vos corpus estis Christi et membra in loco vestro ». Et dicit: quamdiu est lingua in loco suo, scilicet stat in ordine et loquitur sancta, non peccat; 30 35

¹ Cf. *Ecclesi.*, v, 15 — ² *I Cor.*, xii, 27.

quando vero est in membris, scilicet in sociis et proximis, et detractat eis et accusat eos calumnia, commaculat totum corpus, scilicet omnem ecclesiam, quae est corpus Christi.

v. 7) *Omnis enim natura bestiarum*; h. e. exemplo utitur et dicit: *Natura animalium et volucrum et reptilium subiicitur homini, secundum illud* ¹: « Dominamini in pisces maris ». Omnes enim species irrationalium potest domare,

v. 8) *linguam vero non potest domare et subiugare*, quando remotus est a timore Dei et scientia homo, cuius est (lingua). Et ideo dixit: *Malum autem incoercibile est lingua*; h. e. quando non subiicitur timori Dei.

v. 9) *Ipsa benedicimus Deo*; h. e. quae creata est, ut ea benedicamus et glorificemus Deum, *ipsa incongrue* **maledicimus hominibus qui ad imaginem Dei facti sunt*, et perdimus eos per accusationem; et contumelia imagini illata ad prototypum adscendit. p. 127.

v. 11) *Num est possibile, ut ex una scaturigine?* hoc est: Quemadmodum impossibile est, ut e fonte aquarum dulcium emanet fluentum amarum; et *ficus non profert olivam, nec vinea, seu vitis ficus*: ita nec e lingua quae creata est ad laudem, par est ut exeat contumelia. « Fontem » os appellat, et « aquas dulces » verba praestantia, « amaras » vero sermones malos.

v. 13) *Ostendat e pulcris conversationibus*; h. e. ex actionibus ordinatis virtutes eius perspiciantur.

v. 14) *Si autem zelum amarum habetis*; h. e. « zelum » hic invidiam vocat. Duobus modis accipitur « zelus »: unus est laudabilis, sicut ille Eliae, « qui zelo zelatus est pro Domino » ², et secundum quod dixit Paulus ³: « Studete igitur, fratres mei, prophetare »; et ⁴: « Aemulor enim in vos... », et « zelus Dei ». Et est zelus malus; sicut ille de quo rursum dixit Paulus ⁵: « Zelus, furor, ira » et cetera; et ille est de quo hic (agitur), et ideo vocat eum amarum. *Ne gloriamini et mentiamini adversus verum*; h. e. adversus veritatem; ille enim, in quo est zelus seu invidia et contentio, adversarius est veritatis.

¹ *Gen.*, I, 28. — ² *III Reg.*, XIX, 40, 44. — ³ *I Cor.*, XIV, 39. — ⁴ *II Cor.*, XI, 2. — ⁵ *Gal.*, V, 20.

v. 15) *Sapientia ista*; h. e. si quis astute agit et machinatur, ut male faciat sociis suis, non est sapientia eius a Deo, sed a daemone, qui amat tumultus et contentiones.

v. 17) *Sapientia, quae desuper* [est]; h. e. sapientia divina, docet hominem pudicitiam et humilitatem et obedientiam et
p. 128. misericordiam, et amovet eum ab acceptance personarum; *et
hi *fructus iustitiae* in pace et concordia et pacatione *seminantur*.

[CAPUT IV].

v. 1) *Unde bella et unde rixae?* h. e. interrogat, unde
sint ista, et statim docet bella et rixas oriri in hominibus ex
eo quod amant malas cupidines, quae cum habitant in corpore,
progignunt in eo turpes passiones, et cupidus est (homo) caedis
et divitiarum, et occidendi alterum rapiendique possessionem
eius; et invilet aliis et desiderat aliena; et ei qui talis est
non conceditur ut adimpleat desiderium suum. 10

v. 4) *Et adulteri et adulterae, nescitis quod amicitia mundi
inimicitia Dei est?* h. e. sicut illum, qui accedit ad vitiandam
uxorem socii sui, adulterum vocant: ita et qui reliquit amo-
rem Dei et diligit adhaerere mundo et cupidinibus eius, adulter
appellatur. Dicit enim Dominus noster ¹: « Quod si e mundo
fuissetis, mundus quod suum est amavisset ». « Mundum » hic
vocat malos homines, et divitias, et malas cupiditates, et va-
nam gloriam; qui enim has turpitudines amat, et divitias, seu
mammonam iniquitatis, inimicus Dei est. 20

v. 5) *In zelo concupiscit spiritus qui habitat in nobis;*
h. e. in invidia et superbia capta est quandoque anima, quam
vocat spiritum.

v. 6) *Gratiam autem nimiam dedit nobis Dominus noster,*
quae colaphizet superbiam per humilitatem. Et adducit exem-
plum e Proverbiis ²: « Deus adversus superbos resistit, humi-
libus autem dat gratiam ». 25

v. 7) *Subditi ergo estote Deo;* h. e. quia docet vos humi-
litem et mansuetudinem, iuxta illud ³: « Sumite iugum meum
p. 129. *in vos ». *Et resistite Satanae;* h. e. Calumniatori, qui vult
vos in superbiam deiicere. 35

¹ Ioh., xv, 19. — ² Proc., III, 34. — ³ MATTH., XI, 29.

v. 8) *Emundate manus vestras*; h. e. ab iniuria et effusione sanguinis; *et sanctificate corda vestra, duplices animo*; h. e. duplicis mentis, qui habetis unum in corde vestro et aliud in ore vestro. « Sanctificate », hoc est: separate a cordibus
5 vestris dolum et ambiguitatem sermonis, quia finis fallacium in luctum desinit.

v. 10) *Et qui se humiliat propter Dominum, exaltabitur et elevabitur ad regnum.*

v. 11) *Et ne loquamini adversus invicem*; h. e. nolite calumniari fratres vestros, neque accusare eos; qui enim delinquit, eum lex iudicat et legislator. Quis constituit te iudicem, cum tu quidem delicto detinearis? Antea « educas trabem ex oculo tuo, seu magnum peccatum, et dein apparebit tibi festuca quae est in oculo fratris tui »¹, h. e. offensio minima. Per
15 hoc igitur vult eos trahere ad philanthropiam, et ne accusent se invicem inaniter. *Non es effector legis*; h. e. non es subiectus legi, nec faciens et agens quae praecipit lex; sed videris esse *iudex eius*, h. e. legem ipsam tu iudicas, quod non licet; lex enim omnes iudicat, at ipsa non cadit sub iudicium.
20

v. 13) *Quid autem dicemus illis qui dicunt: Hodie vel cras*; h. e. hic vult redarguere illos qui negotiis saecularibus addicti sunt, et non sentiunt vitam suam mutuo acceptam esse et transire sicut nebulam et umbram. Dimiserunt enim confidentiam in Dominum, qui potest ditare et pauperem facere,
25 « vivificare et mortificare », secundum verbum Scripturae²; et in vanitate cordis sui, quod non intelligit, in se ipsos confisi sunt; et haec fiducia seu superbia, a malo seu diabolo est.

p. 130.

*v. 17) *Quisquis novit bonum et non exsequitur illud*; h. e. qui prius didicit custodiam praeceptorum esse bonum. Et contulit Deus nostrae naturae tenere bonum et evitare malum; ergo quicumque relinquit virtutem et adhaeret malitiae, servus est peccati. Rursum, *qui scit bonum*; h. e. qui potest iuvare captivos et misereri pauperum et possidere animam suam in
35 puritate; *at qui non exsequitur ista, peccatum habebit*; h. e. damnationem.

¹ MATTH., VII, 5; LUC., VI, 42. — ² I Reg., II, 7.

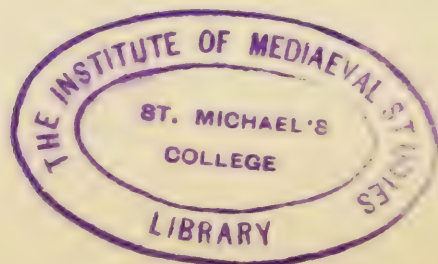
[CAPUT V].

v. 1) *O divites, ululate et plorate*: h. e. accusat divites in materialibus rebus, et dicit: *Multae tentationes obvenient vobis* propter divitias; saepius enim divitiae vestrae sicut triticum et vinum et oleum pereunt et corrumpuntur et putrescunt; et vestes sumptuosae ¹ comeduntur a tineis; et aurum et argentum coacervatione et absconsione in terra, aeruginem contrahunt et recipiunt sordes, quae sunt aerugo; et haec immundities, pernicies terrestres divitiarum, docet sordes et damnum, quod inducitur in animas vestras, et peccatum et sordes alienorum quae congregastis. 5 10

v. 4) *Incendit vos igne inexstinguibili*; h. e. . . . ² *merces operariorum, qui messuerunt*: h. e. sensu quidem materiali redarguit defraudatores mercedis operariorum et mercenariorum. Hac de re praecepit Moses ³: « Ne pernoctet apud te merces mercenarii »; quia plerumque defraudant divites mercenarium eius mercede. Spiritualiter autem vocat « operarios » apostolos et doctores, qui collegerunt ex agris, scilicet animabus hominum, semen cultus daemonum et doctrinas haereticas, et quaerebant accipere *mercedem laboris sui, veram fidem cum exercitatione operum. Illi vero, loco huius mercedis, redierunt ad antiquos mores peccati et opera turpia, quae amputata sunt ex eis. Et ideo dixit Apostolus: *Et clamor illorum, qui messuerunt*; h. e. vox doctorum, qui messuerunt e vobis mala, *ecce clamat ad Deum exercituum* seu potentem. « Quia iterum convertistis vos ad aviditatem, et delicias et voluptates corporales », sicut boves, qui nutriuntur *in diem mactationis* (v. 5). 15 20 p. 131.

v. 6) *Condemnastis et occidistis iustos*; h. e. innuit prophetas qui necati sunt ab eis, et postea Christum, qui factus est nobis iustitia a Patre, quem condemnarunt ad mortem, et occiderunt eum sicut [victimam]. Et non restitit eis, non clamavit aut litigavit cum eis, sicut dixit Isaias ⁴, « sed agnus ad occisionem ductus est ». 30

¹ Gallice: « brodées ». — ² Hic aliquid excidisse videtur. — ³ *Lev.*, XIX, 13. [*Deut.*, XXIV, 14]. — ⁴ *Is.*, LIII, 7; *IER.*, XI, 19.

v. 7) *Longanimes estote, fratres mei*; h. e. consilium dat fidelibus acquirendi patientiam, et ne sint dolore affecti propter persecutiones, quae eis acciderunt. Et dicit: *Sicut agricola patiens est erga terram, usquedum veniat pluvia praecox*; h. e. prima, illa nempe autumnii, quae diebus mensis rabi‘ya¹, et *serotina*; h. e. altera, quae diebus nisān, seu verni, et postea crescit semen eius, et colligit laetos fructus: sic etiam vos tolerate tentationes, quae pluviae instar veniunt super vos, quia proximus est salvator vester Deus.

10 v. 9) *Nolite ingemiscere, fratres, in alterutrum*; h. e. nolite angustiari et lugere propter eos, qui pro Domino nostro exagitati sunt, neque scandalizemini (dicentes): Cur sancti persecutionem patiuntur? ne forte ob scandalum iudicemini et condemnemini. *Ecce iudex ante portam stat*; h. e. iudex
15 horum qui persecuti sunt fideles, *et illorum qui offenduntur et
murmurant (dicentes): Cur mali prosperant et iusti vexantur? p. 132.

v. 10) *Exemplum accipite, fratres*; h. e. similitudinem et exemplum accipite vobis patres et prophetas, qui vexati sunt in mundo et longanimes fuerunt.

20 v. 11) *Et finem Domini*; h. e. dicit: Vidistis quanta sustinuit Iob et fuit longanimis, et finem eius certaminis audistis: remuneratus est hic ad duplum, et in mundo futuro gaudio inamissibili.

v. 12) *Nolite iurare*; h. e. avertit eos iterum a iuramentis, quemadmodum docuit Dominus noster²: « Ne dicatis unquam
25 ‘per caelum’ et cetera; sed sit sermo vester: ‘Etiam, etiam’; h. e. quod est, esse dicite; et: ‘Non, non’; h. e. quod non est, non esse; ne sub peccatum et condemnationem incidatis, si mentiamini.

30 v. 13) *Tristis est unus ex vobis*; h. e. si affligatur quis inter vos, ad orationem confugiat. *Et si est in gaudio, laudes divinas cantet.*

v. 14) *Et si debilis seu aegrotus, petat misericordiam a Deo per sacerdotes et per oleum orationis, quod figurat misericordiam Dei erga nos: servabitur ab aegritudine corporali et spiritali, et peccata eius remittentur.*

v. 15) *Confitemini ergo invicem peccata vestra*; h. e. prae-

¹ Mensis musulmanorum. — ² MATTH., v, 34.

cipit, ut confiteamur peccata nostra, sicut Iohannes Baptista docuit ¹: « Veniebant ad eum turbae, confitentes peccata sua ». Si quis enim confitetur peccata sua hic, ibi non revelabuntur; et qui hic peccatum suum detegit, vitabit confusionem coram Deo. Damnandi igitur, qui abolent confessionem et oppositi
 p. 153. sunt Scripturis. **Et orate unus pro altero, ut sani fiat*; h. e. qui orat pro socio suo, medicinam sibi parat, liberans se a morte peccati.

v. 16) *Et multum quidem valet oratio iusti*; h. e. qui iustus est in viis suis, virtutem habet oratio eius multo maiorem quam peccatorum.

v. 17) Quemadmodum clausit Elias propter iustitiam suam caelos per tres annos et dimidium, et postea praecepit et *descendit ros et pluvia*.

v. 19) *Si quis erraverit a veritate*; h. e. iterum adhortatur ut habeamus curam de sociis nostris; eius enim, qui recessit a fide et operibus, quae « veritatem » vocat (Apostolus), si curam habeatis et *reducatis eum* ad fidem et virtutem, et *servabitis animam eius* a morte peccati et *delebitis multitudinem peccatorum eius*. Et pro illo, qui conversus est curis vestris, accipietis remunerationem, secundum quod dictum est a Ieremia ²: « Qui educet pretiosum e sordido, sicut os meum erit »; h. e. ori Dei comparabitur os quod sordidum et impurum faciet pretiosum, hoc est virtuosum et bonum.

EXPLICIT EPISTULA MAR IACOBI, APOSTOLI, QUI EST FRATER
 DOMINI NOSTRI. AMEN.

¹ MATTH., III, 6. — ² IER., XV, 19.

*RURSUM, SCRIBIMUS EXPOSITIONEM EPISTULAE CATHOLICAE p. 134.
 PRIMAE PETRI ¹, QUAM FECIT DIONYSIUS PEREGRINUS, QUI
 CONCINNAVIT EXPOSITIONEM EPISTULAE SECUNDUM VERSIONEM
 THOMAE HARKLENSIS.

5

[CAPUT I].

v. 1) *Petrus apostolus*: h. e. Petrus seu saxum appellatus
 est propter firmitatem suam in fide et amorem suum erga
 magistrum suum. *Qui sparsi sunt in Ponto*; h. e. qui dispersi
 sunt per loca, e tempore priorum captivitatum, et postea, causa
 10 persecutionis excitatae a concivibus suis.

v. 2) *Secundum praescientiam Dei*; h. e. electionem eorum
 innuit. « In praescientia », quia vocat eos « electos », dicit
 in praescientia Dei omniscienti eos electos esse; non quod
 eligat hos et alios reprobet, sed penes arbitrum illorum est
 15 causa electionis eorum, et voluntas istorum est causa repro-
 bationis eorum. Rursum, secundum praescientiam, in prae-
 scientia Dei et *Patris*: apostolum Iesu Christi nominavit
 seipsum; et exponens nobis rationem sui apostolatus dixit:
In sanctificatione Spiritus ad obedientiam et adspersionem
 20 *sanguinis Iesu Christi*, h. e. ad hoc electus est. Si igitur,
 qui credunt in Christum, sanctificantur per Spiritum, et effundet
 etiam in nos de sanguine suo sicut in sanctificationem: quomodo
 igitur non sanctificabit divinitus in Spiritu suo per suum san-
 guinem fideles?

v. 3) *Genuit nos in spem vitae per resurrectionem Iesu*;
 hoc est: Est enim generatio corporalis et est generatio per
 baptismum, et est generatio per resurrectionem seu e sepulcro.
 Quomodo *haec sit ad incorruptionem, et de ceteris modis p. 135.
 generationis, diximus in commentario Matthaei ². Rursum,
 30 denuo genuit nos in spem vitae per resurrectionem *ex mor-*
tuis; h. e. si igitur Deus denuo natus est nobis in spem vitae
 futurae et in aeternum permanentis. Id autem fecit Christus
 per resurrectionem suam e sepulcro.

¹ L. add.: Apostoli, principis apostolorum. — ² Cf. tom. XCVIII p. 23,
 l. 27 sqq.

v. 6) *Paullulum enim nunc si oportet, contristemini*; h. e. similis est haec epistula illi Iacobi. Consolationem et confortationem adducit fidelibus in persecutione, ne contristarentur ob ea quae perpassi sunt a Iudaeis. *In variis tentationibus*: h. e. dicit: Tentationes diversae quae venerunt in vos, gloriam et laudem praeparant vobis in adventu Domini nostri; in modum auri quod probat ignis et eius sordes abiicit, et apparet pulchritudo pura et munda. 5

v. 8) *Quem cum non vidistis, diligitis*; h. e. in hoc ostendit Iudaeos qui in eum crediderunt in istis locis, cum Gentibus inter quas habitabant. [ex illis qui post persecutionem Stephani dispersi sunt] ¹ non esse, sed ex eis qui prioribus temporibus captivi abducti sunt et in his locis sedem suam fixerant. 10

v. 9) *Completionem fidei*; h. e. utilitas fidei vestrae est quod salvabimini a peccatis. 15

v. 10) *Salvatio illa, propter quam*; h. e. spes et vita est salus illa, quam praedixerunt prophetae, quae per Spiritum sanctum et Emmanuelem data est. *Illi, qui propter gratiam eis collatum vaticinati sunt*; h. e. propter Spiritum sanctum, quem receperunt in baptismo, iuxta illud ²: « Effundam Spiritum meum super omnem carnem et prophetabunt filii vestri »; 20

v. 12) *Eum qui etiam revelatus est*; h. e. oculo spiritus innotuit prophetis mysterium oeconomiae et passionis salutaris, secundum illud ³: « Abraham cupiebat videre diem meum, et vidit et gavisus est ». *Et nunc revelatum est mysterium absconditum *per illa quae evangelizavimus vobis per Spiritum sanctum, qui donatus est nobis in caenaculo, quae desiderant angeli prospicere*: h. e. in sancta mysteria corporis et sanguinis, et dona divina, quae sunt vobis data in adventu Christi. Dixit enim Paulus ⁴: « Per ecclesiam innotuit angelis sapientia Dei multiformis ». Quia enim rectitudo ad homines venit, ideo etiam ipsis revelatum est mysterium. 25

v. 13) *Succinctis lumbis mentium vestrarum*; h. e. ligamen lumborum spiritalium innuit. Cupido enim in lumbis et renibus sedem habet. Et dicit vinciri concupiscentias inhonestas per castitatem et sanctitatem. *Excitamine mente*: h. e. ab immersione in somno peccati. 30

¹ Haec excidisse videntur. — ² IOEL., II, 28. — ³ IOH., VIII, 56. — ⁴ Eph., III, 10.

v. 14) *Nolite obtemperare concupiscentiis*; h. e. nolite esse participes desideriorum priorum: gulae, inquam, fornicationis, avaritiae.

v. 15) *Sed sicut, qui vocat vos, sanctus est, et vos sancti estote*; h. e. diligite sanctitatem, sicut sanctus est Deus. Dixit enim in Levitico ¹: « *Sancti estote, sicuti et ego sanctus sum* » [16].

v. 17) *Et si Patrem vocatis* [eum]; h. e. Deum; ille absque partium studio iudicat omnem hominem. *Ileo in timore Dei absolrite tempus huius caducae vitae*; [18] *scitote*: h. e. persuasum habeatis non divitiis saecularibus vos redemptos esse a peccatis, sed sanguine Christi, agni immaculati, qui novissimo tempore revelatus est, ut liberet vos ab errore.

v. 21) *Qui per ipsum credidistis in Deum qui suscitavit eum a mortuis*; h. e. nondum perfecti erant in fide, ideo loquitur cum eis demisse, dum dicit: Per Filium credidistis in Patrem, *et Pater suscitavit Filium suum. Ut enim edoceret eos assumpsisse (Christum) formam servi, dixit Patrem eum suscitavisse. Dicit enim ²: « Potestatem habeo ponendi animam et potestatem habeo rursus sumendi eam ». Attamen eo quod factus est homo, dicitur surrexisse a mortuis, et accepisse potestatem et gloriam, eo quod sit aequalis Patri per essentiam. p. 137.

v. 22) *Cum purificatis animas vestras*; h. e. vult hic praecipere charitatem, ideo primum dixit: Oportet obedire veritati fidei, et sanctificare animas nostras et se mutuo diligere toto corde nostro absque studio partium, quia facti sumus fratres per regenerationem in Christo, qui est vivum verbum et splendor Patris. Et adducit argumentum ex Isaia ³:

v. 24) « *Quoniam omnis caro sicut gramen est*; h. e. omnis homo natus e carne corruptibilis est, et gramen est seu herba, et sicut foenum agri, quod marcescit. Verbum vero illud, quod induimus in regeneratione, quoniam unitum est carni nostrae, in aeternum manet.

[CAPUT II].

v. 1) *Deponite iam a vobis omnem malitiam*; h. e. admonet dicens: Proiicite a vobis omnes modos malitiae, et videat

¹ Lev., XI, 44. — ² IOH., X, 18. — ³ IS., XL, 6.

mini sicut gentes ¹ simplices, *expertes fraudis* et illegalitatis; *sicut puer* desiderans lac matris suae, *appetite lac spiritale*, hoc est doctrinam Dei, quam gustavistis, et quemadmodum dixit David ²: « Gustate et videte bonum esse Dominum ».

v. 4) *Lapis vivus, ab hominibus reprobatus*; h. e. Christum vocat lapidem. Et cur vocatur Christus a prophetis lapis? Et dicimus: Quando creavit Dominus Adam e pulvere, per ignem et spiritum, quem ipsi inspiravit, fecit eum fortem ^{*}et firmum sicut lapidem, sicut vas figuli igne coctum. Cum autem hic peccavit et transgressus est mandatum, rebellavit et factus est pulvis, et recessit ab eo flatus, et pro lapide factus est pulvereus, iuxta illud ³: « Pulvis es et in pulverem reverteris ». In novissimo tempore, cum incarnatum est Verbum e creatura, denuo fecit corpus, quod induit, forte sicut lapidem, per suam coniunctionem cum eo et per gratiam Spiritus sancti, qui formavit corpus cum Verbo; et propter hanc creationem secundam vocatus est lapis.

v. 5) *Etiam vos lapides vivi aedificati estis*; h. e. docet: Etiam vos, relicta mente molli et pulverea, per opera sanctorum renovemini in Spiritu, et estote novi pro veteribus, et pro pulvereis estote firmi in Spiritu, et lapides electi, ita ut fiatis templa spiritalia Patris per Christum, qui vocatus est ab Isaia « lapis angularis » ⁴, qui colligat in se Populum et Gentes.

v. 6) *Et positus est in Sion, scilicet in ecclesia*. Et qui confitentur eum, honorabuntur; illi vero qui non credunt in eum, quasi in tenebris offendent.

v. 8) *Et lapis offensionis*; h. e. saxum offensionis, seu offencilum.

v. 9) *Vos autem genus electum*; h. e. non propter corporalem stirpem eos celebrat, sed propter fidem et opera.

v. 10) *Non putabamini populus, nunc....*; h. e. in Oseo dictum est ⁵.

v. 11) *Dilecti mei, rogo vos sicut hospites et sicut incolas*: h. e. sicut colonos et sicut incolas in mundo, et propterea rogo vos, ut recedatis a concupiscentiis carnalibus, quae pungant cum anima, ^{*}cum sint sibi invicem contraria, secundum

¹ Legendum: pueri (?). — ² Ps. xxxiii, 9. — ³ Gen., iii, 19. — ⁴ Is., xxviii, 16. — ⁵ Os., ii, 24. « Non populus ».

dum illud ¹: « Caro concupiscit adversus spiritum »; carnem autem vocat cogitationem carnalem, quae devincere conatur cogitationem virtuosam et spiritalem.

v. 12) *Qui loquuntur de vobis sicut de malefactoribus*; h. e. pagani autem cogitant de vobis mala, cum vident opera vestra bona et perseverantiam vestram in pietate; *qui glorificent Deum in die visitationis*; h. e. probationis, in tempore persecutionis. Et hoc, quia inspiciunt patientiam vestram.

v. 13) *Estate subiecti omni humanae creaturae*; h. e. docet subiectionem erga omnes. *Regibus subtili estote*, h. e. quia nomen regni ² descendit desuper.

v. 14) *Praesidibus*; h. e. iudicibus, quia ab eo mittuntur ad castigandos nocentes et honorandos bonos.

v. 15) *Per opera vestra bona*; h. e. per obedientiam et humilitatem vestram et subiectionem vestram claudetur os paganorum.

v. 16) *Et non sicut homines, quibus fiet libertas vestra velamen malitiae*; h. e. quasi homines, qui intima voluntate possident virtutem, videamini; non in simulatione praecipue ostendite speciem subiectionis, dum interius pleni estis ira et malitia.

v. 17) *Et unumquemque honorate*; h. e. praecepit, ut tribuamus unucuique homini honorem, et diligamus fratres, aequales genere, et Deum timeamus facientes voluntatem eius; et regibus subiiciamur.

v. 18) *Et etiam servi corporales subiiciantur dominis suis*, etsi sint domini duri.

v. 19) *Haec est enim gratia peculiaris*; h. e. dicit eos qui sustinent mala iniuste, apud Deum honorari, non autem eos qui propter delicta sua castigantur.

v. 21) **Ad hoc enim vocati estis*; h. e. ut dum facitis p. 140. bona, toleretis mala; et sumit in exemplum Christum, qui contumelia afficiebatur a principibus sacerdotum et non ipse rependit eis maledictionem, sed tradidit iudicium Patri suo. Ille portavit peccata nostra in corpore suo et elevavit ea in crucem, sicut dixit Iohannes ³: « Ecce agnus Dei, qui tollit pec-

¹ Gal., v, 17. — ² Id est: regia dignitas seu auctoritas. — ³ Ioh., I, 29.

catum mundi ». Assumpsit peccatum in cruce, ne [peccatum] castiget et perdat nos, et in iustitia sua vivificavit nos.

v. 24) *Plagis eius sanati sumus*; h. e. verberibus, quae in corpore suo suscepit, sanavit vulnera nostra abscondita.

v. 25) *Episcopus*; h. e. « portans aerumnas » explicatur e 5
graeco in syriacum. In versione syriaca pro « episcopus » scriptum est *visitator*.

[CAPUT III].

v. 1) *Similiter et vos, mulieres*; hoc est: mandat mulieribus, ut sint subditae maritis suis; ut per humilitatem earum 10
mariti earum duri pudore afficiantur, et veniant ad doctrinam castitatis, maxime, cum ipsae in pietate conversantur et avertuntur ab ornatu corporali, [3] *et cincinnis et ornamentis aureis et vestimentis splendidis*, sed currunt post pulcritudinem animae, id est amorem et humilitatem. [6] Et adducit 15
mulieribus in exemplum Saram, quae « dominum meum » appellabat maritum suum; et *eius filiae* possunt nominari et appellari, si se gerant ad eius instar.

Cum non timeatis ullum tremorem; h. e. si bonum facitis, timor virorum aut cuiusvis hominis recedet a vobis. 20

v. 7) *Viri, similiter*; h. e. post mulieres rursus ad docendos viros se convertit, ut in digno honore habeant uxores suas, quia sunt vasa infirma: et quemadmodum est costa infirmior ceteris ossibus, sic et mulier; et sicut costa contorta est 25
p. 141. et non recta, sic *etiam haec est: et ideo declarat eas sicut in fide aequales esse viris sic etiam in honore. *Ne divisae sint orationes vestrae*; h. e. si itaque sint mulieres vobis coaequales in haereditate regni, non sit separatio inter vos in orationibus, sed sitis concordēs in orationibus pro invicem. Illud: *Impingatis*, h. e. offensi et ab invicem separati significat. 30

v. 8) *Finis autem, ut sitis omnes in concordia et amore mutuo, et compatientes unus alteri et diligentes*, i. e. misericordes.

v. 9) *Sed e contrario*, h. e. ut pro eo qui vos calumniatus fuerit, oretis. *Ad hoc vocati estis, ut benedictionem haereditate possideatis*; h. e. vocatio vestra haec est: orationes 35
et benedictiones haereditate acquirere. Iam igitur benedicite persecutoribus vestris.

v. 10) *Qui enim desiderat vitam diligere*; h. e. adducit exemplum a Davide ¹, quod oporteat prohibere linguam ab accusatione, et declinare a malo atque facere bonum.

v. 13-14) *Si boni zelatores sitis*; h. e. si bonum facietis, non est qui possit nocere vobis. Et si veniet in vos tribulatio, ne turbemini, quia beatitudinem reservatam eis qui persecutionem patiuntur pro iustitia, accipietis.

v. 15) *Sanctificate in cordibus vestris Dominum*; h. e. non in ore, dum cor ad extra divagatur, sed in corde confitemini Dominum. *Omni qui a vobis postulat rationem de spe, quae est in vobis*; h. e. praecipit meditari in sacris Scripturis, ut ex eis discamus facere apologiam pro fide nostra apud omnes, ne reprehendamus ab eis, aut blasphemetur nomen Dei causa nostra, si nesciamus rationem reddere veritatis quam tenemus.

v. 17) *Optimum est, si bona faciatis*; h. e. dicit *valde p. 142. praestans est, ut cum facitis bona, patiamini mala; sic duplex erit merces vestra: pro operatione bonorum, et eo quod afflicti estis iniuste, et non facitis mala, quibus merito pateremini ².

v. 18) *Mortificatus in carne et vivificatus in spiritu*; h. e. Christus mortuus est carne et vivus est spiritu, seu divinitate.

v. 19) *Etiam spiritibus, qui detinebantur in custodia, profectus est praedicare*; h. e. tres praedicationes complevit Christus in mundo: In sua persona praedicavit tempore suae dispensationis; per animam suam praedicavit, quando descendit in inferos, sicut hic dixit Petrus. Descendit enim anima eius, unita cum divinitate eius, ad animas eorum, qui ab Adam ad hoc tempus capti tenebantur in inferno, et praedicavit eis propitiationem; et omnes animas, quas sua praescientia novit, si, dum erant in corporibus suis, venisset praedicare illis, poenitentiam egissent, liberavit ab inferno. Pudeat igitur Chalcedonenses, qui dicunt animam non habere subsistentiam propriam neque corpus seorsum, sed unam personam communem animae et corpori esse concedunt, et fortasse dimidium personae habet anima et dimidium habet alterum! Praedicavit rursus generationibus aliis, inde ab adscensione sua usque ad finem, per

¹ Ps. xxxiii, 14. — ² Hic reponenda sententia quae infra legitur, post vers. 6 cap. iv (p. 111).

verbum evangelicum. Cyrillus: « Non enim existimo ipsam divinitatem Unigeniti nude solam descendisse in infernum et praedicavisse spiritibus, qui ibi erant. Alienum est hoc a quocunque qui non delirat. Deus sublimior est quam videatur unquam! At non eum visum esse sub forma animae dicimus; sed quemadmodum cum eis, qui adhuc erant in carne, versatus est cum carne, ita et animabus, quae erant in inferno, praedicavit indutus anima, quae ipsi unita erat ¹ ».

p. 143. *v. 20) *Octo animae servatae sunt*; h. e. Noë, et uxor eius, et tres filii eius et tres uxores filiorum eius. 5

v. 21) *Quo exemplo*; h. e. quemadmodum arca servavit eos a diluvio, sic baptismus et in aeternum servat a diluvio peccati eos, qui nascuntur ex aquis et Spiritu. *Non receptaculum immunditiei carnis*; h. e. non corpora vestra tantum abluuntur in baptismo, sed animae vestrae purgantur per confessionem in Deum. Et sicut Christus surrexit e sepulcro, etiam vos surgetis absque corruptione e pelvi baptismali. 15

[CAPUT IV].

v. 1) *Cum ergo Christus passus est pro nobis in carne*; h. e. pudeat Nestorianos et cum eis Chalcedonenses coram Petro! Hic enim dixit: Christum passum esse in carne, non separans in eo naturas et essentias, et illi dicunt: Hominem passum esse et humanam naturam crucifixam esse. Rursum: Si Christus erat homo, quid indigeret Petrus dicere Christum seu hominem passum esse in carne, cum caro esset? Sed Christum Verbum Deum appellat incarnatum, secundum [illud] ²: « Verbum caro factum est et habitavit in nobis ». *Quia ille, qui mortuus est in carne, vivificatus est*; h. e. qui mortificavit carnem suam per opera ascetica et occidit passiones concupiscentiae, liberavit se a peccato, neque vivet mundo et passionibus, quamdiu est in carne, sed voluntati Dei, qui docet nos per Paulum ³: « Mortificate etiam membra vestra, quae in terra: scortationem etc. ». 20 25 30

v. 5) *Iudicabit vivos et mortuos, iustos et peccatores.*

¹ Cfr. *Patr. Gr.*, LXXIV, 1015. — ² *IOH.*, I, 14. — ³ *Col.*, III, 5.

Rursum: « vivos », qui in illo tempore supererunt, et « mortuos », qui resurgent.

v. 6) *Propterea annuntiatum est etiam mortuis quod iudicentur in carne*; h. e. hoc quidem et mortuis annuntiatum est quod iudicabuntur in carne tamquam homines et vivent in Deo spiritu. Non enim *iustis, sed maxime peccatoribus, et eis, qui mortui sunt, transgressoribus, praedicatum est Evangelium, ut seipsos iudicent: cum enim sententiam in animam suam decernunt carnemque iudicant, eam per labores poenitentiae domant et eripiunt seipsos a iudicio Dei, quia « terribile est incidere in manus Dei » ¹. *Quod iudicentur in carne tamquam homines*; h. e. sicut homo, qui misereatur sui, ipse iudicabit eum. *Vivant autem Deo spiritu*; h. e. per opera. Rursum: *Propterea annuntiatum est etiam mortuis, quod iudicentur*; h. e. quia pars eorum credidit, et pars eorum non, sicut in terra fuerunt quidam qui crediderunt in eum, cum incarnatus est, et qui non [crediderunt]; ideo dixit: Quemadmodum iudicabuntur infideles, sic et illi qui non crediderunt in inferno.

20) Utile est vobis et congruum, ut cum facitis bona, pateremini mala; h. e. persecutionem a paganis et iniquis; et in hoc imitamini Christum, qui *cum esset iustus et remotus a peccatis, mortuus est pro peccatoribus semel* ².

v. 7) *Finis autem omnium appropinquavit*; h. e. eorum, quae praedicta sunt a prophetis. *Mundemini ergo et vigilate*: h. e. hortatur ad castitatem et orationem, et maxime ad illam, quae fit corde et non ore tantum; et exaltat caritatem ardentem, alacrem, extensam, non autem eam quae remissa est et externe tantum apparet; et dicit: Ubi caritas est, omnia peccata operiuntur, occultantur et exstinguuntur; et excitat ad amorem peregrinorum, qui sit a murmuratione alienus.

v. 10) *Unusquisque sicut accepit donum*; h. e. ille cui data est gratia doctrinae, ut ministret in ea fratri suo, docendo; qui est misericors, proficiat in modo misericordiae; qui habet *sermonem, verba divina loquatur, non autem contemptibilia et vana.

¹ *Hebr.*, x, 31. — ² Haec hic male ponunt codices, revera pertinent ad cap. iii, 17-18 (p. 109).

v. 12) *Ne miremini probationem in vos*; h. e. nolite affligi de tentationibus, quae obveniunt vobis, existimantes aliquid alienum et extraneum, quod non meriti estis, vobis accidisse, sed scitote, cum suffertis tentationes, vos imitari Christum.

v. 14) *Et si iniuriam patimini*; secundum illud ¹: « Beati estis cum ignominia vos afficient, et persequentur vos, et dicent contra vos verba mala ».

v. 15) *Attamen nemo vestrum patiatur sicut malefactor, sed sicut christianus*; h. e. « Christum indutus », qui patitur propter Christum et fidem in eo, non autem propter opera mala. ¹⁰

v. 17) *Tempus est, ut incipiat iudicium e domo Dei*; h. e. persecutionem sanctorum et christianorum a paganis innuit.

v. 18) *Et si iustus vix servabitur*; h. e. e libro Proverbiorum hoc est ². Dicit enim: « Si Lot iustus vix vixit propter suam virtutem et servatus est ab incendio, qui vivunt in impietate quomodo vivi supererunt? » Rursum, si fideles haud facile et post tentationes angustiasque in novam vitam servabuntur, impii et peccatores, qui non habent opera, nec crediderunt in veritatem, nec martyrium perpessi sunt propter eam, quomodo vivent in regno? ²⁰

[CAPUT V].

v. 1) *Presbyteros, qui in vobis sunt, obsecro*; h. e. episcopos, sacerdotes obsecro, sicut mihi in gradu coaequales.

v. 2) *Pascite gregem*; h. e. pascite fideles Dei, non vi et violentia et quidem invitos, sed clementia et mansuetudine. ²⁵
p. 146. *Et non in lucris turpibus*: h. e. non *propter collecta et parvas exactiones et eleemosynas sordidas, sed in puritate cordis et alacritate id explete.

v. 3) *Et non quasi sitis domini cleri*, h. e. gregis, quia oves et grex Dei est; ut *sitis eis imago et speculum*, ut secundum vestra opera praestantia et ipsi faciant, ut cum apparebit Christus, reddet vobis coronas iustitiae pro labore vestro et vexatione vestra propter gregem eius. ³⁰

v. 5) *Etiam adolescentes, subditi estote senioribus*: h. e. admonet autem, ut etiam minores annis subditi sint senioribus, ³⁵

¹ MATTH., v. 11. — ² *Prov.*, xi, 31.

et filii patribus, et habeat quivis humilitatem. Et adducit exemplum e Proverbiis ¹: « Deus instituit bellum contra elevatos et superbos ».

v. 6) *Humiliemini sub manu*, id est: Qui propter Deum humiliatur et patitur pericula, hic sub manu Domini est, sicut Iohannes, quando dixit ²: « Non sum dignus ut corrigias solvam », elevatus est, ut accederet ad caput: sic in tempore convenienti visitabit Deus humiles et exaltabit eos ad regnum.

v. 7) *Omnem sollicitudinem vestram*; h. e. omne onus vestrum in Deum proicite, secundum illud ³: « Nolite solliciti esse de crastina die », quia cura Dei sollicita est de creaturis.

v. 8) *Vigilate mente*; h. e. in anima; *quia inimicus*, h. e. Calumniator, *tamquam leo os apertum habet*, ut proiiceret vos omnes in peccatum. *Quem devorare possit*; h. e. non vult mordere et postea relinquere hominem, sed devorare eum totaliter, vivum, et perdere eum de terra viventium. Et oportet ut resistatis ei fortiter et vincatis eum fide, quia contra ipsos fideles instituit bellum.

*v. 10) *Modica passos ipse vos perficiet*; h. e. pollicitus p. 147.
est nobis quod, quando paullulum passi erimus, in adiutorium nostrum veniet, et nos confirmabit et fulcietur, secundum illud ⁴: « Ecce ego vobiscum sum usque in saeculum ».

v. 13) *Salutat vos Electa, quae mecum est in Babel*; h. e. secundum nonnullos « electam », seu ecclesiam, vocat uxorem suam; et Marcus, filius eius, non naturalis est filius. Et eorum nomine salutatur fideles. Nos autem dicimus, eum electam et ecclesiam vocare congregationem apostolorum, eius sociorum, et Marcum separavisse, primo, quia unus e turba septuaginta discipulorum erat, et secundo, quia eius discipulus erat. Et Babel vocat apostolos, quia sicut in Babel divisa est lingua, ita in cenaculo partitus est spiritus et linguae populorum apostolis.

EXPLICIT EPISTULA PETRI PRIMA. AMEN.

¹ *Prov.*, III, 34; *IAC.*, IV, 6. — ² *IOH.*, I, 27. — ³ *MATTH.*, VI, 34. (*LUC.*, XII, 22). — ⁴ *MATTH.*, XXVIII, 20.

RURSUM SCRIBIMUS EXPLICATIONEM DIONYSII PEREGRINI
IN EPISTULAM SECUNDAM PETRI APOSTOLI.

Epistula altera Petri non interpretata est in syriacam linguam cum libris qui sunt translati in diebus antiquis, et ideo non invenitur nisi in versione Thomae Harklensis, episcopi, qui cognomen habuit e nomine suae civitatis Harkel (Heracleae).

Ipsius *Petri* epistulam esse testantur etiam doctores.

[CAPUT I].

v. 1) *Simon Petrus*; h. e. nominat se sua prima appellatione, et deinde ea qua eum nominavit Christus. *Eis, qui in condignam fidem nobiscum pervenerunt*; h. e. nobiscum dispositi sunt in fidem Christi. *Pervenerunt*, quasi per sortem dixit illud.

v. 4) *Promissa pretiosa et magna nobis concessa sunt*; h. e. Spiritus *sanctus, baptismus, et sacramenta divina, per quae unionem habemus cum Deo, quando fugimus a desiderii carnalibus.

v. 5) *Addite fidei vestrae virtutem*; h. e. cum fide etiam opera acquirantur, secundum illud ¹: « Fides sine operibus mortua est ». Virtus ² autem nomen est genericum omnium operum et actionum, et ideo post fidem eam subiungit. Et nota quod octo appellationes ordinavit, et posuit unam post alteram, sicut gradus scalae: *Fidem, virtutem,*

v. 6) *scientiam*, h. e. scientiam unius Dei, et ut cognoscamus bona et recedamus a malis; *constantiam*, h. e. ut simus constantes in confessione fidei, quam accepimus; *tolerantiam*, h. e. ut toleremus periculum in doloribus, qui nobis obveniunt ab infidelibus; *pietatem*, h. e. rectam confessionem, quae remota est a laqueis haeticis;

v. 7) *philanthropiam*, h. e. misericordiam; *charitatem*, h. e. erga quemvis hominem. Haec octo opera praestantia disposuit, ut eis devincat homo octo passiones, reprehensione dignas;

¹ IAC., II, 26. — ² Lege in sing. *ἰλοισω*.

h. e. gulam, seu intemperantiam, et impudicitiam, et avaritiam, tristitiam, iram, odium, vanam gloriam, superbiam.

v. 9) *Caecus est, nil videns*; h. e. ille, in quo non inveniuntur fides, et virtus, et cetera, quae recitat, caecus est in scientia sua, et dominatur in eum error, ita ut non possit liberari a prioribus suis peccatis.

v. 13) *Iustum est, quamdiu sum in hoc tabernaculo*; h. e. in hoc corpore. Iustum est, dicit, ut quamdiu sit unita anima mea cum corpore meo, praeciperem vobis opera praestantia, quia proximus sum, ut solvar a tabernaculo *seu corpore meo, *sicut indicavit mihi Dominus meus* in visione seu revelatione. p. 119.

v. 17) *Cum enim accepit a Deo*; h. e. initium erat praedicationis, et ideo verbis humilibus utebantur apostoli de Christo, secundum illud ¹: « Infantium instar lac potum praebui vobis ». Et ideo dixit: « accepit ». Et praeterea, quia incarnatus est, dicitur « accepisse », non quatenus est Deus, sed quatenus homo factus est. Et narrat coram eis visionem, factam in monte Thabor, quando duxit Dominus noster tres discipulos et adscendit.

v. 19) *Etiam verbum propheticum*; h. e. docet prophetas esse veraces, et iustum esse ut accipiamus verba eorum, ut sicut lucerna illuminent mundum. *Donec dies illucescit*; h. e. Christus. Et stellam « luciferum » nominat scientiam Christi, quam optat oriri in cordibus fidelium.

25 [CAPUT II].

v. 1) Et manifestat eis falsos doctores, qui oriuntur ex eis, sicut olim pseudoprophetae erant.

v. 4) *Si enim Deus angelis, cum peccaverunt, non pepercit*; h. e. hic docet de casu daemonum, quod propter superbiam deiecit eos. *Sed catenis caliginis*; h. e. implicationibus et vinculis. *In tartarum*; h. e. in inferiora terrae proiecit eos; inferiora significant humiliationem eorum et ruinam eorum; docet rursus per illud remotionem eorum a luce divina.

v. 5) *Sed Noe octavum praedicatorem iustitiae servavit*; h. e. non numerat autem ab Adam Noe, sed dicit octo homi-

¹ I Cor., III, 2.

num esse praedicationem pietatis: Noe ipsius et uxoris eius et
 p. 150. trium filiorum eius et trium uxoribus eorum. *Cyrillus enim in
 libro Glaphyrorum, hoc est sermonum iucundorum ¹, putat Noe
 esse undecimum ab Adam, quia undecima hora venit Do-
 minus noster ad nos. Secundum parabolam de vinea ², hora 5
 undecima, hoc est in fine temporum, venit Dominus noster ad
 nos. Adam, Abel, Seth, Enos, Cainan, Mahaleel, Jared, Henokh,
 Methusalah, Lamech, Noe. Sciebat autem Cyrillus, in suc-
 cessione generationum et in evangelio, Noe decimum esse ab
 Adam, sed propter mysterium numeri undecim, dixit undecim 10
 fuisse patriarchas. Introduxit Abel propter suum finem.

v. 6) *In pulverem redigens*; h. e. fecit pulverem, hoc est
 cinerem urbes Sodōm.

v. 10) *Praesertim vero eos, qui post carnem*; h. e. addu-
 xit in exemplum doctorum falsorum et avidorum et intempe- 15
 rantium, et currentium post cupiditates et delicias carnis, homi-
 nes ante diluvium, coevos Noe, et Sodomitas, quia propter
 lasciviam et luxuriam immersi sunt illi, et hi combusti. *Et do-*
minationem contemnunt; h. e. non confitentur unam domi- 20
 nationem, sed, sicut asseclae Valentini et Marcionis, bonam et
 malam. Et de his in epistolam Iudae scribemus ³. *Coram glo-*
riis non tremunt; h. e. coram Foedere antiquo et novo. Hoc
 etiam discat lector e loco, ubi dicitur in dicta epistula ⁴: « Etiam
 in vobis erunt falsi doctores, illi, qui introducent haeresim in- 25
 teritus », et usque ad finem similis est epistulae Iudae: in hac
 aut in illa additiones quaedam sunt, sed vis utriusque una est.

v. 15) *Errarunt et adhaeserunt viae Bileami illius Beor*:
 scilicet Bileami, filii Beor, qui in Kasur ⁵; h. e. sicut cucur-
 rit Bileam propter avaritiam suam, ut hariolaretur et vatici-
 naretur Balac. *et facta est ei in via vituperatrix asina eius, 30
 p. 151. ratione destituta: ita doctores falsi, supra memorati. Et dicit
 [17]: *Sunt fontes ⁶ absque aquis*: h. e. nomine doctores, qui
 expertes sunt doctrinae et pietatis, et, quod gravius est, docent
 incitationes cupiditatum carnalium.

¹ *Patr. Gr.*, LXIX, col. 51, dicit Cyrillus: « Noe decimus fuit ab Adam
 per Seth in generis serie »; sed col. 59: « Atqui Noe undecimus fuit ».
 — ² *MATTH.*, XX. — ³ v. 8 (p. 129). — ⁴ *Cl. vers.* 18. — ⁵ *Num.*, XXII,
 5 habet syr. versio ~~hice~~ hariolus. — ⁶ Lege in plur. num.

v. 20) *Si enim cum fugissent iniquationem mundi*; h. e. abstinnerunt quidem se a concupiscentiis et luxuria, et facti sunt discipuli Christi; sed postea conversi sunt ad vomitum primum, facta sunt posteriora eorum peiora prioribus, sicut dictum est
 5 in Proverbio ¹: « Canis, qui redit ad vomitum suum, et sus, quae se lavat in volutione luti ».

[CAPUT III].

v. 4) *Ubi est promissio adventus eius?* h. e. dicit: Erunt in mundo viri irrisores qui dicent: Non erit finis; et nec erit
 10 adventus Domini; et sic perseverabit creatio. Et dicit: Ecce, etiam in diebus diluvii caelum, sicut erat, mansit, et per aquas periit omnis caro.

v. 8) *Et unus dies Domino est sicut mille anni.* Docet: Ne abripiamini post narrationes malorum hominum; quia uni-
 15 versa creatura renovabitur, et unus dies in futuro mundo erit sicut mille anni in hoc mundo. Et non retardabitur adventus Domini, sicut stulti autumant. Et gaudium unum quasi spatio unius diei superabit gaudia ² mille annorum huius mundi.

v. 9) *Sed longanimis*; h. e. quod [non] citius veniat, ratio est,
 20 quia intendit et exspectat poenitentiam omnis carnis humanae.

v. 10) *Veniet dies Domini sicut fur nocte*; h. e. illud « fur in nocte », est per modum exempli: Quemadmodum fur quo tempore omnes homines dormiunt, venit ad furandum, sic *adventus Domini repentinus erit; et dum unusquisque im-
 25 mersus cupiditatibus erit, orietur; nam ignorant finem, et in nocte orietur Christus, sicut dixit Lucas ³: « In illa nocte . . . ». *In quo caeli subito transibunt, elementa vero igne incensa dissolventur.* In codice syriaco, in epistula Iudae dicunt nonnulli scripta esse haec: « Iuda quidem dixit: Descen-
 30 det iudex in terram et separabit bonos a malis, et assumet bonos in regnum, et mali relinquentur, et tempore, quo elevabitur e terra, praecipiet igni, qui incendet elementa tria ⁴, et comburet ea ut ligna, et etiamsi qualitates eorum, hoc est virtutem eorum destruet ignis et subvertet suo effectum, tamen

p. 152.

¹ *Prov.*, xxvi, 11. — ² *Comp. Ps.* lxxxix, 4. — ³ *LUC.*, xvii, 34. —
⁴ Terram, aquam et aerem.

materiam eorum non destruet. Et etiam sol et luna igne solventur et erunt in eo, sed non evanescent ». Et haec dixerunt nonnulli interpretes, quasi e libro Iudae testimonium recitantes : at in eo non invenimus haec, sed tantum in fine huius epistolae secundae Petri. *Et terra, et opera quae in ea sunt, valde exurentur*; h. e. ornamenta et aedificia et plantae, quae in ea sunt, omnia haec exurentur et solventur in elementa, quibus constituta erant. Alii dicunt non fore ut elementa igne dissolvantur, sed quae ex elementis sunt constituta, in ea resolvenda, et ipsa elementa conterenda suisque fructibus privanda, verbi gratia terram privandam esse germinibus et animalibus, aquas piscibus et reptilibus. 5 10

v. 12) *Exspectantes vos diem adventus Dei, in quo cum caeli igne probati solventur, et elementa incensa solventur*; h. e. doctores non concedunt fore ut elementa pereant, sed 15
 Elementa igitur stellis et eis quae condita sunt supra creationem* sensibilem assignat. Solem et lunam non transitura aliqui dicunt, sed alii dicunt solem et lunam dissolvenda, quia corpus Christi illuminabit omnia. Ignis, aquae, terra, aer renovabuntur, caeli autem superiores angelorum permanent in aeternum. 20

Methodius, episcopus Patarorum, dicit: « Caeli et terra et aer transibunt, quando igne renovabuntur ». Et forsitan dicet quis: Quomodo dictum est elementa ita igne comburenda esse, et Christus dixit ¹: « Caelum et terra transibunt », et doctores dicunt: Non transibunt? Et dicimus: Mos est Scripturae vocandi perditionem quae hic agentur, siquidem in melius et mutatione congruenti mutabuntur; sicut dicimus: Transit figura mundi, et non ipse mundus, et sicut nominat quidam perditionem statum puerorum, quando mutantur et fiunt viri, ergo interitum et incendium renovationem vocant. Alii dicunt: Caelum et terra solventur et elementa non miscebuntur inter se, sed renovabuntur renovatione ineffabili. 25 30

v. 13) *Caelum enim novum et terram novam exspectamus secundum promissum eius*; h. e. in Isaia ² pollicitus est hoc. Renovabit ergo caelum et terram, quod laetificabit caelum resurrectione nostra, et renovabit terram, quod liberabit 35

¹ MATTH., XXIV, 35. — ² IS., LXV, 17; LXVI, 22.

eam a scelere et contumelia; maledixit enim ei propter peccatores, in iustis autem benedicet ei. Rursum: Caelos novos; h. e. fidem in Christum. Et terram novam; h. e. cor bonum hominis, quod accipiet doctrinam religionis. Rursum: Caelos
 5 novos; solem et stellas, quae adveniente Domino nostro in eo renovata sunt, et notum erit ea esse creaturas, nec adorabuntur a paganis. Et terram novam, quae liberabitur a sacrificiis daemonis. Rursum: Caelos novos; hoc est: foedus evangelicum. Terram novam: foedus *legis, quod terram et delicias corporales
 10 promittebat. *In quibus iustitia habitat*; h. e. in corde bono, seu terra nova, et in fide in Christum, quem vocat caelos, omnis iustitia, seu virtus habitat.

EXPLICIT SECUNDA PETRI APOSTOLI.

p. 155. *RURSUM, SCRIBIMUS EXPLICATIONEM EPISTULAE CATHOLICAE, HOC EST UNIVERSALIS, IOHANNIS, FILII TONITRUS, QUAM FECIT DIONYSIUS PEREGRINUS.

[CAPUT I].

v. 1) *Ille qui erat a principio*: h. e. a Patre quidem est Filius. 5
 Syrus: « Annuntiamus vobis illum, qui erat a principio »; h. e. verbum universale proposuit fidelibus, cum praedicaret de Christo. *Quem audivimus*: h. e. a prophetis, qui de eo vaticinati sunt, et a Patre, qui testimonium dedit de eo in Iordane et in monte Thabor. *Quem vidimus*; h. e. cum in sua 10
 essentia invisibilis esset, manifestatus est in carne et apparuit nobis. *Et manus nostrae palpaverunt*; h. e. eum, qui est in principio, dixit manifeste apparuisse. Concessit etiam ut a Thoma palparetur, quando is eum vocavit: « Dominus meus et Deus meus! »¹ Exploravit digito suo latus corporis et fissuram 15
 clavorum. Confundantur inde phantastici et phantasiastae, qui dicunt eum in apparentia tulisse corpus phantasticum et simulacrum impalpabile. Et cum his pudore afficiantur Nestoriani et Chalcedonenses, qui dividunt Christum in duas naturas. Iohannes enim sicut de uno loquitur de eo. *Erat a principio* et 20
 in novissimis temporibus, cum factum esset homo, palpatum est: *Verbum vitae*; h. e. unigenitum Filium vocat Verbum vitae.

v. 2) *Et vita revelata est*; h. e. quia ille unicus (filius), qui est vita sine initio et sine fine, erat apud Patrem suum, cum creaturae eum videre « sicuti est » non valerent, sua beni- 25
 gnitate voluit se nobis manifestare in carne nostra.

v. 3) *Communione habetis nobiscum*; h. e. participare
 p. 156. *nobiscum, nempe credentes in Filium sicut in Patrem, quem-
 admodum credidimus in eos.

v. 5) *Quia Deus lux est*; h. e. secundum illud²: « Ego sum 30
 lux mundi ». *Et tenebrae in eo non sunt ullae*; h. e. tenebrae variis rationibus dicuntur, prout etiam lux similiter. Et de his locuti sumus in explicatione Matthaei. Hic vocat tene-

¹ IOH., XX, 28. — ² IOH., VIII, 12.

bras peccatum, secundum illud ¹: « Qui facit peccatum in tenebris ambulat ».

v. 7) *Si autem in luce ambulamus*; h. e. praecepta et leges vocat « lucem », secundum illud ²: « Verbum tuum lucerna est pedibus meis et lux est semitis meis ». Et dixit, si in legibus eius ambulamus, descendet ad nos et communicabit nobiscum, secundum illud ³: « Ego et Pater meus veniemus et apud eum mansionem faciemus ». *Et sanguis Iesu, Filii*; h. e. sicut munda-
 5 dabat sanguine animalium sacerdos eos, qui erant immundi corpore, ita purificat sanguis Christi animam et corpus a peccatis.

v. 8) *Si autem dixerimus nos peccatum non habere*; h. e. secundum illud ⁴: « Quis dicet: Munda cor meum et liberabor a peccatis ».

v. 9) *Si vero confiteamur peccata nostra*; h. e. quid dicemus ad eos qui reiiciunt confessionem? Ecce enim Iohannes evangelista docet ut confiteamur peccata; et cum erat purus in moribus suis sicut sol, se adnumerat peccatoribus, et docet confessionem remittere peccata: et hodie miseri et inquinati turpitudinibus fugiunt ab ea, quasi non vellent ut remittantur delicta eorum.
 15
 20

v. 10) *Et verbum ipsius in nobis non est*; h. e. illud verbum, quod dixit ⁵: « Non veni vocare iustos, sed peccatores ad paenitentiam ».

[CAPUT II].

v. 1) *Advocatum habemus apud Patrem, Iesum*: h. e. *paracletus p. 157.
 25 *paracletus* propitiator explicatur. Et quemadmodum appellatur Spiritus « paracletus », ita et Filius.

v. 2) *Et est reconciliatio pro*; h. e. obtulit se ipsum Patri suo oblationem, ut det nobis peccatoribus piaculum transgressionis nostrae.
 30

v. 3) *Et in hoc scimus quod cognovimus eum, si mandata eius observamus*; h. e. scientia hic amorem indicat; quia qui amat aliquem custodit mandata eius, secundum illud ⁶: « Si diligitis me, mandata mea servate ».

¹ Cf. *Eccl.*, II, 14. — ² *Ps.* CXVIII, 105. — ³ *IOH.*, XIV, 23. — ⁴ *Prov.*, XX, 9. — ⁵ *MATTH.*, IX, 13; *MARC.*, II, 17. — ⁶ *IOH.*, XIV, 15.

v. 5) *Qui custodit sermonem eius*; h. e. eius praecepta.

v. 6) *Ut sicut ille ambulet*; h. e. ambulationem vocat hic operationem. Sicut egit Christus, qui amavit crucifixores, et non surrexit contra Iudaeos, ita et nos faciamus et humiliter in mundo ambulemus.

5

v. 7) *Non praeceptum novum scribo vobis*; h. e. ut diligatis alter alterum, *sed praeceptum vetus*; h. e. Mosis, secundum illud ¹: « Dilige Dominum Deum et proximum tuum sicut teipsum ».

v. 8) Rursum, *praeceptum novum scribo vobis*; h. e. nunc. *Quia tenebrae transierunt*; h. e. tempora aberrationis et mutuae ultionis. *Et lux vera*, h. e. evangelii, pervenit, quod docet nos ²: « Si quis percutiet te in maxillam tuam, praebe ei etiam alteram ».

10

v. 9) *Ille qui dicit se esse in luce*, h. e. Christi.

15

v. 11) *In tenebris est*; h. e. in deceptione Calumniatoris. *Et in tenebris ambulat*; h. e. in operibus peccati. *Quia tenebrae occaecaverunt*; h. e. diabolus occaecavit oculum mentis eius, ne ambularet in semitis iustitiae.

v. 12) *Scribo vobis, filii, quod remissa sunt*; h. e. filios vocat eos, qui doctrinis isagogicis, primis novisque indigent, sicut puer lacte.

20

p. 158.

*v. 13) *Scribo vobis, patres*: h. e. patres eos vocat, qui medio modo habent disciplinam et doctrinam paternam: gradus medius.

25

v. 14) *Scribo vobis, adolescentes*; h. e. fortes, et hos qui vicerunt omnes passiones, vocat adolescentes, quia portarunt signum victoriae contra diabolum.

v. 15) *Nolite diligere mundum*; h. e. per mundum innuit res materiales et transeuntes. Nolite solliciti esse de corpore et corporalibus, quemadmodum dixit Basilius: « Noli curare de carne peritura, curate de anima ». *Et non haec quae sunt in mundo*; h. e. divitias, cupiditates et ceteras passiones.

30

v. 16) *Quia, quidquid est in mundo*; h. e. in mundo sensibili et apud mundanos et amatores mundi invenitur. *Concupiscentia carnis*; h. e. innuit gulam. *Et concupiscentia oculorum*; h. e. innuit hoc avaritiam. *Et superbia mundi*; h. e.

35

¹ Deut., VI, 5; Lev., XIX, 18. — ² MATTH., V, 39.

docet de vana gloria. Hasce tres passiones genericas hic indicat, quia sub eis ceterae includuntur.

v. 17) *Et mundus praeterit et concupiscentia eius*; h. e. non quod ipsa mundi substantia peritura sit, innuit, sed forma
5 eius seu eius rationes revolutionesque, et oblectamenta, quae in eo sunt. *Manet in aeternum*; h. e. qui custodit praecepta, manebit in aeternum in regno eius.

v. 18) *Pueri*; h. e. non propter scientiam vocat eos pueros, sed propter aetatem et etiam gradum, quia ipse est pater spiritalis et illi filii spiritales eius. *Et sicut audistis venturum Antichristum*; h. e. didicistis ex evangelio ¹: « Surgent pseudochristi ». Et nunc fuerunt antichristi, id est falsi christi: indicat Simonem et Cerinthum et operarios fallaces et canes, quos commemorat Paulus ².

15 *v. 19) *E nobis egressi sunt*; h. e. postquam facti sunt discipuli, et declinaverunt ad impietatem; et ideo dixit: *e nobis egressi sunt. Sed non sunt e nobis*; h. e. non docent sicut nos, sed sicut Satanas, ad quem declinaverunt. p. 159.

v. 20) *Etiam vos habetis unctionem ab antiquo*; h. e. donum Spiritus sancti, quod acceperant per baptismum, quia per hoc donum distinguebantur illo tempore doctores veri a falsis.

v. 22) *Qui negat Patrem, et Filium*; h. e. qui non dicit Christum esse Filium Patris, infidelis est, quia negat primo Patrem, et simul Filium; quia si non sit Filius, nec Pater: e
25 categoria relationis patet.

v. 23) *Omnis qui negat Filium, nec Patrem* [habet]; h. e. uterque enim per utrumque, et unusquisque eorum in altero a nobis et a sanctis angelis cognoscitur. Nescit enim quis, quid sit Pater nisi Filium, qui est hypostatice genitus, mente sua
30 concipiat: neque scit quid sit Filius, nisi intellexerit sapienter Patrem genuisse.

v. 24) *Quod audistis a principio*; h. e. ad suam evangelii praedicationem alludit.

v. 27) *Unctio illa quam accepistis ab eo, in vobis maneat*; h. e. in quo remanet apud nos gratia Spiritus? Dicimus: Cum seminamus et colimus opera cum dono quod accepimus.

v. 28) *Manete in eo*; h. e. per opera. *Ut cum revelatus fuerit*; h. e. in altero adventu, cum fiducia obviam ei procedamus.

¹ MATTH., XXIV, 24. — ² Phil., III, 2.

[CAPUT III].

- v. 1) *Mundus non novit nos*; h. e. mali homines, secundum illud ¹: « *Propterea odit vos mundus », seu mali homines. p. 160.
- v. 2) *Similes ei erimus*; h. e. per opera eum imitabimur, quantum possibile est creaturae imitari creatorem. *Et quia eum videbimus, sicut est*; h. e. non in sua divinitate eum esse visibilem dicit, sed in corpore, quod induit; quemadmodum apparuit eis in saeculo, et etiam quando adscendit in caelum. 5
- v. 7) *Sicut et ipse iustus est*; h. e. Christus.
- v. 8) *Ad hoc apparuit Filius Dei, ut dissolveret opera eius*; h. e. opera peccati, mala semina quae seminavit in hominibus diabolus. 10
- v. 9) *Omnis qui natus est e Deo*; h. e. per baptismum. *Semen eius in illo manet*; h. e. donum quod accepit. Rursum, *omnis qui natus est e Deo*; h. e. non quod sit homo impassibilis natura sua, sed quod custodit seipsum, quod dictum est a Paulo ²: « Qui se existimat stantem, videat, ne cadat ». Re quidem vera, eum qui custodit seipsum, ea quae Spiritui sancto placent faciens, post baptismum sanctum peccare non posse dicit. 15
- v. 11) *Mandatum quod audistis ab antiquo*; h. e. in Veteri Testamento, et etiam in Evangelio. 20
- v. 12) *Ut Cain e malo erat*; h. e. non a malo fuisse dicit, sed cum declinaverit ad malitiam, eum quasi a (malo) esse dicit.
- v. 14) *Translati sumus de morte ad vitam*; h. e. per baptismum et per opera eximus e mortalitate peccati ad vitam evangelicam. *Manet in morte*, h. e. peccati. 25
- v. 15) *Homicida est*: sicut occidit Cain fratrem suum, sic et omnis qui odit socium suum, occisor est quasi voluntate.
- v. 17) *Qui habet possessionem mundi*; h. e. qui possidet p. 161. *divitias, et claudit manum suam coram fratre suo paupere, expers est amoris Dei, qui nobis aequaliter tribuit bona et dona sua. Rursum: Qui possidet scientiam, et non ditat ea simplices, doctrina indigentes, quomodo amat Deum, qui dedit ei scientiam? Ut proiciat argentum, hoc est doctrinam, ad mensam, hoc est in aure audientium, tribuit ei disciplinam. 30 35

¹ Ioh., xv, 18. — ² I Cor., x, 12.

v. 18) *Ne diligamus verbis, neque lingua*; h. e. externe et coram alienis, dum sumus interne pleni odio, sed in veritate, e toto corde diligamus invicem.

v. 19) *Et ante eum suadebimus corda nostra*; hoc est: Et antequam surgamus coram eo in iudicium, iustificemur; nam si coram conscientia nostra nobis videmur reprehensibiles, quanto magis coram Deo, qui omnia scit!

v. 21) *Si cor nostrum non reprehenderit nos*; h. e. si non accusat nos cogitatio nostra, nec reprehendit nec arguit nos quod habeamus opera mala, *fiduciam habeamus ad Deum*.

v. 22) *Et quidquid petierimus e divinis, non denegabit nobis*.

v. 24) *Et in hoc scimus quod manet in nobis, et de Spiritu quem dedit nobis*; h. e. quemadmodum per actionem suam, hic¹ manifestatur in nobis operatione prodigiorum, ita et Filius, quem induimus in baptismate, manet et habitat.

[CAPUT IV].

v. 1) *Non omni spiritui credatis*; h. e. quia nomen spiritus nomen est commune, multis modis accipitur. Dicit et Satanam spiritum appellari, et docere multos mendacium.

v. 2) *Omnis spiritus, qui confitetur Iesum Christum venisse in carne in mundum*; h. e. per illud « in carne » confutat eos, qui dicunt eum in apparentia venisse et transiisse per virginem sicut aquam per canalem. Rursum: *Omnis spiritus*; h. e. si enim *non factus est homo nec adscendit in carne ad Patrem, nec redibit e caelis homo sicut nos; h. e. in carne. p. 162.

v. 4) *Quia maior est, qui in vobis est*; h. e. Spiritus sanctus maior est spiritu Calumniatore qui habitat in pseudopropheta.

v. 7) *Dilecti mei, diligamus nos invicem*; h. e. denuo incipit loqui de caritate, quia est vinculum virtutum, et Deus caritas appellatur. *E Deo natus est*; h. e. per opera, et eo quod diligit proximum suum.

v. 11) *Si ita dilexit nos Deus*; h. e. eo quod misit Filium suum in mundum propter nos, ut remitteret peccatum nostrum.

¹ Lege: *h. e.*

v. 12) *Deum nemo vidit unquam*; h. e. in eius essentia naturali ne angeli quidem possunt eum videre.

v. 13) *Deus in nobis manet*; h. e. Deus habitat in nobis, quando diligimus nos invicem et eius amor perfectus apparet in nobis.

5

v. 18) *Timor non est in caritate*; h. e. in caritate, quae ad Deum. *Sed caritas perfecta eiicit foras*; h. e. qui perfecte diligit Deum, contemnit timorem iudiciorum et cruciatus vexationesque mundi.

v. 20) *Et fratrem suum odit*; h. e. syllogismo, seu conversione rationum utitur. Si fratrem tuum, qui adspicitur et cotidie tecum versatur, odio habes, Deum, qui non adspicitur et te sublimior est, quomodo diliges? Si vero fratrem tuum diliges, elevabitur amor tuus ad Deum, qui creavit et plasmavit fratrem tuum sicut et te; et si creaturam eius odio habes, etiam eum odio habes.

10

15

[CAPUT V].

v. 1) *Omnis qui diligit, a Deo natus est*; h. e. per opera dicitur homo renovari et nasci a Deo, sicut per baptismum. *Et omnis qui diligit illum qui genitus est*; h. e. in versione syriaca « genitorem », hoc est Deum, qui genuit nos *spiritaliter. *Diligit etiam eum, qui genitus est ex eo*; h. e. hominem, socium suum, qui etiam e Deo natus est, sicut ipse per baptismum et per opera.

p. 163.

20

v. 4) *Et omnis, qui natus est e Deo*; h. e. per aquam et Spiritum. *Vincit mundum*; h. e. diabolum vincit per fidem, quia credidit in Christum.

25

v. 6) *Hic est, qui venit per aquam et sanguinem et spiritum*; h. e. aqua significat corpus, quod assumpsit; et sanguis significat animam, et spiritus significat divinitatem.

30

v. 8) *Et haec tria unus sunt*; h. e. collectione seu unione. Et unus Deus incarnatus perficitur ex his. Cyrilli: « Spiritus et aqua et sanguis, et haec tria unius sunt; h. e. factum est corpus Verbum Deus, sanctificatum enim in spiritu, et purificatum in sanguine suo et purgatum in aquis mundis. Unus enim est omni ratione Filius, cuius esse dicimus Spiritum et sanguinem et aquam ». Rursum, spiritus significat spiritum quem inflatus

35

est in Adam et in discipulos; et sanguis significat corpus; et aqua significat baptismum. Rursum, aqua et sanguis significant calicem qui miscetur ex aqua et vino, et significant sanguinem et aquam, quae fluxerunt e latere eius in cruce, et
 5 spiritus significat animam. Rursum, sanguis significat sanguinem martyrum, et aqua significat plantationem nostram primam in aquis ¹, significat mortalitatem; significat aquas quibus baptizatus est, et spiritus significat hunc qui descendit in illum in Iordane.

10 *Non in aqua solum* [6]; h. e. non in corpore, sed in corpore et anima venit in mundum Verbum Deus. *Et Spiritus est qui testimonium dedit* in Iordane, quando descendit in eum sicut columba. *Et tria sunt unus*; h. e. Christus, qui est ex anima et corpore et divinitate.

15 v. 9) *Et si testimonium hominum accipimus*; h. e. Iohannis, qui testimonium dedit de Christo. *Testimonium Dei maius est*; h. e. quod dixit ²: « Hic est Filius meus dilectus ».

*v. 16) *Si quis viderit fratrem suum facientem peccatum* p. 164.
quod non est ad mortem; h. e. peccatum quidem a morte remotum illud est, a quo fugit homo, quod non iterum committit, cuius causa eum paenitet et pro eo poenitentiam offert. *Peccatum vero mortale est*; h. e. quod constanter patrat, sicut adulterium, avaritia, superbia, et cetera; cum enim non desistit homo a committendo uno ex his peccatis, mortis (esse) dicitur, quia vivens mortuus est, et qui pro huiusmodi rogat
 20 veniam, damnandus est. Postquam enim poenitentia a peccatore non fuit oblata, quomodo postularetur pro eo condonatio?

v. 19) *E Deo nos sumus*; h. e. eo quod custodimus mandata eius. *Et mundus totus in malo positus est*; h. e. inclinatus est voluntarie ad malitiam. Hominem indicat, qui libere
 30 mala committit; hunc igitur mundum vocat.

v. 20) *A cultu idolorum custodite vos*, a passionibus pravis, quas vocat « idololatriam ».

EXPLICIT PRIMA.

¹ Hic fortasse quaedam exciderunt. — ² MATTH., III, 17.

RURSUM. EPISTULA SECUNDA IOHANNIS EVANGELISTAE,
FILII TONITRUS.

v. 1) *Presbyter*; h. e. seipsum innuit Iohannes, et senio-
rem se vocat propter praestantiam huius dominae, cui epistolam
scribit. *Qui cognoverunt veritatem*; h. e. veritatem Christum
vocat, qui apud eos qui cum eo serviunt manet. 5

v. 4) *Quia inveni e filiis tuis, qui ambulant in veritate*;
h. e. in fide vera et in timore Dei.

Post haec adhortatur eam in epistula ad charitatem et elon-
gat eam a Simonianis, qui dicebant Dominum nostrum appa- 10
ruisse in phantasia, et non in veritate revelatum esse in carne.

p. 165. v. 11) *Et « ave » *ne dixeritis ei*: h. e. pax tibi! Admonet
per hoc ne pacem quidem dent deceptoribus.

EXPLICIT.

RURSUM, EXPLICATIO EPISTULAE TERTIAE IOHANNIS, 15
FILII TONITRUS.

v. 1) *Dilectum* vocat apostolus hunc Caium, propter eius vir-
tutem, et quia suscipiebat peregrinos, et quia servabat fidem
diligenter.

v. 9) *Diopates non recipit eum*; h. e. accusat hunc Diopa- 20
trem, qui erat caput ecclesiae, quia surrexit adversus eum et
non volebat sublevare peregrinos, et eos, qui volebant recipere
peregrinos, impediabat suo exemplo.

v. 11) *Noli imitari malum*; h. e. admonet Caium, ne imi-
taretur Diopatrem: *sed bonum*; h. e. Christum, qui dixit ¹: 25
« Hospes fui et recepistis me ».

EXPLICIT EPISTULA TERTIA IOHANNIS, FILII TONITRUS.

¹ MATTH., XXV. 35.

*RURSUM, EXPLICATIO EPISTULAE SEPTIMAE, QUAE EST IUDAE. p. 166.

Hic Iudas filius Iosephi est, et frater Iacobi, episcopi Hierosolymitani. — Argumentum huius epistulae ex sancto Severo:
 « Extendit Iudas sermonem in hac epistula ad quosdam, qui do-
 cent delicias corporis et phantasmata socordia dicuntque ea esse
 pietatem; et dicunt rursus duo esse principia, bonum et mal-
 lum, sicut docuerunt Valentus, et Manes et Marcion ».

v. 3) *Omnem curam impendo scribere vobis*; h. e. studium habeo, ut edoceam vos de viris lascivis.

10 v. 4) *Obtinuerunt ingressum*; h. e. invaserunt ecclesiam viri scelesti et lascivi. *Sicut Sodomam et Gomorrhham*, hoc est, sicut Sodomitae propter lasciviam exarserunt, simili modo isti nunc se oblectant cupiditatibus et reservantur ad tormentum.

v. 8) *Etiam hi, qui in somniis hallucinantur*, h. e. somniant, scilicet, isti saeculo student, et in phantasmate fugaci sicut in somno demerguntur. *Carnem quidem maculant*; h. e. mentem et carnem inquinant. Et somnia quae viderant, praedicabant; et eos qui habent mores lascivos huiusmodi designat Paulus, dum noctem et somnum profundum vocat conscientias
 20 eorum; dixit enim ¹: « Nox praeteriit », postea « deponamus opera tenebrarum, non in cantilenis et ebrietatibus, non in cubilibus et lascivia »; et de huiusmodi hominibus dixit Iuda: Ita somniant et carnem maculant, et voluptates. *Maiestatem autem spernunt*; h. e. non confitentur sicut nos unam dominationem,
 25 sed dicunt Deum Antiqui [Testamenti] malum esse et gaudere in sanguine, illum autem Novi, qui locutus est *in Evangelio, p. 167.
 alium esse, et hunc esse bonum. Et ambos esse increatos dicunt; et « unus est causa bonorum, et alter causa malorum ». Ex hac doctrina hauserunt Mane, et Bardaisan et alii. *Dignitates autem*
 30 *blasphemant*; h. e. dignitates vocat doctrinas religionis. Rursum, vocat « dignitates » utrumque foedus, quia in dignitate et honore dicta et scripta sunt; id docet Paulus in epistula ad Corinthios ²: Opera enim [foederis] umbratilis et typici, quod per Mosem ingressum est cum gloria, offuscantur in ministerio

¹ Rom., XIII, 12-13. — ² Cf. II Cor., III.

spiritali gloria operum, quae evangelium suadet. Etiam in iis quae sequuntur, rursus vocat apostolus Foedera « dignitates », in quas blasphemarunt impii; h. e. eo quod Antiquum vituperaverunt et Novum magna ex parte corruperunt: nam ei aliquando addiderunt et aliquando resciderunt ab eo, et propterea 5 accusat eos Iuda tamquam non timentes prae magnitudine blasphemiae. Et pergit postea dicitque:

v. 9) *Michael autem archangelus cum diabolo disputabat*: h. e. Severus patriarcha illud sic explicat: Omnia quae corporaliter purgabat lex, mysterium purgationis animae figurabant, uti purgatio leprae corporalis: purgationem animae a peccato. Similiter cum voluit Deus ostendere Israelitis bellum quod imminet animae post eius solutionem a corpore, disposuit ut afferatur prae oculis ipsorum sepultura Mosis, et per corporale symbolum [id] ostendatur: videlicet 15 « utpote contendebat diabolus adversus Michaellem angelum propter sepulturam Mosis »: et cum haec apparitio oculo corporali manifestaretur, radius lucis ibi apparuit et occultavit hanc sepulturam, ne sepulcrum Mosis nosceretur, et ideo

p. 168. *scriptum est ¹: « Nemo novit sepulturam eius omnino ». 20

Et non est ausus iudicium proferre contra blasphemiam: h. e. non imperiose expulit Michael Satanam, sed Deo tradidit iudicium dicens: *Increpet te Dominus!* h. e. per illa rursus oportet intelligere luctam magnam et pugnam occurrere animabus tempore finis, a daemonibus. Et ideo oportet nos curare de bonis operibus, ut adiuvemur ab angelis sanctis. Interpretes alii dicunt: Corpus Mosis appellat Iuda ipsam legem; cum autem descenderet Moses de monte, ut daret legem populo, diabolus obsistebat ei, ut eum retardaret. Et litigabat cum Mose et dicebat: « Non est dignus populus hac lege ». 30 Et ideo venit Michael ante Mosen et expulit Calumniatorem dicens ei: *Increpet te Dominus!* Alii dicunt: Corpus Mosis vocat Iuda populum Hebraeorum; et cum exierunt ex Aegypto, restitit diabolus, quasi dixisset Mosi: Non est dignum corpus tuum, id est populus, ut liberetur a servitute. Et contra diabolus stetit Michael et vituperavit eum dicens: *Increpet te Dominus!* Alii dicunt disceptationem diaboli cum Michaelle ta- 35

¹ Deut., xxxiv, 6.

lem fuisse: Volebat Michael sepelire Mosem, et Satanas impediebat eum dicens: Non est dignus sepultura, quia caedes multas cecidit, et non credidit Domino suo, quod scaturirent aquae e lapide. Michael vero non redarguit diabolum ob audaciam eius, sed tradidit iudicium Deo et dixit: *Increpet te Dominus!* Et statim aufugit Satanas et angelus sepelivit prophetam. Alii dicunt: Diabolus incepit litigare cum Michaele [dicens]: p. 169.
 « Quomodo, cum dixisset Deus Mosi: ‘ Tu introduces populum in terram promissionis ’, *nunc interfecerit eum et non adimplevit promissionem suam? » Tunc Michael nihil respondit adversus audaciam eius praeter hoc solum: *Increpet te Dominus!* Et quare occultatum est sepulcrum prophetae? Et dicimus¹: ne adorarent ossa eius quasi deum; populus enim adorabat lapides et ligna aut ossa mortuorum.

15 v. 10) *Hi autem ea quae ignorant blasphemant*; h. e. amatores concupiscentiarum huius temporis et operarii dolosi e quibus procedunt Manichaei.

v. 11) *Vae ipsis, nam in via Cain abierunt*; h. e. sunt sicut iste invidiosi et occisores fratrum suorum. *Et in errore Balaam*; h. e. qui docuit Balac lasciviam et fornicationem filiarum Madianitarum, qua devincerentur Hebraei; quod etiam factum est.

v. 12) *Hi sunt, qui in agapis vestris*; h. e. in donis et conviviiis; de illis dixit Paulus²: « Hi quorum deus venter est, et sunt inimici crucis ». *Nubes absque aquis*; h. e. destituti doctrina vitae. *Arbores, quarum fructus defecerunt*; h. e. destituti virtutibus. *Quae bis mortuae sunt*; h. e. peccato.

v. 13) *Fluctus vehementes maris, declarantes ignominiam suam*; h. e. comparat eos cum perturbatis fluctibus maris, quia e perturbatione mentis eorum et ira, malorum genitrice, apparet eorum nequitia. *Et stellae errantes*; h. e. assimilat eos stellis errantibus eo quod quoad nomen vocantur lumina, sed [revera] sunt tenebrae et in tenebras reservantur.

v. 14) *Vaticinatus est autem de iis septimus ab Adamo, Henoeh, dicens: « Ecce, venit Dominus »*; h. e. adducit hic demonstrationem e libro Henoehi. Et si citius Athanasius dixit: Henoeh librum non composuisse, tamen Mār Iacobus Edessenus

¹ Lege: ⲉⲛⲟⲩⲉⲛⲟⲩⲉ. — ² Philip., III, 19, 18.

affirmat librum *Henochi esse, prout Iuda dixit. Vocat Henoch « septimum », quia Abel, qui non genuit filios et non tradidit semen, non computat: Adam, [Seth], Enoš, Cainan, Mehalael, Jared, Henoch. *Ecce venit Dominus in myriadibus Sanctorum*; h. e. haec e libro Henoch adduxit Iuda. 5

v. 16) *Et admirantes personas utilitatum gratia*; h. e. admirantur et celebrant iuxta faciem, inique.

v. 17-18) *Ab apostolis Domini nostri*; h. e. respicit Paulum qui dixit ¹: « In temporibus ultimis surgent viri loquentes perversa, irrisores, et cetera ». 10

v. 19) *Illi sunt, qui seipsos separant, animales, in quibus non est Spiritus*; h. e. loquitur sanctus Cyrillus in epistula *προσφωνητική*, seu commonitione ad Theodosium imperatorem, de hac demonstratione adversus diophysitas, his verbis ²: « Dicit enim unus apostolorum Domini nostri Iesu Christi: ‘ Dicebant vobis in fine temporum venturos ’ in momento temporis ‘ animales, in quibus non est spiritus ’ »; et postea dicit doctor: « Non ergo separemus nos ullo modo, ut dicamus duas naturas post unionem ». Animales vocat eos, quia sunt carnales et quod carnis est cogitant, iuxta illud ³: « Homo qui animalis est non accipit spiritalia ». *In quibus non est spiritus*; h. e. actiones spirituales; rursus: expertes gratiae Spiritus sancti. 15 20

v. 23) *Odio habentes nos tunicam maculatam, quae carnalis est*; h. e. impudicitiam et intemperantiam et nimiam crassitudinem carnis et incrementum corporis in voluptatibus. 25

EXPLICIT COMMENTARIUS EPISTULAE IUDAE,
QUI EST FRATER IACOBI APOSTOLI. AMEN.

¹ Cfr. *Act. Ap.*, xx, 30; *I Tim.*, iv, 1. — ² *Patr. Gr.*, LXXVI, col. 1167.
— ³ *I Cor.*, II 14.

INDEX TOMI CI

IN APOCALYPSIM IOHANNIS.	pag.	1
IN ACTA APOSTOLORUM.	»	23
IN EPISTULAS CATHOLICAS:		
In epistulam Iacobi	»	88
In primam Petri	»	103
In secundam Petri	»	114
In primam Iohannis	»	120
In secundam Iohannis	»	128
In tertiam Iohannis	»	128
In epistulam Iudae.. . . .	»	129

השם אלוהים, אברהם המטה אברהם. משה,
 עבדך ליהוה: בך למחול ולא אלהיך חתך ולא
 נח וזכא: לא עבד. אדק. [עוד]. אנה. מים.
 מלואיך. יד. שם.:: מא אלהיך חתך כחשך
 5 המדתך: מ". למחך גם המטה אלוהים
 מטה::

הבה מהדחתך כפתורך מהלך מהותיך: מ".
 מהדחתך: ממלךך כאף חלקיך:
 מה עליך החתך הילך: מ". חד פהש וזה האבוי:
 10 הכתך למ איתך ממחך איתך מחלך
 ממחלך מחותיך מהדך::

מחך אלוהים ממה המצאם: נפשיך הושיעך
 ליה כמה: מ". איתו מניע מהיללך כאיזולך
 פושפושך אחשך החמדה הלוה והאשרפוש
 15 מלך: חד מהך והשפלה ליה ותיב חתך ממה.
 איתו ליה אנה גם עלישם, החי נמד ממעך:
 האיתך מה לחם הכחולך הושיעך נאחש
 כעודך: חד נפשיך הושיעך ליה כמה. מחלך
 איתו מלך. הלא מחל נפח כנה גם איתך. אפי
 20 האיתו ותיב חתך גם כחז ענהאלך:: נפשיך חזך
 למי. מהלך הכחולך אלוהים מהכחז מהדחך:
 אפי מ, הכחולך הכחף מה: לא ממלך תעשהאלך:
 הושיעך ליה כמה: מ". הכחילך תעשהאלך. והכ
 הילך מה מלךאלך הושיעך מהעך::

בה נפשי אלוהים לחשולך מהלךאלך מ, מה
 25 כחילך. מ": לעושהאלך חללךאלך חלפושך
 חכמהאלך כחילך חכמהאלך השגך מה
 ממוקדאלך::

אלה פהש אלוהים המטה האלוהים
 אלוהים המטה אלך. אכחמ::

שם אכתובם. ולא אזו צהרהנש. שנים חכמים
לא פנ, למסבל זושמהש חבס: אלא א שרא
כלשה: הלישו חי חוץ: יחד מה אולפ
סבין הנכס. האזוים: אכתובם ולא נפתר
5 ליתחמה, אפי הלא למא. חסא הי שפית משה
לכאקא חממקא אה ליתקא הנתהא: .:

מה הי חולם נח הלא נרחם חליקים: מ. רעבו
תלמידי רבנא וכו' חילא בחילא: הנהגה
אוכלו מנייה: .:

6, למי חילי הרכאזים השאמ אולה: מ.
האמהמה אמהש ממתק מסילי אשממה: .:
החלמהש הלימ: מ. האלו לחם פשוטה
הושמה הנתמה הנתק: אכתובם הנהגה
חתיק: מ, האפ משה: .:

15 מה הנתמה הלימ: מ. כאמתא הנתמה.
החלמהש אכז פולהש: מה האלמה
חשממה. האמהמה חלדקא הלימ: חבס
הלא חק: מ. הלימ חם הלימ הנתק: אכתובם
האפ אכתוב הלימ: מ. הלימ חם חלדקא: .:
20 הושמה חלה: מ. חלמהש: .:

הלל חזיתק הנתק חממה חחמהש הלימ:
מ. חרמא למי ליתק חיתק הנתק הי
אמהש הלימהש סבימהש חלדקא חחמה
חחלמא זימהמהש: .: חחמהש חלמהש: מ.
25 חרמא למי לחמהש חלמהש: ח, חמהש
חחמזימ מימ: האמהמה שמקא חלמהש
לשמח: אוכלו הי לחלם מה עבמה הימ אדק
שמא ח אכז: מא אוכל חוץ: מ. אנה, שרמא
השמחא חם חחמא השמה. אפ חחמהש
30 אהאחמהש אכז. הלא אנה למ חחמא לשמה:
אלא חו, נמהק האזומ, חרמס הנהש * הלימ

בחַבְּתֵי דְלַא נְדַב אֵנַשׁ עַלְמָא לִמְבַרְהוֹס׃ הַלַּא
 אִנְיוֹת דְּהַנְּטָא נַשְׂאָא בְּלֵטָא, דְּגַרְהַרְפָּא׃ מִ׃ לֵה
 * 65 v. מַעְלַהּ אֵת לְיָדֵי מַעְבְּרַת לְשׁוֹפָא׃ אֵלֶּךָ * לְאַלְמָא
 אֵלֶּךָ לְיַנְטָא בִּי אִנְיוֹ. יַעֲבִידוּ כְּפִי מַרְיָא׃ מִ׃ כִּי
 5 מַלְחָא אֲהַבֵּי וְדַם לְבַבְדֵּי דְאֵלְמָא וְכַּא מְיוֹנָא מֵאֲרֵךְ
 בַּד נְפֻשָׁא כִּבְרַת דְּמַרְיָא מִן קְאָרָא. הַלְּמַסְּ, וְדַם
 דְּמַרְיָא דְּחַבְּתָא פֻּתָא. אֵינְטָא דְּהַלְּבָדוּ מִן מַלְאָקָא
 מִדִּינָא׃

מַעְבְּרַת אֵינְטָא אִנְיוֹת. דְּפֻזָּא דְּמַעְבָּא פֻזָּא
 10 מְסַרְחָא לֵה לִמְבַרְהוֹס. חַבְּתֵי נַשְׂאָא מַעְבָּא מִן
 פֻזָּא דְּלִמְבַרְהוֹס נַשְׂאָא לְבַבְדֵּי׃ אִלְמַרְיָא מֵאֲרֵךְ
 מְסַרְחָא מַעְבְּרַת בִּי מַעְבָּא לֵה׃ מִן מְסַרְחָא בַּד
 מַעְבָּא אִנְיוֹ׃ הַלַּא גַּם בַּד לְמַרְיָא נְבַרְהוֹס.
 הַלְּמַרְיָא מַעְבְּרַת בִּי אִיל מְסַרְחָא׃ לְיָדֵי
 15 לְאַלְמַרְיָא בִּי אִנְיוֹ לְהוֹס. יַעֲבִידוּ כְּפִי מַרְיָא׃ מִ׃
 אֵינְטָא אִנְיוֹת. דְּפֻזָּא דְּמַעְבָּא פֻזָּא מְסַרְחָא לְבַבְדֵּי
 דְּחַבְּתָא׃ חַבְּתֵי נַשְׂאָא מִן מַרְיָא. מִן אִלְמַרְיָא
 דְּלִמְבַרְהוֹס מֵאֲרֵי מִן דְּאִנְיוֹ לְמַעְבָּא הַלַּא גַּם
 פֻזָּא מִן דְּאִנְטָמָס, בַּד׃ דְּהַלְּבָדוּ מִן חַבְּרַתְהוֹס.
 20 הַלְּמַסְּ אִלְמַרְיָא מִן מַעְבְּרַת חַבְּרַתְהוֹס בִּי אִנְיוֹ׃
 יַעֲבִידוּ כְּפִי מַרְיָא׃ אִנְיוֹת אֵינְטָא דְּהַנְּטָא דְּאַלְמַרְיָא
 בַּד מַעְבְּרַת׃ מַרְיָא מְסַרְחָא. כַּא מְסַרְחָא מַעְבְּרַת
 דְּמַעְבָּא לְמַעְבָּא׃ מַעְבְּרַת חַבְּרַתְהוֹס לֵה. בִּי אִנְיוֹ
 הַלַּא גַּם לְמַבְרַתְהוֹס. מַלְּבַד דְּמַלְּבַד מַעְבְּרַת
 25 מַלְּבַד. הַלַּא אֵינְטָא לְיָדֵי דְּנַבְּחִי מִן בַּרְפָּא.
 מַעְבְּרַת דִּי. לֵה אֵינְטָא לְאַלְמַרְיָא בַּד חַבְּרַתְהוֹס
 הַלְּמַסְּ׃ אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ לְיַנְטָא לְאַלְמָא מַרְיָא׃ יַעֲבִידוּ
 כְּפִי מַרְיָא. חַבְּתֵי נַשְׂאָא חַבְּרַתְהוֹס. מַעְבְּרַת
 מַלְּבַד לְבַבְדֵּי׃ אֵינְטָא אִנְיוֹת דְּעָז, דְּאִיל
 30 אִלְמַרְיָא בַּד מַעְבְּרַת׃ דְּאִנְטָא לְבַבְדֵּי אִלְמָא
 * 66 v. לְמַעְבָּא׃ דְּאִנְטָא חַבְּרַתְהוֹס לְיָדֵי * דְּמַעְבְּרַת

דבר פסוק האלהים העבד: האלהים

השירה ::

* וְנָתַן מִסֵּרָא כִּי נִשְׁפָּא אֱלֹהִים, הָאֵלֵךְ הַנִּמְסָב * 64 v.
 אַפְסָסָפָא הָאִזְעָלָג :: חַלָּה הָאֱלֹהִים הָאֱלֹהִים מִהָא
 5 הַמִּנְיָא שְׂאִזְנִיא: מַחְמַע לֵג מִסֵּרָא מַלְהָא כְּמִהָא
 אֱלֹהִים לְהֵא אִנְיָם הַחֲלָפִים מִתְּקִימָהּ הַכְּפִיא
 מִתְּקִימָהּ רִפְּהָא: הָאִזְנִים הַחֲלָפִים אִתְּמַסְּתִּים הַמִּלְהָא.
 הָאִזְנִים וְהֵב וְהִזְעִיב רִנְעִימָהּ הָאֱלֹהִים הַכְּפִיא.
 אַבְּתָא הָאֵלֵךְ אִתְּקַלְפִּים הַמִּכָּאֵם הַמִּזְמִינָה ::
 10 בְּלִי מִיַּפְּהָא עַבְדֵּי אֵלֵךְ לְמַחְמַע לְהֵ: מִ"ו."
 כְּפִלְהָא לֵג אֵלֵךְ לֵג הָאִזְנִים לְהֵ. חַלָּה אִתְּקַ
 רִפְּהָא: מִיַּם מַלְהָא: מִ"ו." חַלָּה לְהֵא אִתְּקַ
 רִנְעִימָהּ רִפְּהָא: אִנְיָם הַמִּפְּרִסֵּק הַמִּבְּרִיא: מִיַּם
 הָאִזְנִים הַמִּפְּרִסֵּק מַחְלָל פְּרִימָהּ בְּמִדָּה: כִּי
 15 כְּבִרְהָא חֲלָפִים מִיַּם מִיַּם מִיַּם כְּפִלְהָא: הַמִּפְּרִי
 לְהֵמָּה ::
 אֵלֵךְ חֲלָפִים הַמִּבְּרִיא מִיַּם מִיַּם: מִ"ו." הַמִּבְּרִיא
 מִיַּם, הָאֱלֹהִים הַחֲלָפִים חַלָּה מִיַּם מִיַּם. הַמִּבְּרִיא
 הַחֲלָל וְכִי אִנְיָם הַמִּבְּרִיא מִיַּם מִיַּם: לְהֵמָּה
 20 מִיַּם מִיַּם: מִ"ו." לְהֵמָּה הַמִּבְּרִיא מִיַּם מִיַּם.
 הַמִּבְּרִיא הַמִּיַּם מִיַּם: מִיַּם מִיַּם. חַלָּה אִתְּקַ
 הָאֵלֵךְ לְהֵם הַמִּבְּרִיא רִנְעִימָהּ חֲלָפִים: עַבְדֵּי פְּרִימָהּ.
 חַלָּה לְהֵם הַמִּבְּרִיא חַלָּה חֲלָפִים לְהֵמָּה מִיַּם.
 אִתְּקַ לֵי הַחֲלָפִים חַלָּה. חַלָּה: מִיַּם מִיַּם חַלָּה
 25 הַמִּבְּרִיא. לֵא כִּיִּיא הַמִּבְּרִיא לֵא לְהֵמָּה
 הַמִּבְּרִיא. חַלָּה הָאִנְיָם חֲלָפִים מִיַּם מִיַּם הַמִּבְּרִיא
 לֵג מִיַּם מִיַּם. הַמִּבְּרִיא מִיַּם מִיַּם: מִיַּם מִיַּם:
 לְהֵמָּה הַמִּבְּרִיא: מִ"ו." לֵא מִיַּם אִתְּקַ מִיַּם
 מִיַּם. אֵלֵךְ הָאִזְנִים הָאֱלֹהִים הַמִּבְּרִיא מִיַּם
 30 אֱלֹהִים, הַמִּבְּרִיא כְּכִיִּיא: מִיַּם הַמִּבְּרִיא הַחֲלָל

לא תאמר לך: "שׁוֹן". עַל־כֵּן לֵי. וְיִתְּנוּ כִסֵּף:
 הַאֲפֵלָה עֲלֶיךָ שׁוֹן לְחַפְצֶיךָ ::
 עֲלֶיךָ ::

הִנֵּה כִסֵּף הַאֲפֵלָה הַזֶּה הַשֵּׁשׁ כִּי
 יִבְרָא ::

שֶׁכֵּן כִּי עֲלֵיךָ לִמְךָ אֲשֶׁר. חֶפֶץ
 חֲבוּרֵיךָ חֶדֶד הַאֲשֶׁר, חֲבִילֵיךָ הַאֲשֶׁר
 הַאֲשֶׁר לְחַפְצֶיךָ שׁוֹן ::

הַאֲפֵלָה¹ לִי חֲבִילֵיךָ לִי. חֶפֶץ לִי
 הַאֲפֵלָה הַאֲשֶׁר, חֶדֶד יִשָּׁר לִי. חֶדֶד
 לְחַפְצֶיךָ חֶדֶד חֶדֶד הַאֲשֶׁר לִי לְחַפְצֶיךָ חֶדֶד
 חֶדֶד חֶדֶד חֶדֶד לְחַפְצֶיךָ חֶדֶד חֶדֶד
 חֶדֶד ::

לא תאמר כְּבִישָׁךְ: "שׁוֹן". וְיִתְּנוּ לְךָ
 שֶׁכֵּן לְחַפְצֶיךָ :: אֲלֵךְ כְּבִישָׁךְ: "שׁוֹן".
 הַאֲשֶׁר חֶדֶד הַאֲשֶׁר חֶדֶד חֶדֶד חֶדֶד ::

עֲלֵיךָ אֲפֵלָה הַשֵּׁשׁ כִּי יִבְרָא ::

¹ Pesitta : הַאֲפֵלָה.

לא תשא כונתא. אפלא שלם ככחזיא להא אכא.
האפלא פוא בך עתתא אבהא כונתא: מ".
ככחזיא ::

כחזיא דזכא אנהומ, מ"ם רכב: מ". דזמא מדנא:
5 מ"ז בך דזמא אדלמזיקא דעגו כחזיא דזלל ::
שכתב, נאעב לט"דא: מ". בך דזנא כחזיא דנחלל
כל עמכא. כחזיא דמ"ם אבהומ, עמא דעפידולא ::
האלמא עמכא כחזיא :: בך אלמא מל"ה: מ". כ"ה
דחכ"א: חכ"ה מ, דכאעב למזבב ::

10 א אלמא מדנא אעב ל: מ". כ"ה, דעגו * לב"ח * 63 r.

לחלל כחזיא: אנהא דנעבמ לסלחא דיל ::
לאלמא לא אעב נוא ככחזיא: מ". כ"ה; דאנהומ,
ככחזיא: אפלא תלכא כחזיא נאעב למ ::
אלמא כ חכ"ה. מ". כ חזיא אלמא כ"ה לט"דא
15 כעבמ סמכמ כעגלל כחזיא כ ::

דעלל לא אעב כעמכא: מ". כעמכא מ"ם דלחא
אלמא :: אלמא עמכא כעגלל לבו זכא: מ". מ"ם
דכעגלללחא כאעב לאלמא. ככחזיא כל דעללל
דזמא סכל עתתא סאחל"ק דחללל ::

20 הלמא דילמ פוא: מ". כ"ה סליל"מ כחזיא
סח"ק נעקבא כחזיא. דא ל"מ דכחזיא
דכלמק כחזיא כחזיא פוא אעב: לאלמא דל
כחזיא סכלל כחזיא: אנה כאעב אעב. אפיד
ל"מ דכחזיא אעב אעב כחזיא עמכא להא אלמא:
25 מ"ם דכז"א סכלל ל"מ דכחזיא כחזיא. סא
לכחזיא פוא אעב: אפ למ פוא אעב ::

:: מ ::

כל בך דכאעב בך אלמא מל"ה. מ": כ"ה דחכ"א
כחזיא כ"ה דכחזיא אעב מל"ה בך אלמא. אנהא
30 דכ"ה כחזיא :: סכלל דכאעב למ"ם דיל"ה: מ".
ככחזיא סחז"ל לל"ה: מ". לאלמא דאח"ל ל

בחדוּא : האנא אנחמ כְּ אנטמ, כפפכא : אלא כְּ
 אנטא האלמא : מִן האנאנטא אַלל לִּי כְּבִתְמִ
 חכמת־בְּחֵם : אֲחִיב אנטא דמבא נבחהא : חל
 כצוּחֵם כִּי לִמְדִיתְכֵּם דִּשְׁמֵם בְּל נלפא : אנטא
 5 מאנב לאלמא דִּבְשִׁכ לִי נבחהא. מְלִד דִּינְכֵּם
 לחפא אֲחִיבֵּם לִנְלֵפֵא בְּל פִּחְזֵא אֲחִיבֵּם כִּאֲדֵא
 האנאנטא : אַללֵּם לִי לחפאחא :

* לִּי נאנב כְּבִתְמִ אַללֵּם כְּלֵא : מִן. כִּינְכֵּם
 חסדק נבחינא : בְּ כְּ לִי חֲלִיִּם שִׁנְאֵא. אַלל
 10 כצוּחֵא כְּ חֵם לִבֵּא נאנב לִמְדֵּא :

חסדכמת, נפיש ללכחא דִּלְך. מִן חסדק דִּשְׁמֵם
 מִדְּכֵמ, כִּינְכֵּם מִדְּכֵם. מְלִד דִּיא כְּ אֲכִיחֵ
 כִּאֲשֵׁם דִּכְפִינֵם : בְּכֵא שִׁנְאֵא כְּ אַלמֵא :
 מִן דִּבְלִבְדֵּךְ נִבְד :

15 אַ לִּבֵּא דִּילֵךְ לִי חֵם לִי : מִן. אַ אֲכִיחֵ לִי
 כְּפִיחֵךְ לִי : חֵמֵךְ חֵפֵךְ לִי דִּאֲנֵךְ לִי חֵתֵךְ
 כֵּתֵךְ : לִמְדֵּךְ אַקֵּא אֲנֵךְ לִי חֵדֵךְ אַלמֵא : חֵלְכֵךְ
 דִּנְאֲלִיִּם כְּ אַלמֵתֵךְ לִי בְּלֵךְ לִי :

חכמֵךְ נִבְשֵׁם דִּכְמֵמֵךְ כֵּם. חֵבֵךְ זִמְעֵךְ מִן דִּבְשִׁכ
 20 לִי : מִן. אֲבִיא כֵּם כְּבִבְנֵאחֵם מֵא כִּאֲשֵׁם כֵּם :
 כֵּם שְׁחִזֵּם אֲדִרְכֵּתֵךְ : מֵכֵא חֵזֵךְ מִן דִּלְבֵּעֵם
 כִּנְרֵךְ : בְּ כִּנְרֵךְ חֵבֵךְ :

⋮ ⋮ ⋮

לִי לִבֵּא זִמְעֵךְ אֲשֵׁם : מִן. מְלִד דִּשְׁכֵּךְ דִּזִּמְעֵךְ
 25 זֵמֵךְ אַנְכֵךְ מֵם. כְּפִיחֵךְ אֲחִי וְנִי כִּאֲשֵׁם. אֲכִי
 דִּאֲפֵ שִׁפֵּךְ זִמְעֵךְ כִּאֲשֵׁם. חֵלְלֵךְ אֲשֵׁם
 לִפְתֵּךְ :

בְּל זִמְעֵךְ דִּכְמֵךְ דִּשְׁכֵּךְ כִּאֲשֵׁם כְּכִיחֵךְ אֲוֵךְ
 לִלְכֵךְ : מִן. כֵּם, כְּכִיחֵךְ : מְלִמְב לִנְשֵׁ
 30 דִּכְפִיחֵךְ אֲכִיחֵךְ דִּאֲוֵךְ חֵבֵךְ כְּכִיחֵךְ אֲפֵ
 כֵּתֵךְ דִּכְפִיחֵךְ : אֲחִיב בְּל זִמְעֵךְ : מִן. אַ אַלְלֵךְ

הַיְהוֹדוּתָא נְפִיק לְחַיִּי חַלְבָּא אִם. חַיִּי אִתְּךָ
חַיִּי:

הַיְהוֹדוּתָא לִי מִיָּמִי: מִי. חַיִּי הַיְהוֹדוּתָא מַהֲרַנְתִּי לִי.
לְפָנֵי הַיְהוֹדוּתָא לְבִינָא הַיְהוֹדוּתָא לְבִינָא: מַהֲרַנְתִּי
הַיְהוֹדוּתָא לִי: אֲבָרָא הַיְהוֹדוּתָא: מִי. לֵי כַלְמִתְהוֹת
אֲבָרָא הַיְהוֹדוּתָא. אִלָּא כִּפְרִיָּא דְלִבָּא: אֲבָרָא
הַיְהוֹדוּתָא, לְמַי כַּלְבָּא. *הַיְהוֹדוּתָא בְּ שַׁלְמִי לְעַמְרָא:

* 62 r.

אֲבָרָא הַיְהוֹדוּתָא אֲבָרָא: מִי. מַהֲרַנְתִּי:
לְמַי אֲבָרָא, כִּיִּי הַיְהוֹדוּתָא הַיְהוֹדוּתָא חַיִּי: מִי.
מַהֲרַנְתִּי הַיְהוֹדוּתָא: וְיָא כִּיִּי הַיְהוֹדוּתָא כַּלְמִתְהוֹת
אֲבָרָא:

בְּ לִי הַיְהוֹדוּתָא מִי אֲבָרָא: מִי. חַיִּי חַיִּי: וְיָא
מִי מַהֲרַנְתִּי: מִי. מַהֲרַנְתִּי הַיְהוֹדוּתָא. אֲבָרָא בְּ לִי הַיְהוֹדוּתָא
מִי אֲבָרָא: מִי. לֵי מַהֲרַנְתִּי הַיְהוֹדוּתָא אֲבָרָא, אֲבָרָא
לֵי מַהֲרַנְתִּי: אִלָּא מַהֲרַנְתִּי הַיְהוֹדוּתָא, מִי, הַיְהוֹדוּתָא
לְפָנֵי הַיְהוֹדוּתָא הַיְהוֹדוּתָא הַיְהוֹדוּתָא הַיְהוֹדוּתָא. אֲבָרָא
הַיְהוֹדוּתָא לֵי מִי הַיְהוֹדוּתָא מַהֲרַנְתִּי הַיְהוֹדוּתָא מַהֲרַנְתִּי
עַד מַהֲרַנְתִּי: הַיְהוֹדוּתָא כַּלְבָּא חַיִּי מַהֲרַנְתִּי לֵי
מַהֲרַנְתִּי:

מַהֲרַנְתִּי הַיְהוֹדוּתָא מִי מַהֲרַנְתִּי: מִי. מַהֲרַנְתִּי אֲבָרָא
כַּלְמִתְהוֹת:

הַיְהוֹדוּתָא מִי מַהֲרַנְתִּי: מִי. הַיְהוֹדוּתָא מִי מַהֲרַנְתִּי
אֲבָרָא: אִלָּא הַיְהוֹדוּתָא לְפָנֵי מַהֲרַנְתִּי: אֲבָרָא מִי הַיְהוֹדוּתָא
[מַהֲרַנְתִּי] אֲבָרָא הַיְהוֹדוּתָא:

הַיְהוֹדוּתָא מִי מַהֲרַנְתִּי: מִי. חַיִּי מַהֲרַנְתִּי חַיִּי
הַיְהוֹדוּתָא: מַהֲרַנְתִּי מִי מַהֲרַנְתִּי הַיְהוֹדוּתָא לְמַי
אֲבָרָא: מַהֲרַנְתִּי מַהֲרַנְתִּי: מִי. הַיְהוֹדוּתָא:
מַהֲרַנְתִּי אֲבָרָא אֲבָרָא, אֲבָרָא מַהֲרַנְתִּי לְמַי:
מַהֲרַנְתִּי הַיְהוֹדוּתָא לְמַי: מַהֲרַנְתִּי אֲבָרָא, אֲבָרָא
הַיְהוֹדוּתָא:

מִי הַיְהוֹדוּתָא לֵי מַהֲרַנְתִּי: מִי. אֲבָרָא מַהֲרַנְתִּי

חַם נִפְגַּם: מִן. רַחֲמֵי הָאֱלֹהִים לְחַדְשׁוֹ הַקָּדוֹשׁ
 לְזִמְנָא. חַלְשֵׁי, אֲכִיזוּ רַחֲמֵי נִפְגַּם: אֵלֶּךָ לֵךְ
 אֲשֶׁר־מִמֶּנּוּ חַם: מִן. הִלֵּךְ אֲחֵהֶם זֶלְפִין: אֵלֶּךָ אֲשֶׁר
 שָׁלַח הָאֱלֹהִים אֲרֻלָּה:

5 אִם אֲשֶׁר מַעֲשֵׂהֶיךָ אֵלֶיךָ לֶחֶם חַם מִיָּד: מִן.
 מַמְסַכְהֵי הַיָּמִים הַמִּדְרָגָה מִן, וְסַבְלֵה בַּיָּד הַיָּמִים.
 הַיָּמִים מַמְסַכְהֵי פִּינְעִין מִיָּד בְּיָד וְכִי לְחַלְפֵי
 עֵינֶיךָ חַם הַיָּלֵךְ:

10 מִן הַיָּד כִּי כִּי חֲבִיבֵי: מִן. אֵלֶיךָ הֵלֵךְ אֲשֶׁר־
 הַמַּעֲשֵׂה כִּי הֵלֵךְ אֲשֶׁר־מִמֶּנּוּ, חֲבִיבֵי אֲשֶׁר־מִמֶּנּוּ,
 הַיָּד לְמִדְרָגָה כִּי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי. חֲבִיבֵי הֵלֵךְ
 כִּי לֵד: אֲפֵלֵךְ אֵלֶיךָ. חַם מִיָּד הֵלֵךְ חֲבִיבֵי
 אֲשֶׁר־מִמֶּנּוּ מִיָּד:

15 חַד הַיָּד חֲבִיבֵי אֲפֵלֵךְ כִּי אֵלֶיךָ לֵד: מִן.
 הַיָּד חֲבִיבֵי לֵד בַּיָּד חֲבִיבֵי: חַד לֵד חֲבִיבֵי
 כִּי חֲבִיבֵי: חַם חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי. לֵךְ
 לֵד לֵךְ אֵלֶיךָ הֵלֵךְ אֲשֶׁר־מִמֶּנּוּ, אֵלֶיךָ: אֲשֶׁר־הֵלֵךְ
 הֵלֵךְ־מִמֶּנּוּ, מִמְסַכְהֵי לֵד לֵךְ מִיָּד חֲבִיבֵי. אֵלֶיךָ
 אֲפֵלֵךְ הֵלֵךְ אֲשֶׁר־מִמֶּנּוּ, כִּי חֲבִיבֵי לֵד: אֲשֶׁר־הֵלֵךְ
 20 מִיָּד חֲבִיבֵי הֵלֵךְ אֵלֶיךָ:

מִן חֲבִיבֵי הַיָּד חֲבִיבֵי: מִן. חַד חֲבִיבֵי
 הֵלֵךְ־מִמֶּנּוּ הֵלֵךְ חֲבִיבֵי:

מַעֲשֵׂהֶיךָ מִן, הַיָּד חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי: מִן.
 חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי לֵד לֵד חֲבִיבֵי הַיָּד. חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי.
 25 חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי
 חֲבִיבֵי:

מִן חֲבִיבֵי: מִן. חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי: אֲשֶׁר־הֵלֵךְ חֲבִיבֵי:
 מִן. חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי
 לֵד חֲבִיבֵי:

חֲבִיבֵי לֵד חֲבִיבֵי: מִן. חֲבִיבֵי חֲבִיבֵי. אֲשֶׁר־מִמֶּנּוּ,

חַדַּח אֶת־לֶחֶם אֲכֻלְכָּם׃ ז'^ו. אֲכַלְכָּם בְּיָד לֶחֶם
וְהִכַּחֲסוּ־אֶת־לֶחֶם וְיִדְאָה־אֶת־הַגְּלֹגָלִים אֲכַלְכָּם.
וְיָדְכָם בְּחֻסְכָּם׃

חַדַּח אֶת־לֶחֶם חֲלִיתְכָם׃ ז'^ו. לְשִׁלְחֵיכָם סָאֵלְכָם הַרְבֵּה
לְשֶׁם בְּלֶמֶס בְּיָד חֲלִיתְכָם׃ וְחַד־וְהִלַּחֲסֵם לְשֶׁם
הַרְבֵּה־כִּי לְמַגַּד אֶת־חֲלִיתְכָם׃

לִּי הִשְׁמַח לְעַבְדְּךָ׃ ז'^ו. כִּי־כִי־עַלְמֵךָ וְזֶה בְּיַד
הַחֲלִיתְכָם הַבְּחָרֵיכָם. לִּי אֲדַכְּרֶם וְהִפְרִיתְכָם
וְהִפְרִיתְכָם. אֶת־נַפְשִׁי וְהִסְרִיתְכָם וְהִסְרִיתְכָם׃ אֲמַרְכָּם
בְּבִשְׁתְּכָם עָבִיד לִי. בְּיָד וְהִפְרִיתְכָם׃ הֵלֵךְ לְחִילְכִי
וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. בְּחַדְכָם וְהִלְכְתָּ סְעִירָה וְהִנְחֵה־כִּי׃

וְחַד־וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. בְּכַלְכָּם וְהִלְכְתָּ
וְהִלְכְתָּ חֲלִיתְכָם וְהִלְכְתָּ חֲלִיתְכָם חֲבִיתְכָם׃ וְהִלְכְתָּ
וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. וְזֶה בְּיַד וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ וְהִלְכְתָּ

וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. וְזֶה בְּיַד וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו
וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. בְּיָד בְּאֶתְכָם וְהִלְכְתָּ.
בְּחִילְכִי וְהִלְכְתָּ בְּיָד וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו

וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. הַחֲלִיתְכָם וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו
וְהִלְכְתָּ עָבִיד וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. לֵךְ הִנֵּה מַעֲבָדְכָם
וְהִלְכְתָּ עָבִיד זֶה. אֵלֶיךָ אֲשֶׁר־בְּיָד אֵת חֲבִיתְכָם
וְהִלְכְתָּ, וְהִלְכְתָּ, וְהִלְכְתָּ, וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו

לְחִילְכִי. זֶה הַיָּד וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ לְחִילְכִי
בְּחִילְכִי׃ ז'^ו

וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. לֵךְ כִּי־עַלְמֵךָ בְּיָד וְהִלְכְתָּ. אֵלֶיךָ
בְּמַעֲבָדְכָם סָאֵל כְּיָד וְהִלְכְתָּ. וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו
וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. הַחֲלִיתְכָם וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו

וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. הַחֲלִיתְכָם וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ
וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. הַחֲלִיתְכָם וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו
וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו. הַחֲלִיתְכָם וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו

בְּיָד בְּיַד וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו
וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ וְהִלְכְתָּ׃ ז'^ו

פּוֹלֵבֵיךָ : מַעֲשֵׂיךָ כֹּהֲנִים . אֵיךְ וְכִי דֹאֲמִי ,
וְכִי פּוֹלֵבֵיךָ : מִבְּהַח כִּי .

הַאֲהַחְתָּ , מַעֲשֵׂיךָ הַחַדָּשׁ : מִן . כִּי לִפְנֵי לֹאֲהַחְתָּ ,
מִיִּכָּא . אֲבִיךָ הִלֵּךְ לִפְנֵיךָ בְּהַח מַעֲשֵׂי
5 הַחֲבִיבֵיךָ .

הַחֲמִידָה נִדְחָה הַחֲמִידָה . אֵל פְּקֻדָּתְךָ , נִפְיָה : מִן .
נִבְחָה מִיִּכָּא לִמְכָא מִחֲדָא . הַחִי הַחֲמִידָה
לֹאֲהַח : נִפְיָה לִפְנֵיךָ , אֵיךְ מִן , הִלֵּךְ הַחֲמִידָה
אֲהַח לִי פְקֻדָּתְךָ .

10 מִן הַחִי מִלְּחָה הַחִי : מִן . פְּקֻדָּתְךָ הַחִי : הַחֲמִידָה
הַחִי מִלְּחָה : מִן . מִלְּחָה מִיִּכָּא לִמְכָא לִמְכָא .
הַחֲמִידָה הַחִי מַעֲשֵׂיךָ , הַחִי לִמְכָא : הַחִי
מִן לִמְכָא מִחֲדָא : מִיִּכָּא אֵל מִן מַעֲשֵׂיךָ .
הַחֲמִידָה מִלְּחָה מִיִּכָּא .

15 לִי פְקֻדָּתְךָ מִחֲדָא מִלְּחָה : מִן . מִן ,
הַחֲמִידָה לִמְכָא : אֵל פְּקֻדָּתְךָ מִחֲדָא : מִן .
הַחֲמִידָה . אֵיךְ מִן , הַחִי לִמְכָא לִמְכָא
אֵיךְ מַעֲשֵׂיךָ .

הַחִי פְקֻדָּתְךָ מִחֲדָא מִלְּחָה : מִן . מַעֲשֵׂיךָ :
20 מִלְּחָה מַעֲשֵׂיךָ חֲבִיבֵיךָ : מִן . וְכִי הַחֲמִידָה :
הַחֲמִידָה הַחִי מִחֲדָא : מִן . מִחֲדָא מִיִּכָּא : מִן .
הַחֲמִידָה מִחֲדָא : מִן . הַחִי מִחֲדָא לִי חֲדָא
פְקֻדָּתְךָ . אֵיךְ לִי מִן אֲהַח .

מִן הַחִי מִחֲדָא אֲהַחְתָּ , מִן . מַעֲשֵׂיךָ :
25 מַעֲשֵׂיךָ אֲהַחְתָּ , מִן . מַעֲשֵׂיךָ הַחֲמִידָה :
מַעֲשֵׂיךָ מִחֲדָא : מִן . מִחֲדָא הַחֲמִידָה : מִן .
הַחֲמִידָה מִחֲדָא : מִן . אֲהַחְתָּ מִחֲדָא הַחֲמִידָה
הַחֲמִידָה מִחֲדָא * הַחֲמִידָה : מִן .

'61 r.

חֲדָא מִחֲדָא מִחֲדָא : מִן . מִחֲדָא מִחֲדָא :
30 לִי מִחֲדָא מִחֲדָא מִחֲדָא מִחֲדָא : מִן . מִחֲדָא מִחֲדָא
מִחֲדָא . אֲהַחְתָּ מִחֲדָא מִחֲדָא .

בגמ דילך : כח, דכחננננננ כחיא אבדא
דכאכא. אבדא דעמ מנכמ כחל ::

דאלמא נמזיא אנהמ, : ח". אפי ח, דאזא אבא
נמזיא דחלכא :: נמכדא כמ לא אנה חלכא נב :

5 ח". נמכדא כחלכא וניא כחלכא. אבדא דאפ
נמזיא מכהח. סחלל חלל חלל חלל חלל חלל
דכהח, מזכא נמכדא חיא לשהחא : אפי ח, ח
דפחז שחלכא כמכדא כחלל ::

אנה כמזיא כחלכא : ח". לפחמזיא נמכדא
10 חיא נמזיא. אפי ח, דעזיא ח, חלחא לילל
נמזיא ח, לעביל. סאכזיא חא כחממחמ,

כחלכא כחלכא לחלל סמכדא חלל : אפי ח,
דאזא סאכ, אנה : חלחמ אנה חבדמ :: סדכא
דמכד חיא : ח". אבא דכדכא דנמחא כדכא

15 חמא חיא לחלל דכחממ חמ חלחא : חמא
דכא דמכממ דב, לפחא חלחא חמ שחמא ::
אנה אנה חלל חלל לחלל. ח" : אפי ח,
דכהח חכז : חבז אנה חבז : חמזיא חא חמ
שחמא ::

20 אנה כחממ כחלכא חלל : ח". חיא חכז לחל
חלל לחממחא. חא לח נממ אנה חלל

* 60 v°.

אפי חממ נמכד חלל כחלכא : חממ חממ חממ
דכהחמחא חממ שחמא. חממ חממ חממ
25 כחממ חממ חממ : אנה חלל חממ חממ
שחממחמ ::

חלחמ חלל חלל לחלל חלל : ח". ח, חלחא
דאכז חלל אנה דאמזיא לחממ. חלל שחמא
לחממחא ::

⋆ כ ⋆

30 פאזמלחא אנה לח לחל אכא : נמכד. ח" :

והנה בלתי פועל האלה
מחללים, אה חיה אלה הנמשך כי
זכר: רבנה להנמשך אהמם ::

והנה האלהות, מהם בך זכר: "ו". מה אהם למ
5 אלהות, זכר: :: מהם.. מחברים להם להם
האלהות, מהם בך זכר: "ו". בלתי אלה
אשרם להמשיך. בה חזרו אל מהם :: והנה
הענין: "ו". בך נתיא האלהות חלמה, האה
והנה האלהות חלמה, כשהיה בחיה האלהות ::
10 והנה הישם: "ו". מהל האלהות לא חלמה
מהם אלה בלתי אלה, להם :: האלה הלה
לעם: "ו". מה להם האלהות, זכרם אה
האלה, ללכה. מהל הם חלמה, אה הלה בך
האמה: בה זכרם, חזר, האלה: מהם בחימה

60 r°

15 הנה הנה חלמה הנה * בחיה בך מהם
מהלם האלהות האלהות האלהות
מהלם הנה חלמה האלהות לא חלמה.
מהם להם מהם מהלם חלמה הנה
להם להם חיה להם. מהם להם חיה
20 מהל חלמה, אלהות, מהם בך זכר: חלמה
וכה בה אלהות אלה :: בלתי מהם: "ו".
למה זכר חיה חלמה מהם ::

מהם אלה לל: "ו". מה מהם: אלה, חיה ::
מהל חלמה: "ו". מהם מהם האלהות, מהל חלמה
25 מהם מהל חלמה: אלהות, מהם להם חלמה,
מהל חלמה חלמה מהם חיה מהם חלמה, אלה
האלהות, אלה חלמה חלמה חלמה, לה חלמה
המה ::

מהלמה חלמה חלמה חלמה חלמה: "ו". חלמה חלמה

הנבטת : הארץ והבטתה וכלל
 מהותה :: הכמה והמשהא : "כלל כלל
 אם בל ארץ נהא : הכמהא והבטתה
 הלא נהא : כלל והמשהא אם בל נהא
 נהא ::

5

אלכה ארץ הנהא והנהא ::

כהוֹלֵךְ אֲשֶׁר כִּי. הַעֲבֹדָה שֶׁמִּמֶּנּוּ אֵיךְ הַאֲזִינָה
 הַלֵּךְ עֲבוֹדָה. אֵיךְ אֲזִינָה הַאֲזִינָה עֲבֹדָה שֶׁמִּמֶּנּוּ
 מַעֲשֵׂי: הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַעֲבֹדָה לְעַד.
 הַאֲזִינָה לֵךְ הַלֵּךְ הַאֲזִינָה מַעֲשֵׂי. עֲבֹדָה
 5 הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ לְעַד: הַלֵּךְ הַלֵּךְ: הַלֵּךְ הַלֵּךְ:
 אֲשֶׁר הַלֵּךְ הַלֵּךְ אֲזִינָה: הַעֲבֹדָה הַאֲזִינָה
 הַאֲזִינָה עֲבוֹדָה: הַלֵּךְ הַלֵּךְ מַעֲשֵׂי: הַלֵּךְ הַלֵּךְ:
 אֵיךְ. הַלֵּךְ אֲזִינָה מַעֲשֵׂי הַלֵּךְ מַעֲשֵׂי:
 הַעֲבֹדָה אֲזִינָה הַעֲבֹדָה הַאֲזִינָה עֲבוֹדָה: הַלֵּךְ הַלֵּךְ
 אֲזִינָה הַלֵּךְ עֲבוֹדָה. הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ לְעַד
 10 הַלֵּךְ אֲזִינָה לְעַד הַלֵּךְ: הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ
 הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ. אֲזִינָה הַלֵּךְ הַלֵּךְ
 אֲשֶׁר הַלֵּךְ: הַלֵּךְ הַלֵּךְ. הַלֵּךְ הַלֵּךְ
 הַעֲבֹדָה אֵיךְ אֲזִינָה לְעַד הַלֵּךְ אֲזִינָה,
 15 הַלֵּךְ הַלֵּךְ לְעַד. הַלֵּךְ אֲזִינָה הַלֵּךְ
 לְעַד הַלֵּךְ: * אֲזִינָה אֲזִינָה הַעֲבֹדָה הַאֲזִינָה
 מַעֲשֵׂי הַלֵּךְ לְעַד הַלֵּךְ לְעַד הַלֵּךְ
 מַעֲשֵׂי הַלֵּךְ לְעַד הַלֵּךְ:
 לְעַד הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ אֲזִינָה
 20 עֲבֹדָה הַלֵּךְ. "הַלֵּךְ אֲזִינָה, לְעַד. הַלֵּךְ
 הַלֵּךְ לְעַד הַלֵּךְ: הַלֵּךְ, הַלֵּךְ לְעַד
 הַלֵּךְ. הַלֵּךְ לְעַד: הַלֵּךְ, הַלֵּךְ לְעַד
 הַלֵּךְ. הַלֵּךְ לְעַד הַלֵּךְ. הַלֵּךְ
 הַלֵּךְ לְעַד: הַלֵּךְ אֲזִינָה: הַלֵּךְ
 25 הַלֵּךְ הַלֵּךְ. הַלֵּךְ אֲזִינָה: הַלֵּךְ. לְעַד
 הַלֵּךְ הַלֵּךְ: הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ אֲזִינָה:
 הַלֵּךְ אֲזִינָה: הַלֵּךְ, הַלֵּךְ הַלֵּךְ אֲזִינָה:
 הַלֵּךְ אֲזִינָה הַלֵּךְ. הַלֵּךְ אֲזִינָה:
 30 הַלֵּךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ: הַלֵּךְ אֲזִינָה:
 הַלֵּךְ אֲזִינָה. הַלֵּךְ אֲזִינָה: הַלֵּךְ

59

מאדחמס דנחוקא בך עיל. סבה בלוג מן חבד
כתלפחא דנע: בך לא נדב עמלמא. סכללמא דנע
מנעמא. אקט דאכזו למסא: כנח ללמא לג ::

כנח דעגמא כעגמא עבדן. אשפחממא בך
נעבן דנעגוזן :: כרעמא שמומא כאלזמא דנעסדא 5
אנחין אונקמ דבולמק מלמ. דנעסדא לג אכזו דנעג
לג דנא לארמא. ספוז לפתא בך כנח. סדכו
לפתא למלחממא: סכמא פנעמ. סכמא כעגמא
לג דנעמל בך ארמא: פמד לממא סאנמא כנלמ
אשפחממא ואלמא: סמסדא למס אקט 10
דלמממא. סאמ לאמממממא אה בול למלממ
מבולמא נחמא סמסדא למבבדממממא: אלק
לממלמא דלממ לא מבולמא. סאמ עממא
סממממא מנעגוזן כנחמא סמממא כנ: בך לא

מחלממ. * סנלמ אכזו אונקמ בך כפמממא. אקט 15 * 59 r.

דבך בולמא דנעסדא אעממא למממממא. בך כמ לא
אעממא למלמ אלק כנחמא דאלזמא סדא
דולממ דפוזמ :: סארמא סבממא דכמ ספוז
דאממ, מ". קממא סכמממא סמקממא דכלממ:

בלממ נעבן מנעגוזן לאשפחממא דנעממ 20
אוממממ :: אמממא אנחין דאשפחממא לא מנעגוזן
לממא: אלק אמלמ דאוממממ בך אשפחממא
מנעגוזן לממ: סממא אשפחממא מנעגוזן
מנעגוזן בך נלמא. אכמא דארמא מבולמא בך
מנעגממא סממממא: סממא בך נממא סמממא :: 25

בך כמממ אעממ למממא דמממממא דאלממא. מ"ס
דעממא בך מנעגוזן כנחמא מנעגוזן: סאשפחממא
בך נעבן מנעגוזן. מ". מלממא לא מנעגוזן
דאשפחממא עבדן. אלק דממממא כלממא נחמ
מנעגוזן לממ דממממא אוממממ. מ"ס 30
אשפחממא לממממא סלממממא דכל כנחמא

מחיה למי שאבד מהאמת ולא חלה: מחיה
 מלפני ה' ולא יבא אליו אהבה. ואז
 האמת לא תבא ולא תבא. כעצם מלפני
 ה' לא יבא מלפניה והוא אמת. והוא, ומע:
 5 ה' לא יבא מהאמת ה' לא יבא כפי:

אז יבא בה חיים ב' מלפני ה' לא יבא. כפי. אמת
 האמת ב' מלפני ה' מלפני ה' האמת
 למעשה. והוא מ' לא יבא מלפני:
 אמת מלפני ה' מלפני ה' אמת האמת

10 כחלק * כלל המ' לא יבא. והוא המ' המ' המ'
 כחלק המ'::

הוא אמת, אמת, אמת, אמת, אמת. אמת
 המ' כלל אמת מלפני ה' אמת. אמת
 15 לזולת: האמת אמת מלפני ה' אמת. אמת
 למ' מלפני ה' אמת. אמת אמת אמת
 מלפני אמת אמת אמת אמת. אמת אמת
 כל כמו::

מה נבא למי אמת אמת אמת. אמת
 20 אמת אמת אמת אמת אמת אמת. אמת
 אמת אמת אמת אמת אמת אמת. אמת
 אמת אמת: אמת אמת אמת אמת.
 אמת אמת אמת אמת אמת אמת אמת.
 אמת אמת אמת אמת אמת אמת אמת.

25 אמת אמת אמת אמת אמת אמת אמת::
 אמת אמת אמת: אמת, אמת אמת אמת:
 אמת אמת אמת אמת אמת אמת אמת
 אמת::

אמת אמת אמת אמת אמת אמת. אמת
 30 אמת אמת אמת אמת אמת אמת. אמת
 אמת אמת אמת אמת אמת אמת אמת

סוּבַלְלִים לְיָ בְּהַלְכָּךָ הַלְכָּנִי אֶחְבְּדֶךָ הַתְּלֵךְ
 הַמִּנְתִּיךָ . דַּעְבְּדֵנִי נֶעֱבַד לְנֹעַם בְּךָ * אֲדַבֵּר . אֵלֶיךָ
 כַּחַד הַכְּעֻבָּה דַּעְבְּדֵנִי אֵלֶיךָ כִּי לְהַלְכֵךָ .
 אֵיךְ כַּחַד הַבְּרִיָּה כַּעֲבָדָה דַּעְבְּדֵנִי אֶחְבְּדֶךָ
 כַּעֲבָדְךָ וְכִתְּבָה אֵלֶיךָ כִּי לְהַלְכֵךָ . אֲדַבֵּר . מְכַבֵּד . 5
 עֲבָדֶךָ . אֶנְשֵׁי . מִנֶּךָ . כַּמְלֵאכֵל . יָדֶךָ . עֲבָדֶיךָ .
 כַּחֲשֵׁמְלֶךָ . לְבָבֶיךָ . נֹעַם . נָדַב מִמֶּנִּי לְיָ סוּבַלְלִים
 הַכְּשֵׁלֶךָ הַבְּרִיָּה סְכָמְלֵיךָ הַנֹּעַם הַחֲמֵיךָ
 אֶשְׁמַחֲךָ , בְּךָ אֲדַבֵּר . אֵלֶיךָ כַּחַד רָאוּךָ דַּעְבְּדֵנִי
 אֲבִיךָ הַנֶּעַם חֲמֵי אֵיךָ יִנְעַם אֶכְתְּוֶנָּה . אַחַד לְמַכְבֵּד 10
 כַּחַד נֹעַם ::

הַנֶּעַם . מִן . חַבְדֵי אֲנִיךָ הַנֹּעַם אֶחְבְּדֶךָ סוּבַלְלִים
 לְבַרְיָתְךָ הַשְּׂמֵחֶךָ ::

חֲמֵיךָ הַנֶּעַם מְלִיךְ הַכְּבוֹד כַּחֲמֵיךָ : מִן . אֵיךָ , לְהַשְׂמֵחֶךָ
 הַתְּלֵיךָ הַלְכָּה לְבָבֶיךָ . הַשְּׂמֵחֶךָ . הַדְּרָגָה כַּחֲמֵיךָ 15
 תְּלֵיךָ מִתְּכַחֲוֶיךָ הַחֲמֵיךָ : לְנֹעַם הַסִּדֵּךָ
 חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ הַנֹּעַם הַשְּׂמֵחֶךָ הַחַד פְּעוּסוֹתְךָ
 חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ
 חֲמֵיךָ : מִן . לֹא כַּחֲמֵיךָ עֲבָדֶיךָ חֲמֵיךָ . אֵלֶיךָ אֵיךָ
 הַכְּבוֹד אֶחְבְּדֵנִי חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ . חֲמֵיךָ 20
 חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ הַשְּׂמֵחֶךָ חֲמֵיךָ :: בְּךָ חֲמֵיךָ
 לֹא חֲמֵיךָ . מִן . בְּךָ הַכְּבוֹד חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ ::
 אֶפְסוּסוֹתְךָ נֶעֱבַד מִזֶּה בְּךָ הַכְּבוֹד הַכְּבוֹד
 כַּחֲמֵיךָ חֲמֵיךָ : הַכְּבוֹד לֹא חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ
 הַכְּבוֹד : חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ : 25
 חֲמֵיךָ לְעַלְמֵיךָ : הַכְּבוֹד חֲמֵיךָ הַשְּׂמֵחֶךָ . חֲמֵיךָ
 אֵיךָ חֲמֵיךָ אֶחְבְּדֶךָ , חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ
 הַכְּבוֹד חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ ::

חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ
 חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ
 חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ 30
 חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ חֲמֵיךָ

אם חט פתק היל: אמר דברם לו חו, כסוסא
אם חט ללללל ::

ב לי נפד בן אלמא. מ". ערוך קוסא
דברוסוהא: חלם, כחלל כחלא¹ כחלעסמ קוס
5 עלללל חל כעסא. אק מ, ראק נלרא עללל
אעסוהב. חלם, אבו הנפד. האוהא כחל
ראוהב חלללל הנפד: לה כח, האוהמ,
אלמא: אלל כח, הקוס. חללל סדחמס לללל
הקוס כחלל חכור. דב דכו חו ללללל עלללל
10 סללל ::

אפ חלללל כחללל: מ". חלל דחללל עלללל אב
חורם הנפד לללללל. האק עלללל אנו
כלללל. חלללללל אנו: מ". כעסא ::
כחלללל אללל חו: לללללללללל חללל
15 חלללללל חלללללללללל ::

:: כ ::

חלללללל חל חלללל חלללל. חללללל חללללל ::
אכחלל חכח חלללל חלללל חלללל ::
אקלל אלמא חל חלללל חל חלללל חל חלללל: מ".
20 חללל חל חללללל חלללל: חללל חללל חללללל
חללל חללל :: אלל חללללל חללללל. חללללל
חללללל. חלללללללללל: מ". חללללללל חלללל
חללל חלללל. חללללללל חללל חלללללל
חללל חלללללל. חלללל חללל חללל חללל
25 חללללללללל חללל חלללל אלללל ::

אלל חללל חלללל חללל חלללל חלללל: מ". לה
חל חל חללל חללל חללל: אלל חללל חלללללל
חללל חללל חלללל חללללל חללל חללל חללל
חללל חלללללל חללללל חלללל חלללל חללללל.

¹ Al. cod. : כחלללל.

מניא. כעבודתה. התיאור אלמנא. רבני נלמ
מלמדנא לאלמנא. אמת, רצונא בן תלמידי
רביא.:

אמנא בל מעבודתה הלבן מעבודתה. מ".
מעבודתה לוי אפ התיאור מעבודתה. אמנא מ",
מעבודתה הלא חתיא מעבודתה מ", מעבודתה
לוי אמנא מ" מעבודתה אמנא, הלבן חתיא
מעבודתה: הלבן, חתיא מעבודתה לוי אמנא.
מאמנא התיאור אמנא לבן: מעבודתה אמנא
חתיא מעבודתה התיאור מעבודתה מעבודתה.
מעבודתה.

מחא. מ". נחא העד אמנא: התיאור חתיא
מעבודתה בן חתיא. מעבודתה: מ". מעבודתה
מעבודתה מעבודתה מעבודתה: מ".
מעבודתה מעבודתה מעבודתה חתיא בן לוי
מעבודתה: מעבודתה מעבודתה. מ". מעבודתה חתיא
מעבודתה מעבודתה מעבודתה:

מעבודתה מעבודתה. מ". מעבודתה מעבודתה: מ".
מעבודתה מעבודתה: מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:

מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:

מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:
מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה מעבודתה:

* 57

בה ובהויה נקאמ אנהו מה להו עגל: "מ.
אנהו, לה דבה מליד נעא אנהו לאל: הנהו
הנהו. אנהו, מהו אנהו בהו אנהו,
בהו לאל: ::

5 גאלא בעלמה לבנהו הנהו הנהו: "מ.
אנהו אנהו הנהו אנהו הנהו הנהו לאל.
הנהו הנהו לה הנהו אנהו, הנהו הנהו
אלא להנהו. ענה הנהו אנהו הנהו
הנהו הנהו להנהו הנהו הנהו, הנהו
10 הנהו להנהו: ענה הנהו הנהו אנהו,
הנהו: הנהו הנהו. הנהו הנהו לאל
הנהו הנהו אנהו לאל: מהו הנהו
אנהו הנהו הנהו הנהו לאל: ::

אלא אנהו הנהו הנהו. אנהו: ::

15 הנהו הנהו הנהו הנהו הנהו
הנהו הנהו: הנהו הנהו ::
אנהו הנהו הנהו: לה אנהו לאל
הנהו הנהו הנהו הנהו הנהו הנהו.
הנהו, לה הנהו: אנהו הנהו הנהו
20 הנהו הנהו: מהו הנהו הנהו הנהו
הנהו. הנהו הנהו אנהו הנהו: הנהו
אנהו הנהו: ::

57r. אנהו * הנהו. "מ. מהו הנהו לה הנהו הנהו
הנהו: הנהו הנהו הנהו לאל: לאל
הנהו הנהו הנהו הנהו הנהו הנהו. "מ. הנהו
25 אנהו הנהו הנהו הנהו: הנהו אנהו
הנהו אנהו: ::

הנהו הנהו הנהו הנהו לאל. הנהו. הנהו.

בְּהַלְכֵךְ בְּתוֹכָא מְעַלְמָא מוֹדֵיָא דְיִתְיָא: אַלְכָּ כְּעַפְסָה
לְכָּ כְּמַעֲמַדָּא לְמַדָּא מַלְא: ::

וְלָא אִינְי מְסֵה דְאִתְּחַבְּבֵהּ כְּתִיבָא דְמַלְיוֹתָא. מִן.
דְּכִיּוּבָא. בְּהַלְכֵךְ דְּעָא מְכִיּוּבָא דְאִלְמָא מִן: ::
אִינְי דְהַלְיוֹתָא לְמַסֵּה דְרַבְחָא מְכַסְּמָא. דְאִינְי
חֲבַרְתָּהּ מְעַלְמָא: נְעִירָה אִפְּ מִן. אִתְּכָּ דְבַר
מְהַלְלָא מְעַמָּא. וְיִזְבַּח בְּלִילָא דּוּבְחָא: מַלְא
בְּחַלְבָּהּ הַלְיוֹתָא דְמַלְא מְכִיּוּבָא: ::

אִפְּ אִתְּכָּ אֶעֱבַדְהָ לְמַעֲתָא. מִן. כְּיִזְבַּח דְּמִן
דְּאִפְּ וְחַדָּ, כְּעִתָּא נְעִירָה לְמַתָּא. מְכִיּוּבָא
לְכַתְּמָא. מַמָּא בְּלַע מְבַחְחָא. מְכַלְכָּ אֶעֱבַדְהָ
מִן מְהַלְלָא: דְאִלְמָא לְגַּם מְיָד מִזְכָּרָא בְּרַבְחָא
מְעַלְמָא: ::

אֶעֱבַדְהָ אֶעֱבַדְהָ אֶעֱבַדְהָ: מִן. אִתְּכָּ לְגַּם דְּבְּהַלְכֵךְ

15 *56 v. * אִלְמָא מְחַלְכְּתָא מְפַל מְנַדְחָא: מִן אֶעֱבַדְהָ

אֶעֱבַדְהָ דְּכִיּוּבָא. אֶעֱבַדְהָ, אֶעֱבַדְהָ דְּמַלְיוֹתָא בְּרַבְחָא דְּלָא
עָא אִתְּכָּ לְמַתָּא: אֶעֱבַדְהָ לְמַתָּא, דְּמַלְיוֹתָא לְמַתָּא
דְּמַתָּא. מְבַחְחָא כּוּכָא דְּמַמָּא מְפַל אִלְמָא לְמַתָּא
מְכַלְכָּ לְמַתָּא לְמַתָּא: ::

20 בְּלַע מְפַלְכָּהּ: מִן. בְּלַע מְפַלְכָּהּ בְּלַע אִלְמָא
עָבַד. אִינְי מִן, דְּלָא אֶעֱבַדְהָ דְּמַלְיוֹתָא. בְּהַלְכֵךְ
דְּכַלְכָּהּ דְּאִלְמָא נְרַבָּא דְּכִיּוּבָא: ::

אֶעֱבַדְהָ כְּמַתָּא. מִן: כְּמַתָּא. בְּהַלְכֵךְ דְּכַלְכָּהּ:
מִן. אֶעֱבַדְהָ: כְּמַתָּא אִתְּכָּ אֶעֱבַדְהָ פְּמַתָּא. אִתְּכָּ
25 דְּלַלְכָּהּ נְעִירָא מְפַלְכָּהּ: דְּלַלְכָּהּ מְכַלְכָּהּ. לְכָּ
נְרַבָּא דְּמַתָּא: מְכַלְכָּהּ נְעִירָא לְכָּ: אִתְּכָּ
דְּכַלְכָּהּ, בְּלַלְכָּהּ אִינְי דְּלַלְכָּהּ מְכַלְכָּהּ, מִן
אִתְּכָּ דְּמַתָּא: מִן דְּלַלְכָּהּ לְמַתָּא לְמַתָּא.
מְכַלְכָּהּ לְמַתָּא לְמַתָּא. בְּהַלְכֵךְ דְּאִפְּ בְּלַע מְכַלְכָּהּ
30 מְבַחְחָא מְפַלְכָּהּ: ::

1 Cod. Lond. : דְּמַתָּא.

חללק תלק אלמללק בללל: הלה עתלקל
חלקלק::

לל הלהרלקו חבסלקו רכלל. "ו. לל
הלחללל חסלקו רלולק חללל: חל הלחלקו
5 הלקק נחלקו סלחלקו דלק חלל חלקו לל
חלק ללחלל. אלק דכל דכל חלקלק חלקו
חלקלק: חלקלק חלקלק חלקו::

סל חלקלק חלקו. "ו. אלק ו, דלק חלקו
אללל, חלקלק חלקו. חלקלק חלקו חלקלק
10 * חלקו תלק חלקו::

56 r°.

חלק לל אלק עכל חלקו חלקו חלקו: אלק
אלק חלקלק. "ו. חלקו חלקו. חלקו חלקו
חלק חלקו חלקלק חלקו חלקו: הלה חלקו
חלקלק, חלקו::

15 חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו. "ו.
חלקו חלקו חלקלק חלקלק חלקו חלקו
חלקו::

סל חלקו חלקלק חלקלק. "ו. חלקו חלקו
חלקלק חלקו. חלקו חלקו חלקו חלקו
20 חלקלק חלקו חלקו חלקלק חלקו חלקו
חלקו חלקו חלקלק חלקו חלקו חלקו חלקו.
חלקו: חלקו חלקלק חלקלק חלקו חלקו
חלקלק חלקלק חלקו חלקו חלקו חלקו חלקלק
חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו
25 חלקלק חלקלק: חלקו חלקו חלקלק חלקו::

:: ח ::

לחלקו חלקו חלקו חלקו. "ו. חלקו חלקו
חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו:
חלקו חלקלק. "ו. חלקו חלקלק חלקו חלקו:
30 חלקלק חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו חלקו
חלקלק חלקו:: חלקו חלקלק חלקו: חלקו חלקו

לדתקא אלק לשתקא מלתיא. הלאילם דתעטת
 כחבבתינחא: אהביו אשתילם: דתום לטו
 דתום. דה ליו דתקא חל נפשו אלתי
 הלבתיא דתום. הכתילא דהנבוחא למ מעבדי
 5 התיקם נפשו כג דתקא האלמא. כחל דהנבוחא
 מ, לחול כאתתם, האלמא: אבוא דהנבוחתום
 כחמי * אקו כנו אנא: מ". אקו אנא דבה נאש
 חל נפשו מו למ דתום: נאמ. דת כאלמא
 כותם: מ". כחל: דהכ כחל מרא ליו אשתוכו
 10 אפ לכתקא אבוא דהנבוחתום. מ". כחל דתתום
 מתום תתום ל. אבוא דכאורא אנה אנתם
 דמתום כח דהכמי: האנה ל. חל, אכרו.
 דבכא דהנבוחתום כחמי: מוכא האילם דלכ מתום
 כח כחל:
 15 דתקא מ, לח נפשו דבה עבדי אנה חתקא
 דהנבוחתום כחמי. מ". דהנפסא דתקא נתקא
 חתקא: הכחא מלדחמ אנה כחמי. דבה
 אנהתום, דתקא חכרו, כג חתקא. כחל עלפ חתקא
 נהא וכ:
 20 חלמא דת דבל מוכ: מ". האילם דמתקו אולאכתי,
 כג נתקא: אהנבוס מכל האולאכתי. מ". חלמא
 חל נפשו חתקא: מלתיא חל מ, חלמא
 חל כחמא למה. חלמא חכר דמכא נבוחתום
 חתקא חתקא. חל דתום דחמי חתקא לחו
 25 חתקא. האכרו דבו האנה נכא: חלמא חתקא
 חתקא חתקא חתקא חתקא חתקא חתקא
 אכחמא חתקא, דתקא חתקא:
 חלמא דת אנה דתקא חתקא: מ". אנה לח
 האנהתום לח חתקא חתקא חתקא חתקא חתקא
 30 לאתום, דה חל. האנה האנהתום, חתקא:
 חתקא חתקא חתקא חתקא חתקא חתקא

הַתִּיבָה וְיִשְׁמַע אֶת־הַקּוֹלִים: "וְעַתָּה הִשְׁמַע הַתִּיבָה
כֹּהֲנִים, הַתִּיבָה וְעַתָּה, ::

כֹּהֲנִים לְפָנֶיךָ: "וְהָאֵלֹהִים וְהַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר־
לְפָנֶיךָ לְפָנֶיךָ. מִכִּי כִּי־תִּשְׁמַע הַתִּיבָה
וְעַתָּה כִּי לְפָנֶיךָ הַתִּיבָה לְפָנֶיךָ כִּי תִּשְׁמַע
הַתִּיבָה: "לֵךְ הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה: "לֵךְ

* 55 r.

וְעַתָּה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה לְפָנֶיךָ. אֵלֶיךָ
הַתִּיבָה הַתִּיבָה כִּי מִכִּי: אֵלֶיךָ הַתִּיבָה
אֵלֶיךָ הַתִּיבָה כִּי אֵלֶיךָ הַתִּיבָה: ::

:: ה ::

כִּי הַתִּיבָה מִכִּי עַל שֵׁלֶמֶךְ כִּי־תִּשְׁמַע. "וְעַתָּה
הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה כִּי הַתִּיבָה. מִכִּי
לֵךְ הַתִּיבָה הַתִּיבָה כִּי: כִּי לֵךְ הַתִּיבָה
הַתִּיבָה הַתִּיבָה. הַתִּיבָה הַתִּיבָה כִּי הַתִּיבָה כִּי הַתִּיבָה
אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ: "וְהַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה.

כִּי הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
הַתִּיבָה הַתִּיבָה כִּי הַתִּיבָה הַתִּיבָה אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ:
הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ:

הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה
כִּי־תִּשְׁמַע לֵךְ. "לֵךְ הַתִּיבָה לְפָנֶיךָ כִּי
הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה לֵךְ הַתִּיבָה: אֵלֶיךָ
לֵךְ כִּי הַתִּיבָה. הַתִּיבָה הַתִּיבָה, הַתִּיבָה הַתִּיבָה
הַתִּיבָה הַתִּיבָה, כִּי־תִּשְׁמַע: אֵלֶיךָ לְפָנֶיךָ הַתִּיבָה: "וְעַתָּה

הַתִּיבָה לֵךְ כִּי הַתִּיבָה הַתִּיבָה לֵךְ הַתִּיבָה
הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה: ::

הַתִּיבָה לֵךְ הַתִּיבָה לְפָנֶיךָ הַתִּיבָה. הַתִּיבָה הַתִּיבָה
הַתִּיבָה הַתִּיבָה וְכִי הַתִּיבָה הַתִּיבָה הַתִּיבָה: ::
הַתִּיבָה הַתִּיבָה אֵלֶיךָ לְפָנֶיךָ הַתִּיבָה הַתִּיבָה:
הַתִּיבָה לֵךְ הַתִּיבָה אֵלֶיךָ הַתִּיבָה הַתִּיבָה כִּי־תִּשְׁמַע

אֵלֶיךָ כִּי אֵלֶיךָ. הַתִּיבָה הַתִּיבָה כִּי־תִּשְׁמַע לֵךְ

דנפד דמחזיקא איהו דה דבד איהו
פתיקא דמלך כתיבא. איבא דחפיקא מסא
איהו: על שמהו פתיקא: סגל מ, דנפיק
איהו דל כודסא. הלא דבד איהו כתיבא
עלמיה דמא כודסא ::

איהו דבד כמזיקא איהו דה כודסא: מ. כמסא
דבד כמזיקא דיהו איהו: * אה דבד
כאלמיה ::

* 54 v.

אז ליתיקא דבד פתיקא ד אול איהו: מ.
היה דתוהו א על כמסא כילקא. כמסא
איהו: כוכא דמכונתה. כה נפיק איהו: ד
נבד לעל: איהו דאיהו מוזא פתיקא. נבד
ליו נפיק. ד כמסא לאלמיהו לה נפיקא
דגך איהו דבד למען נבד, כמסא:

איהו למחזיקא. חלמיה נפיקא דבד מסא
כמסא דבד: דה ד כמסא מ, לפתיקא:
איהו מסא איהו למחזיקא: דה מ, נפיק איהו
מלך. נבד דלמיהו דאיהו דל איהו
מסא דמלך למען איהו פתיקא למחזיקא.

איהו דמסא כה נפיקא לפתיקא כודסא דאיהו
מכונתה דמסא איהו למען פתיקא למחזיקא.
איהו דהו ליתיקא איהו דגך מלמ דבד
למחזיקא: כה מלמ איהו: מילמ. ל
ליו מלמ איהו דמ, אלמיהו דמסא חילמיה

חלמיהו נבד לעל איהו ליתיקא דהו.
מכונתה מ, ליו גך דל פתיקא. חלמיהו מ
דמסא אלמיהו: מלמיהו. איהו דמסא
דנפיק איהו, איהו. איהו איהו דהו איהו
דבד איהו: כמזיקא איהו דהו כמזיקא:

מסא איהו לפתיקא דמסא איהו: ד איהו למ
למסא נפיקא דמסא דהו ::

5
10
15
20
25
30

אפ וּמִן. הַחֵלֶם, כְּפִיּוֹן: הֶאֱבַחְךָ הַכַּמֶּנְחֵהָא
 עֵמֶם לְיָדָיִם: מִיְּחָא אֶפְּ כֶּתִיבָא: לַחֵם, הֵלֵךְ מִקֶּדֶם,
 כַּדְפִּיּוֹן יִלְהַבֵּךְ הַלֶּחֶם. מִן. וְהַפִּיּוֹן מִן מִן, לְחֵם
 לְחֵם. יִנְיָ עַתָּה כִּי־הֵרַחֵם־הוּא הַלֶּחֶם־הוּא: אֲנַחְךָ
 5 הֵלֵךְ הֶאֱבַחְךָ וְלִפְיָהָא כִּי־לַחֵם. כְּפִיּוֹן־הוּא. אֵלֶיךָ
 מִבְּהַה וְהַשֵּׁם. עֵמֶם כְּפִיּוֹן־הוּא הַחֵלֶם שִׁדָּא: מִן,
 הַחֵלֶם־הַשֵּׁם: מִן. וְהַחֵלֶם־הַשֵּׁם הַשֵּׁם מִן שִׁדָּא
 אֲנַחְךָ.::

54 r. אֲנַחְךָ הֵן * הַחֵלֶם, חָלַעַם כִּאֲנַחְךָ הֵרַחֵם
 10 שִׁדָּא. הַשֵּׁם עֵמֶם חַד שִׁדָּא. הֵרַחֵם־הוּא. מִן: כְּפִיּוֹן־הוּא:
 מִן, הַלֶּחֶם־הוּא הֵן: מִן. הַלֶּחֶם הַחֵרֶף־הוּא לְחֵם:
 אֲנַחְךָ הַחֵרֶף חָלַעַם,:: לְחֵם אֲנַחְךָ־הוּא אֲנַחְךָ
 הַחֵרֶף־הוּא הַחֵרֶף־הוּא: מִן. מִן־לַחֵם מִיְּחָא אֲנַחְךָ־הוּא:
 הַחֵרֶף־הוּא הַחֵרֶף־הוּא הַחֵרֶף־הוּא. כְּפִיּוֹן אֶפְּ אֲנַחְךָ:
 15 כִּי־כֵן לְהַחֵלֶם.::

מִן לַחֵם הַחֵרֶף־הוּא לְחֵם לְחֵם־הוּא: מִן. מִיְּחָא אֲנַחְךָ־הוּא
 מִן הֵרַחֵם הֵרַחֵם הַחֵרֶף־הוּא מִן כְּפִיּוֹן־הוּא: מִיְּחָא
 מִן כְּפִיּוֹן־הוּא מִיְּחָא חָלַעַם.::

א הַחֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא הַחֵרֶף־הוּא. מִן. א הַחֵרֶף־הוּא
 20 חֵרֶף־הוּא אֲנַחְךָ. לְחֵם הַחֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא לְחֵם. הֵרַחֵם
 אֲנַחְךָ חֵרֶף־הוּא אֲנַחְךָ. לְחֵם הַחֵרֶף־הוּא. כְּפִיּוֹן־הוּא
 הַחֵרֶף־הוּא הַחֵרֶף־הוּא לְחֵם מִן כִּאֲנַחְךָ־הוּא הַחֵרֶף־הוּא:
 מִיְּחָא חֵרֶף־הוּא לְחֵם־הוּא. מִן: לְחֵם חֵרֶף־הוּא: חֵרֶף־הוּא
 לְחֵם חֵרֶף־הוּא לְחֵם. אֵלֶיךָ הַחֵרֶף־הוּא אֲנַחְךָ לְחֵם־הוּא:
 25 לְחֵם מִן הַחֵרֶף־הוּא לְחֵם חֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא לְחֵם־הוּא
 הַחֵרֶף־הוּא. מִן. חֵרֶף־הוּא הַחֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא מִיְּחָא.
 הַחֵרֶף־הוּא מִן חֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא מִיְּחָא.
 לְחֵם חֵרֶף־הוּא. אֲנַחְךָ הֵרַחֵם מִיְּחָא חֵרֶף־הוּא: מִיְּחָא חֵרֶף־הוּא
 עֵמֶם הַחֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא: חֵרֶף־הוּא לְחֵם חֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא
 30 עֵמֶם הַחֵרֶף־הוּא.::

מִיְּחָא מִן, חֵרֶף־הוּא חֵרֶף־הוּא אֲנַחְךָ: מִן. אֲנַחְךָ

למלא לי אדמוניה . נ"ן . רב ושלום אפתיא :
 השכלה בעתא . נעמד השמחה לעצמא . נ"ן
 דתתפיקי מן תב חתא ולא נפיקי מיני איה .
 אלא אעלג דביא לכחם . נ"ן עמד שלתום
 5 כפיתו האשמ איה ליליבא . אבתא דאבי
 נעמי דמא אביהו דאלמא נ"ן דעמד שלתום
 * דחלבא . סבלת לשלמא כריליבא : אביא דלא
 דתב וזיהא דתכב לך . כחיהמיהא אבי לך ::
 בעתיהו אדאשמ . נ"ן . כחיהמיהא דתב כפיתו :
 10 אבי לטבתי בפתיה ::
 אפשמיהא : נ"ן . תב עמא חלפא מן נביא
 לשמיהא . כחיהמיהא שמיהא של אפשמיהא :
 שמיהא בלב ::

מבא אפ אנתם נתא . נ"ן : פתא דעא עבד
 15 ללבינתם . חנה כחיהמיהא דלמם . לבינתם סתא
 חלמיהו האתם ליליבא דנפיהא . סתיהמיהא אבתא
 דכריליבא חלדתי סחיהנתם מן תבא פתיא :
 ודילא סעתיא דדמא סלביא מדיא .
 20 חיהו כהו עפיה דנפא דאחיהם , עמא
 כחיהמיהא . סתיהא לתיא השמחה לשמיהא . דחיה
 חיהו מיהו ללבינתם . סחיהנתם למ בלחיתם
 סעתיא מן א אבהותם חלדתי :: בך לך דילא
 אפלא מן עמא וסחיהא : נ"ן . אבתא , דלביא סתי
 25 אנתם דעתיא דלביא סחיהא אפ חלדתיא סתיהא
 חתם ::
 לביא מן כחיהמיהא : נ"ן . כהו נתא מפי ודחיה
 דילא ללביא . דכחיהמיהא עמא עדה לעתים .
 חלד דמא מילא אנתום . סחיהא דאלמא
 30 מילא מן לתיא דחיהא . מן אפ אנתיהא .
 סחיהא דאלמא פתיהא אנתום ולא חיהמיהא : מן

בה אלהים שמעולא עה דעה. אקו מ, דמתיא
ליז יאך למבד דמא. בה כפוא: למעבא
כפוא סיא: דמא דמא למעבא כפוא
דזמא ::

5 אלק דמכלל חלמ אקו דכל חבד, כפוא.
מ"ו. סתא לי דמלחמ חלמ כפוא: בה
נומ לדכתיב עתא לממכמב דכמלח
אלמא. דמכמב לאלמ כממא דממלחמא:
מ"ו. דממלחמ. כמ דממלחמ. סמא מלח דממ
כממלחמא :: 10

אמחבדו לחל כממא אממא: מ"ו. מלח חל
ממבדו דמלח חלמ :: למלח אממבדו. מ"ו:
מלח דממא דממלחמ מן לח נמל:
למממא: מ"ו. למממא. מלח דממא כמממא
דמממא למממא. סמממא למממא :: 15
כמממא עמממא: מ"ו. כמממא כממממא
מממממא מממממא: כממממא ממממא
דמממא ::

מלח אקו כמממא דמממא לחמ כממממא
דממממא לממממא: מ"ו. אקו אממא דממממא כמממא
מממממא למממממא: אממממא. מלח כממממא כמממא
כממממא דמממא אממממא דממממא: מממממא לחמ
מלח אמממא כמממא כמממא ::

מלחמ מממא: מ"ו. מלחמ דמממא כממממא אמממא
מממממא למממממא עממממא כממממא. מממממא אמממא ממממא:
מ"ו, דממממא מממממא. למממממא מממממא ::

מממממא כממממא מממממא למממממא. מממממא
מממממא כמממממא מממממא: מ"ו. מממממא ממממממא
מממממא: מ"ו. מממממא ממממממא ממממממא כמממממא
ממממממא: ממממממא ממממממא אמממממא: מלח למממממא
ממממממא כממממממא :: 30

וּמִצִּיּוֹן אָמַר בָּאָרְץ . אָמַר מִכָּאן הִפְסִיחַ הַיָּם וְיִצְחָק
 בְּרָא . בְּהֵן בְּיַם סִבְרָא פִּסְרָא אֲכִידָה הִתְקַמָּה
 הַיָּם . הַיָּם מִן מַעְרָבָא : הִתְקַמָּה עַל פִּי בָאָרְץ
 בְּרָא . אָמַר מֵ , הַיָּם אֵל מֵן הַיָּם . כְּשִׁיד
 5 וְכֵן בְּ אֲחֵרִי מִלְּהָא מִן הַיָּם וְיִצְחָק : מֵן
 הַיָּם בְּרָא לְפִי הַיָּם הַיָּם שְׁלֵחָא אָמַר בָּאָרְץ .
 כֵּן מִן הַיָּם הַיָּם הַיָּם הַיָּם הַיָּם הַיָּם . מֵן
 הַיָּם לְפִי הַיָּם הַיָּם הַיָּם . מִלְּהָא אֲחֵרִי
 אֲמַר : אֲחֵרִי , בָּאָרְץ ::

10 אָרְץ אֲמַר תָּאָרְץ שְׂתֵּהָ אֲחֵרִי : מֵן . מֵן הַיָּם
 אֲמַר בְּ עַבְרָא אֲמַר לְיִצְחָק וְיִצְחָק
 הַיָּם . כֵּן הַיָּם הַיָּם אֲחֵרִי כִּי הַיָּם :
 הַיָּם הַיָּם עַל פִּי הַיָּם . מֵן הַיָּם הַיָּם ,
 הַיָּם . הַיָּם הַיָּם . אֲמַר הַיָּם מִלְּהָא
 15 הַיָּם לְכָא . כֵּן הַיָּם מֵן הַיָּם , כֵּן
 אֲמַר בָּאָרְץ הַיָּם הַיָּם . אֲמַר הַיָּם מֵן
 לְכָא הַיָּם ::

הַיָּם הַיָּם הַיָּם אֲחֵרִי . הַיָּם הַיָּם
 מֵן הַיָּם . מֵן הַיָּם הַיָּם מֵן : אָמַר
 20 * הַיָּם הַיָּם ::

* 53 P.

הַיָּם הַיָּם . מֵן : אֲמַר הַיָּם אֲחֵרִי
 הַיָּם ::

אֲמַר הַיָּם הַיָּם הַיָּם . לֵה כֵּן הַיָּם
 הַיָּם לְכָא : אֲמַר הַיָּם הַיָּם הַיָּם
 25 הַיָּם ::

לֵה עַבְרָא הַיָּם הַיָּם . מֵן : כֵּן
 אֲמַר ::

מִן הַיָּם אֲמַר הַיָּם הַיָּם הַיָּם
 הַיָּם . מֵן : אָמַר הַיָּם הַיָּם אֲמַר
 30 הַיָּם . הַיָּם , כֵּן אֲמַר הַיָּם הַיָּם
 מֵן הַיָּם הַיָּם . מֵן הַיָּם הַיָּם :

האכא אסביג לבית. מכלל ליה האכא אנה
 הנשבד הנחולא הבבא: אכיו האכא אסביג.
 אכיו ליה מה העלף אנה האסביג נפג העלף
 אנה הושב אסביג. מה כח, הוסא אנה
 5 מולאכיו הוסג בך כיה מתא: הנימכ למ
 עלף אנה אסביג כח, הנה האסביג, אנה
 לאכא כאסביג ::

בה מהמ אנה נפגתה. מ". נכא מוזה
 הנפגה חל עכא. חל מ, סנכאנה אכיו. הולא
 הנעלמ לעזרא הנחולא. הנפגה נפגתה
 10 הנעב לסתרא בך חלמ לח הלא מאשב כאקא.
 מכלל הנחמ אנה כליהולא הנפגה למעסא.
 מה האסביג, מלחא עא סנכא האכא. הנחולא
 הנעלמ בך אנה ::

15 מכלל חל כהו אנה אנה אנה: מ". * חל
 כוזה הנה בך כהו מלעלמ מה: הבבא
 מה אה חיה חכא. האנה חפא העלמ הנכא.
 מלחא הנה מה הלעמ כהולא הנפגה חיה
 האסביג לכהו: לחמ חפא ::

:: כ ::

בה מהמ אנה מהמ חלמ כהולא: מ".
 חולא בה אכיו: הנה למ ענה אנה מהמ
 לחמה ונה הכהולא: הנחמ אנה כהולא
 ענה נענה הלמ בך חלמ חלמ כהולא.
 25 אנה מהמ הנחולא ללמ הנחמ אנה אנה
 ללמ חממ אה חיה ללמ אנה הנחמה.
 האנה האכיו מה הנחמ חממ חיה מוזה ::

כאקא עא הנפג אנה מהמ. מ". למעסא חיה
 כאקא :: מכלל מה אנה, מעסא מה נחמ
 30 כאקא. האנחמ בה חיה מוזה לאנה בך חיה:
 חיה מהמ חממ הנפג חמ: חיה מלחא

ומתעב אהליו וזאב חסדו: כה אילם השבתי
 לה: כה זמנא דמדרעא דאגדמ למ חילתא:
 חילם דמחזיקין תלכא לדבס. מ". כזאב
 מדתעב דפיקא סדכא סבסמקתא אלמתא:
 5 דאגדמ לה כבאולתם דכעסא. אכזו ליו
 פלמס דכה ברהא אולתה לתלכא עבדמ
 דאלמא חילת פתיא. חפל ליו דמחזיק למ
 לבתעא אהא. חלמ, *אפ למס אהליו וזאב:
 10 ב אשתי אטמ עתיק דולחבס: מ". חל אשתי
 עתיק נפתיק זכו. זלחא ליו כעתיק סבסמקתא
 עזא. סאזו דאשתי לזיתתא עתהא. כה
 נפתיק סבסמקתא: סאולחזו כסמא: מ". כ
 פכבא דעבא דמחילתא:
 ב לל כחדכמ אטמ לתליתא: מ". לל אהכ
 15 כעולתפמ אטמ לתליתא מדתעבא. אכזו אול
 דמ זעבא בוסא. וסולא. זעבא חפא:
 אלל אטי דמזא לה מדעא אפ אטמ מדתעא:
 מ". אעב למדעולא. אכב דמדע סס אלמא.
 אכזו ליו כבכא דלמא. סס מדתעא: אכזא
 20 דאפ אול מדע אול:
 סא אכא פתיק אטמ: מ". ללמא סס דדל
 כאשכ כאקא דא חלמ. כחל כדעולת אלמא
 עלמס לוכא חילם עתיק חבתיא: ב דנחמ
 אטמ: מ". כפמ אטמ דל כעולתא עלמא
 25 אודכעולת כמ עתהא: אלל כדכא דכעסא
 אכזא דלל כדכא דכעסול ותיק אהליו
 דפוזסב כמ פתהא:
 מ"ס דכאדמ סמכעולת כאלמא סס דאסמכמ
 כמ כה חבתיא: מ". כחל לל חבתיק סס
 30 כמכעולתא: חלמ, כחעולתא חלל חבתיק:
 כמ, דאכזו דכאד, כזא סמכעולת ככא:

והוא ללא מחשבה. הכל ונתק העיני
 הנהיגה * כפסוק דהוא, כללם :: והוא. עשה
 בלג ל להביא הניק כמנהג דהוה כהניק : "ו"
 א מכל אלא עשה אלה ל להביא
 הניק דהנה סמך ללג. עני דהוה
 כעני כמנהג דמנהג דהוה סביב ::
 דהוה מכל א ודס כהנהניק אלה : "ו"
 הניק אלה הוה ל, הנהניק : כהניק
 הנהניק כהניק להנהניק דהניק : הניק
 הנהניק כל אלה הנהניק כהניק :: כהניק
 כהניק : "ו". אנה הנהניק כהניק הנהניק
 הנהניק : אנהניק כהניק הנהניק לה
 כהניק הנהניק : אנהניק הנהניק לה
 הנהניק להניק : הנהניק הנהניק הנהניק
 הניק ::

לנה דהוה לא עשה כהניק אלה : "ו". כהניק
 עה, הנהניק הנהניק כהניק הנהניק : כהניק
 כהניק הנהניק עניק לא אנהניק : אלה
 כהניק הנהניק הנהניק אנהניק הנהניק
 להנהניק הנהניק : הנהניק הנהניק :: אנהניק
 הנהניק : "ו". הנהניק הנהניק אנהניק, הנהניק,
 הנהניק כהניק הנהניק :: הנהניק הנהניק הנהניק.
 הנהניק הנהניק אנהניק, הנהניק הנהניק הנהניק,
 אנהניק הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק
 אנהניק ::

הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק אנהניק : "ו"
 הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק אנהניק, הנהניק
 הנהניק הנהניק : הנהניק הנהניק ::
 הנהניק הנהניק אנהניק : "ו". הנהניק הנהניק אנהניק
 הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק אנהניק
 הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק הנהניק.

חסד בחינם קאמא דקא דקא סחולמו
 סדנא דקא דקא: ¹ רבנא לדנא
 אבא. דאס נא דקא דקא
 דאדא דקא דקא דקא:

5 דקא דקא. "נ: דקא דקא דקא דקא:
 דא דקא דקא דקא דקא. דקא דקא
 דקא: דקא דקא דקא: "נ. דקא דקא דקא.
 דקא דקא דקא דקא. דקא דקא דקא דקא
 דקא דקא דקא:

10 דקא דקא דקא דקא דקא. "נ: דקא
 דקא דקא דקא: דקא דקא דקא. דקא
 דקא דקא דקא דקא. דקא דקא דקא דקא
 דקא דקא דקא, דקא דקא דקא דקא. דקא
 דקא דקא דקא דקא. דקא דקא דקא דקא

15 דקא דקא דקא דקא: דקא דקא דקא דקא,
 דקא דקא דקא דקא: דקא. דקא דקא דקא
 דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא: דקא
 דקא דקא דקא דקא דקא. דקא דקא דקא דקא

20 דקא דקא דקא דקא דקא דקא. "נ:
 דקא דקא דקא דקא. דקא דקא דקא דקא
 דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא
 דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא
 דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא:

25 דקא דקא דקא דקא דקא דקא. "נ:
 דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא.
 דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא דקא

¹ L add. : דקא דקא דקא.

חילתה בל עתה דהוה אפס . מ"ם . לוי דהתלך
 בל בעתה : אפסוהא לנפסוהו בתיב : מהוהו מן
 בהוהו דהתלך :: אפסוהו לוי דהתלך בהוהו
 דהוהו . מ"ם . אפסוהו לנפסוהו כהוהוהו פהוהו סל
 אפסוהו לנפסוהו : מהוהו מן דהתלך ::
 אפסוהו דהוהו דהתלך דהוהוהו : אפסוהו לנפסוהו
 אפסוהו דהוהו . מהוהוהו פהוהו סל דהתלך
 דהתלך ::

א אפסוהו דהוהו דהתלך : מ"ם . אפסוהו דהתלך
 לחתה . אפסוהו לנפסוהו דהתלך דהוהוהו
 דהוהוהו דהתלך : אפסוהו דהתלך דהוהוהו
 דהוהוהוהו , לנפסוהוהו דהתלך דהוהוהו . אפסוהו
 לנפסוהוהו דהתלך דהוהוהו : אפסוהו דהתלך
 לנפסוהוהו דהתלך דהוהוהו . אפסוהו דהתלך
 דהוהוהוהו דהתלך . אפסוהו דהתלך , אפסוהו
 לנפסוהוהו דהתלך דהוהוהוהו * אפסוהו דהתלך
 דהוהוהוהו : אפסוהו דהתלך אפסוהו דהתלך ::

אפסוהו דהתלך דהוהוהו , אפסוהו דהתלך
 דהוהוהוהו , אפסוהו דהתלך . אפסוהו ::¹

* 51 r.

¹ L om.

אליה רבבתי חג מנחה איהא א
 פלג רבבתי. מ"ה. דג של איהא מן מן
 לביא מרתיא רבבתיא רבבתיא.
 50 r. הארבעה רבבתי: * חלתי, איהא עליה רבבתי
 5 רבבתי רבבתי: מ". מלך רבבתיא מ"ה רבבתי
 רבבתי לביא. מא רבבתי לביא רבבתי
 רבבתי רבבתי. חג רבבתי רבבתי לביא
 רבבתי רבבתי רבבתי: איהא רבבתי רבבתי
 איהא רבבתי רבבתי:

10 רבבתי רבבתי לביא: מ". רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי. רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי לביא רבבתי רבבתי. רבבתי רבבתי
 רבבתי, איהא [רבבתי]: חל מן רבבתי.
 לביא רבבתי רבבתי, רבבתי איהא רבבתי רבבתי.
 15 לביא רבבתי רבבתי איהא:

איהא רבבתי. איהא: מ". רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי: חל רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי. רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי:
 20 מ". רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי.
 מ". רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי:
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי:

25 לביא רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי
 רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי רבבתי

¹ Sic cod. Lond.; cod. noster: רבבתי.

אמא הניד פזחא הלא עבד למ: "מ". אמא
הנדק איהב הנהרות פסדנא פזחא מ, ספמ
אלמא כחמ הלאמה כפזחא סהרמ כ
כזחא: כהמ לבזע הזבם להנהרות
סהרמ לבזחא. כהמ איהמ, העפזחא: 5
המכ הניד פזחא: "מ". אמא הנדק העדו לעתא
הזעק חל כחמ: סמא נפמ כהנהרות: הלא
פזו למל העפזחא אמא למ: "מ". עמכא:

:: מ ::

אז חזתא אמלל סכח: "מ". כחמ לחזתו,
כחמלמא סאזו השלאא הנחמתי כחמ
לח: כחל חזתא. וחתמ לחזתא
כחמלמא אמא העמל סמכא סמכא: אכמ
סמלמ סמלמ. סלכמ נמא: כחמלמ כ
סמל. סמכא סמכא כחמ סמכא סמכא
הכאזכא: כחמלמ סמלמ נזחא המ, מ,
כחמלמ. סמ, נזחא סמלמ סמלמ סמלמ:
מלמ חל נזחא סמלמ סמלמ סמלמ חל
נזחא. סמ, העפזחא סמלמ סמלמ
הכחמלמ.

כחמלמ לחל למזא הלא העכא. "מ". 1 אמלמ
העמל סמל העמל: "מ". סמכא סמכא
לחמלמ לחמלמ העמל סמלמ. סמלמ, סמל
כחמלמ הלא נחמ לחמלמ אמלמ סמלמ. סמל
המל סמלמ סמלמ סמלמ סמלמ לחמלמ לחמלמ
הכחמלמ:

זמכא סמלמ סמלמ סמלמ סמלמ סמלמ
סמלמ סמלמ סמלמ סמלמ סמלמ: לחמלמ סמלמ
סמלמ סמלמ סמלמ סמלמ סמלמ סמלמ

1 Hic aliquid excidisse videtur.

להבין לחששך הכוללך האלמך מן. סהלים
למך כשהלךך. מרצך הלה רלך: לה
העלך פלם ::

הלך מעלך רמך עד מברךך. מן. אכולך
הלך מרצך רמך מביך רמך מלך נרמך נרמך
הרצךך ::

18. הלך הלה מרמך * ורמך: האלך רמך ארמך
מלך הלקך: מרמך אלך מך לעך מן האלך,
להעברמך רמך הלה מרמך :: מרמך
לרמך מרמך: רמך מלך לרמך מרמך:
הרצךך לרמך מרמך ::

ממך מך מרמך רמך: מן. מך הרמך מרמך
מרמך מרמך ::

ארמך מלך מרמך ארמך לה: מן. מלך מרמך
לרמך מרמך. מרמך ורמך מרמך מלך. מרמך
ארמך, מרמך ארמך מן האלך רמך מרמך
לרמך. מרמך מן, רמך רמך מרמך מרמך
לרמך. מרמך ארמך מרמך: מלך מרמך
האלמך. מרמך מלך מרמך: ארמך מן רמך רמך
רמך: מלך מרמך רמך מרמך. מרמך
מרמך. מרמך, מרמך, מרמך: מן. מרמך מרמך
מרמך מרמך מרמך מרמך: מן. מרמך מרמך
מרמך מרמך מרמך מרמך: מן. מרמך מרמך

25. מרמך מרמך: מן. ארמך מרמך מרמך מרמך
לרמך: מן. מרמך מרמך מרמך: מן. מרמך
מרמך מרמך מן האלמך, מרמך מרמך
מרמך ::

מרמך מרמך לה: מן. מרמך מרמך: מרמך
לרמך מרמך מרמך מרמך מרמך
מרמך מרמך: מרמך מן מרמך מרמך.

העבדא סגולה נה הבלה אלמא: לבא *אנחא
 ללבא: "ו". למנחמ ולמנחמ נחמנח נחמנח.
 ניה לבניא לבא הבלא סגולהא. נה
 נהא נהו. בה נחמ נחמ נחמ נחמ, ::
 5 נחמ אפ לעא¹ נחמ נחמנח: "ו". אנה
 נחמ נחמנח נחמנח נחמנח ללבא
 נחמנח נחמנח נחמנח: ללבא נחמנח
 נחמנח נחמנח נחמנח, נחמנח נחמנח
 נחמנח ללבא נחמנח: נחמנח נחמנח
 10 נחמנח נחמנח, נחמנח נחמנח: נחמנח נחמנח ללבא
 נחמנח: "ו". נחמנח: ללבא נחמנח: אנה נחמנח,
 נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח
 נחמנח נחמנח נחמנח. נחמנח נחמנח נחמנח
 לעא נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח
 15 נחמנח: לא נחמנח. אנה, נחמנח, נחמנח, נחמנח
 נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח
 נחמנח ללבא נחמנח נחמנח: נחמנח נחמנח
 נחמנח נחמנח ללבא נחמנח נחמנח, נחמנח נחמנח
 נחמנח ::
 20 נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח. "ו". אנה נחמנח
 נחמנח. נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח
 נחמנח לבניא. אנה נחמנח, נחמנח נחמנח נחמנח.
 ללבא נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח נחמנח ::
 ללבא לא נחמנח נחמנח נחמנח: אנה, נחמנח נחמנח
 25 נחמנח אלמא נחמנח נחמנח נחמנח, נחמנח, נחמנח
 נחמנח: נחמנח נחמנח ללבא נחמנח נחמנח, נחמנח
 לעא: "ו". אנה, נחמנח נחמנח ללבא אלמא ::
 נחמנח נחמנח ללבא אלמא: "ו". נחמנח נחמנח, נחמנח
 נחמנח נחמנח ללבא אלמא: נחמנח נחמנח נחמנח

¹ Cod. : לעא.

בך אלמא על אקו לך נהגמס. נהגזיך גלמס,
 דשלם לדיך דלך זרם מה למ. ::
 שפתיך לוי נהגזיך גלמ: "ו". אפיזי כשהגזיך
 אנתך בה נהגזיך אנט כלעמס לוי דנט מכל
 5 בך דנתך. מה דמ דשלם לכאמך דמלפניהם:
 נולד נהגזיך מכלל נהגזיך לנך אנתך
 נמתיך נהגזיך: ::

א. אנט כגלמך לך גזיך: "ו". אנט דמ דלך
 פאר כגלמס, אלק מלפמס למס. לפתיךמס,
 10 אנט דממס מנמס נהגזיך לעמס: מן
 נהגזיך מה כגלמך. מהו כגזיך נהגזיך
 לפזימס. מה פזיך נהגזיך לפזיך: ::

מא פזיך כפמס. "ו". אנט לוי דמאמך
 אנט מה פזיךמס מנמס לנמס נהגזיך למס
 15 לנמס: "ו". אלק מנמס ונמס אנט מה
 כשהמס מנהגזיך לוי דנך מלמס. מן
 כמלפניהם נהגזיך זרם דנהגזיך לעמס דמלפני
 אנט דנמס דלמלמ דמנמס. כגזיך אנט
 נמסמס: הלמס דמס אנט מה כמלמ בך
 20 דמס מנמס דמלמס מנמסמס לך הלמס
 כממס אלק מנמסמס: נמס נהגזיך אנט
 הלמסמס נמסמס: ::

מן אנט אנט מנמס מה ונמס אנטמס,
 נהגזיך: "ו". נהגזיך. אנט לוי: דמס
 25 מנמס ונמס אנטמס, לעמס: אלק א לך
 מנמס כמלמ אלקמס כממס: אנטמסמס
 מכלל מלמ. אנט, דממס דלמס גזיך
 לממס בה כגלמך לך מלמס: "ו". נמס ונמס
 לממס שפתיך: "ו". אנט דמלממס אנטמס
 30 פזיךמס דמס לנמס דמלמס נמסמס.
 מן אנט אנט דמס בה נהגזיך כממס

אנש שפי נה בתיא חצנה : מודים. נסמך כל
 מנעמולא דכחז בתיא חלפ. האמנננ נעמולא
 א ללוא נה דכתיא : אטוא דנעמולא כחז
 דחנה : גי, כדכתיא היק. הלכזומק אמל
 5 פלמס להעמולא סדק דנליו זאו בתיא דכתיא
 מנעמולא דלוא לאנ : סלס וחסכ לכזומק אמל
 נסמך להעמולא כחז האוליו אסמול חנה :
 כפל דלודולא פאפמא מ, דנעמולא. סכלה
 דכתיא אנש לא מודים כחז בתיא. נהנ א
 10 מנעמ אש חנה ב לל לל דכתיא : חנה
 כזעמל מודים. אפיו כחז דנעמולא חנה : לא
 נכל דכתיא מלולא מלעב :

אפ יארא מנעמולא סזאולמ. אפ ליו יארא
 מנעמולא האממס, אלמא כזומא דלמס סונמ.
 15 אלא כח, הלא נפיו פסמולמ, סלא חנה נכנס :
 אצולה נה עתא.

סכחז סלמ אטל, לכזומק העמולא דנה דכתיא
 אודים : מ". כנה דה מ, דכזומס סזכ לכזומ
 לכמולא. סזעב וחסכ וטולא לה מנעמולא
 20 אודמול : אלא כח, דנפיו * לפסול אלמא ספול
 לפעולא. סנעמולא כחז דאטוא דנפיו שפי
 נה נעמולא אטולמ, : מכלא אפ מנעמולא
 כלנה בתיא אסמול דכתיא מלעמא :

לא שפיקא מלפולא וחסמ אטולא דלל : מ". סזכא
 25 חלפ דלא זדס לאנש דנעמולא לל, דנעמולא
 כנעמולא : סנליו לנעמולא. סאנזי דלא
 מלולא אדולא נעמולא : אטי לעמא. סאפ ליו
 דנעמולא מלעמולא מ, אלא לנח דנדב דנלכז
 30 כח עפיו פאמ מ, אטולא ליו דלא בל א חלפ :
 כח מ, דנליו נה כזומא : עב מו דנעמולא

אבנך דבנה נבנהא דמאזרחא דבנהא אבנך
למחרת. מ": לפנה אבנך דמאזרחא
מכריתיה שיהיה. בנהא אבנך דמחרת:
בנהא אבנך ::

5 דבנך ליה דלך דבנך מ"ס דלך דלך דבנך
דבנך: מ". אבנך ליה דלך דבנך דלך דבנך
דבנך: אבנך דלך דבנך דלך דבנך דבנך
למ"ס אבנך דבנך: מ"ס דבנך אבנך דלך
דבנך למחרת. אבנך ליה למחרת דלך דבנך: לך
דבנך: מ"ס: מ"ס דבנך דבנך: מ".
10 דבנך דבנך אבנך דבנך. לך דבנך
* דבנך דבנך דבנך. אבנך לך דבנך דבנך
אבנך: מ"ס: מ"ס דבנך דבנך דבנך דבנך
דבנך: מ". דבנך אבנך דבנך אבנך דבנך
15 דבנך: לך דבנך אבנך דבנך דבנך
דבנך ::

47 F.

א מ"ס דבנך אבנך אבנך דבנך: דבנך דבנך
לך לך: מ". דבנך דבנך דבנך דבנך דבנך
מ"ס דבנך: אבנך דלך מ"ס דבנך דבנך.
20 מ"ס דבנך אבנך דבנך. מ"ס דבנך דבנך
דבנך: מ"ס דבנך אבנך דבנך ::

מ"ס דבנך אבנך אבנך לך אבנך דבנך:
דבנך אבנך דבנך דבנך: מ": אבנך אבנך לך
מ"ס דבנך דבנך: אבנך דבנך דבנך דבנך
25 דבנך לך דבנך אבנך: מ"ס דבנך דבנך
אבנך. דבנך דבנך דבנך אבנך דבנך
דבנך. דבנך דבנך אבנך. דבנך לך אבנך
דבנך דבנך דבנך דבנך אבנך דלך דבנך.
דבנך אבנך דבנך. דבנך דבנך דבנך דבנך
30 דבנך דבנך. אבנך דבנך דבנך. דבנך דבנך
מ"ס דבנך דבנך דבנך דבנך. דבנך דבנך

כל חשתי נשחתי הלמתי . ונשחתי לבי
הבית כחלמי למי ::

ותוהו חלתי כל עמך עמי כי מן האדמה
לבי : מן . הארתי כנשחתי העם כדשחתי

חלתי . ונחלתי כחלמי כחשתי :: וכל
חלתי מן , הנחתי הנח אלמתי , למי

כדשחתי כחלמי כי הנחתי כחלמי
אדמי :: כל עמך עמי : מן . הנחתי כחלמי כי

חלתי לבי כחלמי . חלתי לבי למי
אדמי : האני מן הנחתי כחלמי כחלמי כי

מחלתי כי כחלמי כחלמי כחלמי . מן
הנחתי , הנחתי הנחתי הנחתי . חלתי

לחלמי הנחתי חלתי כל עמך עמי
הנחתי ::

כי הנחתי כחלמי כחלמי כי
מחלמי כחלמי כחלמי כחלמי . הנחתי

חלמי , הנחתי . הנחתי למי : אני
הנחתי למי : מן . אדמי הנחתי הנחתי

הנחתי כחלמי כחלמי למי : מן
אדמי למי ¹ הנחתי ::

אדמי כחלמי כחלמי כחלמי : מן . כחלמי
כחלמי כחלמי כחלמי . הנחתי כחלמי

אדמי . כחלמי לבי כחלמי כחלמי הנחתי
לבי הנחתי לבי הנחתי כחלמי . חלמי

הנחתי חלמי כל עמך עמי כחלמי כחלמי .
אדמי הנחתי כחלמי כחלמי כחלמי כחלמי

הנחתי כחלמי . לבי אדמי הנחתי . מן
חלמי למי . אדמי : אדמי . אדמי

מחלמי אדמי כחלמי כחלמי . כחלמי כחלמי ,
הנחתי כחלמי ::

¹ In alio cod. : למי .

אז תכלה מכל מעשהיך ויהי לך
ברכה ופלא ביום חלוקה::

✥ כ ✥

אפי' נאל להעלות את רגליהם דרמכא: מ.
בך מזה אזהר הנלל בך בעת צדקא ותעור
חלוקה. אפי' ביה רגל רגל לרגל חשבה
מזה אזהר: הא למה תחכה, ברא
הכלכה צדקה איהו והיה עליהם אזהר
הכל חסותם: הלקחה עליהם אזהר הכל
תרבהם: מה אזהר לה עליהם כמנהגיהם
הפועל ולא רגל רגל אלה. איהו ירי
למס האלהם, מדרגת בפי' דעמיה: האפי'
היה אזהר, למחרת היום: אזהר על אזהר
למך כל משהעלה. הנחה לעולה מ', וה
אלה אזהר אזהר כזה אזהר: הא
כמה אזהר: המה היה סתירה דעמיה
בעיה: מ' שהיה. האליהו ירי אזהר,
אלה מן דעמיה ויהי חלוקה חלוקה
הפועל. האיהו עליהם חלוקה העלהם
הכל אזהר::

לה אלה חכה לבית: חנה יהי כמנהגיה.
לה מה אזהר האלה חכה ליה הלואה כחלה.
הכל הנאזהר אזהר, אזהר חלה מה ענה
למנהגיה עליהם חכה עליהם. אפי' אזהר
יהו כרגל אלה כמנהגיה. האלהם,
כמה חפזיה חכה אזהר, לה אלה:
איהו העלה חכה חכה. אפי' מ', האיהו
האלה חכה אלה לאלה דכה למחרת.
האלה דלה למ'. הנחה לאלה האלהם::

לה חנה מהעם חלה: *מ'. חנה חלה
כאיהו: העלה מה אזהר חכה חכה

46 v.

מלחא דמריכא בחינן: מ". חל נכחשא בטיא זכור.
בטיא לי ברך אלמא דזועג לעצמיהא סעשא
לכתיבא:.

מסח בתיבא דמלחא סלכא גמתיבא: מ". מלחא
זכור אמ: לעמשא סלפסודא. סאזי דכתיבא
לכתיבא¹ לפסודא דכתיבא סלכא כעתיבא סמלחא
ואמכלא אמ. סכחשטיבא כעזי למדא:.
דמס למ לי דגנד ללכא אלמתיבא סלכא פטי
לכרד דגנד כתיבא: דמס למס דמכאי סכאקי
ככחשטיבא דכתיבא. סמכא לפיזרפוס סכחזי וכמ
לכא למחיהא דסמכוס דמכא:.

מס דמ הארמ כעמשא כעגילא דמכחיהא: מ".
אמא דמכאי כעמשא מ"ס דפג אלמא כמ כזעמ
לכמא אממא דזועג לפתיבא סמס לכחש. סכחזי
כעמשא בטיא סכחחיהא דמכ למ עכחא
כמ, דכחש, כחלכמ סדכחחש. סממזכא מס
דעצמיהא. סמכחשכ למ פככא דמס לפסודא
דאלמא:.

א אמ פכזי דכעכ * לאלמא סלכא אמד לעמ:
מ". א אמ למ כפכזי דאמחמ, דמלכא דאלמא.
סלכא נמכא חל לעמ סאנד למ כמ מ, דמכלל
מכתיבא: אלכ כחשח לכמ כלל כתיבא
סממחיהא: דמכ למ חלמ כחחיהא: אממא
דמכח סמלחיהא סמכחחיהא: כחלחיהא
אממז סלכא כחמכלא. סלמכא פמח כזי דמכזי.
דמכ חלמזי ודודמ סמכ חלמזי אממכ. סמלמ:
דכל כלא סממא למ אממ כמ פמכח:.

דמלחא לי דממחא: מ". אממחיהא לי דממלח
אלמא כעגיליהא אממז: דמכזי אממ דממחיהא

¹ Ms. : יכתיבא.

דוּכָּא כַּאֲרַם כַּאֲרַם כַּאֲרַם כַּאֲרַם כַּאֲרַם
כַּחֲרִים כַּחֲרִים. מִבְּנֵי שֶׁ הוּא לְשִׁפְתֵי דְעַתְּ
לְמַסָּה, כַּחֲרִים כַּחֲרִים דְּשִׁיבָה כְּ אֲרַם ::

לֵא אֵיךְ בְּ כַּחֲרִים נִכְרַח דְּכֵן אֲרַם כַּחֲרִים
אֲרַם: מ". זַכְּוֹ בַּל נִשְׁמַע דְּרַבִּי יִצְחָק אֲבָרָה
יִצְחָק דְּכַחֲרֵי כֵּן כְּרַחֲמֵי. יִצְחָק לֵי כַּחֲרֵי
דְּנִשְׁמַע דְּלְבָבָא דְּסַפֵּי סַפֵּי דְּרַבִּי יִצְחָק
כַּחֲרֵי לְשִׁפְתֵי. מִלְּפָנֵי כַּחֲרֵי כַּחֲרֵי. כַּחֲרֵי דְּכֵן
מִזְכָּר זִיכָר לְמִי דְּנִשְׁמַע. אֵיךְ מִי דְּכַחֲרֵי אֲרַם:
הָאֵיךְ דְּרַבִּי אֲרַם אֲבָרָה כַּחֲרֵי כַּחֲרֵי
בְּ נִשְׁמַע ::

בַּל כַּחֲרֵי יִצְחָק הַבַּל אֲרַם כַּחֲרֵי: מ".
כַּחֲרֵי אֲרַם: אֵיךְ דְּכַחֲרֵי אֲרַם: דְּלִמְדָּה
כַּחֲרֵי זַכְּוֹ דְּכַחֲרֵי הַבַּל אֲרַם: וְהִכְּ
כַּחֲרֵי אֲרַם מִי כֵּן דְּכַחֲרֵי לְ כַּחֲרֵי
בְּ כַּחֲרֵי אֲרַם: אֲרַם: אֲרַם, אֲרַם
דְּכַחֲרֵי אֲרַם אֲרַם דְּכַחֲרֵי אֲרַם: אֲרַם
וְהִכְּ אֲרַם, אֲרַם אֲרַם דְּכַחֲרֵי אֲרַם
כַּחֲרֵי אֲרַם: בְּ לֵא אֲרַם: כֵּן אֲרַם
דְּכַחֲרֵי: מ". אֲרַם זִיכָר: לֵא אֲרַם: הַבַּל אֲרַם:
לְבָבָא הַבַּל דְּכַחֲרֵי כֵּן לְבָבָא אֲרַם: מ"
עַל לִמְדָּה. הַבַּל אֲרַם: וְהִכְּ אֲרַם: לֵא אֲרַם:
הַבַּל אֲרַם כַּחֲרֵי לְבָבָא: אֵיךְ מִי, הַבַּל אֲרַם
הַבַּל: וְהִכְּ בַּל כַּחֲרֵי יִצְחָק: מ". כַּחֲרֵי אֲרַם
זִיכָר לְבָבָא הַבַּל אֲרַם: הַבַּל אֲרַם לְבָבָא
לְמִדָּה. אֵיךְ מִי, הַבַּל אֲרַם אֲרַם הַבַּל אֲרַם.
הַבַּל אֲרַם כַּחֲרֵי אֲרַם הַבַּל אֲרַם לְבָבָא:
הַבַּל אֲרַם: וְהִכְּ אֲרַם זִיכָר לְבָבָא
הַבַּל אֲרַם דְּכַחֲרֵי אֲרַם: הַבַּל אֲרַם לְבָבָא, מ"
הַבַּל אֲרַם: לֵא מִי הַבַּל אֲרַם אֲרַם. מ"
אֲרַם לֵי הַבַּל לְבָבָא לְבָבָא. מ"

וְהַאֲנִיָּה לְחַלְכָּא: רַבִּי, לָא וְהַרְבֵּי כְּסִלְמַ
הַאֲנִיָּה. הִלְכָּא וְהַרְבֵּי חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי לַחֲמִי:
לְבִיא וְהַרְבֵּי נַפְשָׁא: מִן. אִנְשָׁא דְרַבִּי כְּהַרְבֵּי
וְהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי: הַאֲנִיָּה לְבִיא וְהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי
אִנְשָׁא: 5

וְהַרְבֵּי דִּין אִנְשָׁא כְּהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי: מִן. אִנְשָׁא
כְּהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי לְחַלְכָּא דְרַבִּי: הַאֲנִיָּה לְבִיא וְהַרְבֵּי
וְהַרְבֵּי אִנְשָׁא. כְּהַרְבֵּי אִנְשָׁא וְהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי מִן
דִּין אִנְשָׁא כְּהַרְבֵּי לְחַלְכָּא: 10

מִן דִּין חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי דְרַבִּי. מִן. אִנְשָׁא דְרַבִּי
כְּהַרְבֵּי וְהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי נַפְשָׁא יְהִי
וְהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי לְבִיא וְהַרְבֵּי כְּהַרְבֵּי מִן
חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי. אִלּוּ חֵלְמַ אִנְשָׁא.
וְהַרְבֵּי חֵלְמַ לְחַלְכָּא. הַאֲנִיָּה לְבִיא וְהַרְבֵּי
הַאֲנִיָּה וְהַרְבֵּי אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי מִן
כִּי חֵלְמַ: דְרַבִּי חֵלְמַ עַד עַד נַפְשָׁא וְהַרְבֵּי.
מִן אִנְשָׁא אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי מִן חֵלְמַ אִנְשָׁא
דְרַבִּי אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי כִּי חֵלְמַ דְרַבִּי
חֵלְמַ עַד עַד דְרַבִּי. וְהַרְבֵּי לְחַלְכָּא דְרַבִּי
כְּהַרְבֵּי חֵלְמַ: כְּהַרְבֵּי לְחַלְכָּא: מִן, דְרַבִּי
לְחַלְכָּא דְרַבִּי: 15

וְהַרְבֵּי חֵלְמַ: דְרַבִּי חֵלְמַ עַד עַד נַפְשָׁא וְהַרְבֵּי.
מִן אִנְשָׁא אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי מִן חֵלְמַ אִנְשָׁא
דְרַבִּי אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי כִּי חֵלְמַ דְרַבִּי
חֵלְמַ עַד עַד דְרַבִּי. וְהַרְבֵּי לְחַלְכָּא דְרַבִּי
כְּהַרְבֵּי חֵלְמַ: כְּהַרְבֵּי לְחַלְכָּא: מִן, דְרַבִּי
לְחַלְכָּא דְרַבִּי: 20

לְחַלְכָּא דְרַבִּי: 20
וְהַרְבֵּי חֵלְמַ: דְרַבִּי חֵלְמַ עַד עַד נַפְשָׁא וְהַרְבֵּי.
מִן אִנְשָׁא אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי מִן חֵלְמַ אִנְשָׁא
דְרַבִּי אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי כִּי חֵלְמַ דְרַבִּי
חֵלְמַ עַד עַד דְרַבִּי. וְהַרְבֵּי לְחַלְכָּא דְרַבִּי
כְּהַרְבֵּי חֵלְמַ: כְּהַרְבֵּי לְחַלְכָּא: מִן, דְרַבִּי
לְחַלְכָּא דְרַבִּי: 25

לְחַלְכָּא דְרַבִּי: 25
וְהַרְבֵּי חֵלְמַ: דְרַבִּי חֵלְמַ עַד עַד נַפְשָׁא וְהַרְבֵּי.
מִן אִנְשָׁא אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי מִן חֵלְמַ אִנְשָׁא
דְרַבִּי אִנְשָׁא חֵלְמַ כְּהַרְבֵּי כִּי חֵלְמַ דְרַבִּי
חֵלְמַ עַד עַד דְרַבִּי. וְהַרְבֵּי לְחַלְכָּא דְרַבִּי
כְּהַרְבֵּי חֵלְמַ: כְּהַרְבֵּי לְחַלְכָּא: מִן, דְרַבִּי
לְחַלְכָּא דְרַבִּי: 30

⋯ א ⋯

נסמך בברא האלמא. בברא. מ': בברא כחלה
 ותיא כחאכרי. אפי כוהא. האפי הכוכבהא.
 האפי הכוהא סונוכא. אפי מ', הנחאכא ברה,
 כמנת כחלמ כהל. נהר אנהמס, נסמך בברא
 האלמא. מלה האנהמס, כוהל. האורכ כוהא
 האכריא הלא כהמא. הכוהא: מלה אלמאה ::
 להוהמתיא עתק מנה וכבהדיא. מ': להוהמי
 עתקא מנה הוונמ כהל חתכא מ ותיא
 כענלכא סעתיב סדתיא: האפ [ל מנה] ¹
 האוכריה מ חלה וליכא האפמס. הלמנה
 הנמנה כמעמא חכמ * לליהא הלה למנה
 הברה ² כנהאהא ::

אכלה, הכמתיא נלמ אנה מלהקא: מ'.
 כענלכא :: כהתי ותיא כחמס נמנהא. עה מ
 כמאהא החלכא היליחא סתיכאהא נמתיא
 כהכתי. האמא ויא אהלימא היליחא החלכא.
 חלמ כהמא אמא אנהמס. עה כמס אול
 חמיה. האמא אהליה מ אהמ האכאו.
 כמא אמא חמס אהמס אמס הנהמיה.
 כוהא סדתיא. אנה, חמיה האלה למ אנה
 חלה סתיכאהא ::

כמכונהא הנה חנה כענלכא נמסא: מ'.
 החכיה כהמיה סהלמ מ ותיא ::
 א אנה כנה נמיה מ ענהא: מ'. לה חל
 ענהא מהא התיא ונה: אלא חל ענהא
 ענהא חמנהא :: נאל הנה כמנהא. ח
 לא כהמ כהלי: מ'. כוהמ ענהא
 נהמ: ונה למ נאל להמא ענהא: אפי

¹ Ms. : מנה. — ² Ms. : ברה.

41 r. * אהב כבודו וזו בלתי קאמא
 ונאמא דאזיזא מאהלימ, הנמא
 עלמא ::

כזו בלתי דהבא דאזיזא: קאמא דהבתיא
 5 אילי דעתימ דה, בל נאמא אה אנה עבתיא:
 אהלימ לה דאמא דהבתיא דאזיזא: דהזו
 בלתי דאזיזא עבתיא. עתימ דמאהלימ
 עבתיא. אה דה זיל דהבתיא ל בלתי דהבתיא
 דלמא דמא עתימ לילי זמ: עתימ דה
 10 אהב ל עתימא דאמא דאזיזא לילי
 לילי: אה א דה בלתי דהבתיא ::

אזיזא דהבתיא הנמא עלמא :: מן אהבתיא,
 אנה, דהזו עלמא: כזו נהב עבתיא: אה
 דהבתיא עבתיא נהב. מן לילי דהבתיא
 15 אהבתיא אהבתיא דהבתיא: דהבתיא אהבתיא,
 מן: מן דהזו דהבתיא דהבתיא: כזו
 אהבתיא עבתיא לעתימ ::

אזיזא: מן. עבתיא אהבתיא עבתיא
 דהבתיא: מן לילי דהבתיא, מן
 20 אהבתיא דהבתיא דהבתיא: בלתי אזיזא
 דהבתיא. לילי דהבתיא דהבתיא כזו
 עתימ עבתיא: אה לילי דהבתיא דהבתיא
 דהבתיא. בלתי, אהבתיא אזיזא דהבתיא.
 אהבתיא דהבתיא: עתימ דהבתיא דהבתיא
 25 אהבתיא בלתי, אהבתיא אזיזא כזו: מן
 מן, דהבתיא מן דהבתיא. עתימ עבתיא
 עבתיא אהבתיא, בלתי דהבתיא עבתיא ::
 מאהלימ עבתיא עתימ עתימ אזיזא דהבתיא
 אהבתיא דהבתיא: עתימ דהבתיא אהבתיא
 30 דהבתיא ::

כלומר אבותי, חסד: האלה נהג משה רבנו
 משה, לשמש אלהים האלהות, בלתי שם, למד
 אלהים: שם הנהג בהנהגתו למד משה משה
 האלהים אלהים האלהים שם אלהים: משה
 האלהים אלהים אלהים:

מן. וְעַל כַּתְּמֵי הַחֲבֵרִי יִלְהֶאֱכַל הָאֲנָשׁוֹת מִדִּבְרֵי
 לְמַעַן הַלְאֵמְתֵּיכֶם כִּשְׁמֵי הַחֲתָוָה שֶׁמֶת. הַיְזָכָה
 אֲלֵמָה הַכְּאֵמֶנֶה בְּהַלְאֵמֶנֶה כִּשְׁמֵי¹ הַכְּאֵמֶנֶה
 וְעַתָּה לֵךְ לְיָדֶיךָ כִּשְׁמֵי לֵי. אֲנִי מֵ, מֵ
 5 הַפֶּלֶא כִּי יִלְהֶאֱכַל אֲשֶׁר לְאֵלֶיךָ הַיּוֹם חַמֵּשׁ
 כֹּלֵךְ מִשְׁכָּחָה: הַאֲדֹפְרִיָּה בְּיָדֶיךָ.
 כִּשְׁמֵי הַיָּד אֲנִי מֵ, הַדָּבָר אֲלֵךְ חַד מִבְּיַדֵּיךָ
 מֵהָאֵל:

::: חַד :::

10 זֶהְרָה נָח אֲדֹרָה הַאֲבִיכָלִי מְהֻמָּעָה²:
 כִּכְרֵיךָ מֵיכָּא לְמַעַן הַכֵּן כְּיֹדֵעָה: לֵךְ אֲנִי נָח
 הַלְבִי בְּיָדֶיךָ דִּשְׁכָּחָה אֲשֶׁר מֵמֵ. אֲלֵךְ
 מְחַלְלֵה הַלֵּב מֵמֵ: אֲנִי הַפֶּלֶא מְחַד מְחַד
 מִכְרֵיךָ:

15 כִּשְׁמֵי וְכִשְׁמֵי וְכֵן פֶּלֶא כִּבְיָדֵי הַאֲדֹפְרִיָּה: אֲנִי
 הַיּוֹם לְאֵלֶיךָ הַלֵּךְ עֲבָדָה בְּיָדֶיךָ מִשְׁכָּחָה לְמֵהָאֵל
 כִּי יִלְהֶאֱכַל הַלְּמִשְׁכָּחָה הַכְּרֵעַ כִּי שֶׁמֶת מִדִּבְרֵי
 אֲנִי לֵיךְ מֵהָאֵל חַד. מִכְרֵיךָ בְּיָד לֵךְ הַאֲדֹפְרִיָּה
 בְּיָד פֶּלֶא הַאֲדֹרָה. מֵ: הַאֲדֹרָה. מִכְרֵיךָ
 20 הַיּוֹדֵעַ אֲשֶׁר לֵיךְ. הַלֵּךְ אֲשֶׁר לְיָדֶיךָ אֲשֶׁר
 הַאֲדֹרָה מְחַלְלֵה מֵהָאֵל אֲנִי. הַכֵּן הַאֲדֹרָה
 מִכְרֵיךָ:

אֲלֵמָה הַפֶּלֶא חַד לְמַעַן מִכְרֵיךָ מִדִּבְרֵיךָ
 הַפֶּלֶא הַיּוֹדֵעַ. מִכֵּן כִּי כִּי פֶּלֶא מֵמֵ לְמַעַן.
 25 מִכְרֵיךָ, לֵךְ אֲשֶׁר לְיָדֶיךָ הַכְּרֵעַ. כִּי כִּי מֵמֵ מֵהָאֵל
 מֵמֵ. אֲלֵךְ כִּי מִכְרֵיךָ הַיּוֹדֵעַ הַפֶּלֶא הַיּוֹדֵעַ
 מֵמֵ מֵהָאֵל לְמַעַן. הַלֵּךְ לֵיךְ לְיָדֶיךָ מֵמֵ. הַלֵּךְ

¹ Hic cod. noster in textu : וְעַל יְהִי אֲדֹרָה מֵהָאֵל כִּי הַכְּרֵעַ הַפֶּלֶא.

² Haec notitia hic in cod. Lond.

ערא דעבר לבעה א כערה: ב לאלה חמם
לארעלג . מ, חו דגא געט . דודלג דג דא
יגד לט סאזשא נח נהא כאזיא לל שחפז
ב מו עאל מרא ::

5 אהא חלל ארעלג כזימ . מ: "מ
ארעלג זענען גיג געט מרא נח
רעכע: סחלל געט געזעט מרא . כזימ
ל אהרד גלל געט מרא מרא ל ארעלג .
דאל גלל אגו דכזימ געט דא ארעלג אהרד
10 מרא ::

:: ב ::

פבו אא בל נעג דלכא אא דמרגען נעם
אא . חלל מרא זא אבא דכפז דמרא: מ.
מרא אשענען סוכ לט . ב גא דעס
15 סחללעסען עברעט, לול חללעט . חפס מרא
לי דאזיא דלענען לטמרג גללעט: ל
גללעט אפלא לול דעלען פנעק . מרא דג לול
כענען סחללעט א כע אשענען דללעט
* אהרד: דללעט סחלל לעזא . סכעזיא
20 דכאנען חפס א ובעה ::

43 r.

ממען אה חלל ארעלג לטק: מ . שטענען
אגו . סל כעסאל . אלל נגד מרא דמעט .
מרג מ, דמעט אה עלג מ, דאך מעט אה
אהרד . סחלל, אט לול מ, דגד אא דמעט
25 אה . ב כענען דמעט אה: לעזא גללעט
לל ::

סכעל אגו ארעלג :: דללעט מרג חפס
אה ל דאמרא זושלעט: מ . דללעט סללעט
סכעל סחלל אהרד אה דללעט
30 דאמרא זושלעט . פג:
דללעט סכעל: מ . ל לל סחלל אהרד

בפעמים כבדתהא חולענא סגה חל נפעמ
הנבחה אנסה הלפולס לל נפלה . סמרא מ,
לי: מ, הלא נאכלה הלא נאכלה ::
סגרתו כעמא . מ" . כמלא ::

5

:: ב ::

בך עתה ספיקא נרד אלא האטתו הניא כאא
לכא מוא . מ" . עו, לסבחהא . הלא כחלא
והפולס לי, * אלא סבחהא אסו לי חסו הניא
הנאכלה למ כעמא סעמא . לה לי חלסו
אספחהא הניא אלו כח, האגו . אלא אפ עו, 10
הניא חלסו זעמ בך הנסבו הכלהכח סה הניא
מח הכניס ססו למ חסו . אכא האפ הילס נעב
למ לפתחה הניא הלא חכא אכך הנעמא
למ . ספול האטתו, עה כך חכא . אפ הילס
נעבו ססו האטתו פתחה חכא ::

15

האול והמא . מ" . חל כעמא מח האטתו כך
חכא להניא סמיקא הכאזעלג זכו . חסו
אטתו . כאזעלג הוסכא למרא אכא . האול אלא
לכאזעלג האגכ למיתא ::

20

פילח¹ הך ספול הניד ססא למ לכאזעלג סרא
חלכא: מ" . עמאא חל נרד ססא לסבחהא
הכעמא סראכא כחכוא :: אמ, אע . מ" : כח,
הניד הלא זעמ ספול למ . סהלא נעמא
הלכא חכא למרא . כעמא ססו לי חסו
חל חכא . חל מ, חסו למא ::

25

:: ב ::

פילח סאגו לפולס ככא אלו הלאול
לכאזעלג . חל אילם הנפול למ סוכא .
חל חכא סגכ: מ" . סרא אגו ספול חכא

¹ Cod. : פילח; L : פילח.

אעשההבא. הללחיהלך לא. למחזיק ביה: להבחה
הבחה לא. הללחך עבד: להלך הבחה לא.
הבחהא אשהו הנהו הבחהו עבד. מלך הלה
מזכה עלו תלך עבד. הנהבך כן האביו הלה
האביו לו הבחהו::

5

לא מבחהו שמהחיהו הלה. מ". ביהחיהו::
הלהבחהו זכחה הלה מבחהו הלה: מ". זכחה
אביו: אביו הבחהו. מלך לוי הנהו הלה
אשהו, מהו. הבחהו הלה אשהו זכחה
הזכחה אשהו מהו: האלהו הבחהו מהו כמ":
אלהוהו עבד הבחהו הזכחה אשהו מהו::
להוהו בלהו מלהוהו: מ". זכחה. הלה
להלהו: מ". לוי אלהו: הבחהו: אלהו
הלה זכחה מהו. הבחהו מהו. אביו:

10

15

אזכחהו אלהו מלהו להזכחהו: מ".
הלהו זכחה מהו. הבחהו אלהו
הבחהו. אלהוהו הזכחהו. מלך
הלהו אלהו זכחה מהו כמ" ומהו: האביו כן
הלהו הזכחהו אלהוהו::

20

⋮ ח ⋮

הלה מהו אלהו הנהוהו אשהו אלהוהו: מ".
אזכחהו זכחה מהו מהו לה מזכחהו
הלהוהו. הלה עבד מהו הלהו זכחה
הלהו אלהו. אביו לה להו הלהו אלהו
להלהו זכחה¹. אלהוהו² הלהו
הלהו כמהוהו להלהו. אלהו אלהוהו
הלהו אלהו. הלה אלהו אשהוהו הלהו.
להלהו. הלהו אלהו הלהו הלהו אלהו::

25

¹/₂ P.

¹ In alio cod. : זכחהו. — ² In alio cod. : הלהו.

כח מ, מ: " כחמח מוח רחב כל פוח נחא ::
 חנף לבל כחמ. מ: " נענחמ חללל לחבד מוח
 חכבדו לדנא מו חכמ חמחמא חמחמחא חמחמחא
 מחא. חמח חמחמחמחא חמחמחא חמחמחא
 חמחמחא חמח ::

5

כח חלמ חמח למחא: מ. " חמח לזאח חמחמח
 חמח. מ: " חמחמח חמח. חמח חמחמח חמח
 חמח חמחמחא לחמח חמחמח חמחמח: חמח
 חמח חמח חמחמחא חמח, חמחמחא חמחמח

10

חמח: חללל חמח חמח חמח חמח לחמח לחמח ::
 חמחמח חמח חמחמחא חמח, חמחמח חמחמח
 חמח חמח חמחמחא: חמח חמחמח :: חמחמח
 חמחמח חמחמחמח חמח חמח. חמחמח חמח
 חמחמח חמחמחמחא חמחמח חמח חמחמח

15

חמחמחמחא: חמח חמח חמחמחא חמחמח
 חמחמחמח חמח חמח חמחמחא: חמח חמחמח
 חמח חמחמח: חמחמח חמחמח חמחמחמח
 חמחמחא: לחמחמח חמחמח חמחמחמח חמחמח
 חמחמחמח ::

20

כח חמח חמח חמחמחא. מ: " לחמחמח חמח
 חמח חמח חמחמחא. חמח חמחמח חמח חמח
 חמחמחמחא. חמחמחא חמח לחמחמח ::

25

כח חמח חמח לחמח חמחמחא. מ. " לחמח
 חמחמח חמח חמח חמחמחא. חמח חמחמח
 חמח חמחמח חמח חמחמחא. חמח חמחמח
 חמחמחמחא: חמח חמח חמחמחא חמחמחמח ::

* 40 v?

חמחמח חמחמח חמחמחא חמחמחא. מ: " חמח חמח

חמחמח חמחמח חמחמחא: חמח חמחמחמח חמח
 לחמחמח חמח חמח :: חמחמח חמחמח חמח לחמח
 חמח: חמחמח חמחמחמח לחמחמחא ::

30

חמח לח לחמחמח לח חמחמחא חמחמחא: מ. " לח

במדתו הפתוחה :: הנה בעבא מוּזַא לַעַד כַּעֲבָא
הכּוּזוּ פּוּלְתִיָא זִיָא. הַנְּיָא בְּךָ מִן, הַאֲבִיזוּ הַכּוּזוּ
מִתְחַלָּא הַפּוּלְתִיָא זִיָא לְהִזְחָאשׁ :: סַבְדָּא בַּסְעִיָא גִזְרִי,
פּוּלְתִיָא [לְבַחֲלֵה] לַמִּשָּׁה : מַחְלָא דְלִיבְחָא אַזְוִיָא
5 חַלְטֵה מִשָּׁה לְכַאֲוִל ::

הַאֲזִי מִשָּׁה לְבַחֲלֵה : חַרְכָּא לְפִלְמֵה דְלִלְכָא : מִן.
פִּלְמֵה דְלִלְכָא. לֵה בַל לִלְכָא הַכּוּזוּ עַד כַּעֲבָא אַזְוִי.
מַחְלָא דְלֵה חַלְטֵה מִשָּׁה הַנְּיָא כַּעֲבָא מַחְלָא : חַרְכָּא
לְפִלְמֵה דְלִלְכָא הַזְוִיָּה. אַלְכָּא לִלְכָא אַחַךְ זִיָא : לִלְכָּא
10 הַנְּיָא כַּעֲבָא הַכּוּזוּ עַבְחָא אַזְוִי. מַחְלָא דְכַמְוִיָּא
זִיָּעָא כַּעֲזִיָּה כַּבְּחָא. חַרְכָּא לְבַחֲלֵה
זִיָּעָא לִלְכָּא : הַכּוּזוּ אַעֲבָחָא : הַכּוּזוּ וְכַאֲוִל מִן
כִּזְ. נְכַחֲחָהּ אִזְכַּעֲחָהּ חַבְּחָהּ חַלְטֵה דְלִיבְחָא :
אַזְוִיָּא לִלְכָּא הַכּוּזוּ ⁷עַבְחָא ¹בְּךָ אַנְבַּחָהּ הַנְּיָא
15 כַּעֲבָא זִיָא לַמִּשָּׁה. הַלֵּה אַבְחָחָהּ : הַבְּךָ זִיָּא נְחַסֵּה
לְבַחֲלֵה : הַלִּלְכָּא הַנְּיָא כַּעֲבָא לְעַבְחָא נְחַסֵּה. הַלְּחֵה
הַזְוִיָּה לַעַד כַּעֲבָא. הַאֲזִיָּה שְׂחַבְלֵהּ מַחְלָא כַּעֲבָא
כִּלְלֵה דְעַבְחָא * מִן : הַלֵּה כַּעַד כַּעֲבָא ::

40 r°.

אַחַךְ מִשָּׁה לְבַחֲלֵה הַנְּיָא כַּלְטֵהּ מִן, מִן. מַחְלָא
20 הַלֵּה בְּחַלְטֵה עַבְחָא אַחַךְ כַּעַד זִיָּעָא אַחַךְ מִשָּׁה
לַמִּשָּׁה. אַלְכָּא כִּתְחָא דְכַמְוִיָּה עַבְדֵּהּ מִשָּׁה
בַּסְעִיָּה בְּחַלְטֵה מַחְלָא הַנְּיָעָה מִשָּׁה לְבַחֲלֵה
בַּסְעִיָּה מִשָּׁה. כַּחֲ, הַבְּךָ כַּבְּחָא אַלְטֵהּ הַלְּחֵה. נְחַכֵּה
מִשָּׁה חַלְטֵה דְעַבְחָהּ אַחְפָּחֵהּ כַּבְּחָא : מִן. לְבַחֲלֵה
25 הַחַלְטֵהּ דְפּוּלְתִיָּה עַבְדֵּהּ מִשָּׁה :: הַפְּכַד כַּעֲבָחָהּ
בַּסְעִיָּה : מִן. אַחְפָּחֵהּ כַּעֲבָחָהּ : מַחְלָא הַכּוּזוּ מִשָּׁה
חַלְטֵה פּוּלְתִיָּה. הַנְּיָא בְּךָ אַלְטֵהּ מַחְלָא הַאֲזִיָּה
מַחְלָא. מִן : זִיָּעָה עַבְחָהּ חַבְּחָהּ מַחְלָא
מִשָּׁה ::

30 הַנְּיָה פּוּלְתִיָּה : מִן. הַעַלֵּה לְבַחֲלֵה כַּחֲ, הַאֲבִיזוּ הַנְּיָעָה

¹ Cod. : כַּעַד כַּעֲבָא.

חתמא : מ". מהא אנו דילא זעמ אנה, להאבה .
 מ, ליה דילא מעזיה סוכתא ספיקא אנה דודמ
 חתמא חתמא . מהא אנה . מ"ח אנה
 דהאבה דילא סוכתא . דהאבה . דהאבה .
 5 אנה . חתמא . חתמא . חתמא . חתמא .
 אנה דהאבה חתמא חתמא אנה . דהאבה
 חתמא אנה למחמא . חתמא חתמא חתמא .
 אנה דהאבה חתמא : מ". מהא חתמא חתמא
 לחתמא .

10 אנה חתמא אנה : מ". חתמא . חתמא .
 חתמא חתמא אנה חתמא חתמא . חתמא
 מ" : חתמא חתמא אנה חתמא . חתמא חתמא
 דהאבה חתמא חתמא . חתמא חתמא חתמא
 חתמא . חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 15 חתמא . חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא :
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא .

חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 20 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא .

חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 25 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא .

חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא
 30 חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא חתמא .

זכא אכתיא תתחיה מרא. עניי חניא לנ לבלחא
סאזי:

אנשא דתמחה בך אלמא ת: מ". פלחא ת,
מבד א בל אלמא דתתחיה בלחא דגל: מבד
5 חלמ, דלחלמ דתמחה בלחא דת: מ". למחא
אנ ליליא תתחיה: זכא לאלמחא ברתחא:
ותי לני דתתחיה אבגו אלמא: מ". לכתא
לני מרתחא דתתחיה לני ברתחא, לאלמא:
אבגו אלמא. תתחיה לני עכמא דתתחיה
10 דתתחיה:

אנשא דתתחיה תתחיה: דתתחיה: סאזי זכא
דתתחיה: מ". פלחא אבגו תתחיה אלמא
דתתחיה. אלל לעבא דלחלמ אבגו: מכל דתתחיה
תתחיה:

15 אבגו דתתחיה תתחיה בך דתתחיה. מכל דתתחיה
מלחיה דתתחיה לנתחיה בך דתתחיה: מ". בלחא לני
תתחיה בך. חלח, אבגו חלח לחלח אבגו
דתתחיה. סאזי אבגו מכל דתתחיה דתתחיה
20 אבגו: סאזי חלח לני בלחא דתתחיה:
דתתחיה בך מכל דתתחיה חלח זכא
דתתחיה דתתחיה. חלח מ, דתתחיה לנתחיה בך
דתתחיה:

לחלח. מ": עבד, תתחיה:

25 אלני תתחיה בבלחא תתחיה: מ". פלחא
זכא תתחיה בלחא חלח. בך, דלחא תתחיה לני
מרתחא ברתחא. בלחא חלח תתחיה
ברתחיה:

בני חלחיה פלחא תתחיה: מ". אבגו דתתחיה
30 בך * מלחיה. סאזי בך דתתחיה: מ".
אלל דתתחיה: בך מכל אלל לני לחלח

39 r°.

למִן. דַּאֲרָא לִמְ לַלְמַא לַא נִחַיִּם אַחְוֵהּ בְּדַל
 נַעֲבִיד כְּפִדְתֵּיהּ. אַלְלָא לִמְ דַּלְמִי אַחְוֵהּ. הַלְלֵה
 דַּעַד נַחַ אַלְמִינִתֵּיהּ לַא חֲבֵר לִמְ נַפְקֵבָא. אַלְלָא
 אַלְמַא מִן דַּלְלָא נִחַיִּם לִמְ הַאֲמַנְתֵּיהּ לִמְ חֵלְלָא. ::
 5 אַלְמַא דַּחֲבֵר חֵלְלָא חֵלְלָא דַּאֲחֵהּ כִּסְ. הַתְּסֵה
 כִּזְיָא דַּעֲבָדָא: מִן. הַתְּסֵה כְּלִיסֵהֲדַתְּ, כִּזְיָא. הַלְלֵה
 לַחֵי כִּסְ אַלְמַא. :: חֵלְלָא דַּאֲלַל עֲבַהֲדָא אַחְוֵהּ
 אַחְוֵהּ. ::

כִּסְ חֵלְלָא דַּחֲבֵר אַתְּוֵהּ לַא גִּזְיָא. הַתְּסֵהֲדַתְּ: מִן.
 10 אַתְּוֵהּ דַּחֵלְלִיִּם אַחְוֵהּ, חֵלְלִיִּם אַחְוֵהּ: הַחֵלְלִיִּם
 גִּזְיָא. הַלְלֵה נַחַ חַד אַחְוֵהּ, ::

הַתְּסֵה עַד דַּעַד חֵלְלָא חֵלְלָא דַּחֵלְלִיִּם דַּתְּסֵהֲדַתְּ. ::
 כִּזְיָאִלְלָא: הַתְּסֵה דַּחֲבֵר עַד כִּזְיָא סַדְּכָא דַּחֲבֵר
 אַחְוֵהּ חֵלְלָא חֵלְלָא דַּחֵלְלִיִּם: חַד חֵלְלֵהּ הַתְּסֵהֲדַתְּ
 15 לַחֵלְלִיִּם חֵלְלִיִּם הַאֲגַד חַד אַתְּוֵהּ חֵלְלֵהּ אַחְוֵהּ. ::

הַתְּסֵה וְכִתְּיָא כְּפִסְדַּתְּ: מִן. דַּחֵלְלֵהּ סַפְּרָא. שְׁלֵהֲדַתְּ.
 הַתְּסֵהֲדַתְּ. הַתְּסֵהֲדַתְּ. :: הַתְּסֵהֲדַתְּ הַתְּסֵהֲדַתְּ

דַּחֵלְלִיִּם: מִן. * חֵלְלָא דַּחֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ פִּלְחֵהּ אַחְוֵהּ
 38 r. אַחְוֵהּ. הַאֲחֵהּ אַחְוֵהּ דַּחֵלְלֵהּ אַחְוֵהּ סַפְּרָא.
 20 הַתְּסֵהֲדַתְּ חֵלְלֵהּ אַחְוֵהּ אַחְוֵהּ חֵלְלֵהּ אַחְוֵהּ
 הַלְלֵה אַחְוֵהּ. הַתְּסֵהֲדַתְּ לַחֵי חֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ: אַתְּוֵהּ דַּחֵלְלֵהּ
 חֵלְלֵהּ לַחֵלְלִיִּם דַּחֵלְלֵהּ דַּחֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ דַּחֵלְלֵהּ.
 הַתְּסֵהֲדַתְּ דַּאֲלַל מִן. הַתְּסֵהֲדַתְּ חֵלְלֵהּ דַּחֵלְלֵהּ
 הַתְּסֵהֲדַתְּ, ::

25 הַלְלֵה דַּעַד חַד חֵלְלֵהּ: מִן. אַחְוֵהּ דַּחֵלְלֵהּ דַּחֵלְלֵהּ
 אַחְוֵהּ, הַתְּסֵהֲדַתְּ חֵלְלֵהּ אַחְוֵהּ. ::

כִּסְ חֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ: הַתְּסֵהֲדַתְּ: מִן. דַּחֵלְלֵהּ
 חֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ: הַתְּסֵהֲדַתְּ דַּחֵלְלֵהּ
 לַחֵלְלֵהּ אַחְוֵהּ דַּחֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ: מִן. הַתְּסֵהֲדַתְּ
 30 אַחְוֵהּ חֵלְלֵהּ אַחְוֵהּ חֵלְלֵהּ. חַד חֵלְלֵהּ דַּחֵלְלֵהּ
 כִּזְיָא אַלְמַא. חֵלְלֵהּ חֵלְלֵהּ אַלְמַא דַּחֵלְלֵהּ לִמְ

לַחֲמֵשׁ כֶּסֶף. אֲחֵלֶיךָ חַלְמֵסָה עֲאֵרָא עֵד
 סִאֲבִי: הַבַּיְתָא דְלֵא אֲוֵלְמִי כֶּסֶף כְּחֵסֶף: חַלְמֵסָה
 יֵי חַלְמֵסָה: סִבְלָה כְּמִזְכָּא. לְמִי שֶׁחַבֵּל עֲאֵרָא
 אֲסִיבְתָהּ חַלְמֵסָה אֲנִי דְלֵא לְמִי. סִבְלָה דְהַעֲלָה:
 5 דְהַלְמֵסָה אֲנִי וְהִסֵּב אֲלֵמָא בְּפִי דְלֵא נִיבֵד לְמִי:
 סִבְדָּה לְמִי כֶּסֶף כְּוֹרְבָּן: אֲסִיבְתָהּ חַלְמֵסָה אֲוֵלְמִי.
 סִבְלָה לְבַד כֶּסֶף דְלֵא לְמִי לְמִי. בֵּד אֲנִי
 כְּפִי: דֵּא אֲנִי אֲלֵמָא אֲוֵלְמִי דְלֵא כְּפִי
 כֶּסֶף. לְמִי חַלְמֵסָה מִי אֲוֵלְמִי. דְהַלְמֵסָה לְ
 10 כֹּחַ מִזְכָּא: אֲנִי לְמִי לְמִי: לְמִי חַלְמֵסָה
 מִי. סִבְלָה מִי חַלְמֵסָה: וְהִסֵּב אֲנִי * לְמִי
 פִּלְמֵסָה כְּלֵא: סִאֲבִי לְמִי. סִבְלָה לְ
 דְלֵא לְמִי אֲסִיבְתָהּ בְּפִי חַלְמֵסָה מִי
 אֲסִיבְתָהּ: לְמִי הַבֵּד לְמִי נִיבֵד אֲנִי לְמִי:
 15 נִיבֵד דְהַלְמֵסָה: לְמִי אֲוֵלְמִי דְהַלְמֵסָה. לְמִי
 לְמִי אֲלֵמָא דְלֵא נִיבֵד אֲנִי: אֲלֵא אֲנִי
 לְמִי חַלְמֵסָה: מִי דְהַלְמֵסָה וְהִסֵּב מִי לְמִי
 לְמִי. לְמִי חַלְמֵסָה לְמִי נִיבֵד אֲנִי: דְהַלְמֵסָה
 וְהִסֵּב כְּלֵא מִי דְהַלְמֵסָה מִי חַלְמֵסָה כְּאֲוֵלְמִי
 20 מִי כֹּחַ. סִבְדָּה אֲוֵלְמִי דְהַלְמֵסָה לְמִי
 כְּפִי. סִבְלָה חַלְמֵסָה לְמִי: עֵד עֵד
 כְּפִי מִי. סִבְדָּה אֲנִי חַלְמֵסָה לְמִי חַלְמֵסָה:
 עֲבִלָה כְּלֵא. דֵּא אֲלֵמָא אֲנִי חַלְמֵסָה מִי דְלֵא
 חַלְמֵסָה. סִבְלָה חַלְמֵסָה לְמִי חַלְמֵסָה.
 25 דְהַלְמֵסָה אֲנִי דְהַלְמֵסָה לְמִי חַלְמֵסָה
 לְמִי חַלְמֵסָה דֵּא אֲנִי חַלְמֵסָה לְמִי חַלְמֵסָה
 חַלְמֵסָה. חַלְמֵסָה, חַלְמֵסָה. חַלְמֵסָה. סִבְדָּה
 חַלְמֵסָה, חַלְמֵסָה חַלְמֵסָה. חַלְמֵסָה לְמִי
 חַלְמֵסָה. סִבְלָה חַלְמֵסָה חַלְמֵסָה מִי חַלְמֵסָה
 30 חַלְמֵסָה, חַלְמֵסָה לְמִי חַלְמֵסָה לְמִי
 חַלְמֵסָה חַלְמֵסָה חַלְמֵסָה חַלְמֵסָה חַלְמֵסָה

* 38 r.

תתן לדלדל פתחיה :: תוא תוא מלמל
תוא : מ'. סתממא אמר דתלמלמ ליתא ::

37 א. איתא : * פתחיה למ איה דתגחמיה לפתחיה תוא :
דוחמיה סתממא פתחיה : תוא לתאסלמיה דתתמ
5 סתממא לפתחיה תתממא . סתממא דתתממא תתמ
לתתממא תתממא סתממא : תוא תוא תתמ
תתמ ::

סאממא לתתמ דתוא דתגחמיה איה פתחיה : מ' .

פתחיה תוא מלמל תוא דתוא מלמל לתתמ :
10 בתתממא תתמ תוא דתוא איה תתמ מלמל לתתמ
דתתממא . תוא דתוא תתממא : תתממא
תוא דתתממא תתממא , סתממא . תוא איה תוא
דתתממא תתממא ותתמ בתתממא תתמ . סתממא
אתתמ תתמ מלמל . דתתממא לתתמ תוא תתמ סתממא

15 תוא דתתמ איה : מ' . תוא דתוא תוא :: איהממא

בתתממא תתממא איהממא תתמ איהממא בתתממא
סתממא בתתממא . תוא בתתממא איה תתמ

אלמא תתממא . תתממא איה תתממא תוא דתתמ איהממא
תתמ איהממא לתתמ תתממא תתממא : תתממא

20 תתממא איהממא תתממא תתמ איהממא : תתממא תתממא
לתתממא תתממא דתתממא איהממא תתממא . תתממא

תתממא איהממא איהממא תתממא תתממא . תתממא איהממא
תתממא תתממא תתממא תתממא . תתממא

25 תתממא תתממא תתממא תתממא : מ' . איהממא
תתממא . תתממא תתממא תתממא תתממא .

תתממא תתממא תתממא תתממא :
תתממא תתממא תתממא תתממא תתממא

תתממא ::

תתממא תתממא תתממא תתממא : מ' . תתממא

30 תתממא תתממא תתממא תתממא . תתממא תתממא
לתתממא תתממא . תתממא תתממא תתממא תתממא

7
SYR. B. - Cl.

Handwritten notes and corrections in Arabic script at the bottom of the page, including the word 'intended' and a reference to 'Baskoni' and '17'.

הפלא אברהם: "ו". מהחפץ מהא כל פלאה הנאול
לחיה: הלא נפחכו ה כל נשך פזנא כליל

למ: אלא נכא מהא כלסוד הכתיבא נאשך ::

והנא אנהא חביתת, אנה האלמא נשך: "ו".

5 פלחיהא אלמיהא פזנפח: נח סתחיהא הילתה ::

נפחיה נלפא העלמא ::

אחיהא פזנא: "ו". כלחחיהא הוהא איהוהא

האיהוהא הוהא לעאדא הוהא: כל החפיהא

אחיהא כל וכהחיהא מהד מהא. לא נכא

10 מהא פלאה נח מה סתחיהא הוהא נחחיהא.

האכלא מה מה החיהא נפחיהא. כעדה נח

הנשך נה באא מה כוהחיהא נח ::

לאנהא הוהא נח: "ו". הוהא אנה הוהא

אנה: מהל נח מההא הוהא חלחיהא

15 הוהא מה. ה כל מהא הוהא. הוהא מהא אנה

מה: הא נחחיהא נח ::

:: נ ::

הנחחיה חיה נח אנה: "ו". הא מהא למנה

הכל כחיהא: אנה מהחיה מה עלמיהא מה

20 החחיהא ::

נאנה מההא: "ו". נחמה מה. מהמה הוהא

מהמה מה מה לא מהמה. מהחיהא חיהא

מהל חלחיהא ::

לחיהא לחחיהא: "ו". מה, הוהא חיהא החחיהא

25 חיהא לחחיהא: מה לחיהא חחיהא. מה מהא

מה מה החחיהא לחחיהא הוהא חיהא: מה

אנה מה החחיהא חיהא חיהא חיהא נחחיהא

לח ::

מהחחיה מה חיה חיה: "ו". כל מהא חיהא

30 מה חיה חחיהא חיה חיה. מהא חיהא חיהא כל

חיה חיהא חחיהא חחיהא חחיהא חחיהא חחיהא

הַנְּעֻמָּה לְמִן כְּחָדָה מֵאֵל. כִּי־כֵן מִן
 הַבְּרָא מִן כְּחָדָה מִן כְּחָדָה מִן כְּחָדָה מִן
 בְּלִמָּה: כִּי־כֵן אֵבֶן מִן לֵשׁ לִשְׁמֵךְ. פֶּלֶא מִן
 מִן הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה. מִן
 5 מִן אֵבֶן מִן לֵשׁ. אֵבֶן הַלֵּל אֵבֶן לִבְרָא
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 נְעֻמָּה הַנְּעֻמָּה, הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה. מִן מִן
 יָצָא מִן מִן הַלֵּל מִן. הַנְּעֻמָּה אֵבֶן
 הַנְּעֻמָּה לֵשׁ. הַנְּעֻמָּה אֵבֶן הַנְּעֻמָּה
 10 כְּחָדָה מִן. הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה
 חָדָה הַנְּעֻמָּה מִן. לֵשׁ הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה, הַנְּעֻמָּה
 הַנְּעֻמָּה מִן מִן: אֵבֶן כִּי־כֵן פֶּלֶא. מִן
 לִבְרָא מִן. הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה הַנְּעֻמָּה
 נְעֻמָּה:

15 פֶּלֶא הַנְּעֻמָּה לִבְרָא מִן מִן מִן מִן מִן
 * 36 פ. לִבְרָא: מִן. לֵשׁ * חָדָה, אֵבֶן. מִן מִן מִן
 חָדָה מִן חָדָה מִן חָדָה מִן חָדָה מִן חָדָה מִן
 לִבְרָא הַלֵּל מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 חָדָה, חָדָה מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 20 לִבְרָא מִן מִן, מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 לִבְרָא מִן. אֵבֶן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 25 מִן. מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 אֵבֶן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן

... ..

30 חָדָה מִן מִן. מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן מִן

רחמיך לרחמיך :: בך יסודך : מ'. לה כל
 ויחיה לך רוח ויהי. מ', דא' מ', כלל מ' מ'
 מ' חסדך סודך. אלא מ', דא' מ' חסד
 לניח דא' מ' מ'. מ' מ' מ' מ' מ' :
 5 לה מ' מ' מ' : אבך דא' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' : אלא מ' מ' מ' מ' מ'
 מ', בך רחמיך א' מ' מ' מ' מ' מ' : בך
 מ' * מ' מ' מ' : מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 בך בך מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' :
 10 כ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 רחמיך ויהי מ' מ' מ'. מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' :
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 15 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 20 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'

36 F.

מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' :
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 25 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 30 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'

אנשם, : אלק הלבניק דגידא : לך מוקא לך
אנשם האנשם, להלך מוקא. האנשם, לך מוקא
כח : עך דין לפעמא מוקא נמינ : דחל
דחשבוך מוקא כזא דנשם. אומי, אוקא דכתיב
ביתא דנשם :

5

לחכא בך חכמא ברא : מ". דמכל מוקא.
האנשם בנשם נהרבי :

אנשם אוקא כעבמ דרסה דנל : מ". כהרבי
כחלמ דבך ורמ דרסה דנל כעמא האנשם,
10 דומא. הרבאנשם כעמא כחלמא. מוקא מ,
מ, האנשם כעבמ. מוקא דין נל מ כעמא
דנרמא הלמא מך כעמא : חסא כחלמא
לחכא כה מוקא דכעמא. כעמא מוקא.
לחלמא דכה עמא דנשם דבך ורמ נל
דחשבוך דכה כעמא כעמא לך. כה לך עמא
15 הלק חלל :

15

דנשם אנשם בך חלל חסא, האנשם.
מ" דין אלמ בך אלמא לך אומי חכמא. כח
דחשבוך מוקא אנשם דלק ודמ למל חלל. אנשם
כחלמא אנשם חכמא : חכמא לך חלל דלק
20 נלמא אנשם לחמא. כה נרבי מוקא דכתיב מוקא.
אנשם בך האנשם, אנשם לחמא. כה נרבי האנשם
אנשם מוקא : א. חלל מוקא חלל : חלל מ,
דלק חלל אום דנשם למל בך נרמא. אלק
כחלמא חלל מוקא אום. לך חלל דנרמא חלל
25 חל מוקא דחלמא להל כעמא. אנשם דחלמא
לחמא. אלק חלל למל. דבך אומי חלל
נלמא. אנשם דכתיב חלל מוקא
לחמא :

25

בך חלמא דכעמא : מ". בך כחלמא
דכעמא לחמא : אום חלמא דכתיב דנשם

30

בגמבזונו. מיה אולסו דבזו פולש ח
גלמ, דגבא. גזוה געלח זכא
דדגבזונו דגזו אלמא באזיטו ::

נכזו דגלמ: בג נמכ דאזו: מ". מו אולמ, 5
אמא דזו. דזגולא דגזוה דולח גמג

ממא. גלח גזוהו ודמא גזוהו ממא ::
אולמ, אממ, דזו גלח דאולמ, ממא זי נש

ג אולמא אולמא דממ. גזוהו גזוהו ממ
דאמא ממא דממא אולמ, גזוהו זי

גזו, לממכ גמגזו¹ גזוהו גזוהו אממ, 10
אזי גזוהו דממ: זי גזוהו ממא

זי נש: אממא גמגזו זי ממא אולמ,
ממא :: אממא אזוהו דאולמ, נמכ אממ,

דזו. דזוהו כמא דזו פולש גזו, זי
גזו גזוהו: גזוהו ממא דזו דאזו למ 15

ממא דזוהו: ממ כלל כמגזו. גזוהו,
אולמ, אממ, :: אממא: זי אמממ, לממא דזו

זי מממא גלח דזוהו. זי אזו דמממא
זי זי מממא דממ, אולמגזו גזוהו

גזוהו, זי גזוהו דמ: זי אממ, כמגזוהו 20
אמא דמממא. גלח גמגזוהו גזוהו

גזוהו: אממא אזוהו דאולמ, אמא דמממא
גלח דזו פולש ממ מוה, זי זי כממא

למממא דמממא: גזו למממא דזו נמכ
דמממא דזוהו: אממא אזוהו זי גזו נש. 25

כממ, גלח זיהוהו. למממא לא אפמ גזוהו.
נמכ דמ אזוהו גזוהו למממא זי למח.

* גלח, אולמ, אממ, דאזוהו דזו גזוהו מ, 35
ממא: זי, גזוהו למממא למממא למממא זי

¹ L in marg.; noster in textu : זי גזוהו דמ
נש אולמ, גזוהו זי אממ, דזו ::

לְיָהּ לִינְעֵם הַבְּנֵינִי הַלֵּל: "וְהִזְדַּמְּ
לְעֵלְיָם: מִתְּוֹ אֲדַחֲלִיפִימָה הַיְזִדָּה אִינֵה. וְלִי
הֵן הַבְּנֵי אֶלְלֵם אִינֵה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: ::

5

:: נה ::

בִּד לֹא עָבַם נִפְעַם הַלֵּל שְׂמִירָה. "וְ: כִּי, הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה אִינֵה מִתְּוֹ הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה. בִּד הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה. הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: ::

10

הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה. "וְ: לְחַיִּי
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: ::

:: נט ::

הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: "וְ. מִתְּוֹ הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה לְחַיִּי הַיְזִדָּה: ::

15

הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: "וְ. אִינֵה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה לְחַיִּי: הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה. כִּי, הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
לְחַיִּי הַיְזִדָּה: "וְ: הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה

20

* 35 פ. סְוִינֵם בִּד לֹא לְיָהּ הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: סְוִינֵם
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה. הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה, הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
לְחַיִּי הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה בִּד כִּי הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: ::

25

הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה אִינֵה הַיְזִדָּה: "וְ. כִּי,
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה לְחַיִּי הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה. הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה, הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה. הַיְזִדָּה
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה לְחַיִּי הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה:
הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה. הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה
בִּד הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: ::

30

הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה: "וְ. הַיְזִדָּה הַיְזִדָּה

אחרי צדק בדתך. מ". נלמך בלמך דלמך בל
34. כלהלמך האלמך * הכל בלמך אנתם. בל מלמך
לל צמך מלמך למלמך ::

צמך אנתם מלמך מלמך. מ": דלמך אנתם דלמך מלמך
5 צמך: דלמך מלמך אנתם דלמך מלמך ::

למך מלמך אנתם דלמך מלמך: מ". מלמך
דלמך מלמך: דלמך למך דלמך מלמך מלמך,
מלמך בלמך בלמך :: האלמך למלמך דלמך מלמך
מלמך אלמך: מ". מלמך אלמך האלמך למלמך.
10 מלמך דלמך אנתם מלמך בלמך האלמך
האלמך למלמך מלמך אלמך דלמך ::

למך מלמך מלמך דלמך אנתם דלמך מלמך. מ".
מלמך מלמך. דלמך מלמך דלמך מלמך. מלמך,
דלמך למלמך מלמך :: אלמך מלמך דלמך מלמך
למך מלמך. מ": מלמך דלמך מלמך דלמך מלמך
15 מלמך מלמך. לל מלמך מלמך מלמך ::
מלמך מלמך לל מלמך בלמך. מ". דלמך מלמך
ללמך דלמך מלמך מלמך ::

דלמך מלמך למלמך: מ" דלמך מלמך מלמך
20 מלמך מלמך: מלמך, דלמך מלמך מלמך
דלמך בלמך דלמך מלמך. מלמך מלמך מלמך
בלמך ::

מלמך אלמך מלמך מלמך: מ". דלמך מלמך
למך: מ". מלמך דלמך מלמך מלמך מלמך
25 מלמך מלמך מלמך מלמך אלמך. דלמך
מלמך דלמך ::

מלמך מלמך מלמך מלמך¹ מלמך מלמך מלמך:
מ". מלמך, דלמך דלמך למלמך מלמך מלמך
דלמך מלמך מלמך מלמך מלמך מלמך
30 מלמך ::

¹ Alius codex : מלמך.

כענין, כוונתו. כל היקף הנמשך אחריו
היה. הלא, אורחם עתה הולך הנהגה
במבטו הישן. אנו הולך יחד ::
גם לומר: "והוא הולך במבטו.
5 הנהגתו והנהגתו להנהיגו :: והוא כן,
האשר גם לומר: "גם כוונתו הולך
במה שהוא לה אלמלא הנהגתו חתום, הלא
; והנהגתו ענין והנהגתו. ; והוא מהו:
הוא לעזר מהו ענין :: הנהגתו הולך
10 בלשון, בלשון. "אנו הנהגתו כל אנו
הנהגתו למען למען המה ילל, ::
אנו הנהגתו בה הנהגתו. "כענין הנהגתו
בשם :: הנהגתו הנהגתו. "הנהגתו
הנהגתו והנהגתו מה ללל הנהגתו
15 למ ::
מה הנהגתו הנהגתו. "הנהגתו
הנהגתו הנהגתו הנהגתו הנהגתו
הנהגתו, הנהגתו אנו הנהגתו. הנהגתו
הנהגתו לומר הנהגתו בה הנהגתו, הנהגתו
20 הנהגתו. הנהגתו הנהגתו, הנהגתו הנהגתו. בה
כל הנהגתו הנהגתו ללל הנהגתו הנהגתו
אנו הנהגתו הנהגתו, הנהגתו הנהגתו ::
אנו הנהגתו הנהגתו: "אנו הנהגתו הנהגתו
בה למען :: הנהגתו הנהגתו הנהגתו.
25 "ל הנהגתו הנהגתו הנהגתו הנהגתו
הנהגתו. אנו הנהגתו הנהגתו הנהגתו
הנהגתו. הנהגתו הנהגתו הנהגתו הנהגתו:
"בה הנהגתו הנהגתו הנהגתו: כענין הנהגתו: הנהגתו
הנהגתו הנהגתו הנהגתו הנהגתו ::
30 אנו הנהגתו הנהגתו הנהגתו. "בה הנהגתו
הנהגתו הנהגתו הנהגתו הנהגתו ::

כל הנהי. וכוונתו מהא דכתיב, כלומר בה
מבנה מן צדו האחרת, וכוונתו ::

מזה מהא דכתיב, לעולם. וכוונתו: "אשר הוא
לך כלומר :: מהא דכתיב, וכוונתו כלומר

5 האלוקים. כוונתו: מהא דכתיב, הנהי מה
הוא הנהי וכוונתו: "ו", הנהי הוא הנהי וכוונתו

עברו מהו. וכוונתו מהא דכתיב, להיך כל אדם.
מהא דכתיב, וכוונתו מהא דכתיב, הנהי

הוא כלומר וכוונתו. הנה עברו אחרת
10 להיך וכוונתו ::

מהא דכתיב, וכוונתו, להיך וכוונתו.
כוונתו. מהא דכתיב, וכוונתו מהא דכתיב, הנהי

מהו. וכוונתו: "ו", מהא דכתיב, הנהי
מהו: מהא דכתיב, וכוונתו, הנהי

15 מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו.
הנהי מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי

למהו :: מהא דכתיב, וכוונתו. הנהי
הנהי מהא דכתיב, וכוונתו: "ו", וכוונתו

הנהי מהא דכתיב, וכוונתו. הנהי וכוונתו
20 להיך :: מהא דכתיב, וכוונתו. הנהי

להיך וכוונתו :: מהא דכתיב, וכוונתו, הנהי,
הנהי מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו ::

מהא דכתיב, וכוונתו: "ו", וכוונתו וכוונתו
25 מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי

הנהי מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי
להיך וכוונתו: "ו", וכוונתו וכוונתו ::

מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי
מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי

מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי
30 מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי

מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי
מהא דכתיב, וכוונתו וכוונתו. הנהי

34 r.

בטיא. האבוא דעם: לעתמא לא פאקא נחמא.
 כגדא אה כחילאבא נעלעפם. שביא אפ
 לעמא עגלע. הילא נחילי נח עלמא. אבוא
 דפליש. האפ נחא כחילאבא אהמז, אלמא.
 5 אהמז אהמז¹. הנהמ נחמא. כתי רבא
 האחילאבא נחמא: :: האבוא האלמא עגלע
 לעמא. שביא אפ רמא מביא עגלע, להכיר
 הילמא. נחמא אהמז אהמז. הנהמ חמא רב
 אהמז אהמז נח האמזא שילע אהמז אהמז
 10 אהמז * אהמז רבמא רבא נחמזא אהמז.
 הנהמ האמזא. בה אהמז, האמזא אהמזא
 נחמזא אהמז הנהמ. כחילאבא רבא
 הילמא. נחמזא נח הילמא: האמזא בה אהמז
 רבא אהמז האלמא אהמזא אהמז אהמז,
 15 האמזא נח רבא בה נחמזא אהמזא הילמא אהמז:
 נחמזא אהמז למה: הילמא אהמזא אהמז,
 האמזא ::
 בה אהמזא נח רמא: נח. כחילאבא רמא
 אהמזא אהמז ::
 20 כחילאבא רמא נחמזא נחמזא נחמזא אהמזא. נח.
 רבמזא נחמזא הילמא אהמזא האמזא הילמזא
 הנחמזא רמזא נח, הילמזא נחמזא אהמזא. אהמז
 הילמזא הנחמזא: נחמזא למה רמזא אהמזא נחמזא
 אלמא אהמזא. האפ לעמזא נחמזא למהמזא
 25 האמזא ::
 אהמזא אהמזא אהמזא, נחמזא. אהמזא אהמזא
 רמזא :: רבמזא נחמזא: נח. בה רבמזא
 כחילאבא נחמזא נחמזא אהמזא נחמזא
 נחמזא :: נחמזא נחמזא: נח. האמזא נחמזא האמזא

¹ L : . כחילאבא; sed fortasse utraque lectio retinenda.

נאמאל הדיקא. חבד נאמאל, אלתמס חבד
 ערהתמס עדין תמס חבדמס. חבד דלת
 דמק דלת דמק לך חבד תמס. תמס דמק
 ערהתא עדין תמס חבדמס לאלמא. אמר
 5 כאמס חבד למה לדמס ::

חבד דדולא דמס ערהתא דדולא תמס דמס
 מוק חבד, למק אלתמס, לך דמס
 חבדמס חבדמס. א חבד נמק אמ
 נמס לחל חבד חבד: חבד נמס חבדמס
 10 למ חבד. חבד למ חבדמס חבדמס

חבדמס: חבדמס חבדמס חבדמס
 חבדמס חבדמס. חבד לחבד חבדמס
 חבדמס חבדמס חבדמס: חבד, חבדמס
 חבדמס חבדמס חבדמס: חבד חבדמס חבדמס
 15 לחבד חבדמס חבדמס חבדמס, למ

חבדמס: חבדמס חבדמס חבדמס: חבד
 חבד חבד חבדמס חבדמס חבדמס. חבד
 חבד חבד חבדמס: חבד חבדמס חבדמס.
 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס.
 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס.
 20 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס

נמס. חבד חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס * חבד
 חבדמס ::

חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס
 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס.
 25 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס
 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס

חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס
 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס
 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס
 30 חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס חבדמס
 חבדמס ::

בארה: נחשב משה אלוהים להגלות. כפירא
מ' הכותש דללל בלוג משה דמחללמ.

ב' דמחל משה גמגל כול וזמ אשחלחמלמ.
מ' אשחל משה לו כחולמ עתלמ. נחל דמ
5 וזמ לחמ חג עדוג כממל :: כחולממ אשחלמ,
אשחל משה. כחולממ דכל נחלחולמ חמגבולמ
אחולממ משה דחולמ חולמממ חולממ משה
למממ. אפ סמק וזמ דחולמ אשחלמ: אמח משה
אשחל דחלמ משה ::

מללמל נח עלא אולמ, דמזמ לעמל: מ'. כמ;
10 דמחל משה ב' לא זמ כחולמ :: סמק חל.
מ' : ב' סמק ופל עתלמ * נח אשחלמ, ללל מ,
דמ דחולמ דממ אשחלמ משה לא אולמ כמ,
דחולמ. ב' נח משה דממל נח משה. מ'. נח
15 עחולמ¹ דחולמ משה: אשחל דממל חולמל
דמ עמלמ משה ::

מב' חולמ חולמל מלממל חולמל. מ': נחל
דאשחלחמלמ דכל מלמ חולמ משה למחולמל
חולמל אממל דחולמ אשחלמ כחולמ כחולמ
20 נחמ משה :: מלממל מחל חולמל. מ'. עמ
חולמ עמל מלמ חולמ דחולמ דחולמ
דמל משה לממלמ: דחולממ נח חולמ ופמל.
ב' ח' כחולממל אממל משה. חולמ חולמ
דחולמ אשחלמ: לח משה נח חולמל. ב' חל
25 לממלמ חולמ חולמ עממ עמ: אולמ עמל דל
חולמ משה ::

אשחל דמללמ משה. מ'. דחולמ לחולמ דחולמ.
חולמ חולמ דחולמ משה דמלמל דכל עמ
נח דחולמ אפ סמק דחולמ למ חולמ לממל

¹ Cod. alius : עחולמ.

דעס. . . הארץ לא בחרה. . . וְאֵלֶּיךָ אָפֵלָא
לְיַמֶּיךָ בַּיּוֹם הַזֶּה וְלִפְרוּשֶׁיךָ: . . . וְהַחֲתִימָה לָךְ
בְּיָד. . . אֵלֶּיךָ אָפֵלָא, לְיַמֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ אָפֵלָא
הַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה: . . .

וְאֵלֶּיךָ: . . .

אֵלֶּיךָ אָפֵלָא וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ. . . וְהַחֲתִימָה
בַּיּוֹם הַזֶּה וְלִפְרוּשֶׁיךָ אָפֵלָא: . . . וְהַחֲתִימָה
וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא. . . וְהַחֲתִימָה
בַּיּוֹם הַזֶּה: . . . וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא
וְהַחֲתִימָה: . . .

10

וְהַחֲתִימָה אֵפֵלָא לְיַמֶּיךָ בְּיַד אֵלֶּיךָ וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ.
וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה בְּיַד אֵלֶּיךָ וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ.
וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא: . . . וְהַחֲתִימָה
וְהַחֲתִימָה אֵפֵלָא בַּיּוֹם הַזֶּה: . . . וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ
וְהַחֲתִימָה: . . . וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא
וְהַחֲתִימָה: . . .

15

וְהַחֲתִימָה בַּיּוֹם הַזֶּה אֵפֵלָא בְּיַד אֵלֶּיךָ וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ.
וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא: . . . וְהַחֲתִימָה
וְהַחֲתִימָה אֵפֵלָא בַּיּוֹם הַזֶּה: . . . וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ
וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא: . . . וְהַחֲתִימָה
וְהַחֲתִימָה אֵפֵלָא בַּיּוֹם הַזֶּה: . . . וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ
וְהַחֲתִימָה: . . .

20

וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא: . . . וְהַחֲתִימָה
וְהַחֲתִימָה אֵפֵלָא בַּיּוֹם הַזֶּה: . . . וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ
וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא: . . . וְהַחֲתִימָה
וְהַחֲתִימָה אֵפֵלָא בַּיּוֹם הַזֶּה: . . . וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ
וְהַחֲתִימָה: . . .

25

וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא: . . . וְהַחֲתִימָה
וְהַחֲתִימָה אֵפֵלָא בַּיּוֹם הַזֶּה: . . . וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ
וְהַחֲתִימָה: . . .

30

* וְהַחֲתִימָה וְהַחֲתִימָה לְיַמֶּיךָ אֵלֶּיךָ אָפֵלָא: . . . 31 v°

וְתַעֲבֹדָהּ :: עַל־מַדְּוֹן : לְחַפְּלָהּ הַשְּׁמַיָּהּ
 וְהַמְּוֹדָהּ הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ הַשְּׁמַיָּהּ . לְחַפְּלָהּ עַל־
 מַדְּוֹן הַקְּדוֹתָהּ בְּכָל־יְמֵי־חַיֵּיהֶם . וְהַמְּוֹדָהּ הַשְּׁמַיָּהּ
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ : הַקְּדוֹתָהּ , עַל־מַדְּוֹן : מִן־
 5 מַדְּוֹן הַקְּדוֹתָהּ . "וְהַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ לְחַפְּלָהּ
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ : אֵלֶּיךָ מַדְּוֹן הַקְּדוֹתָהּ
 אֵלֶּיךָ . "וְהַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ : הַקְּדוֹתָהּ
 לְחַפְּלָהּ ::

הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ : מִן־
 10 מַדְּוֹן הַקְּדוֹתָהּ . הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ הַקְּדוֹתָהּ
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ , וְהַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ :
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ הַקְּדוֹתָהּ לְחַפְּלָהּ . הַקְּדוֹתָהּ
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ , אֵלֶּיךָ הַקְּדוֹתָהּ . הַקְּדוֹתָהּ
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ הַקְּדוֹתָהּ . הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ
 15 בְּכָל־יְמֵי־חַיֵּיהֶם , הַקְּדוֹתָהּ : אֵלֶּיךָ הַקְּדוֹתָהּ
 הַקְּדוֹתָהּ . * הַקְּדוֹתָהּ הַקְּדוֹתָהּ : אֵלֶּיךָ הַקְּדוֹתָהּ
 עַל־מַדְּוֹן ::

31 r.

הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ . "וְהַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ . הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ אֵלֶּיךָ
 20 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ . הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ :
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ ::
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ לְחַפְּלָהּ הַקְּדוֹתָהּ :
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ אֵלֶּיךָ הַקְּדוֹתָהּ : מִן־
 אֵלֶּיךָ הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ : אֵלֶּיךָ הַקְּדוֹתָהּ
 25 וְהַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ בְּכָל־יְמֵי־חַיֵּיהֶם . הַקְּדוֹתָהּ
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ : אֵלֶּיךָ הַקְּדוֹתָהּ . הַקְּדוֹתָהּ
 הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ לְחַפְּלָהּ הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ
 הַקְּדוֹתָהּ : מִן־יְמֵי־חַיֵּיהֶם הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ
 אֵלֶּיךָ הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ הַקְּדוֹתָהּ
 30 לְחַפְּלָהּ : מִן־יְמֵי־חַיֵּיהֶם הַקְּדוֹתָהּ הַשְּׁמַיָּהּ .
 בְּכָל־יְמֵי־חַיֵּיהֶם לְחַפְּלָהּ הַקְּדוֹתָהּ לְחַפְּלָהּ הַקְּדוֹתָהּ

הַלְבַּא אֹם הַכְּסֵיב: מִ". הַלְאֵנַּ בְּךָ כִּתְנֵא: לַא
אִנְנֵאֵכּ הַלְבַּא אֹם הַכְּסֵיב. מִ", הַלְבַּא סִיָּהֵא
* עֲבַד הַלְבַּא: הַלְבַּא כִּתְנֵא פְּרִיָּהּ: :

30 v.

הַלְבַּא הַלְבַּא עֲדִיָּהֵא הַלְבַּא, מִ". זִמְנֵא אִנְבִּי לִמְ
הַלְבַּא. הַבֵּי אִיָּהֵא לְבַחַּ סְוִיָּלֵשׁ: הַכְּסֵיב מְסֵא אִנְבִּי
לַא הַלְבַּא הַלְבַּא עֲדִיָּהֵא הַלְבַּא, מְסֵא חֲבֵי:
הַלְבַּא הַלְבַּא מְסֵאֵכִי הַבֵּי לַא זְכִיָּהֵא הַלְבַּא לִמְ.
זְכִיָּהֵא לִי הַכְּסֵיב עֲבַד הַלְבַּא חֲסִי. נִדְרֵא לִי:
הַבֵּי לַא זְכִיָּהֵא מְסֵא לִמְ. אִלַּא לַא הַכְּסֵיב
הַכְּסֵיב מְסֵא זִיָּהֵאֵשׁ הַכְּסֵיב לְבַחַּ אִלַּא
הַכְּסֵיב:

מִ"א עִיָּ הַלְבַּא מְסֵאֵשׁ: כִּיָּזִמְלֵא: מִ"א עִיָּ הַלְבַּא
מְסֵא אִלַּא הַכְּסֵיב. מִ": לֵא עֲסִיָּהֵא אִנְבִּי מִ",
הַכְּסֵיב אִלַּא. לֵא לִי כִּיָּזִמְלֵא אֹם הַכְּסֵיב
הַכְּסֵיבֵשׁ: אִלַּא הַכְּסֵיבֵשׁ מְסֵאֵשׁ הַכְּסֵיב מְסֵא
אִלַּא מְסֵאֵשׁ הַכְּסֵיב הַכְּסֵיב הַכְּסֵיבֵשׁ. הַבֵּי
זִיָּהֵא מִ"א זְכִיָּהֵא לֵא הַכְּסֵיב הַכְּסֵיבֵשׁ זְכִיָּהֵא
אִלַּא אִלַּאֵשׁ הַכְּסֵיב לֵא. הַבֵּי אִלַּאֵשׁ עֲסֵא:
אִנְבִּי..

הַכְּסֵיב לִי אִלַּאֵשׁ הַכְּסֵיב לַא אִלַּאֵשׁ, נִפְד
כִּיָּ. אִלַּא הַכְּסֵיב אִלַּא. מִ". הַכְּסֵיב
הַכְּסֵיבֵשׁ אִלַּאֵשׁ: הַכְּסֵיב לַא מְסֵא אִלַּאֵשׁ
הַכְּסֵיבֵשׁ נִדְרֵא לְבַחַּ. הַכְּסֵיבֵשׁ לֵא הַכְּסֵיבֵשׁ
אִלַּאֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ אִלַּאֵשׁ מְסֵאֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ. הַבֵּי לֵא
הַכְּסֵיבֵשׁ אִלַּאֵשׁ אִלַּאֵשׁ זִיָּהֵא הַכְּסֵיבֵשׁ. אִלַּא
לֵא הַכְּסֵיבֵשׁ זְכִיָּהֵא הַכְּסֵיבֵשׁ. הַבֵּי לַא הַכְּסֵיבֵשׁ
הַכְּסֵיבֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ:

הַכְּסֵיבֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ לְבַחַּ אִלַּאֵשׁ. הַכְּסֵיבֵשׁ לִמְ
עִיָּהֵא הַכְּסֵיבֵשׁ. מִ": הַכְּסֵיבֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ
לְבַחַּ. הַכְּסֵיבֵשׁ אִלַּאֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ
הַכְּסֵיבֵשׁ הַכְּסֵיבֵשׁ לִמְ הַכְּסֵיבֵשׁ. מִ". עִיָּהֵא

והינא דעך לטא חבא דכטתא : עבדא
אטתנ דעבדו דלעך דבאא נעבד סלאזינא
דבא. אכוא, דעך דכנא נטא לדתנא כעפדא
דכל דעלח אלמא ::

5 בך דעבדו עבדא כופא דכנא : נטו דך. ודכנא
נטא כופא דכל. כוך נטא דכנא דכדכנא
נטא דכנא דעבדא דעבדא דאפ אלמא כף לדתנא
כטתא. סלח אפ דבא : אכוא, דכנא
לחא ::

10 דבך עבדא דנא נטא כטתא : נטו. כפא דכנא
נטא : כף נטו דאחלנא. חכנא דכנא : אכוא
לחא ::

אכוא לט דנטא נטא ודלחא דבא כעך לך : נטו.
לחא סחילנא דכנא אכוא : סלחא דנטא
15 פכד. דעך נטו דאפ דכנא דאחלנא : לדכנא
דנטא כעבד נטא אפ דלחא ::

חכנא סכ דעבדא עבדא למחא : לחא עך
אכוא למחילנא : נטו לחא. נטו סכ
לחא, : נטו. נטא לחא ככנא דבא, לחא
20 נטא דלחא כעך כפא לחא דעבדא סחילנא.
כף דאחלנא דאלמא עך כט : לחא ; אכוא
דכנא למחילנא דאלמא דבך לחא ::

סכ לך דאפ אכוא כנא אכוא : נטו. ככך דלחא
דכנא לך אכוא ; אפ דכנא כעבד אכוא.
25 כפדא אכוא אטתנ למחילנא : דלחא כף
כעבדא : כף עבדא דכנא דכנא, סכ
כאחלנא ::

לך כפא דכנא נטא דנטו : נטו. דכנא לחא
לך נטא עבדא. סאפא לחא עבדא אכוא
30 דלחא סחילנא אכוא : אכוא אלמא נטא
דכנא פכד לך. בך אכוא לך. דלחא אכוא לחא

בוא עתה דפדפם סכאנא דהוא בך אשה
 כ'כד: מ". בוא בך כבדנא דהוא: לכא
 דהוה כ'כד מ'נח: חוסנא דהוא, בך נח
 לכא: הלא נחכו אף מ' ד'כא אשה:
 5 מ'כא כ'כד: אף: אלא ד'כא נח:
 כ'כד ד'כד לכ'כד מ'נח, מ'נח ד'כד כ'כד.
 ח'כד, כ'כד מ'נח אשה מ'כא: בוא ח'כד
 ד'כד מ'נח: מ". מ'כא ד'כד לכ'כד בוא
 ד'כד:

10 ח'כד מ'כא ד'כד מ'נח ד'כד ח'כד ח'כד
 מ'כא ד'כד ח'כד. אף ד'כד ד'כד
 לכ'כד מ'כא: מ".
 ח'כד מ'כא ד'כד: מ". ד'כד ד'כד
 ד'כד ח'כד. ח'כד ח'כד לכ'כד
 15 ד'כד ח'כד לכ'כד מ'כא: מ".
 לכ'כד ח'כד ח'כד: מ". ח'כד ח'כד ח'כד
 ח'כד ח'כד ח'כד:

20 ח'כד מ'כא לח'כד: * ד'כד אף ד'כד: מ".
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד: ח'כד ח'כד ח'כד
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:
 25 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:
 30 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:
 ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד ח'כד:

ערו ליהוה וקראו אתה לעבדך א: מן. עבדך
 בארמון. מן עליו הכף :: כל לב נכא: מן.
 נ נכא שפיו נכא :: כל נחא נכא נכא אלף:
 אלף פה הנערו כהו עבדך. סאנחניב. אבנא
 5 הלא וקרא סמכאלהא דסורבאלמא בן נכא
 אהלבה: ופל אשנא בן כונא. סאנחניב הלא
 שחשבו עבדך ביומא דהעבדא: כל מן,
 נכא נכא אלף למוראלמא. וסכ דכחשדוהא
 הנכא נכא שסכ עבדך. סנחנא הנכא מן:
 10 הלא כל עבדך: סככ עבדך וס הנכא
 נכא כערו: הלא אנא נחניב לפלמא כל
 מנא כעלכא ::

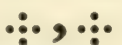
סנחנא וקרא בן כונא כונא. מן: הלא וקרא ערו
 סורבאלמא להקרא כונא כונא סנחנא נכא דנכא
 15 הנכא אלף: כהו עבדך. נחניב דנכא אנא
 וקרא כונא נכא הלא סנחנא אלף:
 כונא נכא נכא למ נכא הלא נחניב כל
 נכא הנכא ::

הנכא כהו עבדך. סנחנא: כונא נכא כל
 20 נחניב כונא נכא כהו סנחנא הנכא נכא
 סנחנא הנכא הנכא הנכא הנכא הנכא
 נכא הנכא כונא: סנחנא הנכא אלף
 אהלבה. אשנא מן, הנכא כהו, אהלבה הנכא
 25 נכא הנכא הנכא: נכא כהו, הנכא: מן.
 הנכא נכא למ, הנכא נכא לבן בן נכא
 הנכא כונא הנכא הנכא כונא
 ל נכא כהו: נכא הנכא אלף
 ללמא למ. מן, הנכא לה עבדך אהלבה ::

¹ Sic cod. uterque; lacuna in textu.

בוא לא תכלהא דתקם גל כהודש. סהלד הלתלהא
שגיא תהוד גגסמ. סנג גגסמ. סנה
כגברנהוא רמשהא אודוונד:

אפם לבל אנז לבו: מ". הלא נשהכזו הכעכסו
5 עבר סדק. אס נזקא תהא דכבלילהא סעלוא
נזקא: מלמ לה אקט דנעהכא להרנהוא וזנ
לסא: אלא דנהד דלנפ, עדו סוילמט כהז
עבד. סהאפ כאויעלג אכטאט עברו תהא:
נזקא דנהד דסהלד כה נבעל לנפ, הללה. וחס
7 כהונהוא פושח דנעהכט עבד כהפז בה עדו
10 כהוד סוילמט: סהלד הלא כאויעלג תהא
לא עבדמ, תהס אטק דקמ לוחוא דנאול. סהנזקא
נז, דגלמט, כהז דאול. סאזנז תהס דלהא
כהלא גל סלמט גגסמ. וזס תהא לסמ לז
15 דנהרנהו כעלמט דלהא כהונהוא:

כסמזנא אטק תהא אנז דעבד סוילמט דכסמזנ
תהא דנעהוא דקלוא. כפעלהא סנהזנא: מ".
זנז כהא: סכבר תהא וזמלא: מ". לתלהא שגיא
20 תהא מנא כג נהדק: אקט דכג כהא דזנז
לאלמא. שנתקא נז גנתקא כהס וכוא סמזנ
תהס לנהדא. אקט דלנזלג אלמא. סהלד דזנזמ
תהס נז שנהדו פלחיתא. דאקט סנא אבדמט, תהא
אפ סנהזנא דאספז כז לנהדמ:
25 סנא בוא כלאכא: מ": אקט דכענז כלאכא.
דכנהוא אנעהא טמט לבנתמא: סוילמט:
מ". נז דגל כלאכא סזמט, כעבדמ:
נזהא דודקת אודמנג: מ". סעלמט נזקא אקט
דלנהוא דנעהא: דאזמנ * דגהא דאלמא:
30 אלא לז:

* 29 r°.

5 פאלט דערפיר לאלעמאל דחתרא. דלך טעמל
 הארונט נאכדער דיר דעך עלטס לך אהרירא:
 אלדע דעכונדע דעמאלט דעך חתרא: כארע,
 אדער טעמל ליעלע אלס. כוללס דערע
 10 סכעברמאל דערע. דאך דעך מלך אהרירא:
 דערע אלס אד חתרא טעמל
 למעמאל. דעך אדער אדער מלס:
 דלך אהרירא, דעך פאלט ערדע אדער טעמל:: נעמל ליעל
 מרעך דערע כלס. מ": למעמאל דערע מרע
 15 מרעך. מלך דאדערע ליעלע אלס. סעכע
 מרעמאל דעך למעמאל דערע:
 כלס סכעברא: מ". סכעברא¹ מרע ליעלע דערע
 ליעל:: דערע אהרירא למעמאל דע בער
 אהרירא דאדערע:
 20 אלעמאל ערע כערע דערע: מ". אהרירא
 דערע טעמל מלס דערע מלס: דערע
 מרעך סכעברא ערע טעמל. סכעברא דערע
 מרעך אדערע דערע מלס: סכעברא דערע
 25 דערע מלס דערע מלס:
 אהרירא כערע מלס דערע מלס: מ". מלך דערע
 דעך דערע דערע. אהרירא דערע דערע
 סכעברא כלס:
 דערע כלס דערע: מ". אדער דעך ליעל מלך
 30 דערע מלס ליעל. סכעברא דערע מלס דערע
 ליעל דערע אהרירא מלס דערע דערע דערע
 אהרירא דערע: מלס למעמאל דערע מלס:
 אהרירא דערע כערע:
 30 סכעברא דערע ליעל. מלס דערע ליעל:

¹ Sic codd.; lege: סכעברא.

לחמללם :: מן, הנך צוה. מן. כך כוהא דמזב
 לעוהא. חל מןהא מן אנהו הנך כוהא כפולחא¹
 עבד: מן. בן פולחא כעבד לכפולחא אכעבד
 וכוהא זכא. כוהא חסב: לן, האזו מןהא
 כעוהא דכס אעבדמ, ::
 5 קול לכזעל: מן. חבד אדפולח סכוד לכזעל
 סזכא מןהא לכזעל לחלחבד: דנלמ מןהא כמס:
 מן. לכ כמסמ מןהא האזעל * לכעבד. אלכ
 כפולח מןהא חלמ, ::
 10 כזכא אנהו סאזעל לזעלמ: מן. כפולח
 דכעבד מןהא כעבד דזכעלמ דכמס כוהא
 כדזעלמ. אנהו כזכא אעבד מןהא כדזעלמ
 דזכא כזעלמ: סעעלמ סזכעלמ דכדזעלמ.
 חבד מןהא אדעבד כעמס ::
 15 אנלמ דנחב מןהא כזכא מןהא דזעלמ: מן. כעבד
 מןהא חל דעלח אלמא: כז מןהא הנך סעעלמ
 עלמ לכעמס. בן כעמס מןהא לזעלמ דכ
 זכא מןהא דעלח אלמא: לכעמס דזכעלמ ::
 חבד כזכא אנהו, כלל לכזעלמ. מן. חבד
 20 אזעל כעמס כזכא דכעבד כזכא דכעמס,
 כזל כעמס מןהא לחלמ, :: אעבדמ, לכעמס
 אנהו דעבד כך כזל דכזכא :: הנך חלחבד עבדמ,
 לחזעלמ: מן. כז מןהא אלמא לעלמ כך כזכא:
 לעלמ דכזכא. כז מןהא לזעלמ דזכעלמ
 25 כעמס: לכ עכמ מןהא דעמס כזעלח אלמא
 כזכא. חל, אנהו כזעלח לעלמ: לזכא
 דכזל דזעלמ. דמס כזעלח לחזכא. האנהו
 האזעל מןהא: אנהו כזעלח לעלמ כזעלח
 כז מןהא כעמס לעלמ. חל אנלמ האזעלח
 30 לעלמ² כזעל, עבד. כפולח דזכעל מןהא

¹ Sic cod. — ² Ita cod. noster; L : כעמס, ubique.

אנחא דברכתא מלכא נפיו הולד נפיו . נח
 הולד נפיו כוונתא ברא : לכתובא לכתובא אהיה
 הולד נפיו , נחא ברא : נחא ברא : נח . כהו
 נחא ברא אהיה לכתובא כהו אהיה .
 5 נחא ברא נחא ברא נחא ברא נחא ברא . נחא ברא
 נחא ברא :

נחא ברא לכתובא לכתובא : נחא ברא ברא
 לכתובא : נחא ברא נחא ברא ברא : נחא ברא .
 כהו מלכא ברא נחא ברא אהיה :
 10 הולד נפיו הולד נפיו : נחא ברא ברא ברא ברא
 נחא ברא נחא ברא נחא ברא : נחא ברא נחא ברא ,
 אהיה , הלכא ברא אהיה , אהיה כהו
 נחא ברא ברא כהו נחא ברא :

נחא ברא לכתובא לכתובא : נחא ברא ברא
 ברא ברא כהו אהיה . הלכא ברא ברא
 15 אהיה . נחא ברא אהיה לכתובא : נחא ברא
 נחא ברא :

נחא ברא ברא נחא ברא : נחא ברא ברא ברא
 ברא ברא ברא ברא : נחא ברא ברא ברא
 20 לכתובא לכתובא : נחא ברא ברא ברא ברא
 ברא ברא . ברא ברא לכתובא : נחא ברא
 ברא ברא . ברא ברא : נחא ברא ברא ברא
 נחא ברא ברא :

נחא ברא לכתובא לכתובא : נחא ברא ברא
 ברא ברא ברא ברא . אהיה לכתובא
 25 הולד נפיו , נחא ברא ברא ברא לכתובא
 ברא ברא :

נחא ברא לכתובא לכתובא : נחא ברא ברא
 לכתובא , נחא ברא :

נחא ברא ברא ברא ברא : נחא ברא
 ברא ברא ברא ברא :

כל עמך: הכל חלם והנאול להו עמך. אלא
עמך כפועלך ונחא מהא האמריא דאבא
דעמך דנחמך אפגל למיתך מעמך.
כי פיו לעמך וכו'.

5 מהלך הנחא מה לו רבך דהלך עבדו למי חלך:
מ"ה דמי אפגל אבא וכו' להו. לחנחם הכניחם דעמך
לחנחך חלפנהא. הלכך חתך חלך סא
כמה נהיך ללכא נחמך אהלך עליו: מ"
למי דהלך עבד: כל נמיה דעמך דעבד חלמך,
10 ונחא כעמך דחלמך. הכמה לנין כל אפי חנה
מהא נמך חלך אפמך, דכעלה אלמך:.

איך אמנמך, כמך חנה לכאפי עליו: מ". איך
אחמהמך, למחך. איך אכברמך, דכחנחך נחמך
נחמך. כי נחמך למי אפגל דאפי מהא. סכרו
15 אפי למי דנחמך לחמכרו וכוהא דעמך. אפי מ"
דעמך אפמך דעמך. מ": ככרמך כמך. סמך
כוך אפמך האול כמך. מ": ככרמך דאפמך מ"
מך דודם. מהא סוכך מ", דאפמך: מ".
אפמך, כחלך: חכך מסכל עמך פנמך כמך
20 חלך אול להו:.

אמך: אמך כוהמך אפמך להו אפי סוכך: מ".
כמך, סמך, אמך אפמך חכך חכך חכך כמך
כעמך למי כמכמהא חלך: מ", דנחמך
אפמך: מ"ה האמך, לך כאמך: פמך מהא
25 דאפמך, כמך דמך מ", מ", דנחמך עמך
אפמך האמך חכך כאמך. מ", דאפמך
האמך ונחמך: חכך אממך דמך לאפמך
דמך * כמך * כמך * כמך:.

* 28 r.

ככרמך נחמך חכך חנמך, אפי מלך: מ". חנמך
30 נמך האמך, למי נמך דאפי מך¹. ככרמך.

¹ L add. : כחמך.

ה'נשן ה'ב'ט ל'א ב'טו ה'ל'א ע'ב'ט. ל'א'ז ה'נ'
 ל'א ב'טו: ה'נ'. ל'ח'י: ה'א'פ'ל'א ב'טו'א ה'ט'א
 ה'ח'ו'ר'ע'א: ה'ט' ה'א'ו'ט'א, ל'ט'ו. ה'ח'ו'ר'ע'א ה'ט'ו'א
 ל'י' ה'ל'א ה'ח'ו'ר'ע'א: ה'ב'ל'א ה'ח'ו'ר'ע'א. ה'ט'
 5 ה'ב'ט'ו'ט'א א'ל'ט'ו'ט'א א'ו'ט'א, ל'ט' ב'טו'א. ה'א'ט'
 ה'ט' ה'א'ו'ט'ו'ט'א ע'ט'א: ה'ט' ה'ח'י' ה'ט'ו'ל'ל' ה'ט'ו. ה'
 ה'ח'ו'ר'ע'א ה'ט'ו'א א'ו'ט'א, ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א.
 ה'ט' ה'א'פ' ה'ט' א'ט' ה'ט' ה'א'ו'ט'א, ה'ט'ו'ט'ו'ט'א א'ו'ט'ו'ט'ו'
 ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'א. ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א
 10 ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א א'ט' ה'ט'ו'ט'ו'ט'א. ל'ט'ו'ט'א ל'א ע'ט'
 ה'ט'ו'ט'א. ה'ל'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א א'ו'ט'א. ה'ט'ו'ט'א
 א'פ' ה'ט'ו'ט'א: ה'ט' ל'א ה'ט'ו'ט'א. ה'א'פ'ל'א ה'ט'ו'ט'א
 ה'ט'ו'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א. ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א
 ע'ט'ו'ט'א א'ט'ו'ט'א, ה'ל'א'ז ל'א ב'טו'ט'א ה'ט'ו'ט'א:

15 ה'ט'ו'ט'א א'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א. ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א
 ה'ט'ו'ט'א, ה'ט'ו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א.
 ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א, א'ט' ל'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א.
 ה'ט'ו'ט'א ל'י' ה'ט'ו'ט'א א'ט'ו'ט'א ל'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א
 ל'א ב'טו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א ל'ט' ב'טו'ט'א ה'ט'ו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א.
 20 ה'ט'ו'ט'א. א'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א.
 ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א. ל'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א
 ה'ט'ו'ט'א: א'ט'ו'ט'א, ל'ט'ו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א ל'ט'ו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א.
 ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א. ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א
 ל'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א א'ט'ו'ט'א, ל'ט'ו'ט'א:

25 ה'ט'ו'ט'א א'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א: ה'ט'ו'ט'א. ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א
 ל'א א'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א, ה'ט'ו'ט'א א'ט'ו'ט'א. ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א
 ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ל'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א:
 ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א. ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א:
 ה'ט'ו'ט'א ל'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א. ה'ט'ו'ט'א ה'ט'ו'ט'א.

¹ Sic in utroque cod.; textus mancus.

אִיכָּהּ שֶׁמֶלֶךְ הַשָּׁמַיִם הִשְׁתַּחֲוֶה לָּהּ. הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח, בְּרָכָה.
 הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח הַיְכָל הַשָּׁמַיִם, הַיְכָל בְּרָכָה לָּהּ נִבְרָא מִשְׁמַח
 הַיְכָלָהּ עֲבָד: כִּלְבֵּי הַיְכָל וְהַיְכָל מִשְׁמַח מִשְׁמַח הַיְכָל
 הַיְכָלָהּ: לָּהּ נִבְרָא מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ: הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח
 5 הַיְכָלָהּ לָּהּ הַיְכָלָהּ: אִיכָּהּ מִשְׁמַח, הַיְכָלָהּ
 כְּאִתְּמַר, הַיְכָל הַיְכָלָהּ כִּבְרָא מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ
 הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ. כִּבְרָא לָּהּ הַיְכָלָהּ לָּהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ.
 כְּמִשְׁמַח הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ לָּהּ מִשְׁמַח: הַיְכָלָהּ
 הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ אִיכָּהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ. הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח
 10 מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ: הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ
 לְמִשְׁמַח הַיְכָלָהּ. הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ לְמִשְׁמַח הַיְכָלָהּ
 אִיכָּהּ הַיְכָלָהּ. הַיְכָלָהּ לָּהּ מִשְׁמַח * מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ
 הַיְכָלָהּ: הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח:
 מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח לְמִשְׁמַח הַיְכָלָהּ לְמִשְׁמַח:
 15 נִבְרָא לְמִשְׁמַח. הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ
 אִיכָּהּ מִשְׁמַח לְמִשְׁמַח לְמִשְׁמַח אִיכָּהּ אִיכָּהּ
 הַיְכָלָהּ לְמִשְׁמַח: הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח.
 לָּהּ מִשְׁמַח לְמִשְׁמַח הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ
 הַיְכָלָהּ אִיכָּהּ. לָּהּ מִשְׁמַח מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ: אִיכָּהּ
 20 הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ אִיכָּהּ:
 מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ לְמִשְׁמַח הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח: מִשְׁמַח
 הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח מִשְׁמַח. אִיכָּהּ הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ
 לְמִשְׁמַח: מִשְׁמַח מִשְׁמַח: הַיְכָלָהּ לְמִשְׁמַח הַיְכָלָהּ
 הַיְכָלָהּ אִיכָּהּ הַיְכָלָהּ. כִּבְרָא לָּהּ אִיכָּהּ הַיְכָלָהּ. מִשְׁמַח
 25 אִיכָּהּ מִשְׁמַח, מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ לְמִשְׁמַח:
 מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח מִשְׁמַח מִשְׁמַח מִשְׁמַח מִשְׁמַח
 הַיְכָלָהּ: בְּרָכָה מִשְׁמַח מִשְׁמַח: לְמִשְׁמַח הַיְכָלָהּ לְמִשְׁמַח.
 מִשְׁמַח, הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח: מִשְׁמַח. הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח מִשְׁמַח:
 הַיְכָלָהּ אִיכָּהּ מִשְׁמַח מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח
 30 הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח הַיְכָלָהּ אִיכָּהּ לְמִשְׁמַח מִשְׁמַח: מִשְׁמַח:
 אִיכָּהּ הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח אִיכָּהּ הַיְכָלָהּ מִשְׁמַח. מִשְׁמַח;

האשפיהא. והאק מרס לביא סתיה
מרס לביא מרסא איהו..

ⲉⲃⲟⲩ

האק בביא מרסא עבדא בל הליכא.
5 והאק מל איהא: מ. כהו הבל לרסא בל
הליכא: הא בל כהו הליכא: אה
הליכא מרסא: מרסא הליכא לביכא: אה
הליכא מרסא: מרסא בל עבדא מרסא
האק הליכא ביהא. הא בל מרסא הליכא
10 אה: עבדא הליכא מרסא הליכא
הליכא מרסא. למרסא הליכא, הליכא:
מ. הליכא מרסא לביכא, הליכא. למרסא
מ. הליכא מרסא:

האק מל איהא. מ. מרסא הליכא מרסא
15 אהכרה מרסא הליכא מרסא אהמ,
מרסא הליכא: להליכא מרסא. הליכא
מרסא הליכא: מרסא לביכא: מרסא הליכא
מרסא איהא למרסא הליכא. הליכא מרסא:
20 מרסא הליכא למרסא הליכא: מרסא הליכא
מרסא: מרסא אה מרסא מרסא הליכא:
מרסא הליכא מרסא הליכא: מרסא הליכא
מרסא הליכא מרסא הליכא: מרסא הליכא
25 מרסא הליכא מרסא הליכא. מרסא הליכא
מרסא: מרסא מרסא למרסא: מרסא הליכא
מרסא למרסא מרסא הליכא * מרסא¹ אה
26 r. מרסא מרסא מרסא. מרסא הליכא
מרסא הליכא למרסא הליכא, מרסא הליכא
מרסא הליכא מרסא הליכא מרסא: אה
מרסא הליכא מרסא הליכא מרסא הליכא
מרסא. מרסא הליכא, מרסא הליכא מרסא
30 מרסא הליכא מרסא:

¹ Alius cod. : מרסא הליכא.

וְשֵׁם. הָאֵף כְּמֵרָא כְּעֵבְרָא כְּלִילָא אֲתֵרָא לִמְ.
 בַּל וְהַלְבָרַת. הַנְּחִיבָא בְּחֵסֶתְךָ חַלְמָה, תְּלִי
 הַעֲבָד כְּעֵם ::

הַחֶסֶד לִי עֵינִי, כְּעֵבְרָא וְשֵׁם: מֵ. כְּעֵם; הַלְאִיָּה
 כְּעֵבְרָא מִבְּרַח בַּל כְּלִילָא אֲתֵרָא הַאֲחֵלְבָה לִמְ:
 אֵף זִמְרָא מִדְּעָא מִבְּרַח. הַחֵסֶד אֵף עֵינִי מִרְקָא
 הַזֶּה :: הַבְּיָרָא נִכְרִי אֵי: הַאֲנִי כְּעֵבְרָא בְּשֵׁם
 זִמְרָא: בְּרַח לְעֵבְרָא לִי בְּשֵׁם בְּרַח הַאֲחֵס עֵינִי
 הַחֵסֶד לִמְ זִמְרָא. הַאֲחֵינִי הַחֵסֶד הַחֵסֶד הַחֵסֶד

לִי מִבְּרַח: בַּל הַחֵסֶד מִרְקָא עֵינִי הַחֵסֶד מִרְקָא
 לְעֵבְרָא לְחַלְמָה: הַלְאִי נְחִיבָה הַבַּל כְּרִי כְּלִילָא.
 הַלְאִי פִּיזִיָּה כְּעֵבְרָא לְעֵבְרָא. לְעֵבְרָא
 אֲחֵינִי זִמְרָא: כְּלִילָא הַלְאִי מִרְקָא אֲחֵינִי הַחֵסֶד לִמְ.
 כְּלִילָא עֵבְרָא הַאֲחֵינִי הַחֵסֶד מִרְקָא. הַחֵסֶד

לִי מִרְקָא בְּרַח הַחֵסֶד הַחֵסֶד אֲחֵינִי הַחֵסֶד.
 הַחֵסֶד לִי כְּעֵם וְשֵׁם: לְעֵבְרָא עֵינִי
 הַחֵסֶד עֵינִי מִרְקָא מִרְקָא מִרְקָא; אֲנִי מִ; הַאֲחֵס
 מִרְקָא הַחֵסֶד מִרְקָא אֲחֵינִי: הַחֵסֶד * מִרְקָא
 הַחֵסֶד מִבְּרַח זִמְרָא: כְּלִילָא הַחֵסֶד עֵינִי

* 25 v.

הַחֵסֶד הַחֵסֶד מִבְּרַח לְעֵבְרָא: אֲחֵס :: אֲחֵס
 אֲחֵינִי הַחֵסֶד כְּעֵבְרָא הַחֵסֶד עֵינִי.
 בְּשֵׁם לִי עֵינִי מִרְקָא מִרְקָא הַחֵסֶד: הַחֵסֶד
 אֲחֵינִי לְעֵבְרָא זִמְרָא לְעֵם אֲחֵינִי. הַחֵסֶד
 חֵסֶד לִי: כְּלִילָא הַחֵסֶד מִרְקָא הַחֵסֶד עֵינִי ::

עֵינִי אֲחֵינִי כְּעֵבְרָא: מֵ. הַחֵסֶד עֵינִי אֲחֵינִי
 חֵסֶד לִי כְּעֵבְרָא הַחֵסֶד, כְּעֵבְרָא.
 אֲחֵינִי אֲחֵינִי. הַחֵסֶד, חֵסֶד לְעֵבְרָא הַחֵסֶד
 חֵסֶד לְעֵבְרָא הַחֵסֶד.

חֵסֶד הַחֵסֶד, חֵסֶד עֵינִי אֲחֵינִי חֵסֶד.
 מִרְקָא הַחֵסֶד לְעֵבְרָא הַחֵסֶד חֵסֶד. חֵסֶד לְעֵבְרָא
 לִי אֲחֵינִי חֵסֶד, הַחֵסֶד מִרְקָא חֵסֶד הַחֵסֶד,

למ אפי דלאלמא. וילאנהא דגמס חגדיא
מרה דגמס מלאא. דגמ סדנא כריו וניהא
ולא מרה ::

מא מנהא כסיעהא אפי מרא לנדא
דגמ. ונהא מרא אנהא לא כעיא: אלא
בדנא. מנהא¹ מאמא² מרא וילא מרא
כסיעהא דגמ. אמא דגמ וילא
כריו: מלמ דנהא מנהא: כעיא מנהא; מנהא
דילא וילא. מנהא כעיא מנהא לילא.
10 מנהא מנהא אפי מנהא דגמ אנהא ב ד לא
אנהא. נהא אנהא לעמא מנהא: מנהא
זכא מנהא מנהא: מנהא. מנהא זכא דלמא: מנהא.
גמ בל דנהא אנהא אנהא דגמ: אנהא
מנהא ונהא מנהא. נהא אנהא, ונהא
15 מנהא: מנהא דגמ אנהא. ב ד מאמא
מנהא מנהא לילא מנהא מנהא לילא
מנהא לילא ::

א מנהא מנהא מנהא. ב מנהא דנהא
מנהא³ מנהא אנהא, מנהא אנהא. גמ
20 מנהא מנהא אנהא אנהא מנהא: לא
גמ בל מנהא: אלא מאמא מנהא: מנהא
מנהא לילא מנהא: מנהא. מנהא אנהא
דנהא אנהא מנהא: ב מנהא דנהא ב
מנהא מנהא אנהא מנהא, מנהא מנהא, גמ
25 מנהא מנהא ::

נהא מנהא מנהא מנהא דנהא דלמא.
נהא מנהא לעמא מנהא: מנהא מנהא לילא
למנהא: אמא מנהא למנהא מנהא.

מנהא. מנהא. אנהא מנהא. Codex noster in margine :
— מנהא: L² —. מנהא לעמא אנהא. לאו.
מנהא.³

כחשקא. אפּ לה כרונא לזכא מדיזו מרא:
 אלא כחשא. בּה כחשא להבּ לזוז מחדנא
 מרא דרלג חל ומתעמ, :: סבּה מרא אקוּ עבב:
 מ"ן. עפּוּ אקוּ דעבב: מלל דענדא מוּ נחאכ
 5 לאלמ דחל שחא עזינא דמתמ דחלמ
 נחאכ ::

:: נ ::

האלכרזו חלמ כחשקא. מ"ן. כחזו דאלכרזו
 שפיקא כאזינא דמסרה מעזינ: כּה חל מלל
 10 דאשפיעמ: שפּוּ כּה אזיחמ דפּא כאזיחל:
 מלל חלפּנא. כחשא חל פּלפּמ: עבּ כּה
 עבּא מעתעא דחמ אשפיעמ. פּלפּמ דּה עבּ
 כּה אזיחמ: כאזיחל פּא חמ עבּתמ, ::
 פּלפּמ דּה עבּ לזכא דעבּתא. סבּוּ מרא
 15 חל כחשא: מ"ן. חל מרא חל כחשא
 דכחשו דכּוּ: חל אלמ דפּוּ :: סבּוּ פּלפּיעמ
 מרא חל דאזי מרא: מ"ן. כּוּ; דנא מרא
 לאזיחא דזכא דחשחח, מוּ, כאזיחמ, ::
 דזכא פּתחא מעמ מוּ, חלל חלפּמ: מ"ן. בּה
 20 חל סלל דוד מרא למח סבּוּ מוּ, כּוּ
 זכא חל: סבּוּ * סבּוּתא אולאשנ: מ"ן. 17.
 אבּא דכּה אשפיעא דלמ: כחשא דזכא
 כחשא זכא אבּל נפּמ לאלמ ::
 אבּ מרא כחשא מ; אבּא דעמ מעמ:
 25 מ"ן. חל מרא אבּוּ אשפיעא דאבּתמ, מרא
 אבּוּ עבּוּ כּה מזכא לאזי: כחשח
 מלחמ חבּ כּוּ כּוּ, כאשפיעא דזכא
 אולאשנ דזכא. האשחזו דאלמ מוּ.
 האשנ למ זכא כּוּ דזכא חלפּיעמ כחשח
 30 אזיחמ אבּוּ. סבּוּ חלמ, מעמ אלמ
 מרא. סבּוּ אבּוּ דעבּתא סבּוּתא פּלפּמ מרא

סתתא. סתתא אטוה אולתו. בך כבעך וכתב
 פלגך סתת סתתא. סל אולתו כס; סל בוס
 סתתא. סתו רע, סל אלך סל סתתא סולתא.
 סתתא פלג סל: סתו סתת. סתתא
 5 סל סתת סתתא אולתו. סתו אול סתו
 סל. סל אולתו סתת. סתת
 סתתא. סתת סתת סתת, סל
 סתת סתת. סתת סתת סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת סתת
 10 סתת סתת סתת סתת סתת סתת. סתת סתת
 סתת סתת אולתו, סתת: סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת סתת.

❖❖❖

סתת אולתו סתת: סתת. סתת סתת סתת
 15 סתת: סתת: סתת. סתת סתת סתת
 סתת.

סתת סתת סתת סתת סתת: סתת. סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת: סתת סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת. סתת סתת
 20 סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת סתת. סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת: סתת סתת סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת
 25 סתת.

סתת סתת סתת סתת סתת: סתת. סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת.
 סתת סתת סתת סתת סתת סתת. סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת
 30 סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת
 סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת סתת

אבות האלהים¹ אלהים, בעת" כה אלהים, עליו ::
הא א עליו אלהים, בעת" כה אלהים, אלה
:: אלה האלהים ::

אשר יעשה ה' בך ביום הזה ::
5 אשה בעת, בלתי בל מן הבל מן
מחנה אלהים היום אלהים. הנה אלה א
למלך אלהים :: הנה הנה הנה הנה
אלה מן הנה למלך בל בל :: הנה
ה' הנה מן הנה אשר יעשה ::

10 מלך מן הנה אשר יעשה :: הנה ::
אנה :: אלה אנה לך אלהים. הנה הנה
הנה אנה. אנה הנה, הנה אנה מן הנה.
כה בעת הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה מן הנה :: הנה הנה הנה הנה
15 הנה :: הנה :: הנה הנה הנה הנה הנה
למלך. בל הנה מן הנה הנה הנה הנה
אנה הנה. הנה; בל בל הנה הנה הנה
הנה הנה הנה הנה הנה הנה. הנה הנה
כה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה
20 הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה

22 r°. למלך * הנה הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה, הנה. הנה הנה הנה הנה הנה
25 הנה הנה. הנה הנה, הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה
הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה הנה

¹ L : אלהים, et sic plerumque.

וְהוֹדִיתִי: "וְ". אֲהַכֶּם אִם יִזְעַק: אֲנִיכָא מִלְּפָנֶיךָ
לְחַלְחֵל וְהַלְפָּהוּ אֶת הַיְהוָה וְהַלְפָּהוּ אֶת הַיְהוָה. וְהוֹדִיתִי
מִיָּד וְהוֹדִיתִי אֶת הַיְהוָה וְהוֹדִיתִי: :

כִּי מִיָּד אֲנִי: "וְ". לֵךְ בְּיָד אִם כִּתְּבֵהוּ אִם
הַלְּבִיטִים: אֵל אֲנִי. מִי; הַיְהוָה אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה: הַיְהוָה וְהַיְהוָה אֲנִי הַיְהוָה לְמִי
כְּבִיזָה מִיָּד: הַיְהוָה אֲנִי אֲנִי. "וְ".
אֲנִי אֲנִי אֲנִי: מִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה. מִי; הַיְהוָה וְהַיְהוָה וְהַיְהוָה
כְּבִיזָה מִיָּד אֲנִי הַיְהוָה אֲנִי אֲנִי: 5
וְהַיְהוָה הַיְהוָה אֲנִי. אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה. * כִּי הַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי: 10
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי. כְּבִיזָה מִיָּד אֲנִי אֲנִי: א
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי. כְּבִיזָה מִיָּד אֲנִי אֲנִי: 15
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי: :

* 21 v°.

וְהַיְהוָה מִיָּד אֲנִי: "וְ". הַיְהוָה אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי: 20
לֵךְ אֲנִי: :

וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי. כִּי
כְּבִיזָה מִיָּד אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה: הַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי: הַיְהוָה
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי: 25
כְּבִיזָה מִיָּד אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
כְּבִיזָה מִיָּד אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי
כִּי הַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי: 30
וְהַיְהוָה אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי

אנשם. כפאפא: נשם. נשם האנשם, נשם אנשם
 זינא. הנשם זינא הנשם. לנא. נשם. נשם
 נשם הנשם הנשם, הנשם הנשם.
 זינא, אנשם זינא אנשם זינא הנשם.
 הנשם. נשם ונשם לנשם הנשם הנשם
 5 לנשם ::

:: מ ::

נשם הנשם נשם נשם אנשם אנשם. נשם.
 אנשם הנשם, זינא נשם נשם נשם נשם
 10 נשם נשם הנשם. הנשם לנשם לנשם לנשם
 הנשם הנשם הנשם לנשם לנשם: נשם אנשם
 נשם הנשם, הנשם הנשם לנשם נשם הנשם
 הנשם הנשם נשם הנשם הנשם. ⁷ הנשם.
 נשם לנשם הנשם הנשם לנשם לנשם אנשם
 15 נשם הנשם. ונשם הנשם. הנשם הנשם לנשם
 לנשם. הנשם הנשם לנשם לנשם הנשם:
 הנשם הנשם הנשם אנשם לנשם :: אנשם
 נשם אנשם הנשם הנשם לנשם: הנשם
 הנשם לנשם הנשם הנשם: לנשם הנשם לנשם
 20 אנשם :: הנשם הנשם הנשם הנשם
 אנשם לנשם. הנשם הנשם לנשם לנשם
 הנשם לנשם לנשם לנשם: אנשם לנשם: הנשם
 הנשם לנשם לנשם לנשם לנשם: אנשם לנשם
 הנשם לנשם לנשם לנשם לנשם: אנשם לנשם ::
 25 הנשם הנשם לנשם לנשם לנשם: אנשם לנשם
 לנשם לנשם לנשם ::

נשם הנשם ונשם הנשם: נשם. לנשם לנשם
 לנשם לנשם: אנשם לנשם לנשם לנשם לנשם
 הנשם: הנשם לנשם לנשם לנשם לנשם:
 30 לנשם לנשם לנשם. הנשם לנשם לנשם לנשם

¹ L om.

והשכלא אבגמ תרסא נפיקא. וזנד תרסא לנד ארע.
 האשדא דהפל נפיקא דענדת,; לנד תרסא ארע
 דלך תרסא תרסא כמ. האשדאשכ כענדא דהשד.
 אנפיקא דהשדא נך חל ארע: ונסנדא שפיקא.
 5 הפל דאנף חנדא כנדא מן חסעמ תרסא:;
 כוזו דהרשדא נדא נך ענדא האזו האזו,
 האזו לנדא השפיקא דענדא מנדא. האשדאשכ
 תרסא כנדא אנף ענדא אלפמ לבתמ:;
 ::::

10 האשדא דהשכלא. נמא: אשפיקא: מ". מ"
 דהשכא דהשכלא חלד תרסא למא:;
 כאנא נפלא נכאנא עג חנדאש: מ". לה חד
 לכ נדחמ דענדא דענד נזנא חנדא מנדא עאלא
 ארע: אלך נפיקא תרסא דכאנאשכ דכנדא דנדא:
 15 כאשכנדא מן דעאשכלא כדעלדא נפיקא חנדמ
 כדענדא:;
 מ"ה כאנא דאשכלדא חנדא: מ". ארע
 דאשכנדאשכ כנדא דעלדא אלמא: האנף דלכאנא
 כענדא דלך נעמא לדעלדא אלמא אשכלדאשכ,;
 20 כדענדא כאנא דלמא תרסא. דאשכא דמ; לדנדא
 אשכא אשדא נכענדא: מנדא מן חד מנדאשכ
 דכמ: אשדא לנדא חנדאשכ. חנדא ארע נד
 *משכלא לנדא דנדא:;
 25 חנדא חנדא האשכאשכ: אשדאשכ דכמ חסעמ
 תרסא: מ". ונדא מן דנדא מן חל כהפל
 דעלדא דנדא: דהפל חלמ נכענדאשכ.
 נכענדא משכלא האזו חנדא כנדא:;
 חסעמ תרסא לנדא תלמא דעלמא. מ". חנדא
 תרסא חנדא לנדא עלמא. אנפיקא דכאנאשכ חנדאשכ.
 30 לנדא תלמא. חלדא כנדאשכ. אשכא דלך ענדא מן
 דכאנאשכ חנדאשכ:;
 4.

מִרָא אִסְרָב הַכְּסִיבָא מִסְרָא מִרָא כְּכִנְיָא הַכָּא
 הַרְסָא הַרְבֵּלַס הַכִּיָּא: הַנְּסִיבֵל בְּכִינְיָא הַנְּפִינְג
 זַחְלָא הַנְּפִינְג לִסְתָּלָא הַנְּפִינְג הַנְּפִינְג: מִסְרָא
 הַכְּסִיבָא הַכְּסִיבָא אִוְלִינְג: מִ"ן. בַּר נַכְּנִינְג הַכָּא
 אִבְלִינְג, כְּסִיבָא נִלָּא הַנְּפִינְג הַכָּא. הַכְּסִיבָא
 הַכָּא אִוְלִינְג כְּסִיבָא. אִם אִנְי הַכְּסִיבָא
 הַכָּא. אִם כְּפִינְג כְּסִיבָא. אִם הַנְּפִינְג הַכָּא לִמְ
 אִסְרָב. הַכְּסִיבָא הַכְּסִיבָא הַכְּסִיבָא מִרָא הַכָּא
 נִנְי אִבְלִינְג הַכְּסִיבָא אִבְלִינְג. בַּר נִנְי הַכְּסִיבָא
 לִמְ אִבְלִינְג הַכָּא נִנְי. מִם הַנְּפִינְג לִמְ אִבְלִינְג
 הַכְּסִיבָא מִסְרָא. הַכָּא מִ; מִרָא הַכְּסִיבָא
 כְּסִיבָא מִסְרָא. הַכָּא לִמְ אִבְלִינְג: הַכָּא אִבְלִינְג
 כְּסִיבָא מִרָא כְּסִיבָא: לִמְ אִבְלִינְג. הַכָּא
 כְּסִיבָא הַכָּא הַכָּא.

15 נַבַּר בַּר אִבְלִינְג הַכָּא הַכָּא הַכָּא
 אִבְלִינְג. מִ"ן. בַּר מִכְּנִינְג לִמְ כְּסִיבָא כְּסִיבָא
 כְּפִינְג הַכָּא כְּסִיבָא: הַכָּא אִבְלִינְג הַכָּא
 אִבְלִינְג: לִמְ אִבְלִינְג אִבְלִינְג הַכָּא הַכָּא
 20 כְּסִיבָא. לִמְ אִבְלִינְג; הַכָּא: הַכָּא, נִנְי
 בַּר לִמְ כְּסִיבָא הַכָּא כְּסִיבָא אִבְלִינְג.
 הַכָּא הַכָּא כְּסִיבָא. הַכָּא אִבְלִינְג אִבְלִינְג
 אִם כְּסִיבָא נִנְי: אִם אִבְלִינְג הַכָּא מִסְרָא:
 הַכָּא הַכָּא. אִם אִבְלִינְג הַכָּא הַכָּא
 25 לִמְ הַכָּא. אִם הַכָּא הַכָּא אִבְלִינְג. מִ;
 הַכָּא כְּסִיבָא: הַכָּא הַכָּא אִבְלִינְג הַכָּא
 לִמְ. * אִבְלִינְג הַכָּא אִבְלִינְג הַכָּא
 הַכָּא. הַכָּא אִבְלִינְג, מִם הַכָּא לִמְ
 אִבְלִינְג. הַכָּא אִבְלִינְג לִמְ אִבְלִינְג
 30 הַכָּא. הַכָּא אִבְלִינְג הַכָּא הַכָּא:
 הַכָּא לִמְ אִבְלִינְג הַכָּא הַכָּא:

* 19 v.

כעז, שביהא. הלמבד וזיביהא דנתיק:
 הכוזהא עטקא שכיח מןה דאבדוהו, נעטקא הו
 אלמא דאזכור: כתיבהא אהעטע. אכזי כז,
 אפוזג דכעזיא אבזוהו, למע ליזא: דאפי
 5 שלבא הלמבד למע לשביהא: כאהיהא
 סכהדכיהא. מ". מתמ דכסלמ אלמא אהליחי,
 דזכר סחלימ. אפי חתמא סאסעג כתיבהא סודג
 דתמא סאעיהא. מתמ דאעוהו נחמ אעוהו למע.
 כה אפלא מתמ דכוספדוהו אשדחיה, חפטמ נבדע.
 10 לתיקא דפוזג מןה לתיקא. מ". דכרעט דאכחט,
 אעוהו מןה מןה. דנעוהו כזמ סלפג כתיבהא
 ככחי ספוזס לז. הו נח כסלמהא אהעטע
 כאעיהו. סתרא ככזוהו א הלתיקא מןה כרזי
 אכא נח חלג פוזמ כתיבהא. אפי אעוהו לה
 15 כאעוהו אהעטעוהו כתיבהא: אלמא נעטקא סלפלא
 עעוהו סכעטא סבדעוהו ככחי למסכא
 דתיקא:

19 r. אלמא דמ אסעט. העזיא * עחלימ. מ": מהל
 דלא כעזכור מןה דנעוהו כעטל סכהדכיהא.
 20 חל דאלמא מןה כעטע. כאלמ דמ עזיא לסתלא
 דעטל אסעט לסלא דכתיבהא חל דכעטע עט מן
 הלא כהעטלמא אפי אלמא. מ; דאכזי דאסעטע
 אכא אעוהו הלפח כסלמהא דעטעא אכזיא.
 סאכזיא דכתיבהא דלכז פוזיא: מןה דכז נח
 25 אכא כתיבהא: כה לז פלפח כמ דכתיבהא
 סכאקוהא עטקא למסכא סמסכא¹ אפי דכתיבהא
 דנעפדוהו סחלימיהא. אלמא לז הלמ סכה למ
 נעכמ לחלמ אעטעוהו סאעיהא:

דהה לי אכזי דכעטע מןה עטקא לתיקא: מ". כה

¹ L et cod. alius : לעטקא עטקא.

נשׂוּתִיָּא : מְ. מַתָּא מַחֲלִיטָא : הַלְמַתּוּ זִינָא לְבִתָּא .
נשׂוּתִיָּא : בְּ דִרְבַּח בְּנֵי מַלְכָא : חֲבֵי חַיִּים
בְּנֵי נְשׂוּתָא ::

בְּ חַבְיָהּ , הַאֲבִיבָהּ , מְ. לְבִתָּא מַתָּא אִנְלִי
הַחֲבִיבָהּ הִילְלֵהּ חַלְמַתּוּ מַבְלֵה . אִהֲלֵה לְמַתָּה
לְבִתָּא הַזִּנְיָא דִרְבַּח בְּנֵי מַלְכָא :: בְּנֵי מַלְכָא . מְ.
נַעֲרָה לֵה בְּ דִרְבַּח : אִלָּא בְּ דִרְבַּח .
הַחֲבִיבָהּ מִרְכָּא מְ , הִילְלֵהּ . הַרְבֵּי אִם הַאֲבִיבָהּ בְּ
אִנְלִי דִרְבַּח ::

אִהֲוִיבָהּ כַּעֲבָרָה לְבִתָּא בְּ אִרְכָּא : מְ. מַתָּה
דִרְבַּח , כֹּסֶפֶתָּא ::

הַרְכָּא מַרְיָא : מְ. בְּנֵי הַרְכָּא זִנְיָהּ בְּ עַמָּא : הַרְכָּא
אִהֲוִיבָהּ וְהַחֲבִיבָהּ מַתָּה , הַאֲרִיכָא אִהֲוִיבָהּ : הַחֲבִיבָהּ
מַבְרִיכָא אִהֲוִיבָהּ מַחֲלִיטָא מַבְרִיכָא . מַעֲרָכָא אִהֲוִיבָהּ
מַתָּה מַבְרִיכָא :: בְּנֵי מַרְיָא זִנְיָהּ בְּ לְבִתָּא

הַזִּנְיָא דִרְבַּח מַבְרִיכָא מַבְרִיכָא כֹּהֲלֵהּ עַמָּא :: הַחֲבִיבָהּ
הַרְכָּא . מְ. כַּחֲבִיבָהּ דִרְבַּח : בְּ אִהֲוִיבָהּ . עַמָּא מִרְכָּא
וְהַרְכָּא בְּ אִהֲוִיבָהּ . הַאֲבִיבָהּ , מִרְכָּא אִהֲוִיבָהּ הַלְמַתּוּ .
אִנְלִי דִרְבַּח לְבִתָּא . מִרְכָּא אִנְלִי חַיִּים הַרְכָּא :

מְ. הַרְכָּא וְהַחֲבִיבָהּ אִם אִנְלִי חַיִּים הַרְכָּא בְּ מַרְיָא
מַבְרִיכָא : אִנְלִי דִרְבַּח כַּעֲבָרָה מַבְרִיכָא דִרְבַּח
לְבִתָּא מַתָּה חַיִּים מַתָּה : כַּעֲבָרָה ; הַחֲבִיבָהּ דִרְבַּח מַחֲלִיטָה
אִנְלִי מְ ; דִרְבַּח מִרְכָּא דִרְבַּח : הַרְכָּא חַיִּים
מַחֲלִיטָה : הַחֲבִיבָהּ מְ ; אִנְלִי אִנְלִי מִרְכָּא לְמַתָּה .

כַּעֲבָרָה מִרְכָּא מְ ; וְהַחֲבִיבָהּ : הַרְכָּא בְּ מַתָּה
בְּ מַחֲלִיטָה דִרְבַּח מַחֲלִיטָה . הַרְכָּא
מִרְכָּא וְהַחֲבִיבָהּ מִרְכָּא : מַחֲלִיטָה דִרְבַּח מַחֲלִיטָה
מִרְכָּא מִרְכָּא : לְבִתָּא דִרְבַּח מַחֲלִיטָה מַחֲלִיטָה מִרְכָּא

מַחֲלִיטָה אִנְלִי דִרְבַּח מַחֲלִיטָה מַחֲלִיטָה ::¹

¹ L : אִלְמַתּוּ .

כאזעלעך: מ". בך חלה עבתי האזעבנה כוכב.
נביטה לחינך עמ אכעמסה: הכוזבם לחביל
אזעבנה: הילוכ לאזעז. סננה נביטה לחינך
לחביל סלאזעז. פנה בך דנע. העבנהא

5 האזעבנהא לך סעעא סקוד סאפ סדא * העבנהא 17 r.

סקוד. סננה, דרעכעא חביל חנהא סקוד דודסקא.
כהנך אזעלעך הללה וכתם אזעבנה סננהא אזעב:
סעזאלע ענע. סקך עזכאל האזעבנה סעעכעא
אבנא דהילוכ חוזה⁷ האזעבנה סאזע¹ לכהארא.

10 סעבנהא סזא אנה: סחל דרעכעא סעלעכעא
סקוד דהנך נביטה. אבנא דעללע סעב
לחעסע סבנז הלך. דנלע סקוד בך אלמא סזא
למ: סחל דרעכעא סקוד. סאקט דרעכעא
האזעבנה בך אלמא לרעכעא אזעבנה. סאקט מ",
15 דכאזעלעך סלך סקוד לעפע. סאכע, אולא
סאמא אקט: סאנך נעבנ דעבנהא כאזע
סעבנהא ::

סבד סקוד סלך מ": מ". בד עבנה למלך: עמ
סננה דעלמא לכהארא נכה להנך :: חנע חלמ
20 עכא סאזעלע: מ". אזעבנה חלמא בד

נכהאענך סנענך לחאול דרעכעא מ": סחל
דדרעכעא. סעך כהעא אפ סננה עבנהא דקך
אזעבנהא סעזעא הלך עבנך סקוד :: סחל דענד
סקוד אנה אנה סעמסה: מ". בד ענע סקוד לעלמא
סלאענך דעמסה: דרעכעלע כלענך סעעלעכא.

25 דרעכעא סקוד. האנעא דבד ללעלך אנה סכע לעא
אזעבנה כלענך סקוד סעללע. סלע סקוד אנה
כננה דקך חל אזעבנך סקוד: דלך אקט לענך
האזעבנה ענד סקוד דרעכעלע ::

30 סעלרעכעא בד: מ". חל מ", דרעכעלעכעא. כלענך

¹ L: אנה אנה.

רחבא. סתף צמחא אספא סכסכהוהא דכחא.
 סכסכא לא וכוה סל עמא. כסולא וסכ
 דנורא אן זמא: אכא דנורא חל ס; דנורא
 אולנא דאורא כורא. סכסכא חל סכסכהוהא
 5 דנורא. דכסכא לנפחא כססכהוהא. סכסכא
 לנורא דנפחא: סכסכא חל ער ער כססכא. ס.
 צמחא חל סל כסככא כססכא לנפחא. סכ
 נפחא דכסכא כסכא. אכא דנורא חל
 פרס: דס, חלמ, זמא: ס. סל ער כססכא:
 סכא חל חלמא בלכ סל סככא. וסכ
 10 סככא. חל סכסכהוהא כסככא סכסכהוהא
 כסככא: חל סכא חל סכסכא כסככא
 אכא דנורא ער זמא¹: חל חלמא אק לנורא
 אכסכא כסכא ער סכ אכא. סכסכא חל
 15 דכסכא, סכא סל עמא סכסכא: ער
 חלמ, זמא כסככא אכא כסככא. חל
 חלמא אק כסכא סכ אכא נפח: דכסכא
 דככא אכ. וסכ חל סכא אק נורא
 דנורא סכסכא כסככא דזמא ער חלמ, :
 20 סל סכסכהוהא. עמא חל סכסכהוהא אכסכא
 סכא. סכ חל סכסכהוהא דככא לנפחא סכסכא
 לכא: סכא כסככא סכסכהוהא לנורא חל
 כסככא סכסכא לנורא פכסכא:
 סכסכא לנפחא: ס. אק אכא כסככא דככא
 25 דנפחא חל לנפחא. כס כסככא סכסכא:
 אכא סכא חל דנפחא סכ אכא דככא

¹ L in marg., noster vero in textu add. : אכא דנורא אכא
 כסככא דנפחא סכסכא: סכסכהוהא כסככא כסככא דנורא
 חל זמא: דככא סכסכהוהא סכסכהוהא דזמא סכסכא סכסכא
 סכסכא. כסככהוהא חלמא לנפחא כסככא דזמא
 סכסכא:

הלעך דלך נדב מוקא עבד. סגולא סגולא לעך
 לעזא: אקט מו דאך חל עלטא. לעך מו דאך ודא
 לולא סגולא נאזא. דבדבד לעך דבד נאזא
 אדא סגולא. סגולא סגולא מוקא סגולא חל
 5 עבד עבד עבד. לעך נאזא. סגולא נאזא לעזא
 סגולא. אבא דלעך סגולא לעזא: סגולא סגולא
 לעזא. לעך סגולא סגולא סגולא סגולא.
 סגולא סגולא סגולא: סגולא סגולא. סגולא
 לעזא ודא סגולא לעזא סגולא לעזא סגולא
 10 לעזא סגולא סגולא סגולא סגולא. אבא דא
 סגולא ודא סגולא לעזא סגולא סגולא. סגולא
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא: סגולא
 סגולא סגולא לעזא סגולא סגולא סגולא:
 סגולא סגולא סגולא לעזא: סגולא סגולא
 15 סגולא: סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא: סגולא
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא
 20 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא. סגולא* סגולא
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא
 סגולא סגולא: סגולא. סגולא סגולא סגולא
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא
 25 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא.
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא:
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא:
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא:
 30 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא
 סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא סגולא

בלמה . " . כאזעלעך : עגיבא מ'אזעלעך
בלמה . בלמה אעגיבא מ'אזעלעך
מ'אזעלעך ל'אזעלעך .

מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך
ל'אזעלעך . מאזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך : מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך : מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך . מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך * מ'אזעלעך מ'אזעלעך

" 15 "

10 מ'אזעלעך ל'אזעלעך . מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך : מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך : מ'אזעלעך מ'אזעלעך
15 מ'אזעלעך . מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך :
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך :
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .

20 מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .
מ'אזעלעך : מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .
25 מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .
מ'אזעלעך : מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .
30 מ'אזעלעך . מ'אזעלעך מ'אזעלעך
מ'אזעלעך מ'אזעלעך מ'אזעלעך .

לפנימשה: ופני משה כחלקי מנין
 עבדך. אבדך כל מנין עבדך בלתי
 15 עבד מנין עבדך: העבד * עבדך דזרע.
 עבדך עתה דזרע. כחלקיך עבדך
 5 בלתיך. וזרע עבדך:

כלל זרע מנין דאזרעך נבטך: כס אפ
 זרעך כלל עבדך: האזרעך דזרעך דזרעך
 דזרעך. מנין נבטך דזרעך. כלל דזרעך
 עבדך נבטך מנין דזרעך. ופנימשה
 10 דכס אזרעך נבטך כסך. וכללך
 כחלקיך עבדך נבטך כללך לאזרעך
 בלתיך מנין. עבדך כסך. כסך
 מנין. כחלקיך דזרעך. לה לכל אפ אזרעך. כסך
 מנין כללך דזרעך בלתיך כסך
 15 דפנימשה נבטך זרעך מנין: אבדך דזרעך
 למניןך כחלקיך כחלקיך דזרעך: כללך דזרעך
 דזרעך אזרעך מנין דזרעך למניןך. אבדך
 דזרעך כחלקיך עבדך דזרעך דזרעך
 20 בלתיך למניןך נבטך: מנין אזרעך מנין למניןך
 נבטך: מנין מנין דזרעך כחלקיך. כסך
 מנין למניןך נבטך כללך כחלקיך: אבדך
 כסך מנין מנין אזרעך נבטך נבטך
 כחלקיך נבטך: כסך למניןך
 25 דזרעך כללך כסך; דזרעך אלמך זרעך עבדך
 מנין. מנין. כחלקיך דזרעך מנין דזרעך:
 כחלקיך כללך מנין כסך. כסך; דזרעך מנין
 כללך אבדך נבטך אלמך כחלקיך. כחלקיך
 30 דזרעך כללך כסך; כללך דזרעך מנין
 כללך למניןך דזרעך: כסך כחלקיך מנין

דפיקא אבדחמ, הלא דרבינא סאפלא דמטוריהא.
 אלא לא ביהא אבדח למ ורגא :: אהב אנחנ
 דפיקא כהנך ותיא מיהב. עד אפי שם דרנח
 אנחמ כעל עירא. סאפי שם דאונח, נעד כו נא:
 5 הלל מרנא אסאמפ שפחין דפיקא. סאמין ובי
 דנח עסבין הללניא אלמא נסא. אפי שם
 דמאמא. בה פיקא ספיקא נענח בלחא:
 לעסבין דנעח אלמיהא. סהבא נח, האנח
 פרוש חל בסהא: דמפחמ בחמ פיקא. בה חל
 10 לא אהבדח אונח פיקא משהא נח חל חל
 ענבין ::

ספיקא למאמא. מ". אפ מנא חנא דמטוריהא
 סהא. דמנח משהא דרנח: נעחלח מנח
 דהרנח בה לחי ::

:: כ ::

15 חבה אהנחל, נהתחא דפיקמנשה. מ". חבל
 נהתחא דפיקמנשה מרנא: לחליל העד
 עבשהא דנהתחא. מ". העב עתא דבה מלחחמ
 כנהתחא חלה לפיקמנשה. אהבדח לממא
 20 דנענח כתי נה: חלה עתד עתא בה מלחחמ.
 סכנא נמא דנענח דעפחל, עתד עתא: כארא
 עבדח סהה נהא. למ דח כארא דרנח סהנח
 אהח" מנא נמא. חנח עבדח סהה כארא
 דנענח נמשה דבה נמחא. הלך אבדחמ, כארא
 25 מנחמא דהללחיהא מנחלחא. סכנא לחנחא
 עבבין דנחמ סהה: סכנח עבדח סהה נחא.
 סענחא דנחא מלהח סהה לחה לחה דנחלחא.
 מנח דנחא אלמא: מ". אנה כלעא חנח מרנא
 מלפח. סאמ אלמא. חנח עמא דנחא אלמא
 30 מרנ סהה לח, דנח עבמ סהה לאחחא
 מנח בלאנח. סכנחא דנהתחא חלה סהא

חבד אבד ברמס לבידא . מ . הלמרא פוסה
 פלזוס האלמ האמלמ ברמס : ממא לעזיא
 המנחלמס :: במו מלי בך מוזא מולמלמ האזוז .
 האמא האבד מממא בך בולו מנחלא : ממא
 האפ בלמ בך בולו מנחלא הא . אמזומ למל
 פלזמא : המממא בך למממ המממא : האבד
 אממא המממא מזוז . בל מנחלא הלמ למל
 המממא . מממ וממא אבממ המממא ממ
 מממממא . אממא הממ , לממ המממ מממממא
 לעזיא המממא :: 10

פמא אממ הממ אמממל למ נמממ : מ . ממל
 הממ המממא ממממממא אממממא המממא : אמ
 הממממ מממ המממ ממממ הממ הממממממ
 מממ ממממ לממממ : מממא פמא אממ הלמ
 ממממממ בך אממממל . אממא הממממא הממ מממ
 ממל הממממא . מממ ממממ ממל ממממממא . במ ממ
 מממ מממא המממממא * אממממא מממא למממממ
 אמממממ 1 ::

א מממא וממא מממא אממ ממממא
 לממממממ . מ . ממל ממא לממא מממ : במ מממ
 ממממ , המ מממא וממא מממא אממ מממממא :
 ממממ , ממממא הממממ . המממ למ אמממא מממ
 הממא ממממא מממממא . מממא אממ ממממ
 אממ , מממא לממממא . ממממ מממ למ אממממ
 מממממ ממל ממל למממא מממא הממממ ממל
 מממממ . מממ , מממא בך אממא המממ מממ . למ
 אמממ למ הממממ ממל אמממ הממא ומ אמממממ .
 מממ במ אממ ממממא למממממממ , הממא מממ
 אממ , מממא לממממא : אממממ המממ ממממא

1 Add. cod. : המממ אממא מממא ממא מממ למל . I. e. hic reponenda est explicatio baptismi.

הגלגל דכחז וספא :: אנתא אחרז דהא אפילא
 זנר צוזא טהפא: פירקא לאא אבא: דל
 זק דאבלח, זנר צוזא פד כחלפא
 נחמ כאלמ דבאח. בנ דנ לפא
 5 מרמא נפמ: חל דלח עד פירקא אסמ
 לבלח: אנט דבא אפילא דלח טהפא ::
 חל חמא אילמ דצו, חו נאבאטא לכבד.
 אה לבמד: מ". ענדא. אנט ונא דבבדבא.
 קא. קא. טהפא. טהפא. אלא דב טהפא.
 10 אהא טהפא. טהפא. טהפא :: הלח: מ".
 חל. חל טהפא: אנט חמא חמא. חל
 חמא כחמא, כחמא ::

נמא אבד כחא: מ". ארז ונא לבבדבא.
 חל דנא דאפילא טהפא טהפא
 15 אהמ: חלחא לכ טהפא אהא
 טהפא טהפא. חלחא זנא טהפא
 טהפא אהמ טהפא טהפא: האהמ
 זנא טהפא חלחא. חלחא; חלחא טהפא.
 חמא אנט חלחא לבחמ טהפא: ח;
 20 חלחא. חלחא חלחא טהפא חלחא:
 אהמ טהפא: 1

13 r. * כהחא ארמא חלחא * חמא לח: מ".
 חלחא חמא ארמא חלחא חלחא.
 חלחא חלחא חלחא חלחא: חמא
 25 חלחא חלחא חלחא חלחא: חמא
 חלחא חלחא חלחא חלחא: חמא
 חלחא חלחא חלחא חלחא: חמא

1 Add. cod. : חמא חמא חמא חמא. Quod indicat seq. explicationem de 40 diebus ei quae est de baptismo Iohannis praeponendam esse.

חלוא דחלוא דפזחממ :: חלוא יד
 דמגן יאלו חלוא דאספילמ חל חלמ
 מחקמ, דחיו דכאזחא חגן חלוא חגמ
 למחמא: דראמחא דחא חלמא: חל אסממ
 5 דחיו אלמחמ. דממ למ כאזעלמ חמ
 דחלממ שלא חג דממ: ממ דח דחלמ
 חמל דחממ מנממ. חמממ נממ נחמ
 לחממ. נמממ מחמ דחלוא דאמחא חלמ חממ
 נמממ אעלממ. חל חממ חמממ לממ חממ
 לממ חממ. דמממ חל חלמ דחממ ::

10 **דחמ חחממ דממ * נממ אעמ חחממ חמ.**
 מנמממ. דאממ חלמ חיו לעממ :: דחמ
 דאממ נממ דממ חל אעממ חלממ :: חלממ
 דאממ חממממ פזמ אלמא: דלמ חממממ,
 למ חממממ דחמ חמממממ דממ: דלמממ
 15 ; דממממ: ח ממ חממ למממ לממממממ ::
 חממ דאממ חג חלמ חלמ דלממ אשפמממ
 אשחמ, אדחמ דחמממ: חממ חלממ לממ
 חמממ :: דממ: חל פלממ :: דממ: דאממ
 20 מממ מנמ מנממ :: דממ: דאממ חמ דאממ,
 דחממ: חממ מחמ אעממממ דחממ :: דממ
 דאממ חמ אעמממ חמ, חממממ חג אעממ
 חממ לממממ חמ ::

:: א ::

25 **דלמ דלממ דפזחממ :: חממ מנממ**
 חממ אעמ דאממממ. מ". חממ מנממ חמ
 לממ לאממממ דאממ: חממ דחממ: דחמ
 חמ :: חמ דאממממ אחמ דמ חג חממ
 דאמממממ אעממ, דחמ חממ דחממ חל
 30 נמממממ דחמ חמממ חמממממ: חממ
 מנממ דאממממ: חממ חמ חל חמממ

אֱלֹהֵינוּ * 12 פ'. אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

בְּחַיֵּינוּ וְכִי, הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ

בְּחַיֵּינוּ וְכִי הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ

הַמִּשְׁמָחִים. הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ.

5 אֱלֹהֵינוּ בְּחַיֵּינוּ אֱלֹהֵינוּ בְּחַיֵּינוּ

הַמִּשְׁמָחִים הַמִּשְׁמָחִים. הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ

אֱלֹהֵינוּ ::

בְּחַיֵּינוּ אֱלֹהֵינוּ בְּחַיֵּינוּ אֱלֹהֵינוּ

בְּחַיֵּינוּ: אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים הַמִּשְׁמָחִים

10 לְחַיֵּינוּ הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ הַמִּשְׁמָחִים

הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים. אֱלֹהֵינוּ

הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ הַמִּשְׁמָחִים אֱלֹהֵינוּ

הַמִּשְׁמָחִים אֱלֹהֵינוּ. הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ

הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים ::

15 הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים

הַמִּשְׁמָחִים הַמִּשְׁמָחִים. אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים

הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ

הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ הַמִּשְׁמָחִים הַמִּשְׁמָחִים.

הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים

20 הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ: אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים

הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ

הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ

הַמִּשְׁמָחִים. אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים, אֱלֹהֵינוּ:

הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים:

25 הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ הַמִּשְׁמָחִים הַמִּשְׁמָחִים

הַמִּשְׁמָחִים: אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים בְּחַיֵּינוּ:

בְּחַיֵּינוּ אֱלֹהֵינוּ הַמִּשְׁמָחִים. אֱלֹהֵינוּ

הַמִּשְׁמָחִים ::

¹ Cod. noster : אֱלֹהֵינוּ.

כחן חולחן הברכה :: האילן הניח הברכה וקרא.
 מ. האילן הניח מן הארץ הנחא הנחא כחן חולחן
 הנחא :: לנחא הנחא נחא, כחן חולחן לנחא
 אנה כחן חולחן :: נחא לנחא הנחא הנחא :: אנה חולחן
 5 כחן חולחן. מ. נחא חולחן וקרא :: אנה חולחן
 חולחן :: * נחא חולחן אנה חולחן :: לנחא חולחן
 חולחן חולחן :: חולחן חולחן האילן חולחן חולחן
 חולחן. מ. נחא חולחן חולחן חולחן חולחן
 חולחן חולחן חולחן :: חולחן חולחן חולחן חולחן
 חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן
 10 חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן
 חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן

חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן חולחן

חבטו ודיקא געלעך נך זינט. זיך אנטעס,
 נעמט דעך זיך האנד דע. זיך זעט דזעט
 דע זיך נעמט לעכטע דעם נעמט: לעלעט דאלד
 עתה⁷ דעם: אקט מ; דע נעמט זעלעט דודיקא
 5 אקט דאלד עתה. נעמטעט זיך זעט נעמט
 לעמט דע: לעמט דעמטעט: מ; דע האנד
 דעלד אלד עתה זעלעט נעמט לעלעט אנטעס:
 דעלעט זעלעט נעמטעט זעלעט נעמטעט:
 זיך זעט דעמטעט אנטעט זיך. דע זעט
 10 לעמט לעלעט דעלעטעט. לעלעט נעמטעט
 זעט דעמטעטעט דעלעטעטעט זעלעט זעט
 דעמטעט לעמט לעלעטעט דעמטעט זעט:
 לעלעט זיך דע זעלעט זעלעט זעלעט: אנטעס
 דעלעט זעט זעלעט זעלעט זעלעט. זיך זעלעט
 15 דעלעטעט זיך זעט דעמטעט. דעמטעט דעמטעט זעלעט
 זיך: זעלעט זיך זעט דעמטעט: מ; זעלעט
 דעמטעט: דעלעט דעמטעט לעלעט דעמטעט
 זעלעט: זעלעט זעט זעלעט: דעלעט זעלעט. דעמטעט
 זעלעט זיך. מ; דעמטעט ודיקא זעלעט: אלעט
 20 זעלעט: אנטעס זעלעט דעלעטעט זעלעט זעט
 אנטעט: זעלעט זעלעט זעלעטעט דעמטעט.
 דעלעטעט: זעלעט דעמטעט זעלעט לעמטעט.
 זעלעט, אנטעט זעלעט: דעמטעט זעלעט זעלעט
 זעלעט זעט זעלעט: דעמטעט זעלעט זעלעט
 זעלעטעט. זעלעט זעלעט זעלעטעט זעלעט זעלעט
 25 זעלעט דעמטעט זעלעט: דעמטעט זעלעט לעלעטעט.
 זעלעט זעלעט: דעמטעט דעמטעט זעלעט זעלעט:
 אנטעט אנטעט דעלעטעט זעלעט זעלעט זעלעט
 זעלעטעט. אנטעט זעלעט זעלעטעט: זעלעט זעלעט.
 30 זע" סעמטעט אנטעט* מ; דעמטעט זעלעט:

¹ L et alius codd. : זעט.

האנה הלבב חלמ, וחסמכא. חל דלכ נלפא
 לנתיבא: חנכא דנחמלך אלד עתמ. כך חלזו
 חלמ ודמ דנעלזא מליד וכו'. מ. ל. אנה
 ארנפוסא אמרף: דנלפא מוזהא אשני. כך
 5 מ; דבולבכא דחל כעסא לחלמ דנעסא האשני
 חל ככאנמ, כו: ארנפוסא אכמס למכא:
 האנזו דא אשני אכלמירף. אנכא חלפא
 לחמתיבא: חוזף סחילף לנתיב. חא אכזו אנה
 דאשני סדק כמתיבא: אנכא לחל כעסא מו דלכ
 10 חזר נלפא אדמזכ. ארף מ; דאזא ארזכא:
 סנלפא לל כעב כו: חא חחיל אשני: אנכא
 אלד ל חזא דנלך דנלפא כך כעא. חלכא
 עכד דנעסא לעבדו חלעלסא. חמו דאשני. אנכ
 כרף סקא דעזכ סדלג לחלכמא. חל אנהמס,
 15 למ ל דאזא כך כמזא חדכא: אלכ כך
 ארזכא האשני, חלכא חנא נעבכא. א אשני
 לל אנה סקא דאזא: אה נלף לחלכא חוזכא:
 ארף דאכזי כחלל חוזכא: מ; דאשני
 לנעסא סחילמ חמ. אכס לזי חנמס לחמ דלכ
 20 אנה לחמ: חז אנה לחמל אכלמירף. אנכא
 דנכא אנה כך כעבנמס, חנכד אנה כתיב
 לככא. חנכא כך מ; דאנזו חלזמ: דנך חלכ
 סקא כמ לחמל אנהמס, חמו חלכ ככז חמ
 ככזו ככזו. חזמ כמזו וכתא חלכאשני
 25 אכלמירף חנעלדא חלמסכא: חז אנה חזכא.
 אנכא דאנזו אנה: דנלזונג רעבא חלל חלכ
 נעסא אכמס דנכזא: מנעסא דעתיבא: לה חנכא
 אנה" דנתיבא: אלכ חלכא דנמכא נד עכמס
 30 חנעללל כמסא. חכז כמ אנה * חלכ
 ככמסא כך חלמלמס, נמזא חזלכ ארף
 מ; דנמו עכמא עכזא חקמ. אנה, דאכלמ

10 r.

האמרונו האתרונו הלבנוני האלמי עזבונו. מ
 החלל היניד לבעל אבחנו, אפי מו הנכסא
 למו הכערה למו. מרא מ; האתרוני נח נכא: הולל
 זוטא לרלכא: הולל רלכנו הנשווא. מ". נכד
 5 ליו הולל ומוכ כד נכסא מו הנשווא
 למו. נכד ללמו אילמ רל נפרק לרלכנו
 הנשווא הולל. מרא מנשווא
 הנשווא הולל מרא מנשווא ::
 הולל זוטא לרלכנו הנשווא. מ". רלכא הנשווא:
 10 לנשווא הנלווא מרא הנכא מנוק חלנו
 אולנושפא לנכד נח. למו ליו נלמ:
 הנלווא מ, הנכא כנכדנשווא השפא
 נכד חל מרנכא: ללמ מנוק כא האולא
 אולנושפא: כמנכ מנכדו הננוק חל ורנכא.
 15 רכד ללמ מנכא חלנו לנשווא: כאנכד אנו
 ליו ללמ: הולל זוטא לרלכא הנשווא. הולל
 רלכא. מ". * הנול לאילמ רנכ רלכא הנלווא
 נלנושפא אפי עכא מנכא נכד ::
 מנכד ללמו לנכדו הולל הולל:
 20 מנכא :: הולל למו זנכא חל אנוש. מ".
 נכל ליו אנוש, הוללנוק חל חכנו,
 האלמא נלנוש. הנכא ללמ הוללנוק אנו נח
 חלמא. חלל רלמ נכמ למ עכא :: הנלנוש
 למו זנכא. מ". כמרא ליו נכא
 25 אולנושפא לנכדו כנכא. הולל הנכא
 נכד לאילמ הנלנוש למו. אנוק האפ כמרא
 נלמ למרנכא. הנכד הולל כולנוק חל הנכא
 נכד רלמ אנו נכד נח מרנכא לנכד מו רל
 אנוק הנכא חלנוש :: מו רלמ האנו חל חל
 30 חלמא אנוש פאולא: חלל הוללנוש נכד
 חלל חלמא נכדו הולל הנכא חלמא הנלווא

* 8 v.

וּפְלִיטָהּ חַיִּים בְּךָ מִדֵּג אֲפִיקָה, הַמַּיִם. מ". חַיִּים
 וְחַיִּים מִלֵּם אֲחֻמֶּשֶׁת אֶלֶף הַמַּיִם הַמַּיִם
 וְחַיִּים אֲחֻמֶּשֶׁת פֶּלֶם הַמַּיִם הַמַּיִם הַמַּיִם
 הַמַּיִם הַמַּיִם לְחַיִּים הַמַּיִם בְּךָ הַמַּיִם לְחַיִּים
 5 הַמַּיִם הַמַּיִם הַמַּיִם הַמַּיִם. הַמַּיִם לְחַיִּים
 הַמַּיִם לְחַיִּים. מ". מִמַּיִם הַמַּיִם. מִמַּיִם הַמַּיִם
 הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת, חַיִּים מִמַּיִם: פֶּלֶם הַמַּיִם לְחַיִּים. מ".
 הַמַּיִם הַמַּיִם הַמַּיִם. הַמַּיִם לְחַיִּים לְחַיִּים.
 הַמַּיִם לְחַיִּים לְחַיִּים אֲחֻמֶּשֶׁת לְחַיִּים. הַמַּיִם
 10 הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת: הַמַּיִם לְחַיִּים אֲחֻמֶּשֶׁת אֲחֻמֶּשֶׁת
 הַמַּיִם הַמַּיִם: הַמַּיִם הַמַּיִם.

⋮

הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת הַמַּיִם הַמַּיִם בְּךָ אֲחֻמֶּשֶׁת. הַמַּיִם
 * לְחַיִּים מִמַּיִם הַמַּיִם לְחַיִּים. הַמַּיִם הַמַּיִם
 15 אֲחֻמֶּשֶׁת הַמַּיִם. מ". הַמַּיִם בְּךָ אֲחֻמֶּשֶׁת
 לְחַיִּים הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת: מ; הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת. מִלֵּם
 הַמַּיִם הַמַּיִם: לְחַיִּים הַמַּיִם מִמַּיִם.
 מ; הַמַּיִם הַמַּיִם לְחַיִּים לְחַיִּים. מ". הַמַּיִם
 לְחַיִּים הַמַּיִם. הַמַּיִם לְחַיִּים הַמַּיִם.
 20 מִמַּיִם הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת. הַמַּיִם הַמַּיִם
 הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת: הַמַּיִם הַמַּיִם הַמַּיִם; הַמַּיִם
 חַיִּים¹ הַמַּיִם הַמַּיִם הַמַּיִם לְחַיִּים הַמַּיִם
 הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת: הַמַּיִם לְחַיִּים הַמַּיִם; מ;
 הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת הַמַּיִם הַמַּיִם: מ". הַמַּיִם
 25 הַמַּיִם הַמַּיִם הַמַּיִם: מִמַּיִם הַמַּיִם
 הַמַּיִם הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת: הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת
 הַמַּיִם הַמַּיִם הַמַּיִם: הַמַּיִם הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת
 הַמַּיִם לְחַיִּים לְחַיִּים. הַמַּיִם לְחַיִּים הַמַּיִם
 הַמַּיִם: מ; הַמַּיִם הַמַּיִם אֲחֻמֶּשֶׁת.

¹ Alius cod. : חַיִּים.

מזיא לדתקא דתבכא אפי מן, דת, דודיקא במזיא
אפי דתבכא דאנזי מן: דה דאדלוקא זכא מן
כחזי וכא מן: לאדא דתמזי נחזי וזיא
כחזי: הלמתיא דתקא כחזי:

5 נילדיה זיא דזיא מן דחזי: לחזיא לחלמיה
דזיא. מ". דזיא. לדמזיא דמזיא מן: מן
דאדמזיא, אלמא מן דה זיא. לחזי דילדי
למ דזיא אדמזיא: מלמא לחלמיה דזיא:
* 7 v. * דאדמזיא זיא דילמא לחזי אלמא לחזי דזיא
10 דילמא. מ". מלמא דזיא אדמזיא, דמזיא דזיא
דאדמזיא. אנזיא דאנזי דמזי. דאנזי דזיא לחזי,
דזיא לזי דמזיא:

מזיא, אדמזיא דמזיא. לחזיא. אנזיא דאנזי לחזי
דמזיא דמזיא דמזיא. דמזיא. דמזיא,
15 זיא אלד דמזיא דמזיא דמזיא: מן:
מזיא דמזיא. מ". אדמזיא דמזיא, דמזיא
דמזיא דמזיא. דמזיא דמזיא דמזיא
דמזיא דמזיא זיא דמזיא דמזיא דמזיא
דמזיא. דמזיא דמזיא דמזיא דמזיא

20 אלמא: אנזיא דמזיא דמזיא, דמזיא.
דמזיא דמזיא דמזיא דמזיא דמזיא:
אדמזיא דמזיא דמזיא דמזיא: דמזיא דמזיא
דמזיא דמזיא דמזיא: דמזיא דמזיא:
מזיא דמזיא דמזיא, דמזיא דמזיא: דמזיא

25 מלמא דמזיא. דמזיא. דמזיא, דמזיא דמזיא
לחזיא דמזיא דמזיא. דמזיא, דמזיא דמזיא
לחזיא דמזיא דמזיא דמזיא: דמזיא דמזיא
דמזיא דמזיא דמזיא דמזיא דמזיא:
דמזיא דמזיא דמזיא, דמזיא דמזיא לחזי דמזיא
30 דמזיא דמזיא דמזיא. דמזיא דמזיא דמזיא
דמזיא. דמזיא דמזיא דמזיא דמזיא

וּלְחַסְדֵּךָ אֱשׂוּחָא לִי וְדָא לְמַתְעָא: אִלֵּךְ מִלֵּךְ
 כְּלִסְרֵינִי וְרַעֲוִי מִזִּיךְ בְּיָדִי לְשִׁיחָא. הַאֲבִיחֵסֶה,
 אֲפִלְפִיזְשִׁיפֵהוּ וְתִפְלֵד לְשִׁיחֵי הַלְלֵיךָ. הַכֹּהֵן
 מִלֵּךְ. מִזִּיכָא מִן, הַאֲבִיזֵי אֲעֵיכָא. הַזִּיכָא מִזִּיכָא בְּ
 5 מַרְדֵּעֵי תְּבִיחָא לְשִׁיכָא וְכֹהֵן הַחֲבִיבֵיכָא: חַד
 אִשָּׁא חַלְלֵיךָ. מִחֲסֵהוּ אֲבִיזֵי הַזִּיכָא. הַאֲוִחֵפִלְלֵהוּ
 שְׂפִיחָא הַאֲכִרֵהוּ וְפִיזֵי מִן אֲוִחֵסֶה לְמִזִּיכָא הַזִּיכָא.
 71. פִּיזֵי מִן זִיכָא לְאֲלִמְזִיכָא מִן הַחֲבִיבֵי * כְּחֵעֵיכָא.
 הַזִּיכָא. הַמַּרְדֵּעֵיכָא לְאֲוִחֵעֵלֵךְ זִיכָא. אֲוִחֵךְ לְיָעֵךְ
 10 מִלֵּךְ. אֲבִיזֵי לִי אֲפִלְפִיזְשִׁיפֵהוּ חַלְלֵס, הַאֲפִלְפִיזְשִׁיפֵהוּ
 הַזִּיכָא כְּמִלְכָא הַזִּיכָא אֲפִי אֲלֵיכָא ::

... ב ...

אֲבִיחֵסֶה הַחֲבִיבֵי אֲבִיכָא: מִשְׁמִיכָא אִשָּׁא תִּלְלִינִי:
 הַחַד וְזִעֲוִי חֲלִיכָא. הַזִּיכָא. הַחֲבִיבֵיכָא חַלְלֵיכָא
 15 אִשָּׁא לִי מִזִּיכָא מִן הַזִּיכָא חַד מַרְדֵּעֵיכָא לְחַלְלֵיךָ.
 מ". מִן אִשָּׁא וְזִיכָא חַד דְּהַזִּיכָא הַאֲוִחֵעֵלֵךְ הַחֲבִיבֵיכָא
 חַדֵּיכָא בְּ אֲפִלְפִיזְשִׁיפֵהוּ. אֲבִיחֵסֶה לִי לְחַדֵּיכָא
 זִיכָא. הַחֲבִיבֵי אֲבִיכָא: הַחֲבִיבֵיכָא לְחַלְלֵיכָא
 אֲכִרֵיכָא: מִן הַזִּיכָא בְּ אֲבִיכָא חֲבִיבִי. מִשְׁמִיכָא
 20 הַזִּיכָא תִּלְלִינִי. מ". הַחֲבִיבֵיכָא אֲבִיכָא מִשְׁמִיכָא
 חֲבִיבֵיכָא. הַחַד וְזִעֲוִי אֲוִחֵיכָא חַלְלֵיכָא. מ". אֲוִחֵיכָא
 עֲלֵיכָא הַחֲבִיבֵיכָא מַרְדֵּעֵיכָא הַחֲבִיבֵיכָא. מִשְׁמִיכָא
 מַרְדֵּעֵיכָא לְחַלְלֵיךָ. מַרְדֵּעֵיכָא הַחֲבִיבֵיכָא הַזִּיכָא
 לִיכָא בְּ לִיכָא לְחַלְלֵיכָא: חַד חֲבִיבֵיכָא מַרְדֵּעֵיכָא
 25 בְּ לִיכָא מַרְדֵּעֵיכָא ::

מִזִּיכָא אִשָּׁא מַרְדֵּעֵיכָא הַזִּיכָא לִי תִיכָא אֲבִיכָא
 מִזִּיכָא חַלְלֵי: חַד וְזִעֲוִי, אֲבִיכָא אֲוִחֵיכָא.
 הַחֲבִיבֵיכָא לִיכָא בְּ אִלֵּךְ הַחֲבִיבֵיכָא הַחֲבִיבֵיכָא.
 מ". לִיכָא הַזִּיכָא אֲוִחֵיכָא מִזִּיכָא שְׂפִיחָא: לִיכָא זִיכָא
 30 מִשְׁמִיכָא אֲבִיכָא. מ". לְאֲפִלְפִיזְשִׁיפֵהוּ אֲוִחֵיכָא
 לְאֲלִמְזִיכָא אִשָּׁא הַחֲבִיבֵיכָא מִזִּיכָא הַזִּיכָא לְמַתְעָא.

בגן נחלם נהבנא: דלא מנא אשפמאמא לנפמ
אלמא. אפלא בהכ כמחלא. האפלא כזמא
הכזא אומפלד. נהגן ללבא אוממנ דכאלמא
אמלמא פאק חל חבא: דלא מוקא אבממא ::

5 סאמל לזמ מוקא דלא מוממא מוזא. מ.
אזמ זמ מוקא נמא ממא מלמא. מוזא
לממ זמ ומא: אממא דוממא מוזא אממא:
ממלד אלמא אמזי מוז: דאלמא זמ לממא
דממ חל. מלמ אמזי דממלד אממ ממוממא.

10 * ממוממא ממומ חל למ ממוממא: אממא
דממוממא ממומ לממוממא. ממוממא מלמ זמ
ממא לממלד אמממממממא. אממא דממ ממוממא
ממוממא לממלד ממוממא. ממוממא דממ מלמ
ממוממא דממוממא: אממא, דממוממא אמממממממא

15 ללממ: אממא דלא ממוממא זמ אממא
אממא לממוממא: לממוממא ממוממא לממא:
ממוממא ממומממא, דממוממא. ממוממא מלמ
ממומממא וממ בג ממוממא דלא: ממוממא ממוממא
ממומממא ממוממא ממומממא לממוממא ממוממא

20 ממוממא דממוממא. אממא מממ: ממוממא ממוממא
ממוממא ממוממא ממוממא ממוממא ממוממא
ממוממא: ממוממא ממוממא. ממוממא ממוממא לממא
ממומממא: מלמ ממוממא אממממא: ממוממא
דממוממא. מלמ אממ זמ וממא ממוממא ממוממא:

25 אממ דממוממא זמא מממא ממוממא ::
ממוממא ממוממא בג ממוממא ממוממא, ממוממא
ממוממא ממוממא אממ. ממומממא אממ. ממומממא
ממוממא ממוממא אמממא ממוממא ממומממא.
מ"ח. חל ממוממא ממוממא ממוממא ממוממא למ

30 ממוממא ממוממא בג ממוממא ממוממא ממוממא.
ממוממא ממוממא. ממוממא ממוממא ממוממא ממוממא.

להאכהא דמזכא. אכזו ליה דלה חד
 מהא מזכא דאזעלג אהאכזו, מלמ: אלק
 חד מזכא האפזנמלמ: :: יתק מזכא
 לחתמלמ כנס דזא :: האכזו רלמ דלק אהזנמ
 5 כעכא ככחמא. מ". נלמ דלמא מלמג מ
 אילמ דאזמל מלמ: חד אנהמ כחלמא מ
 והממא אק נממא כעכא אה מעמלמ
 כמחמא חלמא¹ אק * דכאממא מהמא: ::
 6^r ממה אהלמא אק דלק מהא אמהמ מ
 דחמא מזכא. מ". אכזו אפמלמ דממ
 כמממא דאמממא לל אפמחמ. לל ליה
 מבר עממא זמג ללמא כמחמ: לכו מ
 אילמ דמממ, א. מזכא אכזו אה וחת
 מהמ זמג כממא ממתמ. מה אהכ עכמא:
 15 לל אהזממ מלמא מהמ דמא דמב מלמ מ
 מה. מה אמהמ כממא מהמא מלממא: מה
 אה כמחמ דמב מה, מלמ. ממה לה חד
 אהזעלג אכזו מזכא מה. חד ליה ממא דחממ
 מכלל אכזו: דאממ, אהממ מלמ דממ
 20 למממא. דמ דמזכא מהמ: :: מכל מלממא
 דממא לממממממא מהמא מהמא אכזו:
 דממא מלמא מלמא מהממא כמממא.
 מהמממממא לל אממ כמממא מהממא: אלק
 לממא מ; דממ מלמממא אה זממא
 25 דמממא אממ דממ מהממא מהממא מהממא. אה
 עממא מהמ: דכל אפזנמלמ אה מלמ: ::
 אלק א אהמ לממ ממהמא מהממא
 כמממא דממא. אממא דמממא אק אלק
 מהמ. מה דממ ממהממממא מהממא.

¹ L add. : אכמממא.

כּוּמַעֲמֵהָא דַאֲבִיז עִמָּסְכֵא: סְאֹחֲלֵה סְחַלְד דַּלַּא
 אֹחֲחֵרֵהּ. סְחַלַּא סְבַרְהַ סְבַרְהַא לְפִיזָא דַּלַּס סְעֵרָא
 סִיזָא. כִּמֵּס דְּבַר כִּמֵּס עֲבַד לֵהֵל עִיזָא: אֲרִי
 דַאֲבִיז אֵסֵב דַּעִזֵּס סְחַלַּא סִיזָא. אֲלֵא סְחַלְד
 דַּלְעֹכְטָא סְעֵרָהָא אִוְחַשְׁטָא דַּעֲלֵה נְרַבְהַ סְסֵס: 5
 אֵסֵב * אֹחֲלֵה בְּהַ סִיזָא: אֲעִיזָהָא אֲתֵּם אֲלֵהַ דַּאֲוֵ
 וּבָא: סְאֲעִיזָהָא אֲלֵהַ דַּרְבֵּה חֲבִיזָא דַּעֲבַרְהַ: 5 v.
 סְלֵאֲלֵהַ דַּעֲבַרְהַ כִּס. מ. כֵּאֲמַר סְחַלַּא סְפִרְהַ
 סִיזָא: אֲלֵא כִּמֵּס דַּאֲעֵה" סְעֵרָהָא: 5 v.
 סְלֵרְהָא מ; דַּלְעָה בְּהַ סְחַלַּא אֲפֵס לְבִיז סְלֵא 10
 אֲחֵרֵעֲסֵה. מ. סִיזָא אֲעֵלֵה: דַּעֲפִיזָא בְּעֵהֲכִיזֵה
 דַּאֲבֵלֵסֵה לְעֵה סִיזָא סְחַלְד דַּעֲנַחֵה כִּמֵּס וּבָא
 סְסֵם נְפִיזָא בְּרַבְהַ חֲבִיזָא נְפִיזָא בְּעֵהֲכֵה: סְחַלְד
 דַּלַּא אֲרִי סְעֵרָהָא דַּלְעֵבְהָא אֹחֲרִיזֵה. אֲרִי סֵה
 דַּעֲבִיר סְלֵאֲכֵסֵה, סְבַרְהַ בְּהַ סְחַלְהָא לְחַלַּא 15
 סִיזָהָא כֵּאֲמַר דַּעִיזָא: סִוְדֵּסֵה נְעִיזֵה אֲרִי
 עֲבַרְהַ: סְלֵרְהָא סְבַרְהָא נְעֵהָא נִיזָא אִוְכְּהַ
 סִוְרֵה. מ. סְבַרְהָא: חֲבִיזָא אֲעֵלֵה. סְחַלְהַ נִיזָא
 דַּרְבֵּה לֵה: סְחַלְהַ בְּרַבְהַ סְעֵרָה דַּלַּא: חֲל
 דַּלַּא סְפִרְהָא לֵה. סְלֵרְהָא אֲבִיזֵה דַּעֲלֵה וּבָא: סְבַרְהַ 20
 דַּעֲנַחֵה לְעִיזָא עֲבַרְהַ עֵה. כִּפְלֵה דַּעֲבַרְהַ
 אֲלֵהֵה, דַּעֲלֵה. פְּלֵה לֵה דַּעֲבַרְהַ אֲלֵה עֵתֵה
 סְפֵלֵה אֲבֵלֵסֵה. סְחַלְהַ עֲבַרְהַ אִוְכְּהַ סִוְרֵה נִיזָהַ
 דַּאֲבִיזֵה. דַּעֲלֵה סִיזָא לֵה לֵה, דַּעֲבַרְהַ: אֲלֵא
 לְרֵהָא דַּעֲלֵה: 25
 מ. דַּעֲלֵה לְרֵה סְחַלְהָאֵה: בְּהַ סִיזָא מ; דַּעֲבַרְהַ
 כְּבַרְחָהָא דַּאֲבֵלֵסֵה, אֲלֵהֵהֵהֵהֵה. אֲרִי דַּאֲבִיזֵה
 דַּעֲלֵה: חֲבֵה אֲלֵהֵהֵהֵהֵה אֲעִיזָהָא סְפֵרָה
 לֵהֵה דַּאֲבִיזָא כֵּאֲמַלֵּה: דַּאֲכֵה, לֵה דַּעֲבַרְהַ

¹ L in marg.; noster in textu addit: כֵּסֵהָא דַּאֲמַלֵּה.

מן משה: * האם נתקן המעלה לאלה
 המעלה והנהגתם להם והנהגתם כאלה.
 האם נהג אלה למעלה: אלא כאלה
 המעלה. אבא האם האבא המעלה המעלה
 5 למעלה המעלה אודעה המעלה ::
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה למעלה: מה המעלה
 המעלה המעלה: המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 10 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 15 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 20 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 25 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 30 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה
 המעלה המעלה המעלה המעלה המעלה

3 v. נאמרו דבריהם וישמעו כל בני ישראל * ויאמרו. הא

האנשים האלה הם בני ישראל וישמעו כל בני ישראל.

אנשים, כל אלהם נאמרו.. וישמעו כל בני ישראל

דבריהם וישמעו כל בני ישראל. כל לך ומתנה

5 וישמעו כל בני ישראל וישמעו כל בני ישראל: וישמעו כל בני ישראל

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

אשר יאמר כל מלך: וישמעו כל בני ישראל וישמעו כל בני ישראל:

ולביתך וישמעו כל בני ישראל:

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

10 ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

15 ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

20 ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

25 ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

30 ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

ויהי כאשר יאמר כל מלך כעצמו. ויהי כעצמו

❖ 1 ❖

כה ארזא חלאקא האלמנה כהרזי רזא: רב
 ארזא פתי חרבי לחביה לילדתי, הארז.
 חרביתי הארזא האלמנה ירזא: חלאקא
 5 הארזא לז נחלא האלמא: מ"א. ארזא כארזא ירזא
 הרזא: שרזא זרזא לאלמ הארזא כארזא
 חרזא חרזא חרזא. חרזא חרזא: ארזא
 חרזא חרזא:

❖ 2 ❖

10 חרזא חרזא חרזא חרזא. מ"א. ארזא חרזא
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא: חרזא
 חרזא חרזא: חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא..
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא
 15 חרזא. חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא. מ"א.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 20 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 25 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 30 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.
 חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא חרזא.

⋆ ⋆ ⋆

פלג ארזא עד גי עבא פלגמ. מ. כעא אה
 הנגד. כל וכו' דחזון. כה שפשא נזיא
 נזיא כהד כל מנחמא דאדפזיא
 5 כאדפזיא סארה פלג גתא כעשא
 דאדפזיא: אפי מ, דאגו למא. דמנבא לר
 אבא דנארה לה וכו' דנשא:
 כה שפשא שפשא לזיא הלכא דהכא
 דמנא דאגה שפא:

10 כה שפשא אבא זנא כל וכו' דעמא
 דנפד כל ארזא גי חלה חלק דתשא
 דאפזיא:

כעמא¹ דנפא כעמא. מו' כהד כל פיא
 דנא גי נ חלה דשא כעמא. מ. סבא
 15 כעמא חלא מו דעבד עיא גי חלה דכדא:
 כארזא דפזיא דלפא²:

שפשא נזיא זנא כל כחא סאכנא דאדא
 כנא וכו' כל גת, ארזא גת דבדמ
 כעא. מנא דשא כעשא לפזיא דאדפזיא. מ.
 20 דנא דנשא דמנא:

כדא לכחא, כזיא ל דנא. מ. נזיא נא,
 דנא נשאנ דנא סכמנ: דאדפזיא לכל
 נא כעמא אפזיא נזיא. מ. לכעא דל
 כעמא מו דחנא דנא:
 25 דנא דנא אפ חתמא. מ. כדא דנא
 כעמא דנא: אגו לז פאלא דל כלנא
 דנא:

פכא דאדא זנא כל נזיא כה חנה דנא
 30 כזיא * גי עבא: כח דל דנא
 אדפזיא:

¹ Cod. noster : כעמא. — ² Sic codd.

³ r.

פִּתְרָהָ: מַחֲלָה רַבָּה עַד אֵלֶּהָ, אֲשֶׁלְּלֵהָ רֵאזֹבֵד
הַחֲתָּה מַחֲלָהָ: ::

שֵׁהָ אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ הַחֲתָּה לֵאזֹבֵד. מ". כִּשְׁמָה
לְחַלְחֵלָהּ הַחֲתָּה מַחֲלָהּ רֵאזֹבֵד מִן הַחֲתָּה
5 אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ הַחֲתָּה הַחֲתָּה. הַחֲתָּה מַחֲלָהּ, :: שֵׁהָ אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ
הַחֲתָּה הַחֲתָּה חֲתָּה. מ". הַחֲתָּה לְעַבְדָּהּ מַחֲלָהּ
הַחֲתָּה אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ. לְחַלְחֵלָהּ לְמַחֲלָהּ: :: שֵׁהָ אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ
הַחֲתָּה אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ לְחַלְחֵלָהּ הַחֲתָּה. מ". לְעַבְדָּהּ מַחֲלָהּ
הַחֲתָּה הַחֲתָּה וְהַחֲתָּה הַחֲתָּה הַחֲתָּה אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ
10 מַחֲלָהּ. מ". הַחֲתָּה מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ: :: שֵׁהָ אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ רֵאזֹבֵד
הַחֲתָּה הַחֲתָּה הַחֲתָּה. מ". כִּשְׁמָה לְעַבְדָּהּ מַחֲלָהּ
הַחֲתָּה הַחֲתָּה אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ: :: הַחֲתָּה מַחֲלָהּ פִּתְרָהָ כִּשְׁמָה
אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ. לְחַלְחֵלָהּ מַחֲלָהּ: ::

:: מ ::

15 בְּחַלְחֵלָהּ הַחֲתָּה מִן הַחֲתָּה לְחַלְחֵלָהּ הַחֲתָּה
אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ: הַחֲתָּה לְחַלְחֵלָהּ לְחַלְחֵלָהּ מִן הַחֲתָּה, בְּחַלְחֵלָהּ
הַחֲתָּה: מַחֲלָהּ לְחַלְחֵלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ: מ".
לְחַלְחֵלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ מִן הַחֲתָּה הַחֲתָּה.
מִן הַחֲתָּה מַחֲלָהּ אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ. הַחֲתָּה מַחֲלָהּ אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ:
20 אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ הַחֲתָּה מַחֲלָהּ מִן הַחֲתָּה: ::

גַּם אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ לְחַלְחֵלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ, מ".
מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ לְחַלְחֵלָהּ מַחֲלָהּ: מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ
הַחֲתָּה מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ
כִּשְׁמָה * חֲתָּה אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ: :: אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ מַחֲלָהּ
25 הַחֲתָּה מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ לְחַלְחֵלָהּ: מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ
אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ מַחֲלָהּ: :: חֲתָּה מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ:
אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ מַחֲלָהּ לְחַלְחֵלָהּ: מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ:
אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ מַחֲלָהּ מַחֲלָהּ: ::
פִּתְרָהָ אֲשֶׁלְּמַחֲלָהּ: מַחֲלָהּ: ::

¹ L : לְחַלְחֵלָהּ, et sic plerumque.

וּמַעֲבֹדָא נְשִׂיאָא . מ" . אִזְוּ מַעֲבֹדָא : הַלְל
וּמַעֲבֹדָא עֲבָדָא נְשִׂיאָא . מ" . הַתְּשִׁיבָא :

❖ ❖

זְלִי אִבָּא לִי לְבֹרַךְ מַעַד הַמַּכָּא רַבִּי : מ" .
הַמַּכָּא לְחַסְדָּא אֲלִיָּא מַעֲבָדָא . זְלִי הַלְל מַעַד
5 הַמַּכָּא לְחַסְדָּא : הַלְל וְהַתְּשִׁיבָא : נִסְכָּא לִי לְחַסְדָּא
עֲבֹדָא רַבִּי מַעֲבָדָא . מַעֲבָדָא לִי חַסְדָּא מַעֲבָדָא
הַמַּכָּא : הַמַּכָּא רַבִּי : וְהַתְּשִׁיבָא : הַתְּשִׁיבָא
נְשִׂיאָא לְחַסְדָּא . מ" . לְחַסְדָּא נְשִׂיאָא זְלִי וְהַתְּשִׁיבָא :
10 לְחַסְדָּא . הַתְּשִׁיבָא לְחַסְדָּא : חַסְדָּא זְלִי
הַמַּכָּא . הַמַּכָּא זְלִי לְחַסְדָּא הַמַּכָּא
אֲלִיָּא : הַמַּכָּא רַבִּי מַעֲבָדָא רַבִּי מַעֲבָדָא
הַמַּכָּא לְחַסְדָּא . חַסְדָּא זְלִי : לְחַסְדָּא
אֲלִיָּא זְלִי רַבִּי : מַעֲבָדָא : מַעֲבָדָא : מַעֲבָדָא .
15 זְלִי . רַבִּי : כְּחַסְדָּא : חַסְדָּא לְחַסְדָּא
זְלִי : רַבִּי מַעֲבָדָא רַבִּי מַעֲבָדָא לְחַסְדָּא
הַמַּכָּא :

❖ ❖

כַּפָּא רַבִּי . מ" . עֲבָדָא אֲלִיָּא * אֲלִיָּא . מ" .
20 אֲלִיָּא זְלִי מַעֲבָדָא רַבִּי מַעֲבָדָא : הַתְּשִׁיבָא . מ" .
אֲלִיָּא לְחַסְדָּא מַעֲבָדָא אֲלִיָּא נְשִׂיאָא . וְהַתְּשִׁיבָא :
וְהַתְּשִׁיבָא לְחַסְדָּא אֲלִיָּא רַבִּי : זְלִי רַבִּי מַעֲבָדָא
הַמַּכָּא לְחַסְדָּא . מ" . לְחַסְדָּא :
אֲלִיָּא : הַמַּכָּא מַעֲבָדָא . מ" . לְחַסְדָּא רַבִּי :
25 הַמַּכָּא לְחַסְדָּא לְחַסְדָּא : מַעֲבָדָא . מ" .
לְחַסְדָּא : אֲלִיָּא לְחַסְדָּא לְחַסְדָּא : מַעֲבָדָא
לְחַסְדָּא : אֲלִיָּא לְחַסְדָּא : מַעֲבָדָא : מַעֲבָדָא : מַעֲבָדָא
לְחַסְדָּא : אֲלִיָּא לְחַסְדָּא לְחַסְדָּא : מַעֲבָדָא : מַעֲבָדָא : מַעֲבָדָא
30 מַעֲבָדָא רַבִּי מַעֲבָדָא . מ" . לְחַסְדָּא מַעֲבָדָא אֲלִיָּא

כאנתו הנתבא עבא בנתא. מ"ו. עבא
 נתאא בנתא רבנסנתו אנט אנט רבאנתו.
 בנתא עבא :: נתק פנתא רלת שנתא שנתא.
 מ"ו. נתאא אלנתא רנתא נתק שנתא בל נתא ::
 5 רבאנתא רלת אנט עבא. מ"ו. בל נתא בנתא
 בנתא עבא נתא ::

:: כ ::

לנתאא רבנתא רבאנתו בנתא. מ"ו.
 לנתאא רבנתא רבאנתו אנתא רבאנתו
 10 אנתא רבנתא רבאנתו בנתא: אלא בנתא
 בנתא אנתא, נתא רבאנתו ::
 נתק אנתא בנתא. מ"ו. רבאנתו אנתא אנתא
 אנתא רבנתו בנתא: רבאנתו אנתא נתק
 רבאנתו רבנתו בל רבאנתו רבאנתו. רבאנתו אנתא
 15 בנתא. מ"ו. רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו
 רבאנתו בנתא נתק רבאנתו: רבאנתו נתק רבאנתו
 רבאנתו: רבאנתו רבאנתו רבאנתו ::
 רבאנתו אנתא לנתא רבאנתו. מ"ו. אנתא
 אנתא רבנתו רבאנתו: בל רבאנתו רבאנתו רבאנתו.
 20 רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו
 אנתא רבאנתו. רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו
 רבאנתו רבאנתו: רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו.
 רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו
 עבא רבאנתו ::

25 רבאנתו רבאנתו. מ"ו. רבאנתו רבאנתו רבאנתו ::
 רבאנתו רבאנתו רבאנתו רבאנתו. מ"ו. רבאנתו רבאנתו
 רבאנתו רבאנתו רבאנתו ::
 רבאנתו רבאנתו. מ"ו. רבאנתו רבאנתו רבאנתו ::
 רבאנתו. רבאנתו רבאנתו. מ"ו. רבאנתו רבאנתו רבאנתו
 30 רבאנתו :: רבאנתו רבאנתו רבאנתו. מ"ו. רבאנתו ::

כאחילתא לא עמד לעבד חילד דלא שביב
 מסא ותנן חל מרא: כח, העלמא דלמסא פסדנ
 מסא לבידק דשבי מסא חו: ::
 נעמ לעבד עבדא מלמ דכאשכא. מ". כח עבדא
 5 לבידקא ותו: העבדא חו למו: חילד
 מעבדא דאנא לתא דכח. עבד אכזו חל
 דכחא עבדא חילד מסא לח חבתיא
 חכחתיא. העבדא עמתיא דנר דמא לח עבד
 עבדא חכחתיא: אפולחמא אכזו דבולד לעבד
 10 עבדא חכח אבדא דכחלמא חל חכחתיא
 איתא לעבד עבדא חכח אית: לח, חכחתיא
 לח חכח דאחתיא דכחלמא: אלא דמלמחמ
 חו: :: חכח דאחתיא, חכח דאחתיא, מסא. מ". חכח
 מלמ דאחתיא: חכח חכח דנעמ עבדא אבדא.
 15 חכח חכח כאחילתא דכחלמא אבדא מסא חכחתיא
 חכח.. חכח חכח דאחתיא: ותו חל אלמא.. חכח
 עבד דמא. מ". חל חכחתיא דמא ותו: ::
 חכח נעבד חכח. מ". חו דאחתיא.. מסא חכחתיא
 חכחתיא. מ". דמכחא אולמא חכחתיא לח
 20 חכחתיא:
 אלא אבדא, אלא אבדא. מ". חכח חכחתיא.. חכח
 דאחתיא, חכח דאחתיא, חכח חכחתיא. חל
 חכחתיא חכחתיא. אבדא חכחתיא חכחתיא
 חכחתיא חכחתיא חכחתיא: חכח חכחתיא.
 25 חכחתיא, מסא: חכח חכחתיא: חל חכחתיא
 חכחתיא חכחתיא. חכח חכחתיא לח חכחתיא
 חכחתיא חכחתיא חכחתיא:
 חכחתיא חכחתיא חכחתיא. מ". חכחתיא, חכחתיא
 חכחתיא חכחתיא חכחתיא חכחתיא. חכחתיא
 30 חכחתיא חכחתיא לח חכחתיא חכחתיא חכחתיא
 לחתיא..

Brit. Mus.
Add. 7185,
E. 1 v.

לאלמא חד נפתיב לאלמא הנחמדי
מחיהא בך פמאקא דלמיס דנעס. חד
מליד כרניא אעביב חן חמל
המדיחא: למאקא דך בך חממחא
5 היכד לך חזק נזון. נעזיב חמדי
חזק חמל ::

חזק לך דעזיב לפמאקא דאחיליב אר אעס:
פמאקא חמדי נמזאקא אדניב דנחמדי לפמאקא
דלמא דנעס אפליבמא: אדניב דך מתיחא
10 חן חמל דכמחא דנעסא קמחא אדניב
דנעסא אפמאקא. אדניב דאפ אדניב דחמל
כמחא חן דחמל אדניב דמאקא דחמל:
אדניב חן דלמיס דנעסא אדניב דלך אדניב,
דלמא: חמדי חמדי אפמאקא סאמדי חמל
15 דאפמאקא חמדי אדניב דחמל חמדי חמדי:
אדניב לך דנעסא אפמאקא דאפמאקא
דלמא לך לנחמדי, דנעסא אדניב. אדניב דנעסא
אדניב סמא דאדניב מרמא כמחא: חמל לך דלך
דחמל חמדי אדניב חמל דחמל דאחיליב
20 דלמא. חמדי לך לך אדניב לעדמדי
כאחיליב. מרמא דך כמחא דלמא חמל
חמדי לעדמדי. חמדי חן חמל חמל חמדי
חמדי: אדניב אפמאקא סאפליבמא דחמדי
אדניב דלמא דלמא דנעסא אפליבמא אדניב:
25 חמל חמדי דחמל חמדי אדניב חמדי:
סאפמאקא סאמדי לחמל חמדי: חמדי אדניב
דא אדניב חמל דאדניב, חמדי דנעסא

praeterea, cum apographum nostrum paginas antiqui codicis non referat, paginas cod. Londinensis in editione notavimus. Uterque codex nihil fere discriminis habet : commentarium in Apocalypsim ego contuli, commentarios in Actus et, maxima ex parte, commentarios in Epistulas contulit I.-B. Chabot; variae lectiones inventae sunt perpaucae et saepius nullius momenti; uterque etiam adnotatas habet in margine aliquot lectiones « ex alio codice », quas retulimus.

Ex his commentariis nihil hucusque prodiit praeter testimonia Hippolyti (in Apoc., VIII, 8, 12; IX, 2, 3, 15; XI, 2-12; XX, 2-3) quae edidit Dr. John Gwynn in opere inscripto *Hippolytus and his Heads against Caius* (in *Hermathena*, vol. VI [Dublin, 1888], p. 397-418; vol. VII [1890], p. 137-150); et postea recepta sunt a Bonwetsch et Achelis in libro inscripto *Hippolytus Werke* (Leipzig, 1897).

I. S.

Kal. Aug. A. D. MDCCCXC.

PRAEFATIO.

Commentarios Dionysii bar Salibi in Apocalypsim, Actus Apostolorum et septem Catholicas Epistulas, nunc publici iuris facimus; quibus commentarios in Epistulas Paulinas mox addere in votis habemus.

Isti commentarii non fusiores sunt, ut commentarii in Evangelia; neque omnes voces aut sententias explanant, sed tantum loca selecta et difficiliora. Rationem profert ipse Dionysius, scilicet: pauciores fuisse auctores antiquos qui horum Novi Testamenti librorum explicationem tradiderint. Hoc magni sui operis exegetici complementum sub finem vitae scripsit auctor, cum iam sedem metropolitanam Amidensem teneret (1166-1171). Non tanti faciendos esse ultimos commentarios quanti sunt ceteri ingenue fatemur, quamvis utilitate non omnino careant.

Codices quibus nostri commentarii continentur, in publicis Europae bibliothecis asservati, sunt:

Londini, in Mus. Brit., add. 7185¹;

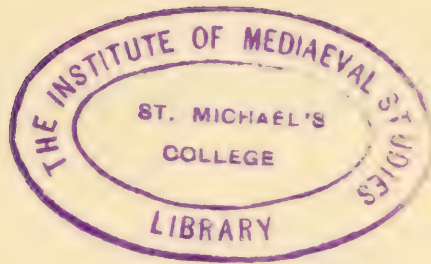
Oxonii, cod. Bodl. orient. 560²;

Berolini, cod. syr. 181 (Sachau 238)³;

qui tres saeculo circiter xv^o exarati sunt.

Exstat nunc Hierosolymis, in monasterio Syrorum Iacobitarum, codex in Mesopotamia anno Graecorum 1712 (Chr. 1401) exaratus, e quo apographum, anno 1904 sumptum, in nostram possessionem venit. Ad fidem huius apographi textum tradimus, servato tamen ordine codicis Londinensis; nam in cod. Hierosolymitano epistulae Paulinae epistulis catholicis praepositae sunt;

¹ ROSEN et FORSHALL. *Catalog. cod.*, sub n° XLIV. — ² PAYNE SMITH, *Cat. cod. syriac.*, n° 132 (p. 415). — ³ SACHAU, *Verzeichniss der Syrischen Handschr.*, p. 594.

SEP - 9 1942

CORPUS
SCRIPTORUM CHRISTIANORUM ORIENTALIIUM

CURANTIBUS

I.-B. CHABOT, I. GUIDI
H. HYVERNAT, B. CARRA DE VAUX

SCRIPTORES SYRI

TEXTUS

SERIES SECUNDA — TOMUS CI

DIONYSIUS BAR ŠALIBI

IN APOCALYPSIM, ACTUS ET EPISTULAS CATHOLICAS

EDIDIT I. SEDLACEK

PARISIIS

E TYPOGRAPHEO REIPUBLICAE

CAROLUS POUSSIELGUE, BIBLIOPOLA

15, RUE CASSETTE, 15

LIPSIAE : OTTO HARRASSOWITZ

MDCCCXCIX

SCRIPTORES SYRI

SERIES SECUNDA — TOMUS CI

DIONYSIUS BAR ŞALĪBĪ

IN APOCALYPSIM, ACTUS ET EPISTULAS CATHOLICAS

m # 11974

Dionysius bar Salibi.

PONTIFICAL INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK CRESCENT
TORONTO-5, CANADA

11974.

